This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Google

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

3 3433 07439365 7

ACTA LITERARIA

SOCIETATIS

RHENO-TRAJECTINAE.

Provinzia

ACTA LITERARIA
SOCIETATIS
RHENO-TRAJECTINAE.

ACTA LITERARIA
SOCIETATIS
RHENO-TRAJECTINAE.

TOMUS TERTIUS.

ASTOR LIBRARY
NEW-YORK.

LUGDUNI BATAVORUM
APUD S. & J. LUCHTMANS.
ET
TRAJECTI ad RHENUM
APUD B. WILD & J. ALTHEER.
MDCCCI.

INDEX

CAPITUM

TOM. III.

I. CHRISTOPHORI SAXI *Scholia Literario-Critica in L. A. Muratorii Novum Theſaurum Inſcriptionum.* pag. 1—110.

II. VALENTINI SLOTHOUWER *Animadverſiones Criticae in Veteres Auctores Claſſicos.* 111—193.

III. SAMUEL NYHOFF *Diatribe Critica in Livium.* 194—208.

IV. HERMANUS BOSSCHA *Societati Rheno Traiectinae S. P. D.* 209—210. *Symbola Critica in Propertium.* pag. 211—226.

V.

I N D E X.

V. GERBRANDI BRUINING *Tractatus de Graecorum Aliorumque Populorum Originibus, Earumque Anteriore Termino Cataclyſmo* pag. 227.

Syllabus Paragraphorum. 229—234.

Graecorum Aliorumque Populorum Origines, etc. 235—397.

CHRI-

CHRISTOPHORI SAXII

SCHOLIA

LITERARIO-CRITICA

IN

L. A. MURATORII

NOVUM THESAURUM INSCRIPTIONUM.

MISSVS TERTIVS.

Vna cum ANALECTIS quibusdam ad duo ſuperiores MISSVS Tomi I. ex II.

Ad Pag. CXV. 1.

Immo Tom. XIX. Num. 217. ad A. 1695. p. 109. *Tranſact. Philoſophic.* item Num. 218. p. 172. cum animadverſionibus *Hallaei.* addantur Inſcriptiones Palmyrenæ, p. 2. n. 111. ed. *Traject.* nec non *Bernardi Scholia*, & *Smithi Notæ* p. 17. & p. 42. Vidit quoque *Brunius*, (*J. Cornel. de Bruyn*,) in *Itinere Aſiatico*, p. 349. & p. 357. quem ad h. l. vide. Deſcripta proprie hæc Epigraphe eſt in templo Moſlemio apud Tibam oppidum, Euphratem verſus.

— 2. Certus *Herodoti* locus eſt V. c. 59. Recte quidem, vt ait *Muratorius*, *iſtarum* Inſcriptionum *Specimen ex antiquis Scriptoribus*

huc inferre decrevi. Vtinam plures ex eiusmodi libris græcis latinisue data opera, exemplo, inſtitutove *Morhofii*, *Bodelotii*, (in Addendis ad *Vtilitatem Itinerum*, Tom. I. p. 11.) *Sponii*, (in praefatione ad *Miſc. Erud. Antiquit.*), *Buhierii*, (argumento Epiſtolæ ad *Maffeium*, in *Antiquit Galliæ*. p. 171=187. ed. *Veron.*) ipſiusque *Maffeii*, (in iisdem *Antiquitat. Gall.* Epiſt. 14. p. 74. & poſtea in *Artis Criticæ Lapidariæ* Libro II. c. I. & II. p. 11=50.) ſimul vera literarum antiquitate ſervata attuliſſet, quod tamen ſubinde neglectum eſt. Vt vero hic prætercam lectionis varietatem & coniecturas a *Valckenario* & *Weſſelingio* ad hunc *Herodoti* locum p. 400. commemoratas, neu mendi, quod irrepſit, EAN pro EΩN, vel vt malim EON, iam a *Buhierio* notati in *Hagenbuchii Ep. Ep.* p 20. & 25. meminerim: id ſaltem non inutile futurum fuiſſet, ſi Lectores docuiſſet Muratorius, quo pacto ad Cadmeanam ſcribendi rationem a *Buhierio* probabiliter excogitatam, p. 187. *Antiquit. Gall. Maffeii*, iſtud Elogium conformari potuerit.

CXVI. 1. 2. Inſpiciatur *Pauſaniæ Eliacorum prior.* c. X. & *Plutarchi Themiſtocles* p. 116. A. quorum vtriusque interpretis verſionem metricam ſervare potuiſſet.

—— 3. Eodem modo melius feciſſet, *Diodori Siculi* XI. 62. p. 451. Græcum Epigramma dare, collato ſimul *Ariſtidis* exemplo, p. 156. *Operum* Tomo II. ed. Jebb. quod ſolum novit *Weſſelingius*, neſciens forte ad idem Epigramma provocari ab *Ariſtide*, in *Oratione de Paraphtegmate*, p. 380. Tom. II. quam ſusque de-

deque habita *Rhodomanni* interpretatione ſuam vitiis inquinare metricis voluit, vt queritur *Dorvilius* ad *Charitonem* p. 628.

—— 4. Bonum factum, *Johannem de Vita* in *Theſauro Antiquitatum Beneventanarum* Diſſertat. II. c. I. p. 78. & in *Inſcriptionibus Beneventanis* Cl. I. 16. eandem Epigraphen ex noſtro repetiisſe, ſupplesſe, & illuſtrasſe a p. 78=86. L. Aurelius Ruſus Primopilaris idem eſſe videtur atque *Gruteri*, DXXXI. 4.

CXVII. 1. In aerea quadriga apud *Herodotum* V. 77. p. 411. aberrarunt haud dubie operæ, cum ΣΤΑΗΡΕΩΙ pro ΣΙΔΗΡΕΩΙ vers. 3. redderent. Eius quoque Epigrammatis initium recitavit *Ariſtides* loc. laudato, p. 380. Tom. II. oper. ed. *Iebb.* Quae vero ratio ſuberat, cur interpretatione *L. Vallae*, numeris vincta, non vtereeur Muratorius?

—— 2. Arae Iovi ſacrae ad thermas in vrbis Palmyræ Pomoerio occidentali, haec inſcripta fuerunt. cuius tituli memoria eſt cum in *Tranſactionibus Philoſophicis*, Vol. XIX. Num. 217. p. 103. & in adiectis adnotationibus *Hallaei*, Num. 218. p. 171. tum apud *Thom. Smithum*, in *Inſcriptionibus Graecis Palmyrenorum* p. 4. n. VIII. *Cornelium de Bruyn*, in *Itinere Aſiatico*, qui vidit, & deſcripſit, p. 346. *G. Cuperum*, in *Literis Criticis*, p. 433. tandem apud auctores Ruinarum Palmyrenæ vrbis, *The Ruin of Palmyra otherwiſe Tedmor in the Deſart* &c. Londini 1753. fol. ad p. 25. n. VI. aliter diſtinctis verſibus. quæ ipſæ *Marmorum Palmyrenorum* tabulæ exhibent

ΜΕΛΕΤΗC: porro *Cuperus* in literis *Criticis* p. 438. ſuſpicatur legendum eſſe ΑΙΡΕΘΕΙΣ ΕΠΙ ΤΑΣ ΠΗΓΑΣ, *Curator electus fontium a Deo Iaribolo. Smithus* in annotat. ad *Monumenta Palmyrena* p. 52. vult ΙΕΡΑΣ: *Nicaſius*, ΕΥΧΑΣ. *Brunio* & *Marmorum Palmyrenorum* editoribus placet ΕΦΚΑΣ, id vocabulum nomen appellativum fontis eſſe cenſentibus, p. 26. qui etiam vers. 3. poſt ΙΑΡΙΒΩΛΟΥ inſerunt ΤΟΥ. De nomine Dei incogniti ΙΑΡΙΒΩΛΟΥ, etſi in aliis Inſcriptionibus Palmyrenis obvii, tanquam infra apud *Muratorium*, DLVIII, 1. quem neſcio qua de cauſa noſter mox in *Hiaribolum*, mox *Iarobolum* latine commutat, tot tamque variæ ſunt Grammaticorum coniecturæ, velut *Eduardi Bernardi* in ſcholiis ad *Monumenta Palmyrena* p. 21. *Thomae Smithi* in *Annotationibus* p. 53. *Toinardi Renaudotii*, *Montefalconis*, *Nicaſii* apud *Giſb. Cuperum*, in *Lettres de Critique*, p. 437. 438 441. in primis *Huetii*, & *Cuperi* in *Epiſtolis Amoebeis* ad hunc ipſum locum, (*Traduction* de diverſes lettres latines ſur d'anciennes Inſcriptions trouvées en Orient,) in *Memoriis Trevoltinis*, 1703. Mai. Art. 92. p. 882. ed. Pariſ. quæ etiam Epiſtolæ leguntur in *Diſſertations ſur diverſes Matieres*, Tom. II. p. 219. ed *Flor.* vt alicuius ſententiae optio valde ardua ſit. Interim *Cuperus* in iisdem *Memoriis Trevoltinis* l. l. titulum ſic latine reddidit: *Iovi Supremo maximo & propitio Bolanus filius zenobii, filii Aeranae, filii Mocimi, filii Mathae in curam ſalvam* (ΕΦ, ΚΑΣ) *calidi fontis electus a Iaribolo Deo aram proprio ſumtu dedicavit A....* (ΛΟΥ) *CCCCLXXIIII. Menſis Hyper-*

perberetaei die (K) XX. — Plane ſimilis occurrit titulus in *Marmorum Oxonienſium* editione optima *Ricardi Chandleri* p. 9. Num. XI: 2. quae in ſuperioribus *Marmorum Arundelianorum* editionibus non reperitur.

—— 3. Vid. ſupra ſcholia mea ad III. 11. *Actorum Traiect.* Part. I. p. 21. 22. neque opus eſt plura addere.

—— 6. Iam cognita erat e *Gudianis*, LX. 3. vbi recte POSIT pro POSVIT, vti etiam apud *Maffeium* in *Muſeo Veronenſi*, LXXXIV. 5. ſic reperitur, qua forma eamdem ex *Vrſato*, *Marmi eruditi Lettera Prima* p. 7. eius ipſius exemplum POSVIT non imitatus, intra noſter repetiit CXLII. 3.

CXVIII. 1. Corruptam dederat *Reineſius* I. 196. paulo emendatiorem *Gudius*, LXIV. 10. optime vero *Gorius*, *Inſcript. Florent.* Tom. I. p. 101. n. 64. & Tom. III. p. 126. n. 131. qui in eiusdem quoque Tomi *Inſcriptionum Appendice* p. 271. opportune nos certiores fecit *Donium* verſu 5 & 6. in ea ſcriptum reperiſſe ΕΞ ΕΠΙΤΑΓΜ· ΘΕΟΥ h. e. ἐξ ἐπιτάγματος Θεοῦ.

—— 2. Cum ex Schedis *de la Condamine* mitteret *Bimardus*, haud dubie lucem iam viderat apud *Heſſelium* in *Praefationis Appendice* ad *Gudium* Stell. 5. fol. 2. n. LXVII. & *Edm. Chishullum*, in *Antiquitatum Aſiaticarum* rariſſima illa Parte II. p. 2. poſtea literis quoque *Pocockii* in *Inſcriptionibus*, p. 37. n. 33. & *Rich. Chandleri* in *Syllabo* & *Notis* ad *Inſcriptiones antiquas*, p. V. ad num. XXXVI. cuſtodita fuit. cui titulo tale praemiſit argumentum

Chiſhullus: Attalus Priſcus Archiater, & *rei (quae nuper confiſcata eſt) Antonianae curator.* quod falſum eſſe mox indicabo. Verſ. 1. in omnibus, quae vidi, exemplis, non ΑΤΛΟΝ legitur, ſed . . . ΛΛΟΝ vnde *Chiſhullus* Ἀττάλον effinxit. Immo non tres duntaxat illae literae deſiderantur, ſed meo quidem iudicio integer mihi in principio verſus aut defuit, aut deſcribentium oculos effugit, Η ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ Ο ΔΗΜΟΣ ΕΤΕΙΜΗΣΕΝ, inde enim accuſandi caſus pendet Ἄτταλον, eaque formula multis aliis praemittitur, tamquam apud *Heſſelium* l. l. n. LXIII. qui *Muratorii* eſt CLXII. 1. & in hoc corpore Muratoriano DXLV. 1. 2. DXLVII. 5. tum rectius ſcribitur ap. *Chiſhullum:* Ἀσκληπιάδου Πρίσκον, quam per ſimplex Α Ἀσκληπιάδυ Πρίσκον, ſic Ἀφροδείτης ap. eumdem *Heſſelium* n. LXI. & *Murat.* CCXIX. 4. ΑΣΚΛΗΠΕΙΑΔΟΥ autem verum patris cognomen eſſe puto, non profecto profeſſionis aut ſectae, quaſi pater fuerit vnus ex *Aſclepiadeis*, h. e. Medicis, vt nimis late hoc accepit nomen *Reineſius* ad XI. 4. ſpurium quippe *Maffei* iudicio, lapidem in *Art. Crit. Lapid.* p. 418. — verſ. 2. φιλοσέβαστος non tam eſt *Auguſti amator*, quam *devotus Auguſto.* Quod adiuncti genus non ſtatim poſt Octavianum Caeſarem invaluit, ſed tum demum receptum eſt, cum per vniverſum orbem Auguſti nomen vt divinum & ſacroſanctum coleretur. Inprimis haec φιλοσεβάστου appellatio in Inſcriptionibus aevi Traianei obvia eſt, tamquam ap. *Heſſelium* n. LV. (*Murat.* CLXXXIV. 1.) LVII. (*Mur.* CCXXXII. 3) LXII. (*Mur.* CCXXXIV. 1.)

1.) & LXIII. (*Mur*. CLXII. 1.) inde etiam φιλοσεβάστος βουλή, & φιλοσεβαστοι, homines illuſtres dicuntur. — verſ. 3. quis ſit ἀρχιατρὸς διὰ γένους h. e. vt reddit *Chishullus*, *generis titulo*; vel vti hoc loco *Bimardus*: *ab origine*, non ſatis capio. Si per τὸ γένος intelligitur *natalium*; *adeoque hereditarium ius*, vt *Cuperus* in *Literis Criticis*, p. 550. prae ſe fert, fateor ſane talem mihi Archiatrum aeque monſtroſum videri atque *Provinciae*. Interim de Archiatris legatur *Fabrettus* ad IV. 279. p. 301. & *Oliverius* ad *Marmora Piſaurenſia*, LXIV. p. 152. 153. — verſ. 4. ΝΕΩΠΟΙΟΝ· Chishullus, Heſſelius, Schedae *Vechtianae* & *Egmondanae* ΝΕΟΠΟΙΟΝ, vti poſtea verſ. 7. 8. νεοποιον, & νεοποιησαντα omnes praeter *Heſſelium*, vbi νοποιον, & νοποιησαντα aut operarum, aut deſcriptoris vitio. Νεωποιος, vel Νεόποιος, item Νεωποιησαι apud *Pollucem* I. *Onom*. Sect. 11. 14. nec non Ναοποιὸς apud *Ariſtotelem* I. Rhetor. c. XIV. p. 542. E. *oper*. non alia occurrunt niſi templi opificis ſignificatione; hoc loco autem pro aedili, ſ. templi curatore ſumitur, cuiusmodi magiſtratus proprie apud Graecos nullus fuit: Epheſii tamen ad exemplum Romanorum Aedilitium munus ſub Imperatoribus inſtituiſſe, atque Νεοποιου, vel Ναοποιου nomine inſigniviſſe videntur. Duumviros quoque, vti apud Romanos, Aediles creaſſe veriſimile eſt, ſiquidem hic Attalus laudatur Νεοποιος Μονος, hoc eſt, ſolus & ſine collega. Quid vero eſt illud verſ. 4. & 5. Ναοποιον μονον καὶ πρὸς τὸ (leg. τὸν) τριτον, (ſubintellige ἐνιαυτὸν) *Aedilem ſine collega*, & *in Annum tertium*?

quae formula prorſus eſt inuſitata. Forte legendum: Μονον και πρωτον, τριτον Βȣλευτην, *Aedilem ſolum & primum, tertium Senatorem.* Sic etiam in *Monumento Ancyrano.* Tabula III. p. 132. ed. Gronov. *Primus & Solus* eadem pleonaſmi difficultate. Si autem Attalus ſolus & ſine collega Aedilis fuit, quomodo ΤΩ ΑΥΤΩ (inſerendum exemplo Chishulliano, & Heſſeliano, ΕΤΕΙ,) dici poteſt Νεοποιησαντα συν τῷ Αδελφῷ? Cf. hic *Cuperus* in Literis Criticis, p. 551. qui in alia omnia abit. Porro verſ. 9. omiſſa ſunt verba, quae habet *Chishullus*, & *Heſſelius*: ΔΟΝΤΑ ΣΥΝ ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ Ὑπὲρ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ rel. *dantem vna cum fratre ob curam rei Antonianae pro patre Aſclepiade myriadas duas cum dimidia*, quae rurſus non intelligo. Cur enim Attalus ob curam rei Antonianae potius, quam Aedilitatis ſuae cauſa quas habebat duas cum dimidia Myriadas dedit, & quidem pro patre Aſclepiade? tum quod dederint ὑπὲρ τε τȣ̃ πατρός καὶ ἀυτῶν (non ΑΥΤΗΣ, vt exhibet *Muratorius*) ὀικοδεσποσύνης, *ratione*, vt vertit *Chishullus*, *& paterni & proprii ipſorum peculii?* cui vero dederint, aut quos in vſus non ſignificatur. Verſ. 10. ΤΗΣ ΑΝΤΩΝΙΝΙΑΝΗΣ ΟΥΣΙΑΣ. quae verba plane corrupta ſunt, adeoque etiam falſa *Bimardi* interpretatio: *propter ſacrum pro ſalute Imperatoris Antonini ſuſceptum.* Immo vero legendum: της Αντωνιανης Ουσιας, conſtanti *Chishulli*, *Heſſelii*, & Schedarum exemplo, h. e. vt *Chishullus* vertit, *ob curam rei Antonianae*, cuius rei *Antonianae* mentione motus *Chishullus* hunc lapidem refert ad tempo-

pora profligati ad Actium *Antonii* Triumviri, neque huic opinioni obſtare cenſet literarum Ε. C. Ω formam, quam illis temporibus aequalem eſſe numo *Theſauri Britannici Haymiani* approbare conatur. quod argumentum mihi nondum omni exceptione maius eſſe videtur. Ille enim numus poſteriori aetate recudi potuit, neque idem ſemper in numis, atque in lapidum titulis, vti etiam in diverſis regionibus, literarum χαρακτηρ eſſe ſolet. Immo vero quoniam in hoc titulo, & in maxima harum Inſcriptionum poſterioris aetatis parte Ιωτα ſubſcriptum non reperitur, ſaltem raro occurrit, quod tamen Epheſios tempore Auguſti non praeteriisſe docent eximiae Inſcriptiones apud *Heſſelium* LXI. (*Murat*. CCXIX. 4.) & *Chishullum*, *Antiqu. Aſiat*. Part. II. n. XIII. p. II. exiſtimaverim omnino primum, illa *Strabonis* verba cuiusdam Grammatici Gloſſema mihi videri, ab imperito quodam Antiquario i. e. deſcriptore, textui intruſum, deinde Αντωνιανῆς ὐσίας mentionem nos non cogere, vt credamus, ad tempora victoriae Actiacae hoc marmor eſſe referendum. Quaenam enim M. Antonii Triumviri ὐσίας ἐπιμέλεια eſſe poterat? Immo per hanc intelligo curam bonorum *Antoniae Iulianae*, M. Antonii Vari filiae, cuius meminit titulus Epheſinus, apud *Heſſelium*, n. LXIII. (*Murat*. CLXII. 1.) adeoque hunc titulum non Auguſtei, ſed Hadrianei alligarerim principatus tempori. Ceterum *Cuperus* in *Literis Criticis* p. 551. chorda aberravit, cum neſcio quem *Antoninorum Auguſtorum* fiſcum ſumeret.—verſ. 17. Την τιμην αναςησαντος τῦ πατρος. male red-

 di-

ditum eſt latine a *Chishullo: honorem ei curante patre*, & a *Bimardo: honoris titulum erigente*. Immo *ſtatuam eius ponente patre*. Tales ſunt Αναθηματικαι καὶ ἔγγραπτοι τιμαι apud *Polybium*, in *Excerptis Peireſcianis*, p. 133. ad quem locum v. *Valeſius* in *Annotat*. p. 24. — verſ. 20. Επι αρχη Σκεπτουχου; Ita etiam legit Heſſelius. Verum *Chishullus* exhibet Ἐπι Αρχισκηπτουχου. vbi *ne forte*, inquit, *neſciatur, quid eſſet Epheſiorum ille* Αρχισκηπτοῦχος *cautum eſt a diligentiſſimo Strabone initio LXIV*. Reſpicit ſine dubio ad locum p. 938. B. ed. Almel. vbi auctor eſt *Srabo*, Epheſi conditorem fuiſſe *Androclum*, *Codri* regis filium, ex eaque progenie ortos ſuo adhuc tempore βασιλεας appellari. & habere quosdam honores, tamquam προεδρίαν in ludis, purpuram, ſcipionem loco ſceptri, & ſacra Cereris Eleuſiniae: Βασιλεῖς igitur dicti fuerunt non Σκηπτουχοι, multo minus Αρχισκηπτουχοι. Alio tamen loco in Boſporanis memorat *Strabo* Σκηπτουχους magiſtratus, qui ipſi regibus & tyrannis paruerunt, XI. p. 759. B. inde Σκηπτουχίαι provinciae, ap. eumdem *Strabonem* XI. p. 762. C. ſed Αρχισκηπτουχόν nusquam inveni. Magis igitur placet *Heſſeliana* & Muratoriani exempli lectio, ἐπὶ vel ἐπ' Ἀρχῇ Σκηπτουχου Ερμιππου· addatur hic obſervatio *Cuperi* in *Literis Criticis*, p 551.

CXIX. 1. Accurate depictus lapis eſt in Tabulis *Ghezzio Roſſianis*, tab. XXXI. n. 1. vbi verſ. 3. non CORNIE ſed CORNIF. legitur. Cl. *Iac. de Rhoer* ſuſpicatur inciſum eſſe CORNIC. vnde *Cornicinum* effici poſſe cenſet in *Otio Daventrienſii* c. XVI. p. 115.

co-

ceterum in his, inquiens, *& in ceteris huius monumenti tantum tenebrarum, vt me expedire nullo modo poſſim.* Tentabo, an tenebras diſpellere poſſim. Sic autem interpretor: *Tiberius Claudius Divi Claudii Libertus Actius Honoratus Curatar Germanorum & Aeditus* antique pro *Aedituus, Dianae Cornificiae, Collegio Magno Tribunorum Divae Auguſtae Triclam cum columnis & Menſis & Maceria ſua Pecunia Dedit Donauit. Honoratus* ſitne ſecundum cognomen, an cum Curatore necti debeat, non admodum liquet. Vtrumque certe tolerari poteſt, alteriusque ſententiae exemplum offert *Honoratus Decurio*, ap. *Gruter.* CCCXXX. 2. & *Honoratus ad curam Kalendarii*, *Grut.* CDXLIV. 5. *Germanorum*, quibus iam tum corporis ſui ſatellitibus frequenter vſi ſunt Caeſares. *Diana Cornificia* mihi dicta eſſe videtur a gente Cornificia. *Collegio Magno Tribunorum* i. e. in gratiam Collegii Magni Tribunorum, qui Tribuni iidem fortaſſis ſunt, qui paſſim comites & miniſtri diverſarum rerum. Sic *Tyrannus verna decuriae tertiae Tribunorum Auguſti* apud noſtrum, CMXVIII. 1. vbi tamen rurſus TRIB. nulla, vt reor, neceſſitate mutatur in LIB. Cetera intellectu facilia. Per *Triclam* recte *Muratorius* intellexit Triclinium, idque conclavis genus inſtruendum curavit ille Claudius columnis, h. e. porticu, menſis, & *maceria*, in muri quippe formam ordinata lapidum congerie. Haec cum ſcripſiſſem, caſu incido in *Ioh. Poleni Praefationem* ad Tomum III. *Novi Supplementi Theſauri Graeviani* & *Gronoviani* p. XIII. vbi

vbi vir ſubliliter doctus putat, *Honoratum noſtrum fuiſſe cuſtodem alicuius aediculae pertinentis ad gentem Cornificiam quam Dianae conſecraſſent.* — verſ. 4. TRICLAM ſcriptam eſſe docet TRICHILAM h. e. Trichilam, quam ab Italis ſuis ait dici *Pergola*. p. XIV. De *trichilis* ſtructis in caſtris, hoc eſt vmbraculis luxurioſis, pro quibus fuerunt, qui mallent apud *Caeſarem* III. *Bell. Civ.* 96. *triclinia*, optime diſſeruit *Oudendorpius*, ad h. l. Si *Trichila* eadem videri poſſit atque *Pergula*, eam vocem habet titulus antiquus apud *Sponium*, in *Rei antiquariae ſelectis quaeſtionibus*, ſive *Recherches curieuſes d'Antiquité*, Diſſertat. XXIII. p. 326. vel p. 541. Tomi IV. *Theſauri Poleniani*, qui iam extat apud eumdem *Sponium*, II. *Miſc.* p. 52. ea eſt proprie pars aedium extra parietes porrecta, in qua etiam veteres pictas tabulas venum expoſitas collocabant. Cuiusmodi etiam pergulae, vbi epularentur, iuxta vel extra aedes Deorum fuiſſe videntur.

— 2. *Eliacorum priori* c. XX. p. 428. ed. *Kuhn.* vnde quae hic irrepſerunt vitia ΟΙΝΟΜΑΥ pro ΟΙΝΟΜΑΟΥ, quem neſcio cur *Muratorius Cleonimi* verterit, & ΚΡΟΝΙΔΙΗΝ pro ΚΡΟΝΙΔΗΝ corrigi debent.

— 3. Ex eodem *Eliacorum* priori, c. XXIII. p. 438. vbi recte legitur ΚΛΕΙΤΟΡΙΟΙ, Clitorii artifices a *Clitore*, vel *Clitorio*, Arcadiae oppido ſic appellati.

CXX. 1. *Mutio Phoebonio*, *Hiſtor. Marſorum* L. I. c. VIII. p. 25. Tom. IX. Part. IV. *Theſaur. Italiae.*

— 2.

— 2. e *Phocicis*, S. L. X. c. 21. p. 849. *Κυδίς* nominandi caſus eſt *Κυδίας*, male in Indice Nominum graecorum *Κυδιος*, vt recte iam adnotavit *Hagenbuchius*, in *Epiſt. Epigr.* p. 154.

— 3. De *Herodoti malignitate*, p. 870. F. Emendetur ΑΠΟΔΥΣΑΜΕΝΩΝ & ΑΝΕΘΕΝΤΟ. vid. *Reiskii Antholog. Graec.* n 468. p. 28.

CXXI. 1. Quod *Simonidis* Epigramma eſt ex eodem Libro de *Herodoti malignitate*, p. 871. B. vnde haud dubie migravit in corpus *Anthologiae Graecae*. v. Epigrammatum Graecorum Syllogen, in calce p. 17. ed *Brod.* non vna tamen ibi lectionis varietas.

— 2. Dudum iam eius meminerat *Gudius*, LXV. 10 exiſtimaveratque mutilum eſſe nomen EROS, ſupplendumque *Phil*EROS, vel *Sijn*EROS, ſuffragante ipſi *Blaſio Caryophilo*, de *Veterum Clypeis*. p. 86.

— 4. Cognomen *Saſabuli* mihi valde diſplicet, quamquam in indice Nominum adoptatum a Muratorio, Dirimenda vox eſt legendumque SA. h. e. Sabatina tribu, FABVLVS.

— 5. Nonne meminiſſe poterat, ante aliquot folia, ſcilicet LXXXV. 8. iam hunc nunciatum fuiſſe Titulum.

— 6. Eius *Marmor. Piſaurenſibus*. VII. p. 3. qui Siglas P. SER. veriſimiliter explicat *Procurator Servus*.

— 7. Cur e ſchedis *Scarmagli?* cum & ſupra ex *Vignolii inſcriptionibus*, ipſe LXX. 8. dederit, & *Bonannus* in *Muſeo Kircheriano* Claſſ. II. p. 63. luce publica donaverit.

— 8.

— 8. Eumdem titulum repetiit *Maffeius* in *Muſ. Veron.* CCXCIV. 1. vbi *T. Flaminius Ariſtion.* & *Donat. Supplem.* XXI 4.

— 9. Deſcriptum Epigramma eſt ex *Plutarchi de malignitate Homeri* libello, p. 873. B. quod quidem etiam legitur apud eumdem in *Ariſtide*, p. 330. F. ſed primo deſtitutum Pentametro. Idem extat in *Anthologia Graeca* L. VI. p. 572. ed. Brod. verum inſigni cum varietate lectionis, & *Simonidis* ſub nomine. Cf. hic *Dorvilius* ad *Charitonem*, p. 629. qui neſciiſſe videtur, *Muratorium* quoque in ſuum tranſtuliſſe corpus.

CXXII. 1. rectiſſime ſe habet haec tituli forma, vniceque vera, quae alibi cum a *Donio* II. 51. tum a noſtro CDLXXVI. 10. corrupte relata, ſenſu bono caret. Cuiuſmodi enim, quaeſo, lacus in re ſacra eſt, quem quis impenſa ſua factum dare & donare poſſit. Attamen idem hic, ſive *L.* ſive *T. Granius Lacum impenſa ſua factum* dediſſe donaſſe dicitur apud *Donium* I. 29. & *Murat.* CXLIV. 2. quem lacum ibi Muratorius interpretatur vas luſtrale. Vel ſic tamen eiuſmodi vaſa ſive περιῤῥαντήρια tantae non videntur fuiſſe magnitudinis, vt lacus nomen mererent. Immo ſanum eſt CERIOLARIVM, vel CEREOLARIVM, quae vox etſi in libris veteribus non inveniatur, niſi in Gloſſis, tamen lapidibus literatis nota, interpretibus Gorio ad Don. II. 1. Muratorio ad XX. 3. & *Maffeio in Muſeo Veronenſi* LXXXIV. indicat *candelabrum* a cereis, i. e. lychnis ſic appellatum.

— 2.

— 2. Si vera lectio *Donii* I. 68. non vnus fuit Duumvir, qui probaret, non *M. Granius Sexti F. Lollius*, ſed *M. Granius*, & *Sextus Lollius*, *Duumviri Quinquennales* PROBAR. *unt*.

— 4. Eius memoria, quod vulgo ignoratur, iam extitit ap. *P. Apianum* in *Inſcriptionibus SS. Vetuſtatis*, p. CCCCXCV.

— 5. In X. *Oratorum Vitis*. p. 839. B. verſ. 2. legi debet ΖΗΝΙ. neque verba ΘΕΟΙΣ aut ΓΟΝΕΩΝ eodem multitudinis numero reddi latine debuerant, vt pulchre animadvertit *Dorvilius* ad *Charitonem*, p. 314.

— 6. *Terpſichore* ſ. L. V, c. 61. p. 400. ed. Weſſel. it. in Antholog. Graeca, p. 18. Brod. corrigendum ΠΕΡΙΚΑΛΛΕς verſ. 2.

CXXIII. 1. *Verona illuſtrata*. Part. IV. p. 76. 77. quam poſtea idem repetiit in *Muſeo Veronenſi*, CXXV. 5. Mirum eſt neutrubi adnotatum, dudum iam in *Gruterianis* XXXIX. 6. lectam Epigraphen Maffeo fuiſſe. Addatur *Breval Remarks on ſeveral Parts of Europe*, Tom. II. p. 125.

— 3. Inutile erat mutilam referre, quae diu ante integrior & emendatior lucem viderat ap. *Gruterum*. XLIII. 10. ex *Apiano* CLXIX.

— 4. Vid. ad LXIX. 12.

— 5. *Eliac. priori*, c. 27. p. 450. leg. verſ. 2. ΒΙΑΣΣΑΜΕΝΟΙ.

CXXIV. 1. Eumdem iam titulum dudum occupavit *Reineſ*. II. 62. memoratu dignum & plenum verecundiae eſt ΕΠΟΙΗΝ pro ἐποίησαν. de quo *Cuperus* in *Apotheoſi Homerica* p. 134.

— 2. In *Atticis*, c. XIII. p. 31. Kuhn.

&

& in *Anthologiae Graecae* calce p. 10. ed. Brod. vnde iam decerpſerat *Fleetwoot* p. 22. 1. — verſu 1. & 2 recte non Αἰδε ſed Ἀδε, legens. reſpicitur enim ad σκῦλα, ſpolia. verſ. 3. non ὀρφανα, ſed ἀρφανα nullum tamen apud Graecos vocabulum exhibens, vnde veriſimiliter ἄφνεα σκῦλα, *ſpolia opima*, inſcripta eſſe ſuſpicatur. Cur interpres Pauſaniae latinus in Carminibus veteribus apud *Bonadam*, quem vide, p. 65. ὀρφανὰ reddiderit per *cruenta*, rationem fateor me non intelligere: vulgarem lectionem retinuit *Donatus* in *Supplemento*. LXIII. 4.

— 3. E *Septem* eius *Aſiae Eccleſiarum Notitia* p. 50. v. *Periculum* meum. Habuit quoque *Chiſhullus* in *Antiquitatum Aſiaticarum* Parte altera, n. IX. p. 8. Horum nemo verſ. 4. ΗΟΜΠΟΝΙΟΣ ſed ΠΟΜΠΩΝΙΟΣ. neque verſ. 8. ΤΟΥ ante ΑΥΚΙΩ ab vllo illatum. in fine ſuppleo ΧΑΡιδήμȣ ὑιȣ. quoniam ſupra etiam verſ. 2. ΥΙΟΥ additur. *Pomponius* enim homo Romanus Latinorum formula vſus eſt.

CXXV. 1. Haud dubie ex eius *Hiſtoria di Terni*, *Romae*, 1646. 4. quae in *Doniano* quoque corpore legitur II. 8. ad quem locum vid. *Gorius*.

— 4. Emendatiorem *Gruteriana* dedit *Bimardus* ex Diatribe *Mahudeliana: Explication de quelques Inſcriptions ſingulieres trouvées a Langres*. v. *Hiſtor. Acad. Reg. Inſcription.* Tom. IX. p. 144. quam velim lautaſſet.

— 5. Hic *Democrates* dicitur verſ. 6. ſingulari vocabulo Graeco Ἐνωμοτάρχης, qui non ſimpliciter dux reddi debebat, ſed Praefectus Ἐνωμοτίας, i. e. turmis ſacramenti lege obſtric-

ſtrictis, qui Spartanis quidem proprii erant; ſed Tarentinis quoque in vſu fuiſſe videntur. Legatur *Nic. Cragius de Republica Lacedaemoniorum* L. IV. c. IV. p. m. 405.

— 6. p. m. 1141. A. quam non excerpſiſſet *Muratorius*, ſi iam a *Reineſio* recognitam et bene illuſtratam noviſſet.

— 7. *Donio* V. 175.

CXXVI. 2. Ex *Benedicto Ramberto* quoque ſe habere ſcribit *Donius*, II. 7. cui tamen ibi deficiunt nonnulla.

— 3. In vrna fuit rotunda marmorea, auctore *Montefalcone*, quem hic anteſtatur, (*Antiqu. explic. & Schem. illuſtrat.* Tom. V. L. II. c. VI. p. 59.) dubitat hic *Deo Libero*, an *Deo Lari* data donata fuerit vrna. Supra vero XLI. 1. vbi eadem iam relata erat, Deo *Libero* aſſignatur.

— 4. Elegans hoc Epigramma non modo legitur apud *Pauſaniam*, in *Attic.* c. XIII. p. 31. ſed etiam ap. *Plutarchum*, in *Pyrrho*, p. 400. D. & in *Anthologia Graeca* 453. vnde *Fleetwoodus*, p. 22. 1.— Verſ. 2. metrum poſtulat, vt legamus ΕΚΡΕΜΑΣΕΝ. Sic etiam in *Plutarchi* exemplis.

CXXVII. 1. Non leve ſane incuriae ſuae argumentum praebuit noſter *Muratorius*, cum diu ante a *Grutero* I. 6. ex *Apiano* (CXII. 5.) & ſecundum hunc a *Fleetwoodo*, p. 2. n. 5. integrius datam e *Capacio*, *Antiqu. & Hiſtor. Neapolitan.* c. XV. p. 126. *Theſ. Ital.* Tom. IX. Part. II. vitioſe referret.

— 2. In X. *Oratorum vitis* p. 838. D.

ΘΕΑΙΣ. i. e. Cereri & Proſerpinae vt, recte animadvertit *Dorvilius*, ad *Charitonem* p. 314.

—— 3. In vita *Flaminii*, p. 376. B. corrige ΓΕΓΑΘΟΤΕΣ pro ΓΕΓΑΓΟΤΕΣ.

—— 4. *Itin. Dalmatiae Graecae & Aſiae* Tom II. L. III. p. 541. quae etiam legitur apud *Spon. Itin.* Tom. II. p. 487.

CXXVIII. 1. In *T. Q. Flaminio* p. 376. c.

—— 2. *Voyage dans la Grece, l'Aſie Mineure*, Tom. I. p. 408. n. 60. omiſſum verſ. 2. ΟΛΟΝ poſt ΝΑΟΝ.

—— 4. *De diis Aquileienſibus* n. XIII. p. 318. *Monumentor. Veteris Antii*, Non vero ait Aquileiae extare, ſed Foroiulii, in hortis olim Venuſtorum, quam etiam, ſed corruptiorem offert *Baſilius Zancarolus Cydonius*, in *Antiquitatibus civitatis Foriiulii*, L. I. p. 38. Tom. VI. Part. IV. *Theſ. Ital.*

—— 5. Vide quae ſcripſi ſupra, ad CX. 11. p. 285. ſ. Tom. II. Actor.

—— 7. Eiusque *Tabulis* ſ. *Inſcriptionibus antiquis Siciliae & adiacentium regionum*, p. 875. n. 365. Tom. VII. *Theſ. Sic.* vbi verſ. 3. STATVENDVMQ. et verſ. 4. DCCLXX. non DCCCLXX. in Indice deeſt Muratoriano *Helvia Q. Orbia.* Non condonarem noſtro huius tituli, iam apud *Gruterum*, XCVII. 8. obvii, repetitionem, niſi initio verſus 1. veriſimilius *L. Vidii Urbii* nomen exhibuiſſet. Interim *Gabriel Barrius*, in *Antiquit. Calabriae* L. II. p. 59. Tom. IX. Part. V. *Theſ. Ital.* legit: L. VID. VIR.

CXXIX.

CXXIX. 1. *Hiſtor. Genealogic. reg. domus Sabaudiae*, Tom. I. p. 39.

— *Inſcript. Florentin.* Tom. I. p. 52. CVII. Veteris auctoritatis eſſe negat *Maffei*, in Art. Crit. lapid. III. 111. p. 230. a cuius iudicio diſſentire videtur *Donatus* ad illum loc.

— 4. *Tabulis*que eius antiquis p. 134. Num. 61. *Tom.* VI. *Theſ.* Siculi.

— 7. Vulgo: *Domenico Barnaba Mattei, dell' antico Tuſcolo* p. 91. ed. archetypae, vel *Memor. Hiſtoric. antiqui Tuſculi*, p. 56. Tom. VIII. Part. IV. *Theſ. Ital.* it. *Vulpio, Vet. Lat. Profani*, Tom. VII. L. XIV. c. IV. p. 134. corrige in Indicis Claſſe II. ſub *Ara Solis* numerum, qui abundat, denarium.

— 9. Eſt is etruſca dialecto *Giulo Ceſare Tonduzzi*, cuius Hiſtoriam *Faventiae* (*Hiſtoria di Faënza*) poſt mortem edidit *Hieron. Minaccius*, illuſtravitque *Petrus Maria Cavina*, in Faënza 1675. fol. Part. I. p. 109.

— 10. eiusque *Tabulis antiquis Siciliae*, n. 105. p. 388. Tom. VI. *Theſ. Sic.* vnde iam in *Miſcellanea* ſua tranſtulerat *Sponius*, v. *Pericul. Animadverſ.* p. 60. — verſum 1. ſic emendat *Bimardus*, in Not. Mſc. ad *Sponium*: Cn. Octavio A. F. MINICIANO BELLONARio VILICo VENERis ARICinae. quae noviſſima meo quidem iudicio ſatis recte ſe habent, priora non item. Equidem legerim ME. h. e. MEnenia tribu NICANORi. Memenia certe tribus ap. *Gruter.* CCCXXXVIII. 8. Cum vero *Sponius* illud T ande ARIC. extruſerit, quod clare legitur apud *Gualtherum*, neſcio an *Syracuſis* locum habere poſſit Vene-

 ris

ris ARICinae memoria, quae fuit forte TAVROMenitanae.

— 12. *Praeneſtes antiquae*, L. I. c. XVIII. p. 33. ſ. Theſ. Ital. Tom. VIII. P. IV. de cuius fide dubitare non debebat, ſi meminiſſet doctiſſ. *Muraterius*, totum hunc titulum e *Livio* XXIII. 29. ſumtum eſſe, *Suareſium*que ipſis Livii verbis vſum eſſe. Male ſcribitur MANITIVS, qui Livio non ſemel eſt *MANICIus*.

CXXX. 1. Supra XII. 4. e *Weſſelingio* educta erat, nunc inutiliter e ſchedis Bimardi.

— 2. In *Antiquitat. Galliae* Ep. IX. p. 50. qui ſane duorum Benedictini ordinis Monachorum *Itineris Literarii* Tom. I. p. 294. vbi prius edita erat Inſcriptio, meminiſſe debuiſſet. Vidit quoque *I. Aegidius Egmonda-Neoburgus*, in *Itinere* ſuo MS. eumdemque *Prevotium*, virum doctum, qui Hiſtoriam Eccleſiae cathedralis Arauſionenſis conſcripſiſſe dicitur, laudavit.

— 3. Neſciit antea vulgatam eſſe a *Dalenio* in *Addendis* ad *Diſſertat.* IX. p. 786. e Schedis *Relandi*.

— 4. *Hiſtor. Geneolog. dom. Reg.* Tom. I. p. 67. Omitti ea forma tota potuerat, quoniam aeque vitioſa apud *Gruterum* iam legebatur, XXX. 6. Ita vero in integrum reſtituitur legendo: VIRIBUS AETERNI. argum. *Marmorum Taurinenſium*, Tab. II. p. 13. Part. I. & p. 130. Part. II. n. CLVI.

— 5. Non puto *Alexandrum Bertium* in lapide reperiſſe *Maximiani* Aug. & *Maximini* Caeſaris nomina, verſ. 2. & 3. quae, vtpote

iam

iam dim eraſa, neque *Graevii* amicus Italus ap. *Reineſ.* I. 220. neque *Luc. Camarra* in *Teate antiquo* L. III. c. 6. p. 76. Tom. IX. Part. V. *Theſ. Ital.* videre poterat. Unde etiam lacunas exhibet *Spon.* V. *Miſc.* p. 200. quas *Camarra* rectius *Maximini* (ſcil. Thracis,) non *Maximiani Aug.* et *Maximini Caeſ.* quam *Reineſius Septimii Severi*, et *Antonini Baſſi* nominibus explevit.

—— 7. Veram lapidis picturam dederunt auctores *Marmorum Taurinenſium* n. II. ad p. 13. Cf. *Keysler*, in *Itinere Noviſſimo*, Tom. I. p. 315. ed. theotiſcae. Apud *Maffeium Muſ. Veron.* CCX. 2. non eſt Sempronia *Eutocia*, ſed *Eutycia.*

—— 8. Legebatur iam in editis *Cyriaci Anconitani*, p. I. n. 1.

CXXXI. 3. *Inſcript. Florent.* Tom. II p. 451. n. 67. pleniorem vero inſtauravit idem *Gorius*, T. III. n. 423. p. 289. vbi *Tunnum* Iovem eumdem esſe docet, atque *Tonantem*, nominis originem ab Etruſcis repetens. Non vero X. vaſa dedisſe videtur, ſed eX ARGento. v. *Dorvilii Diatribas*. T. III. Nov. Miſc. obſerv. p. 111.

—— 5. Don. I. 4.

—— 6. E xyſto ſane Iuſtinianeo edidit *Montefalco*, *Antiquit. Explic.* Tom. I. Part. II. L. IV. p. 383. Tab. 218. ſed primarius huius marmoris fons erat *Muſeum Iuſtinianeum* (*Galleria Giuſtiniana*,) Part. II. Tab. 62. vbi pulchra eius imago cernitur. neque ibi plene DONVM ſed DON. vti etiam ap. *Gudium*, qui vidit, CCCXX. 6.

—— 7. Claſſ. I. 27. Mirabili vero Metamorphoſi loci eadem, ni fallor, *Decimia*, vel

Decima C. F. Candida Sacerdos dicitur lecta eſſe in lapide *Traiecti* (neſcio cuius Traiectus, ad Rhenum, an ad Moſam) *in Eccleſia maiore*, apud *Gudium* XCVIII. 8.

CXXXII. 1. *Praeneſtes antiquae*, L. I. c. XX. p. 37. Theſ. Ital. T. VIII. Part. IV. Ex eodem *Suareſio* habet *Vulpius*, *Vet. Lat. Profan.* T. IX. L. XVI. c. VIII. p. 175. De Nomine *C. Magulnii* lubenter aſſentior *Muratorio*, poſtquam ex Oliverii *Marmoribus Piſaurenſibus* p. 25. cognovi, *Pompeium Compagnonium* ita in marmore legiſſe.

—— 2. Cuius vaſis, trium figurarum vaſi incumbentium, & tituli, circa pedes infra ſcripti, formam luculenter depingi iuſſit *Ficoronius*, in *Le Memorie ritrovate nel territorio del prima e seconda città di Labico*, p. 72, 73 vnde didici, non NAVIOS, ſed NOVIOS illius Medici nomen eſſe, quod infra *Muratorius*, tametſi ſine omni neceſſitate reccoquens MMXLV. 9. verius expreſſit. v. quoque *Maffei Muſ. Veron.* CDLXX. 3.

—— 3. Legitimam ſane lapidis et literarum ſpeciem aſſecutus eſt *Ficoronius*, in Libro: *La Bolla d'oro de' Fanciulli* p. 73. vnde apparuit eiusdem tituli exemplum, quod ſupra datum erat XX. 3. vitiis laborare. Sed ille tamen Archaeologus ad obſcuritatem verborum verſ. 6. & 11. ARATIS et MVTIOTES tollendam nihil contulit. In priori voce latere vel *Meritis* vel *Imperatis* ingenioſe coniecit *Cannegieterus*, ll. ſupra ll. p. 52. Tom. I. *Actor.* Attamen neutri coniecturae favet cum diſſimilitudo literarum, tum nimis arctum verſus ſpatium

tium. Liceatne mihi legere: GNATIS EORVM h. e. Podalirio, et Machaoni? Alteri eius coniecturae de *Mutiolis* lubens ſuffragarer, ſi exemplar *Ficoronianum* non clare exhiberet MVTIOTES. Quocirca non haeſitaverim, literam T in N leviter commutando, relictis eius MVTIOLIS, MVTIONES vel MVTONES retinere.

— 4. Nollem μετεώρως accuſari posſet Muratorius. Hoc loco e ſchedis *Cyriaci Compagnonianis* aliquot mendis, ſeu operarum, ſeu deſcriptoris inquinatam recenſuit, infra, MLXXIV. 13. paulo accuratius e ſchedis ſuis renovavit, neutrubi editorum *Cyriaci* Epigrammatum recordatus, vbi p. XVI. n. 116. extat. in quo emendando illuſtrandoque otium mihi fecit literatisſimus *Ed. Corſinus*, in *Faſtis Atticis*, Tom. II. Disſ. XI. p. 180, 181.

CXXXIII. 1. Clasſ. VI. 51. ex vetuſto Codice Bibliothecae Vaticanae. vnde etiam protulerunt iam *Gudius*, XLII. 8. et *Vghellus*, in *Italiae ſacrae Archiepiſcopis Florentinis*, Tom. III. p. 6.

— 2. de *Donariis*, c. 12. p. 109. apud *Sponium*, & *Fabrettum*, iam lectam esſe obſervavi in *Periculo* p. 60. nunc addo illis quoque praeivisſe *Reineſium* I. 125.

— 3. & 4. *De diis Aquileienſium* p. 309. n. VIII. *Monum. Vet. Antii*, ſuperioris ſuae commemorationis XXXIII. 5. immemor. Proprie *Turrium* ſe ſequi ait, et tamen in reddendis eius exemplis varius, *Donium* ſubinde, IV. 23. ſequitur tamquam *Turrio*, verſ. 3. eſt CASILIA: *Donio* contra CAESILIA. ſic *Turrio*

placet *Decidia L. L. Paulina:* at *Donio: Decidia L. F. Apuleia.* Iungi hic velim *Periculum* meum p. 60.

— 6. *Claſſ.* II. 14. cuius typo non reſpondent verſ. 1. L. L.

CXXXIV. 1. Ita ſane mutilam habet *Donius*, III. 2. ſed illius integritas non aliunde certius reſtitui poteſt, quam ex *incerto Scriptore Interpretationis Inſcriptionum et Epitaphiorum Antiquariae*, *quae vrbs eſt Baeticae* in *Hiſponia*, p. 864. Tom. III. *Theſauri Salengriani*, vbi ſic opportune: IMP. C. CAES. DIVI TIBER. F. DIVI AVG N. DIVI IVLII PRON. TRIBVNICIA POTESTATE T. COS. III. PONTVFEX CORNELIVS BASSVS PONTVFEX CAESARVM D. S. P. D. D. Interim non diſſimulo, ſanius verſ. 3. mihi videri vocis Donianae PONTVF. i. e. *Pontifici* compendium, quam plenam PONTVFEX ſcripturam. Habeatne ſimilem veriſimilitudinis aeſtimandae gradum CAESARVM an CAESAREVM i. e. Aedem Caeſaream, definire non auſim, quoniam aliud etiam opus, quam templum de ſua pecunia dare donare poterat *Baſſus*.

— 2. Dudum rurſus in editis *Cyriaci Epigrammatibus* fuit, p. IX. n. 67. vnde praenomen Τιτου reſtitui debet *Flavio Polliano*, neque legendum verſ. 2. ΤΟΥ ΦΛΑΒΙΟΥ· verſ. 7. ex corruptis vocibus ΤΟΥ ΟΝΗϹ ΑΝΕΙΚΑ effingit *Leichius* in *Specimine Notarum et Emendationum* p. 462. *Miſcell. Lipſ. Nov.* T. I. P. III. ΤΟΥ ΘΝΗϹιμου, et ex ϹΩ ΣΩΣΤΛΟΥ recte conſtituit ϹΩϹΤΗϹ ΣΩΣΤΛΟΥ, alius *Cyriaci* tituli in *Epigramm.*

gramm. p. IX. n. 79. et *Murat.* DLXX. 5. ſigillatim editi, qui tamen huius ipſius Inſcriptionis pars esſe cenſetur, argumento, haud dubie motus. verſ. 10. conſtanter editum ϹΩϹΤΑΑΝΩϹ, quod a Muratorio non reddendum erat *Soſylanis*, ſed divulſis vocibus ϹΩϹΤΑΑΝ ΩϹ *Soſylam*, *tantum*, vel *circiter viginti annorum*. Ceterum quae hic e ſchedis *Cyriaci Barberinis* prodiit, eadem infra ex ſchedis *Cyriaci Compagnonianis* mendoſior et imperfectior, quod mirandum, redit, DXCIII. 1.

CXXXV. 1. *Claſſ.* II. 4. ad quem locum *Gorius* mentionem *Gudii* LXX. 1. facere non poterat, quoniam vno eodemque anno ambo corpora illa; *Donianum* in Italia, *Gudianum* in Batavis, lucem vidit, ſed in *Muratorio* minime idonea erat excuſationis ratio, cur plenius et emendatius *Gudii* exemplum conſulere nollet. ſaltem *Donium* cum *Vulpio*, quem ſaepius ſe tractasſe ſignificavit, *Vet. Latii Profani* Tom. VI. L. XI. c. II. p. 154. ſequ. n. 1. contendendo, longe integriorem hanc Epigraphen ex Ligorio dare potuisſet. Haec igitur vel explenda vel corrigenda ſunt. verſ. 2. P. NEP. verſ. 3. GAMELAE *Gud.* GAMALAE *Vulp.* et *Don.* non GAMVLAE, verſ. 5. AEDILI verſ. 6. GRATIS. verſ. 7. PONTIFICI. verſ. 9. QVINQVENNALICIO. verſ. 10. CVRATORI. verſ. 11. EXIGENDAE verſ. 12. PVBLICO verſ. 13. LVCAR. *Gud.* EVCAR. *Vulp.* forte AERAR*io* REMISIT. mox: HAE DE SVO EROG. forte *Hanc de Suo Erogationem fecit* verſ. 15. CVM verſ. 17. IN EPVLVM

 TRICH-

TRICHLINII. HS. CCCXVII. verſ. 19. IN PRANDIVM verſ. 21. IDEM verſ. 23. IDEM AEDEM CERERIS verſ. 25. et 26. deeſt et iure deeſt. FORTVNAE enim CERERIS nihili est. verſ. 30. IDEM AEDEM verſ. 31. RESTITVIT verſ. 32. IDEM verſ. 34. HVIC. verſ. 36. IDEM ... POSTVLante POPVLO POSITA EST. verſ. 37. PROXIME TRIBVNAL QVAE verſ. 38. MEREAT SVO DECRETO CVM. verſ. 39. PRAEDIA SVA VENDERIT pro *Vendiderit*. verſ. 40. POLLICITATIONEM. verſ. 41. HS ccIↄↄcc. verſ. 42. HVNC DECVRIONES FVNERE PVBLICO EFFERendum DECREVERVNT.

CXXXVI. 1. *Claſſ.* II. 3. vbi v. *Gorium.*

—— 2. Ex editis *Cyriaci* iam nota erat p. II. n. 10. vti etiam post *Reineſium* rurſus eamdem exſcripſit *Gudius*, LVIII. 7. locavitque *Nonae in Dalmatia*, quod nomen veteris Aenonae hodiernum eſt. v. quoque *Ioh. Lucius Traguirienſis* in *Inſcriptionibus Dalmaticis* p. 33. n. 15. Tom. XIV. *Theſ. Siculi.*

—— 3. Claſſ. I. 121. eamdem quoque vulgarunt *Franciſc. Martius* in *Hiſtoria Tiburtina*, L. VI. p. 73. item *Antonius del Rè* in *Antiquitatibus Tiburtinis*, p. 20. Tom. VIII. Part. IV. *Theſ. Ital.* quorum typo conſtanti quod ad nomen PASQVIDIVS verſ. 2. et montem: AFFLIANO magis credo, quam vitioſo *Donii* et *Muratorii* PAQVEDIVS et AEFLIANO Donii, aut vitioſiori AEFFIANO *Muratorii*, quoniam *Lucas Holſtenius*, re-

con-

conditae eruditionis homo, ſuperiorum lectiones ſuo exemplo ratas habuit, extruſitque verſ. 8. numerum XIIII. post GERM. qui, niſi reſpiciat ad Domitiani imperatoriam dignitatem, ſenſum nullum habet. v. eius *Annotationes in Italiam antiquam Cluverii* p. 200.

— 4. Claſſ. I. 126. rectam ad h. l. *Gorii* interpretationem *Caeſaris noſtri Servus* neſcio cur deſerens *Muratorius*, aliam minus credibilem commentus fuerit. In promtu enim est, verbi gratia, FORTVNATO CAES. N. SERvo apud noſtrum MIV. 8. plurimique alii lapides exempla ſimilia offerunt, quae coacervare nolo.

CXXXVII. 1. *Itin. Dalmat. Graec. Aſiatici* Tom. II. L. III. p. 533. item *Spon. Itin.* Tom. II. p. 486. vnde in *Miſcellanea* eius tranſiit, quod in *Periculo* memini me adnotare. vbi tamen erravit, cum verſ. 3. exhiberet ΠΥΑΙΜ. pro Π. Υ. ΑΙΜ. h. e. Πυβλιος Αιμιλιω. iure propterea notatus a *Fabretto* IV. p. 338. *Perizonio*, ad *Aelian.* IV. IX. 1, et *Eduardo Corſino*, in *Prolegomenis in Notas Graecorum* p. XXXVI. Initium quoque huius inſcriptionis retulit *Breval*, *Remarks on ſeveral Parts*, Tom. II. p. 114. in fine vero duobus verſibus pleniorem dedit *Maffeius in Muſeo Veronenſi*, XXXIX. περιβολον, ſeptum, et αναλημματα faſtigia bene explicans, verſ. 10. et 20. Ναὸς ἐυεργειας recte asſecutus est *Perizonius*, ad *Aelian.* II. XVII. 9.

CXXXVIII. 1. i. e. *Ioſepha Rocco Vulpio Vet. Lat. Profan.* Tom. X. Part. II. L. XVIII. c. XI. p. 410. it. *Diſſertazione intorno alla Vil-*

Villa Tiburtina di Manlio Vopiſco, p. 186. *Saggi di Disſertazione Accademiche* Tom. II. nec non: *Lettera nella quale ſi eſpongono cento Iſcrizioni*, p. 139. ſ. Tom. XIX. *Opuſcoli Scientifici e Filologici*. Quaenam vero vox ſit NAMA *verſ*. 9. et quam poteſtatem habeat, minime concors est eruditorum hominum ſententia, aliis *Syriacam*, vt h. l. Muratorius, nullo, vt reor, huius opinionis auctore, aliis *Perſicam* vnanimi plerorumque ſuffragatione, aliis *Graecam*, tamquam *Pighio*, ad *Gruter*. XXXIV. 6. *Reineſio* III. *Var. Lect*. p. 603. et *Maffeio*, loco mox laudando, aliis aliam ipſi originem tribuentibus, rurſus aliis *Solem*, aliis *Lunam*, quaſi *Nannam* vel *Nannaeam Dianam*, vt ipſe Muratorius noſter ad Paulinum p. 129. *Anecdot*. eius *Latinorum* Tom. I. et *Phil. a Turre*, de *Mithra*, c. IV. p. 194. *Monument. Vet. Antii*; aliis *fontem auguſtum*, *liquidum venerabile*, tanquam, ſecundum quidem *Reineſium*, *Scip. Maffeo*, in: *Explication de ces mots Nama Sebeſio qui ſe trouvent ſur un Marbre antique*, p. m. 364. *Hiſtor. Ac. Inſcript. Pariſ*. Tom. VI. ed *Batav*. interpretantibus, aliis denique nihil aliud eſſe cenſentibus, niſi precum clauſulam, qua quid ratum a Deo habitum iri vulgus augurabatur, vt vult *Gregor. Redi* in *Disſertazione ſopra gli Dei Aderenti*, p. 110. ſ. *Saggi di Disſertazioni Accademiche* Tom. II. Neſcio tamen, an quis vim Perſicorum vocabulorum ſubtilius indagarit *Anquetilio Du Perronio*, cui debemus Inveſtigationem veteris Perſarum ſermonis (*Recherches ſur les anciennes Langues de la Perſe*) in Commen-

mentariis Acad. Inſcript. Tom. XXXI. a p. 339. ſequ. et cuius praecipue ſecunda diſputatio inſpicienda eſt, a p. 419. ſequ. vbi *Nama* nihil aliud ſignificare approbavit, niſi *laudem, monumentum laudis*, adeoque *Nama Sebeſio* ſibi videri *laudem viriditati*, id eſt, renaſcenti naturae, cuius inſigne eſt viriditas.

— 3. *Memorie Breſciane*, p. 215. vitioſe deſcriptam vitioſe non ſemel tantum imitatus eſt, ſed etiam iterum protulit infra, MXCVIII. 5. Vtinam ſanius exemplum e *Gudio* XI. 5. aut *Alex. Symmacho Mazochio* ad *Mutilum Campani Amphitheatri titulum*, p. 150. ſumſiſſet. ibi enim rectiſſime verſ. 6. Ex SCITV PAGI, non SITV, et verſ. 12. CIVIBVS non FINIBVS. verſ. 6. et 7. *Pagani Farraticani* forte ſunt hodierni Montisferratini v. *Cluverii Italia Antiqua* II. p. 622.

— 4. Fontem, vnde haec manavit Epigraphe, ſatis obſcure indicavit. Non enim facile quis divinet per *Hiſtoriam Literariam Patrum Trevoltienſium Societatis Ieſu* intelligi *Memorias Trevoltinas*, Anni 1717. Art. XLVIII. p. 625. vbi *Danielis*, Ieſuitae, marmoris illius interpretatio legitur (*Diſſertation ſur l'ancien Bas relief trouvé dans l'Egliſe Cathedrale de Paris*) quae mox etiam in Ephemerides literarias, (*Iournal des Savans*, 1717. menſ. Decembr. p. 613. ed. Amſtel.) migravit. Multa ibi mirabilia narrat, CERNVNNOS mutans in CEPORTVNNOS Portuum nempe Deos. Importuniſſime! vt ait *Hagenbuch. Epiſt. Epigr.* p. 454. Quantum ſtudii et operae in eodem recognoſcendo

et

et illuſtrando alii collocaverint, infra forte ad MLXVI. 5. vbi loco non admodum opportuno totum hoc Anaglyphum opus cum omnibus imaginibus ex *Eccardo* renovatum est, docere conabor.

CXXXIX. 1. ex ſchedis *Immanuelis Martini* in *Antiquit. explicat. et Schematibus illuſtrat.* Tom. II. Part. II. p. 324. c. XIX. Tab. 136. vbi lapidis forma, etſi luculenta, non omni tamen ex parte *Baryanae*, quam in *Periculo* laudavi, ſimilis cernitur. *Baſilium* verſ. 6. recte *Cuperus* in *Literis Criticis* p. 368. et *Montefalco*, p. 325. coronam interpretantur. Idem *Quadribacium* accipit pro torque quatuor funiculis aut ordinibus diſtincto, et *Smialia* pro armillis, non tantum hoc loco, ſed etiam Tom. III. L. II. p. 51.

— 2. Immo meis oculis in *Vulpii Veteri Latio Profano* Tom. V. L. VIII. c. IV. p. 81. vidi, non *M.* AGILIVS, ſed AGILEIVS. verſ. 3. ſcriptum eſſe, vnde nolim optimo *Hagenbuchio* in *Epiſt. Epigr.* (23) fucum factum eſſe, neque tamen inde neceſſario ſequitur, vt ſi prius nomen AGILEIVS ſollicitari non debeat, poſterius *Agillia* in *Agileia* quoque mutandum ſit. Mulieres enim non ſemper maritorum nomina adſciſcunt. *Agileia* vero & *Agillia* gens an eadem fuerit, dubitari poteſt. Quod ad vocem PRAETORIA ſpectat, magis inclinat animus ad credendum, hoc loco denotari potius alterius feminae nomen gentilitium, quam eius nominis aedificia.

— 3. 4. Plerique Tarentini, ulteriorisque Calabriae tituli ſemper mihi viſi ſunt antiquitatem

tem mentiri. Huiuſmodi coloris eſſe X. 8. XI. 7. LIX. 5. antea iam memini me obſervare, neque hi valde diſſimilis naturae & fidei.

CXL. 1. in *Appendice Miſcella omiſſorum* n. 5. ad quem locum adnotare neglexit *Gorius*, pleniorem iam integrioremque prodiiſſe apud *Gruterum* CIX. 6. neutrubi tamen ACYNDINVS, ſed ACINDYNVS ſcribitur.

—— 2. 3. *Don.* I. 134. et *Append. omiſſ.* n. 15.

—— 4. Ad *Aegaſcheniam*, non *Aegaſcheriam*, obi deſcripſerat *Cyriacus*, in eius iam Epigrammatibus p. XXXIII. 221. vulgatam. — verſ. 3. faceſſat nomen mendoſum ΕΝΤΕΔΟΝΟΝΟΣ! recte ap. *Cyriacum*, et infra ap. *Murator.* DXCI. 4. ΕΝΓΕΔΟΝΟΣ *Engedone.* legendumque ΘΗΛΟΥΘΙΟΥ, Theluthio menſe, verſ. 4. non cogitandum eſſe cenſeo de quadam vrbe, vt *Muratorius*, ad h. l. et *Leichius* in *Specimine Notarum et Emendat.* p. 464. T. I. Part. III. *Miſc. Lipſ. Nov.* ſuſpicantur, ſed nomen virile est ΠΟΛΙΣ ΚΟΑΤΟΝΟΣ, *Polis Coatonis filius*, vt recte docuit *Ed. Corſinus* in *Faſt. Atticis*, Tom. II. p. 442. verſ. 5. iocularis eſt lectio ΚΑΜΑΡΕΙΝΑΝ *Camarinam* pro ΚΑΜΑ ΙΕΡΑΝ, *Cama Sacram*, vti clarisſime ap. Cyriacum, infra aeque vitioſe legit *Muratorius* ΚΑΛΛΑ ΙΕΡΑΝΤΙ redditque *Ancillam Callae Sacerdotisſae Dianae.*

—— 5. Clasſ. I. 101.

CXLI. 1. Clasſ. I. 91. vtinam neque *Gorius* ad h. l. *incurioſe deſcriptum* et *inemendatum Gruteri* LXX. 8. exemplum queſtus esſet, neque *Muratorius* conferendum duntaxat frigide indicasſet, quod ſane praeſertim

tim alterius editionis ſerio et data opera prius conſulendum erat, quam ex *Donio* in memoriam revocaretur, quod etiam ſenſiſſe videtur *Dorvilius* in *Diatribe* in *Inſcriptiones quasdam*, p. 119. Tom. III *Obſervat. Miſcell. Nov.* tametſi neque *Gasſendi* neque *Puteani* meminerit. Inde enim huius tituli et auctores et interpretes didicisſet vterque. Notatu certe dignum eſt, quod ſcribit *Gasſendus*, in *Vita Peireſcii*. L. V. p. m. 203. *Pergratum* inquiens, *habuit concesſum ſibi* . . . *marmor*, *quod Reis Apollinaribus* (*Regium nunc appellant*) *fuerat erutum*; *et in quo exſtat inſcriptio continens votum perſolutum Deo Aeſculapio*; *ſignum ſcilicet ſomni aereum*, *Torquem aureum cum Dracunculis duobus*, *pondo Scrupuli vnius*. *Enchiridium argenteum*, *pondo vnciarum quinque et ſemis* (*ſic enim notas reſtituit*, *quae non bene apud Gruterum*) *denique Anabolium*, rel. quo ſane leviorum ponderum indicio res abſurda torquis et enchiridii multarum librarum, quam concoquere non poterat *Dorvilius* l. l. tollitur. Tum vocabula *Dracunculorum*, *Enchiridii* et *Anabolii* bene explicuerunt *Laur. Pignorius Symbol. Epiſtol.* XXXVII. p. 139. 140. et *Erycius Puteanus Epiſtol. Centur.* I. Epiſt. XCVIII. p. m. 108. Ceterum obliviſci non debeo, eumdem titulum a *Fleetwoodo*, p. 37. n. 2. et *Honor. Bouche* in *Hiſtor. Provinciae*, Tom. I. L. II. c. I. p. 63. commemoratum fuiſſe. Cur autem verſ. 2. PROTIS *Dorvilio* l. l. *vitioſum* viſum fuerit, comminiſci non posſum. Malebatne fortasſis EROTIS? At *Protis* alicubi non ſemel in lapi-

pidibus occurrit. vt in *Reineſii Eponymologico* demonſtrabitur.

— 3. dudum iam cognita erat ex *Sponianis Miſcellan.* Sect. III. p. 87.

— 4. Claſſ. II. 6. quod exemplum cum ſequi nollet, rationem ſaltem indicare debuerat, cur verſ. 2. et 3. nomina P. SEVTHIANO et SEVTHIANVS *Reineſiana* II. 84. potius exprimenda curaret, quam *Doniana*; SCVTHIANO et SCVTHIANVS. quae minus recte, vt arbitror, ſervavit *Donatus*, in *Supplem.* LXVIII. 8.

— 5. *Claſſ.* I. 2. et 162. Bis terve eamdem repetere, VII. 2. 8. hoc loco, et infra, CXLVI. 3. cuiusnam erat neceſſitatis, vel vtilitatis?

— 6. *Claſſ* I. 102.

CXLII. 1. *Nel portico di Tempio di Caſtore e Polluce*; ita Schedae *P. Petavii.* quae verſu 2. exhibent DEQ. male! tum SACR. i. e. ſacra; vti apud *Vignolium, Inſcr. Select.* p. 180, qui proprie non vidit, ſed eam ſe debere ait *Marſilio Cataldo*, Corano. proinde SACERdotali non eſt opus. verſ. 3. eaedem ſchedae offerunt M'. CALVIVS et P. N. Vti vero paulo poſt, CXLVII. 2. e *Vulpio* repoſitam miror, ſic partem fuiſſe aut alius, aut eiusdem, ſed plenioris tituli infra apud noſtrum, MCMLXXXVIII. 3. obvii, crediderim.

— 2. *Claſſ.* I. 56. vnde etiam, nulla, vt arbitror, idonea ratione ductus iterum recenſuit *Donatus*, *Supplem.* LXV. 3.

— 3. vide ſupra ad CXVII. 6.

— 5. Iam in editis *Cyriaci Epigrammatibus*,

bus, p. XIV. 100. locum invenerat. Iſtud nominis verſ. 1. ΦΕΣΙΝΤΗΣ prorſus nihili eſſe, ortum quippe ex duabus Syllabis proximae vocis ΑΦΕΣΙΝ et ſequentis ΣΤΗΣΕΝ pro ΕΣΤΗΣΕΝ bene coniecit *Dorvilius*, ad *Charitonem*, L. V. c. I. p. 432.

CXLIII. 1. Claſſ. I. 82. quae toto quidem averſae partis titulo infra ſigillatim CCCLXX. 3. recocto, auctior eſt, ſed ipſum Epigramma graecum a *Smetio* iam fol. V. n. 2. *Grutero*, l. l. et *Fleetwoodo*, p. 45 : 2. occupatum, neque elegantiam columellae, in qua inciſum erat, neque literarum formas Smetio-Gruterianas, vt par erat, refert.

CXLIV. 1. *Claſſ.* I. 23. et *Martio Phoebonio*, *Hiſtor. Marſor.* L I. c. 8. p. 25. Tom. IX. Part. IV. *Theſ. Ital.* Eiusdem tituli partem primam *Iuſtus Rycquius* e ſchedis *Stephanonii* communicaverat cum *Gudio* XXII. 6. alteram partem ipſe *Gudius* ex iisdem Schedis ſe deſcripſiſſe ait. XX. 8. vbi tamen male ACCALE, pro ACCA L. F.

—— 2. Claſſ. I. 29. Nullo modo mihi diverſae eſſe videntur Inſcriptiones Don. II. 5. *Murat.* CXXII. 1. et CDLXXVI. 10. item *Don.* I. 29. et haec *Muratoriana* omnes quippe locantur *Malacae in Hiſpania*, neque vlla re, niſi *L.* vel *T. Granii* cognominibus, mox *Cerionis*, ſi diis placet, mox ST. mox *Seionis* mox *Silonis*, deſcriptorum forte corruptela, diſcrepant.

—— 3. Veſontione, in principe Sequanorum vrbe, 1679. effoſſus lapis, vid. *Antiquit. Explic. et Schemat. illuſtr.* Tom. II. Part.

II.

II. L. V. p. 415. Tab. 185. Verum diu ante *Monteſalconem* ex Muſeo *Boiſoti* dedit *Baudelotius Daervallus*, in Appendice ad Tom. I. *de vtilitate Itiner.* p. XII. ed. *Pariſ.* 1686. tum *Sponius* III. *Miſc.* XLIV. p. 92. vbi verſ. 2. DVBERATIA. mox: *Io. Mabillonus* in *Itineris Germanici Deſcriptione* p. 5. et *Veter. Analect.* p. 1. vbi DVBTERATIA. integerque verſus tertius deest; inde eodem modo *Fabrettus* IX. 163. qui *Dubteratiam* gentem defendere videbitur, praeterea Auctor incertus Libri *de Religione veterum Gallorum*, L. II. c. XVII. p. 350. item *Ioh. Dan. Schoepflinus Alſat. Illuſtrat.* Tom. I. p. 459. et tandem *Donatus*, in *Supplem.* XXVII. 5.

— 4. leg. verſu 6. VETIRENVS auctoritate ipſius *Donii* exemplaris I. 50. ex quo fonte, non ex *Monteſalcone*, (illud enim: *ex eodem* reſpicit n. 3.) eductus eſt hic titulus.

CXLV. Sufficit hoc loco adnotare, huius iam marmoris a *Cyriaco* prope Eretriam in agro vinearum, vbi templum Bacchi vetuſtate collapſum conſpiciebatur, inventi memoriam in eius *Epigrammatibus* legi, XXXVI. 242. verſumque 15. et 16. voces ΕΙΑΣ ΤΑΣ optime mutatas fuiſſe in ΕΥΑΣΤΗΡΑΣ *evantes.* a *Dorvilio*, ad *Propertium Burmanianum*, II. El. II. 28.

CXLVI. 1. *Claſſ.* I. 21. vbi verſ. 3. RABRIAN.

— 2. *Claſſ.* I. 43.

— 3. Vide quae ſupra animadverti ad VII. 2. *Actor.* T. I. p. 29.

— 5. ſine dubio ex *Barthol. Burchelati Epitaphiorum Dialogis* VII. *ad Tarviſii civiumque memoriam, Venetiis*, 1583. 4. Secundum vero *Muratorium* excerpſit *Franciſc. Maria Bonada*, in *Carminibus* ex *antiquis lapidibuc*, Vol. I. p. 80. XXVII. et *P. Burmannus*, I. *Antholog. Lat. Epigr.* XXXII. qui recte verſ. 4. metro ſic poſtulante, emendavit *Gratus*.

— 6. *Antiqu. Explic.* Tom. I. Part. I. p. 52. qui aeque ignorabat atque *Muratorius*, iam deſcriptum et depictum lapidem esſe e *Boisſardo* ap. *Gruter.* VII. 1. alterius editionis, ad quem locum *Gudius*, in Notis MS. ſic ait: *C. Iul. Pomponius Pudens Severianus Praeſ. Vrbi XLVII. 2. ſub Alexandro, vel proximis. Erat igitur Iulia iſta Elagabali mater Soaemias, vt ſuperiori* pag. n. 6.

— 7. e *Caeſaris Clementini Raccolta Iſtorico della fondatione di Rimino*, in *Rimino*, 1617. 4. quem librum nollem in *Theſauro Italiae* praetermiſisſent Editores. Ipſa Epigraphe iam ſupra adfuit. vid. ad XXI. 4. p. 53. *Tom. I. Actor.*

— 8. *Claſſ.* II. 15.

CXLVII. 1. *Claſſ.* V. 227. vbi verſ. 2. *Stallia Clara*, non *Statilia*. *Stalliam* certe gentem defendit *Fabrettus*, ad eumdem lapidis titulum, IX. 412. et *Hagenbuchius*, *Epiſt. Epigr.* p. 478. Apud *Fabrettum* tamen illa *Stallia* non *Clara* cognominatur, ſed *Callityche*.

— 2. ſupra CXLII. 1. adfuit, ad quem locum vide, quae paulo ante ſcripſi. Nunc vero e MSpto *Corradini*, et *Vulpii Vet. Lat. Profano* Tom. II. L. VII. c. 2. p. 131. reponi-

nitur. Cuius monumenti adhuc ſuperſtitis imaginem depingendam curavit idem *Vulpius* l. l. Tom. IV. Tab. XII. ad p. 140. vnde vera huius templi et columnarum, item fragmenti tituli ratio cognoſcitur. Secundum hanc quidem picturam a *Vulpio* traditam ſecundus verſus noviſſimum occupare debuisſet locum.

— 3. rurſus e *Corradini* libro ſcripto ſatis corruptam dedit *Vulpius*, *Vet. Lat. Profan.* Tom. IV. L. VII. c. 2. p. 145. neque ſanior fuit in ſchedis *P. Petavii*, vnde fruſtra medicinam petere mihi licuit.

— 4. *Veteri Latio Profano* Tom. IV. L. IV. c. 2. p. 138. idemne ſit lapis, atque *Gruteri* XLV. 5. nondum liquet. Sed idem est *Fabretti* IV. 528. vbi verſ. 1. MARCUS MALLIVS et verſ. 2. eodem modo, vti ap. *Vulpium*: DVOMVIRES

— 5. *Vet. Lat. Profano.* Tom. V. L. VIII. c. IV. p. 84. qui in ſubterraneo ſpecu, Italis *Contrada S. Lorenzo* dicto, erutam esſe ſcribit. Siglas I. S. interpretatur *Muratorius Iunonis Soſpitae.* malim *Siſpitae.* argumento *Feſti*, voc. *Siſpitem*, item numorum, v. *Drakenborch.* ad *Sil. Ital.* XIII. 364. et titulorum veterum, tamquam *Reineſ.* V. 47. *Spon.* III. Miſc. p. 82. *Fabretti* IX 37. et *Muratorii*, CLVII. 6. Neque hic *Vulpii*, L. VIII. *Vet. Lat. Prof.* c. 4. p. 51. Tom. V. hanc ſcripturam ad *ſequiorem et deteriorem* aetatem relegantis iudicium, aut Inſcriptio ex *Ligorii MSto Ottobonianae Bibliothecae*, ab eodem ibidem p. 66.

 re-

relata, IVNONI REGINAE SOSPITAE nos morari debet. Deſcriptorem enim incuriae convincet *Gudius*, vir non vulgaris eruditionis, e cuius ſchedis *Koolius*, et *Heſſelius* XII. 3. recte ediderunt SISPITAE.

— 6. Vid. ſupra ad XXXII. 3. p. 179. *Actor. Trai.* Tomo II.

CXLVIII. 2. ab omnibus eiusmodi, quas protulit, coniecturis temperare ſibi potuisſet *Muratorius*, ſi veriorem integrioremque typum extare apud *Fabrettum* X. 8. ſcisſet. Ibi enim opportune legitur.

LARIBVS AVG
REG I.
VICO III. ARARVM

rel.

mancam quoque habuit *Gorius Inſcr. Etrur.* Tom. III. p. 134: 144. itidem neſciens apud *Fabrettum* legi. Interim Fabrettus et Gorius habent Q. Granius. Muratorius, D. Granius. Eumdem titulum, neſcio, quam ob cauſam ex Gorio repetens in Supplemento ſuo LXVII. 3. *Donatus*, itidem Fabretto iam melius notum fuisſe neſciit.

— 4. 5. Arae in ruinis ad veterem Antii portum repertae, in quibus nautae ſacrificabant, quas a comite *Marſilio* eleganter depictas primus e ſchedis *Fontanini*, in curia Romana Praeſidis, vulgavit *Monteſalco Antiqu. Explic. et Schem. ill.* Tom. II. Part. I. Tab. LI. ad p. 132. poſtea *Ioſ. Roccus Vulpius* in *veteri Latio Profano*, T. III. L. IV. c. 9. Tab. XVII. ad p. 188. iteravit.

— 6.

— 6. de *Donariis* c. 1. p. 12. *Io.* vero *Baptiſta Ferretius* in *Muſis Lapidariis*, ad I. *Mem.* VIII. legit *P. Milvius Cilo dedit.*

CXLIX. 1. Loco modo ante laudato. qui *Muratorium* fefellit, quaſi ſingulare Epigramma esſet, cum partem duntaxat notisſimorum illorum in *Herculem Invictum* verſuum, apud *Mazochium Epigram.* VII. VIII. *Apianum*, Inſcript. CCXVI. *Smetium*, XXIII. 6. *Gruterum*, XLVII. 10. *Ferretum*, *Muſ. Lapid.* I. *Mem.* VIII. *Fleetwoodum*, p. 23 : 2. *Bonadam*, in *Carminibus Lapidum*, I. XLII. et *Burmannum* I. *Antholog. Latin. Epigr.* XXXVII. obviorum, abſolveret· de cuius varietate lectionis aliquid monere h. l. non est necesſe.

— 2. Ibidem· quem eumdem lapidem alienisſimo loco infra, MDCCXXIX. 1. inter ſepulcrales retulit. Olim Patavii ſpectabatur, nunc Muſei Veronenſis portio est, teſte *Maffeio*, p. XCII. 8.

CL. Tab. B. Poteratne fieri, vt hoc monumentum diligentiae demum *Antonii Antinorii* deberetur, cum id ipſum Kalendarium iam ſuperiori ſaeculo *Neapoli*, 1680. 4. typorum formulis excuſum esſet? vid. omnino, quae memini, me docere in Praefatione ad *Iac. van Vaasſen Animadverſionum ad Faſtos Romanorum Sacros Fragmenta*, p. XXIII. n. X.

CLI. 1. Non minus inſolens mihi viſa est huius tituli e ſchedis edendi, atque plurium aliorum eodem modo productorum cupiditas. Non enim facile quis ignoret, dudum induſtria *Smetii*, LXXV. 8. *Fonteii*, *de priſca Caeſiorum gente*, L. II. c. III. p. 97. *Grute-*

 ri,

ri, CCCCLXXIV. 2. *Philippi Antonini, de Antiquitate Sasſinae*, p. 16. Tom. VII. Part. II. *Theſ. Ital.* eumdem in hominum oculos incurrisſe. Apud omnes, quos laudavi, conſtanter verſ. 1. *Sex. Tettio.* verſ. 2. apud *Gruter.* PVB. apud *Smetium* vero recte PVP. h. e. *Pupinia* tribu. vti recte *Reineſius Epiſt.* XXXI. ad *Rupertum*, p. 170. — verſ. 6. Siglarum interpretationem iam occupaverat *Scaliger* in *Indicis Gruteriani*, c. XX

—— 2. *Antiqu. Explicat.* Tom. II. Part. I. L. I. p. 10. Tabula I. vbi ex *Boisſardo* ſumpta monumenti pictura cernitur.

—— 3. diu ante relata erat a Sacerdotibus Benedictinis in *Itinere Literario*, Tom. I. p. 303.

—— 6. Eius quoque meminit, *Guichenonius* in *Hiſt. Sabaud.* Tom. I. p. 74. Sed non ſine verborum et nominum corruptela. noſtra aetate fortasſis interiit, quoniam Scriptores *Marmorum Taurinenſium* eam plane ſilentio praeterierunt.

CLII. 1. Vti *Coeleſtinus Capuccinus* in Hiſtoria Bergomate, ſic etiam *Io. Chriſtoph. Zanchius*, de *Orobiorum ſive Cenomanorum origine*, L. III. p. 835. Tom. III. Part. I. Theſ. Ital. et ex eo *Gruterus*, CCCCXCI. 6. legit, verſuſque diſtinxit· neque ibi VOLT. ſed VOT. non exemplorum duntaxat *quorumdam* apud *Gruterum*, ſed duodecim circiter vſu.

—— 4. Et quidem *Diſſertatione ad Severae Martyris Epitaphium*, p. 51. Tab. VIII. cuius Sarcophagi, et literarum forma vtinam ſervata fuisſet. Apud *Sponium* et *Fabrettum* eamdem

Epi-

Epigraphen legi iam animadverti in *Periculo*, ſed corrupte. Addatur h. l. *Dorvilius* in *Diatribe* in *Inſcriptiones quasdam*, p. 126. Tom. III. *Miſcell. Obſervat. Nov.* Vix credi posſit, niſi oculis fidem habere me oporteat, infra vitioſius cum verſione prorſus ſimili rediisſe, DCCVIII. 3.

— 6. *Claſſ.* IV. 3.

CLIII. 1. *Claſſ.* IV. 4. idem fragmentum iam antea datum erat a *Grutero*, MXXIX. 3. hoc ſaltem diſcrimine, vt integrum nomen IVNIVS SEPTIMIVS. ibi legeretur. Integritas autem huic titulo conſtitit eadem *Gruteri* opera, MCI 8. vid. hic omnino *Hagenbuch. Epiſt. Epigr.* p. 180, 190. Siglarum PONTIF. L. L. Pontifex Laurentum Lavinatium ratio a Muratorio tractata rectisſime ſe habet, docente id *Scaligero*, in *Indice Sacerdotum*, et *Reineſio*, ad XII. 114. nec vno poſtea exemplo recte, CLIII. 1. CLIV. 4. et alicubi.

— 3. *Claſſ.* IV. 13. quam corrupte relata ſit, docet *Dorvilius* ad *Charitonem*, p. 2, 3.

— 4. *Claſſ.* V. 68.

— 7. *Inſcr. Etrur.* Tom. II. p. 454: 69. ab initio pleniorem dedit *Donatus*, in Supplemento, LXXVI. 1.

CLIV. 3. *Osſervazioni Sopra i Cimiteri de SS. Martiri*, L. II. c. IX. p. 449. verſ. 3. leg. Caecilia Auli et Cnei Liberta Aſia, verſ. 5. SPVRIA, verſ. 8. intelligendane SACerdos SVLPICI CAPITOLIni? verſ. 11. C. Valerius Caii Libertus *Philargyrus*, verſ.

 12.

12. forte Q. Lolius Q. F. STELLatina pro QESTOR Rufus.

— 4. *Diar. Italico*, c. XIX. p. 262. ex eodem hunc titulum ſumſit, *Petr. Anton. Braſchius* de *Familia Caeſennia*, c. VII. VIII. p. 48. 72. copioſiusque, quam neceſſe erat, illuſtravit, vti quoque *Vulpius*, in *Veteri Latio Profano*, Tom. VI. L. X. c. VI. p. 105. bis etiam, neſcio quam ob cauſam, recurrit apud noſtrum infra, DCXCIX. 8. et MLIII. 1. Siglas ibi occurrentes male interpretatus erat *Monteſalco*, notatus primum a *Ficoronio*, in *Oſſervazioni ſopra l'Antichita di Roma*, libello ſatis varo, *Romae*, 1709. 4. p. 53 in eo tamen itidem notando, quod literas L L. reddebat per *Laudabilis*, tum *Cupero*, in *Literis Criticis*, p. 277. poſtea *Brasſchio*, l. l. porro duumviris doctiſſimis *Hagenbuchio et Buherio* in *Epiſt. Epigraphicis*, p. 189. 238. et 265. et tandem. *Henric. Cannegietero, de mutata Nominum Romanorum ratione*, c. IX. p. 45. Omnes inde a *Cupero* recte exiſtimarunt ſic legendum eſſe: *Diis Manibns Lucii Fabricii, Lucii Filii, Palatina Caeſennii Galli, Equitis Romani, Pontificis Laurentum Lavinatium, Scribae Aedilicii ommibus Honoribus in Colonia* OSTienſi *Functi Italicus Patri Digniſſimo.* praeter *Braſchium*, et *Cannegieterum*, quorum ille minus veriſimiliter, quaſi inciſum fuerit verſ. 5. INF. COST. opinatur intelligenda eſſe verba INF*ra* COn*Sulatum*, p. 70. nullo huius latinitatis exemplo, hic vero, licet ingenioſe, tamen nondum probabiliter, explet verborum compendia IN CO*lonia*, STabiana, quo-

quoniam non aliunde conſtat, *Stabias* fuiſſe Coloniam.

—— 6. Vide ſupra a meſcripta ad XXVIII. 1. p. 67. 68. Tom. II. *Actor.*

—— 7. *Diario Italico.* c. XIV. p. 201. 202. qui verſus, vti a Montefalcone primum editi, et a noſtro rapetiti ſunt, ita aliquot vitiis et vocum et ſententiae laborant. verſ. 1. Ἀτιδος profecto non eſt nomen hominis, ſed Aſiae minoris: Λιαν Κλύτȣ, non patiuntur metri leges, ſed legendum Αγαν Κλυτȣ: neque verſ. 2. Μιθρȣ nomen eſt Dei Mithrae, ſed hominis, patris quippe *Lucii* (ſi *Buhierio* credendum,) *Eugenii.* Has emendationes ſic exornavit *Buhierius* in *Epiſtol Epigraph. Hagenbuchii*, p 44. et 118. ſ. totque argumentis erudite confirmavit *Hagenbuchius* ibidem, p. 86=90. vt viris eregiis plane aſſentiar. Quod ad vocem ΕΥΓΕΝΙΑΝ attinet, verſ. 5. quam in nomen virile ΕΥΓΕΝΙΟΝ mutat *Buherius*, magis inclinat animus ad *Hagenbuchii*, Λȣκιον non de praenomine, ſed de nomine accipientis, adeoque *Eugenii* additione opus eſſe negentis ibid. p. 145. ſententiam; neque diſſimulare poſſum, vtrumque et *Buhierium*, et *Hagenbuchium* neſciiſſe, *Montefalconem* ipſum iam antea vitioſam ſuam lectionem Λιαν Κλυτȣ damnaſſe, et in eius locum ſuſſeciſſe ΑΓΑΝ ΚΛΥΤΟΥ. in *Antiquital. Explic. ſchem. illuſtr.* Tom. II. Part. I. L. I. c. IV. p. 18. vbi ſic: *In Diario*, inquit, *legitur* Λιαν Κλυτȣ, *quae vox metri rationem omnino tollit, ſed omninolegendum* Αγαν Κλυτȣ, *quam facilo* Α *pro* Λ *accipiatur, norunt periti quique.*

CLV.

CLV. 2. Quis ille locus *Oſtroch in Dacia*, neſcio qua, ſit, velim mihi quis indicet. Eiusmodi enim aut vici aut oppidi nomen nusquam vel apud *Wolfg. Lazium*, vel *Steph. Zamoſcium*, vel *Iohannem Tröſterum*, *Daciae Veteris et novae* auctorem, me legere menini. Pleraque Romanorum monumenta, quae adhuc Tranſylvaniam, h. e. veterem Daciam Conſularem, ornant, aut *Albae Iuliae*, olim Apuli, (Weiſſenburg) aut *Ulpiae Traianae* Sarmizegethuſae, (nnnc Warhel) reperiuntur. Inde dubius ſum, vnus idemne lapis ſit *Gruterianus* LVII. 5. et LXXXIX. 11. an diverſus, prior quippe *Albae Iuliae*, alter *Varheli* viſus, adeoque loco diſſimilis, argumento vero plane geminus. prius exemplum habuit *Gruterus* a *Robortello de vita et victu Pop. Lom.* c. XV. p. 114. qui ſine dubio ipſe non vidit, ſed aliunde accepit, a deſcriptore corruptum in nomine *Antonini Gordiani* pro *Antonii*, *et Antonii Valentini* pro *Antonini Valentini*, mutilumque a fine. alterum exemplum habuit a *Lazio*, *Commentar. Reipubl. Roman.* XII. p. 932. qui, vt puto, vitioſe lapidem MATRI AVG pro MARTI AVG. exemplo aliorum, *Matrem* et *Martem* confundentium, (v. ſupra ad *Mur.* XXX. 6.) conſecravit, tum cognomen *Valentinus* omiſit, vtrumque invitis chartis *Cluſianis*. quibus plus fidei tribuo, quam *Robortello*, *Lazio*, *Keyſlero*, in *Antiquit. Septentr. et celt.* p. 388. et aliis. In iiſdem quoque Schedis, vti etiam ap. *Lazium* l. l. non *Municipium*, ſed COL. Apulum dicitur. Quicquid ſit, in vnam tamen Epi-

gra-

graphen et ambas *Gruterianas*, et hanc *Muratorianam*, facile conflari poſſe puto, dummodo mutuam ſibi omnes emendationis opem praeſtent. Cf. *Marſilii Danubius*, Tom. II. P. 11. Tab. LVII. n. 5. ad p. 136. cum adnotatione *Blanchinii*, et *Maffeius*, in *Muſ. Veron.* CCXLVIII. 5. ubi *Antoni Gordiani*, et *Antonius Valentinus*.

CLVI. 1 Huinsſane marmoris primum dominus fuit *Car. Patinus*, teſte erus *Commentario in tres Inſcriptiones Graecas Smyrna allatas*, *Patavii*, 1685. 4. tum *Camillus*, Comes *Silveſtrius*, Rhodiginus, indicio animadverſionum eius ad *Iuvenalis Satiram* V. p. 240. et tandem *Verona* eius compos facta eſt, vt ex *Maffeii Muſeo Veronenſi* liquet, p. LIX. Fac autem, *Patinum* in eo illuſtrando nimium fuiſſe, tamen literarum graecarum formis accurate exprimendis haud mediocrem apud Archaeophilos gratiam iniit. Utinam *Muratorius* ineptiſſima illius interpretatione ΟΜΟΙΑΣ *ſimilis* verſ. 4. non deceptus adiunctum graviori errore in adverbium *ſimiliter* abire iusſisſet, quaſi in marmore ſcriptum esſet ΟΜΟΙΩΣ. Ibi enim coniugis nomen proprium latet ΟΜΟΙΑ, Homoea. Huius Epitaphii clauſula qualemcunque temporis, hoc eſt ΜΗΝΟΣ ΓΡΙΤΟΥ notam offert, quam *Patinus* de *menſe tertio* annuae *Aelii Bionis Stephanephoriae* accepit, eumque hac in re ſecutus eſt *van Dale*, in *Diſſertatione* V. *de Stephanephoris Graerorum*, c. 1. p. 378 quod nollem. *Noriſius* enim de *Epochis Syro-Macedonum*, Disſert. I. p. 26.=29. iam optime docuerat, per illum *menſem tertium* non

cap-

capti a *Bione* honoris, ſed anni Macedonum Aſianorum intelligi oportere.

CLVII. 4. Quam nunc e ſuis, eam post duo folia, CLX. 5. e *Cyriaci* ſchedis protulit, neutrubi editorum *Cyriaci* Epigrammatum memor., p. XX. 133.

— 6. Eiusque *Veteri Latio Profano*, Tom. V. L. VIII. c. IV. p. 66. Hoc tamen exemplum *Gudiano*, CIV. 3. ſimilius est, quam *Vulpiano*. Apud *Vulpium* enim. verſ. 2. deest M. F. verſ. 3. IVNONIS legitur, et verſ. 5. non L. F. ſed C. F. appellatur.

CLVIII. 2. Immo in Coemeterio S. *Sebaſtiani*, vt videre est apud ipſum *Marc. Anton. Boldettum*, in *Supplementis Obſervationum* ad *Coemeteria*, p. 807.

CLIX. 1. *Marm. Felſin.* VIII. III. 469. eumdemque titulum iam occupaverat *Fabrettus* III. 260.

— 2. *Marmor. Piſaurenſ.* CVIII. p. 48.

— 4. Baſis marmorea Puteolis allata ad *Ianuarium de Andrea*, Senatorem regium, in *Vignolii Inſcriptionibus Selectis*, p. 187. quam etiam Inſcriptionem animadverſionibus illuſtravit *H. Dodwellus* in Epiſtola ad *Godofr. Chriſti*, *Goetzium*, Lipſienſem, *Iulii Vitalis Epitaphio Musgraviano*, *Iſcae Dummoniorum*, 1711. 8. inſerta, p. 31=37. vbi tamen bis non NEMONIO et NEMONIVS ſed MEMONIVS legitur.

— 5. Tametſi huius formae exempla iam dederit *Franc. Martius* in *Hiſtoria Tiburtina*, L. V. p. 65 Tom. VIII. Part. IV. *Theſaur. Ital.* tum ex *Andreae Baccii Diſcorſo dell' Aque*, *Vul-*

Vulpius Veter. Latii Profani, Tom. X. Parte II. p. 469. *Pinarola*, vel *Pinarolius* in *Antichità di Roma*. et ex eo *Keyſlerus* in *Itinere Noviſſ.* Tom. II. p. 161. tamen non ſigillatim ita extitisſe crediderim, ſed partem esſe, ſive fragmentum ſuperioris tituli, XCIII. 2. qui etiam *Reineſii* fuit. Vereor quoque, ne integra voce inciſum in lapide ſit IGIAE, ſed hac duntaxat ſigla I. Vnde efficio: *Magnae Deum Matri* IDEAE, cuius *Sacerdos* fuisſe videtur *Proculus*. Hanc enim vocem non cognominis, ſed dignitatis notam prae ſe ferre putem, licet in Indice Nominum Muratoriano *Proculus* cognominetur *Sacerdos*.

CLX. 2. Claſſ. IV. 11. verſ. 2. ſchedae *P. Petavii*, quas inſpexi, offerunt PACULLAE. ſed cognomen ſanius est PROCULAE.

— 3. Claſſ. I. 81. et *Donatus* in *Supplem.* LXXVIII. 1.

— 4. vitioſum cognomen est CHAPITO quod etiam in Indice repetitum, recte vero apud *Doniam*, IV. 7. CHARITO.

— 5. Vide paulo ante ad CLVII. 4. Asſentior tamen *Muratorio*, duas hic in vno lapide mixtas esſe Inſcriptiones cenſenti. Πελληνευς vero non est civis oppidi *Pellenes* in *Achaia et Peloponneſo*, vt ait *Muratorius*, *ſitae*, qualem fateor me ignorare, ſed vel *Pellae*, veteris Macedonum regiae, vnde Alexander ſubinde *Pellaeus iuvenis*, vel Παλληνης peninſulae et oppidi Macedoniae, quaſi Παλληνευς.

— 7. *Claſſ.* IV. 14.

CLXI. 1. Praemitti ſane debuerat ΔΙΙ. quod

quod poſtulant edita *Cyriaci Epigrammata*, III. 33. Quinque vero diverſos hic lapides in vnum conflatos eſſe, eadem *Cyriaci* Epigrammata, III. et IV. 33=37. inſpicienti, facile apparebit.

— 3. *Claſſ.* IV. 5.

— 4. Poteratne, qui *Lupi* ſcripta tractaverat, neſcire, ab ipſo in Disſertatione ad *Epitaphium Severae Martyris*, p. 3. iam in lucem prolatam eſſe.

— 5. Dudum quoque hanc debebamus *Mutio Phoebonio* in *Hiſtoriae Marſorum*, L. I. c. 8. p. 26. Tom. IX. Part. IV. *Theſ. Ital.* ipſique *Donio*; IV. 8.

— 6. Corruptiorem infra recoxit Muratorius, MCMXCI. 4.

CLXII. 1. Ex iisdem ſchedis *de la Condamine*, Ieſuitae, habuit *Eraſmus Froelichius* in *Animadverſionibus in quosdam numos veteres vrbium*: *Viennae Auſtriae*, 1738. 8. p. 76. neuter ſcivit, iam promulgatam fuiſſe ab *Hesſelio* in *Appendice* Praefationis ad *Gudium*, Stella 5. fol. 2. n. LXIII. verſ. 3. per Αντωνιαν Ιυλιανην eandem intelligo, cuius Ουσιας meminit alius arcus Epheſinus, vt ſupra obſervavi ad *Murat.* CXVIII. 2. p. 8. huius Tomi *Actorum*. verſ. 9. την Τειμην reddere non debebat *honoris titulum*, ſed *ſtatuam*. Αναςησαντων recte Bimardus; Hesſelius contra male Αναςασαντων. verſ. 10. pro nihili literis ΟΣ ΠΟ legendum eſſe puto ΠΟμπηιου, ſive is fuerit *Pompeius Metrodorus* ſive potius *Pompeius Metrodori* Filius, cuiusmodi etiam infra, DXC. 2. occurrere videtur. *Metrodori* ſaltem nomen in lapidibus

bus Epheſinis et Smyrnenſibus frequens, vt *Murat.* MDCXXXIV. 8. verſ. 13. corruptum nomen ΚΑΙ ΟΠΙΟΥ ſic reſtituo ΚΑΛΟΠΙΟΥ.

—— 3. *Claſſ.* IV. 15.

—— 4. Atqui vero iam antea lucem viderat in *Marmor. Brixianis Rubei*, p. 236. quam eandem Epigraphen cur denuo vulgaverit *Donatus*, in *Supplem.* XLV. 5. neſcio.

CLXIII. 1. *Palaeographia Graeca*, L. II. c. 6. p. 160. eumdem quoque deſcripſit *Turnefortit*, in *Itinere Orientis*, Tom. III. Epiſt. XXI. p. 320. Tom. III. ed. archetypae, cuius exemplo *Weſſelingius* cum ſuo *Ryn Rynen* de *Aſiarchis*, p. 26. maluit, quam Muratoriano vti, cum verſ. 2. Ἀρχιέρειαν mimine eiusdem dignitatis atque Ἀσιαρχίαν fuiſſe approbaret. verſ. 3. Ἀπόγονον Βασιλέων ex regibus quippe Galatarum v. *Io. Maſſon*, in *Collectaneis Hiſtoricis de vita Ariſtidis*, ad A. DCCCCXXII. §. 4. verſ. eod. ΘΥΓΑΤΕΡΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ, recte vertit Muratorius *Filiam Metropolis*. quoniam vrbes olim honoris cauſa, mares et feminas *filios*, *filia*ſue adoptaverant, exemplis hanc in rem opportune allatis a *Gisb. Cupero*, in *Literis Criticis*, p. 59, 60. et eruditiſſimum *de Boze*, in *Reflexions ſur une Medaille de Galerius Antoninus*, p. 475. *Mem. de l'Acad. des bell. Lettr.* Tom. XV. ed. Pariſ. verſ. 7 Ἰουλίου Σεουήρου. quem eumdem eſſe putat *Io. Maſſonus* l. modo ante l. *Severum*, atque Aſiae Proconſulem *Ariſtidis* tempore circa A. V. CMXXII. clarum verſ. 10. lacunam vocis ΥΠΕΡΡΑ . . . extruſa altera litera Ρ.

quae prioris pedisſequa inutilis est, explere velim ΥΠΕΡ Αϲιας.

—— 2. In *Monumentis Brixianis*, p. 272. Sed vereor tamen ne *Vinacceſius* duas hic Inſcriptiones commiſcuerit. *Clodiae* ſaltem *Procillae* titulum, iam antea a *Reineſio* commemoratum, V. 8. ſigillatim recenſuerat ibidem, p. 236. n. 10. Eodem tamen pacto e ſchedis *Gnocchi* renovavit *Donatus*, in *Supplem.* XCIV. 6.

—— 3. E collectaneis *Archinti* iam protulerat *Fabrettus*, X. 181. *Matidiae* huic matri *Sabinae*, et alterius *Matidiae*, propter *Sabinam*, vrorem ſuam Hadrianus *Socrui ſuae honores praecipuos impendit ludis gladiatoriis, ceterisque officiis*, teſte *Spartiano*, in *Hadriano*, 9. et *in honorem ſocrus ſuae aromatica Populo donavit*, eodem auctore, c. 19. Singularis numus est *Matidiae Aug. Divae Marcianae F.* cum imagine Pietatis, duas filias vlnis geſtantis, in *Muſeo Muſelliano*, Tab. LXXI. et cum aquila, conſecrationis indice, apud *Begerum* in *Theſauro Brandenburgico*, Tom. II. p. 653.

—— 4. Nunc *Muſeum Veronenſe* exornat, cuius interpres doctiſſimus fuit *Maffeius*, p. LXXXIII. 2. ſeq. verſ. 4. noſter legendum exiſtimat AER. Sed donum illud et *triginta aereis numis* vix ſtipis nomen meretur. Forte N. idem ſignificat, atque vulgare illud HS.

CLXIV. 1. Vbi iam a *Fabretto* occupata ſit, indicavi in *Periculo*.

—— 3. Hoc Smyrnaeum ſane *Marcellinae*, ſacrorum antiſtitis, monumentum primum in

aedi-

aedibus *Patinianis* Patavii ſervabatur, teſte *Caroli Patini* nimis copioſo *Commentario*, *Patavii* 1688. 4. edito, et luculenta eius pictura, quae longe aliam nobis verſuum et literarum faciem oſtentat: tum mortuo fortasſis *Patino* ad Camillum Comitem *Silveſtrium* migravit, indice eius *Iuvenale*, in annotationibus ad *Satiram* VI. p. 357. vbi rurſus depictum eſt, omisſo tamen titulo arae, in medio poſitae iuxta ſiniſtrum latus Marcellinae, inde tranſiit in Muſeum *Veronenſe*, minori modulo reddita eius imagine, p. XLVII Tab. I. n. 5. et LV. cuius interpres *Maffeius* tituli fidem, neſcio an nimis faſtidioſe, in dubium vocat. Sic enim facile quis, fucum vbique ſubodorando, Pyrrhoniſmum in rem Epigraphicam induxerit.

—— 4. Legitur non modo apud *Chishullum*, in *Antiquitatum Aſiaticarum Parte altera*, p. 4. n. II. et *Hesſelium*, loco a me in *Periculo* laudato, ſed etiam *Pocockium*, *Inſcript.* p. 37. n. 34. et *Richard. Chandlerum*, in *Syllabo et Notis*, p. V. ad n. XXXVI. In fine verſuum hic illic literula deſideratur, quam *Chishullus* ſuo more, quaſi integre omnia in lapide legerentur, addidit. Superior pars tituli hanc forſitan quoque initio praetulit formulam: Η βȣλη και ὁ Δημος ετειμησεν. Verſ. 5. *Chishullus* exhibet ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ, et *Pocockius*: ΔΙΟΝΥΣΟΥ. quod incongruum alicui videri posſit, *Vlpiam Euhodiam* duplicem habuisſe avum, niſi diverſus ſit pro paterni et materni ſanguinis iure. eo certe ſenſu magis tolerari poteſt haec lectio, quam *Hesſelii*, et *Muratorii* ΙΔΙΟΝ

ΣΟΥ i. e. *proprium ſibi genus*. verſ. 6. bene explicat *Cuperus* in *Literis Criticis*, p. 550. Ανωθεν Ιερειων και κοσμητειρων per genus repetentem *a ſacerdotibus et ornatricibus ſignorum*. verſ. 9. non plene legitur Στρατονικης ſed ΣΤΡΑΤ. et ΣΤΡΑΤΩ. vnde *Corſinus* in *Addendis* ad *Notas Graecas*, p. 88. ΣΤΡΑΤΩνικης, explevit. Reliqua accuſandi caſus verba verſ. 10. ſeqv. a *Cupero* itidem bene illuſtrata, non ad ſororem, ſed ad ipſam *Vlpiam Euodiam* referri debent. An vero δια των γονεων iungere nos oporteat cum αναλωμασι quaſi ſumtus illi ſuppeditaverint dubito. Forte parentes ſtatuam a Senatu Epheſino decretam filiae poſuerunt.

CLXV. 1. Eodem, quo *Muratorius*, anno integriorem *Gruteriana* Inſcriptionem exhibuit quoque *Ioſeph. Roccus Vulpius* in Epiſtola Etruſca *de centum Inſcriptionibus* ad P. *Calogeram*, in eius *Opuſculis Scientificis et Philologicis*, Tom. XIX. p. 136 n. 34. ſed qui verſ. 7. pro B. exhibet D. vnde ſiglas D. M. ſine necesſitate interpretatus est *Dulcisſimae Monumentum Fecit*, cum ſimpliciter legi posſit et debeat: *Bene Merenti*, Sic etiam, vti *Tafurius*, in Muſeo principis *Iuvenatii* vidit et deſcripſit *Emman. Martinius*, IX. *Epiſtol* XI. p. 94. Tom. II. ed. *Wesſel.* Eundem titulum ex *Pratilli Via Appia* repetiit *Donatus*, LXXIX. 6.

— 2. Per edita cura Cardinalis *Polignaci* intelliguntur Tabulae *Ghezzio—Rosſianae*, Romae 1731. forma Atlantica XV. 25. cum antea iam ſive a *Franciſco Blanchinio*, Veronenſi, in *Camera ed Inſcrizioni Sepul-*

pulcrali de' Liberti &c. in *Roma* 1727. fol p. 85. ſ. n. 66. ſive ab *Ant. Franc. Gorio*, in *Monumento, ſive Columbario Libertorum et Servorum Liviae Auguſtae*, *Florentiae* 1727. fol. p. 144. CV. promulgata et illuſtrata esſet. cuius exempla ſi vere conſuluisſet ille animadverſionum ad *Neoporti Antiquit. Roman.* Sect. VI. c. V. §. III. p. 483. auctor, hanc *Philematium* fuisſe vicariam ſacerdotem Liviae, ideo non coniecisſet, quoniam *Livia pro ſua impotentia* (ſcribere voluit faſtu) *matronarum aliarum ſeſe longe inferiorum congresſum familiarem atque in ſacris parem fugerit.* Copulavit enim re disſocianda. *Philematio* quippe, *mater Maenali*, poterat esſe *Auguſtae Liberta*, neque tamen propterea *Auguſtae Sacerdos* quaſi vicaria eius, ſed in genere *Sacerdos bonae Deae*, cuiusmodi plures in titulis commemorantur, ſumi debet. Argumenta, quibus ibidem vtitur vir doctus, ad illum locum apta non ſunt.

—— 3. verſ. 3. *Sacerdoti Divarum Decreto Decurionum* v. *Hagenbuchii Epiſt. Epigraph.* p. 585.

—— 4. *Veronae Illuſtratae* Part. I. n. XXIII. p. 355. repetita deinceps ab eodem *Maffeio*, in *Muſei Veronenſis* LXXXIII. 1. vbi ſiglas, CL. MAI. vel *Collegii Maiorem*, vel *Claudialem Maiorem* denotari ſuſpicatur. *Breyalius* in *Remarks on ſeveral Parts of Europe*, Tom. II. p. 119. pro more ſuo negligenter et audacter offert verſ. 2. CARRVS, et verſ. 3. CIBELES MATRIS.

—— 5. Paulo ſincerius idem titulus infra re-

redit, MCMLXXXI. 2, vnde apparet, verſ. 9. non SACERDOTA . . . . *quaſi Sacerdotabus*, coniectore non admodum felici *Muratorio*. legendum eſſe, ſed SACERDOT*e* *Aulo Seranio Catullo*. Hanc vero Epigraphen loco noviſſimo ait *Muratorius* illuſtratam eſſe ab Abbate *Oliva*, ſed quo in libro, quando, et vbi id factum ſit, non memini me vsquam legere. Id ſcio, a *Laineo* quodam lucis aliquid huic allatum eſſe in ſingulari diſputatione, *Cannegietero* in Epiſtola ad *Lyndenium*, p. 21. prorſus incognita, (*Diſſertation ſur les quatres Deeſſes Soeurs, filles de Cadmus*) in *Memoriis Trevoltinis*, A. 1738. menſe *Iulio*. *Artic*. LXXVIII. p. 1380.

CLXVI. 1. eruta in ruinis *Segeſtae*, teſte G. *Gualthero* in *Inſcriptionibus Minorum in Sicilia vrbium*, n. CCCXXI. p. 658. *Theſ. Siculi*, Tom. VI. Ex eo fonte aiunt ſe hauſiſſe *Triſtanus*, *Reineſius*, *Cuperus*, *Muratorius*, et tamen paſſim a Gualtheriano exemplari diſceſſionem faciunt. verſ. 1. ΔΙΟΔΩΤΟΣ Gualtheri l. l. *Triſtani*, (*Commentar. Hiſtor*. Tom. I. p 25.) *Reineſii* (V. 11.) *Cuperi* (in *Harpocrate*, p. 126, 127.) a *Muratorio* fruſtra mutatur in ΔΙΟΔΩΡΟΣ. tum ΑΠΠΕΙΡΑΙΟΣ a *Reineſio* convertitur in ΑΠΤΕΙΡΑΙΟΣ, ipſique titulo intruditur a *Cupero*, quaſi fuerit *Apterae*, Cretae in oppido, natus, cum apud *Gualtherum* diſerte ſcribatur ΑΠΠΕΙΡΑΙΟΣ: vnde corrigendum puto ΑΠΕΡΡΑΙΘΣ. i. e. *Aperris* non *Apperis* Ciliciae ex vrbe ortus. verſ. 2. *Gualtheri* primam nominis ſyllabam TA *Triſtanus* in TAN mutavit, *Reineſius* omiſit, et *Cuperus*

rus revocavit. Immo legendum est vno vocabulo ΤΑΜΙΝΥΡΑΝ ΑΡΤΕΜΟΝΟΣ i. e. *Taminyram Artemonis* filiam, non uxorem, vt vult *Cuperus*. verſ. 4. dandi caſum ΑΦΡΟΔΙΤΑΙ ΟΥΡΑΝΙΑΙ invitis omnibus, quos nominavi, viris doctis, in generandi caſum ΑΦΡΟΔΙΤΑΣ ΟΥΡΑΝΙΑΣ abire iuſſit *Muratorius*. nullo iure. Conſecravit enim *Diodotus* ſororis ſtatuam Veneri coeleſti.

—— 2. *Hiſtor. Genealog. Reg. dom. Saband.* T. I p. 33.

—— 4. *Veron. Illuſtrat.* Tom. I. p. 355. n. XX. et in *Muſeo Veronenſi*, XCII. 6. vbi AFRICANIVS non AFRICANVS.

—— 6. *Antiquit. Gall. Epiſt.* IX. p. 49. Eandem iam ſupra deſcripſerat *Bimardus* Diſſ. II. p. 85. verſ. 3. male hic divulſa eſt litera B. a VIR. quae rurſus nexa Flaminem VIRBialem denotat.

CLXVII. 1. haud dubie ex libro *Dionyſii Bonfanti* de *Sanctis Sardiniae*, (*Triumpho de los Santos del Reyno de Sardenna. en Callero*, 1635. fol.)

—— 2. Cum hanc e ſchedis ſuis mitteret *Bimardus*, certisſime non meminerat, bis terve antea iam lucem vidisſe apud *Gruterum*, CDXXXIV. 11. *Guichenonium*, in *Hiſtor. Geneal. Domus reg. Sab.* Tom. I. p. 40 et *Sponium*, in *Hiſtoire de Geneve*, Tom. II. p. 328. n. XXVII. omnes conſtanter offerunt SEMATO, pro quo *Reineſius* vult SEDATO.

—— 4. Itidem iam prodiit apud *Sponium*, loco modo ante laudato, Tom. II. p. 339.

 n.

n. XLIV. poſtea quoque locum invenit in *Donati Supplemento*, LXXX. 7.

— 5. id fragmentum tituli non ea occurrit facie apud *Rubeum* v. *Le Memorie Breſciane*, p. 122.

CLXVIII. 3. Quem ex ſchedis *Galiardi Guirani* titulum miſerat, eius iam antea vulgati meminiſſe oportuerat in *Explicatione duorum vetuſtorum Numismatum Nemauſenſium ex aere*, p. 1015. *Theſauri Antiquitatum Salengriani*, Tom. I.

— 4. *Marm. Felſineorum*, V.. XIX. p. 345. a quo vitioſiſſime deſcripta, longe emendatior redit infra, CCCXXXI. 1.

— 5. e ſchedis ſuis protulit *Muratorius*, quam duorum *Gruterus*, CCCXXII. 10. Theſauri ſui literis cuſtodierat. verſ. 3. verborum compendia ſic expleat *Flaminica* MVTinenſis.

— 7. *Inſcript. Flor.* Tom. I. p. 450. n. 88.

CLXIX. 2. v. *Tabulas antiquas Siciliae*, p. 482. n. 130. Tom. VI. *Theſ. Siculi.* vbi ab initio plura verſuum et fragmentorum indicia.

— 3. Silentio praeteriri poterat, dudum iam emendatius prolata a *Grutero*, MLXXXVIII. 10. vbi verſ. 1. IVNIAE legitur, inutilisque illa copula ET omittitur. tum verſ. 3. L. Maecius cognominatur NANVS.

— 7. *Marm. Felſin.* VIII. VI. p. 486.

— 8. *Claſſ.* I. 84.

— 9. Cur *Gorius* ex ſchedis *Iucundi* miſerit,

rit, quam in Donio iam ſe dediſſe, IV. 30. noverat, rationem non intelligo, neque, cur verſ. 5. ſiglis expreſſerit, quae apud *Donium* ſine literarum compendio BENE MEREMTI cernuntur, video.

— 10. itidem fundus eſt in *Donio*, IV. 31. vbi tamen deeſt cognomen VITALIS.

CLXX. 1. Claſſ. IV. 40. et VII. 193. *Gorius* quoque non meminerat bis relatum eſſe titulum.

— 2. Claſſ. IV. 37. ad quem locum animadverti velim, *Gorium* pariter ac *Muratorium* neſciiſſe, hunc titulum iam a *Fabretto*, V. 313. prolatum eſſe, ſcriptumque LYSIVS et LYSIAE.

— 3. *Antiquit. Gall. Epiſt.* XVI. p. 80. vbi HARISPICI legitur.

— 4. Nihil ad hanc Epigraphen conduxit *Muratorius*, niſi quod iam *Gorius* ad *Donium*, IV. 39. obſervaverat. Vtinam eo indice de huius memoria a *Fabretto* iam occupata, IV. 502. motus totam omiſiſſet, ſaltem anaglyphi picturam, quam neſcierat *Gorius* apud *Laur. Begerum*, in *Theſ. Brandenburgici*, Tom. III p. 468. et ex eo apud *Monteſalconem*, *Antiquit. Explic. et Schemat. Illuſtr.* Tom. V. L. IV c. V. p. 145. ſ. Tab. 123. extare, conſpiciendam praebuiſſet, aut verbo ſignificaſſet, ante *Fabrettum* eiusdem meminiſſe *Malvaſiam Marm. Felſin.* VIII. VIII. 498. nec in Indice deeſſe iusſiſſet nomen: *Helius Aſinianus*. Eiusdem tituli memoria neſcio quam ab cauſam renovata eſt a *Donato* in *Supplem.* LXXXII. 8.

— 5. *Don.* IV. 32. 33.

— 6. *Gor.* Tom. I. *Inſcripti Flor.* p. 122. n. 5. In varias ſe hic ipſe Muratorius coniicit turbas vno pulveris coniectu disſipandas. Quid enim attinet *Publicum* de ſervo accipere, cum incredibile ſit, etiam novis Caeſarum moribus *Augures* e ſervis aut cooptatos aut lectos fuisſe, deque *Publici* cognomine aliunde conſtet ex *Grutero*, DCLXI. 1. et DCCXCII. 1. ſiglam vero PAL. hoc eſt PAL*atina* ſc. tribu, non necesſario cum FVRIANVS iungere nos oporteat, etſi *Gudius* id voluerit ad *Gruterum*, CCCIII. 3. et *Holthenus* in Indice adhuc inculcarit. nec Palfuriani cognomen aptum locis, improbem; conſtanter ſaltem τελεια στιγμη inter PAL. et FVRIANUS occurrit apud *Smetium*, qui vidit, et magnae apud me auctoritatis eſt, XLIII. 11. *Gruterum* l. l. *Gorium*. neque nullius momenti eſt, *Scaligerum* in Indice *Gruteriano* nomen ſic edidisſe integrum: *Felix Publicius* vel *Publicus Pal. Furianus*.

CLXXI 1. Si *nativum tandem* huic titulo, vt ait noſter, *vultum reddiderunt Noriſius* in *Cenotaphiis Piſanis*, *Disſert.* I. c. 3. p. 37. et *Gorius*, *Inſcription. Florent.* Tom. II. p. 23. n. 16. decebatne eum deformare, et capite ſuo privare infra, MLXX. 7? De *Curatore Kalendarii Florentinorum*, quod obiter adnoto, vid. *Reineſius*, ad I. 24. p. 52.

— 2. niſi varia *Vrſati* Scripta ad manus habuisſem, vix cubilia fragmenti divinare potuisſem, quae in eius *Hiſtoria di Padoua*, libro ſatis raro, Part. I. Libr. I. p. 61. latent.

— 3. quomodo *e ſchedis ſuis* promulgare po-

poteſt, quod dudum *Gruteri*, CCCIV. 7. et iterata *Fabretti*, IX. 125. et X. 349. opera, excepto ſolo nominis CASSENI diſcrimine, innotuerat?

—— 5. *Inſcript. Florent.* Tom. II. p. 411. n. 14.

—— 6. *Claſſ.* IV. 41.

—— 7. *Claſſ.* IV. 42. ad quem locum cum *Gorius Fabretti* exemplum, X. 37. laudaſſet, Muratorii ſaltem noſtri fuiſſet monere, illic ſcriptum eſſe SACERDOX (ſic) PVBLICVS . . . PRIVATVS. vti etiam apud *Olivierium*, in *Marmor. Piſaurenſibus* ad n. XXVII. p. 58. vnde *Dorvilius* ad *Charitonem*, p. 662. *ante Privatus* aliquid *excidiſſe* ſuſpicatus eſt.

—— 8. *Select. Inſcription.* p. 305. et *Gorii Inſcript. Florentin.* Tom. III. p. 97.

CLXXII. 1. En rurſus haud leve incuriae argumentum! Primum hic marmoris titulus, neſcio Schedarum *Fontaninianarum*, an *Franciſci Berettae* fide, locatur Romae, qui certiſſime initio ſuperioris ſaeculi Patavii inventus, in Muſeo *Contareno* legebatur a *Vincent. Pinello*, e cuius ſchedis, XVII. verſibus integriorem, habuit *Gruterus*, CXXVIII. 1. ibidemque ſub finem ſaeculi illius a *Franc. Salomonio* viſus et deſcriptus erat, quamquam minus emendate in *Inſcriptionibus Agri Patavini*, p. 81. Dein ſcire velim, quis eum docuerit, mera hic recenſeri *Augurum Nomina:* et tandem cui perſuaſerit, feminas quoque in Collegiis *Augurum* eſſe potuiſſe. Diſſimulare non licet, in altera hic columna duo reperiri nomina CLAVDIA HELPIS et L. VALERIVS

RIVS SECVNDVS. quae in exemplo *Pinelliano* apud Gruterum deſiderantur, nec non C. Valerium GRAtum cognominari, qui GRAECVS apud *Gruterum*.

CLXXIII. 1. dudum integra legebatur apud *Gruterum*, DCCCLXI. 13.

— 2. eamdem Tuſculi repertam ad prata Porcia iam retulerat *Bonannus*, in *Muſeo Kircheriano*, Claſſ. IV. 39. et e *Dominici Georgii* Diſſertatione *de Veſtalibus* deſcripſerat *Vulpius Vet. Lat. Profan.* Tom. VIII. Libr. XIV. c. 8. p. 216 vbi verſ. 3. plene: VIRG. VESTALI MAXIMAE et verſ. 4. IMMVNI.

— 3. e Codice Einſidlenſi decerpſit *Mabillonius* in *Veteribus Analectis*, p. 364. n. 79.

— 5. ad *Epitaphium Severae Martyris*, p. 23. (1.) item ex recenſione *Leſlei* habuit *Vulpius Vet. Lat. Profani*, Tom. X. Part. I. L. XVIII. c. 4. p. 152.

— 6. iam ex *Rubei Memoriis Brixianis*, p 308. n. 14. decerpſerat *Fabrettus*, II. 296. poſtea vero emendatiorem plenioremque dedit *Maffeius* in *Muſeo Veronenſi*, CXV : 5. verſ. 5. legens QVINTIAE P. F QVINTAE et verſ. 6. addens: C. VIRATIVS QVINTINVS. cuius exemplum imitatus eſt *Donatus* in *Supplemento*, p. 81 : 5.

— 7. Claſſ. IV. 17. lego verſ. 2. OVF. h. e. Oufentina. verſ. 4. et 5. *Veſtinus Africani Conſulis Filius*. Nomina *M. Vibii* et *T. Sexti Magiſtri* in Indice Nominum praetermiſſa ſunt.

— 8.

— 8. Claſſ. IV. 18. ſecundus verſus ita ſuppleri debet: *Q. Pompeio Q. F. Quirina Senecioni.* argumento lapidis *Sponiani*, V. Miſc. p. 189. et *Gudiani*, CXXXVI. 5.

CLXXIV. 1. Claſſ. VIII. 1. ad quem locum omnia occupavit *Gorius*.

— 2. *Donati Supplem.* LXXXIII. 2. verſ. 10. leg. *Vettia* non *Ettia*.

— 3. Quod ad Servam Veneris attinet, v. quae obſervavit *Cannegieterus* de *Nominibus*, c. XII. p. 67.

— 5. Claſſ. IV. 12. Neque *Gorius* neque *Muratorius* cognitum habuit, eumdem titulum reperiri apud *Reineſ.* I. 207. et *Gudium*, XCIX. 4.

— 7. In *Hiſtoria di Trieſte*, h. e. Hiſtoria Tergeſtina, L. III. c. III p. 212. ſ. non erat, quare de Προστολων ſenſu laboraret, ſi modo non immemor fuisſet eorum, quae ſupra ad hunc ipſum titulum ex *Schönleben Carniola Antiqua et Nova* decerptum animadverterat *Bimardus* in *Diatriba*, p. 66. ſ.

CLXXV. 1. Mirum videri posſit, eumdem lapidem, qui circa tempora *Pontani*, h. e., vt reor, *Iohannis Ioviani Pontani*, *Puteolis in Campania* viſus et deſcriptus erat teſte *Grutero*, LXVI. 9. nunc in ſchedis *Muratorii*, vt indigenam velut *Carthagenae*, et tanquam inauditum antea, etſi pictura canis et palmae ornatiorem, tamen nomine et integri verſus defectu vitioſiorem, laudari. Apud *Gruterum* enim verſ. 3. ECLECTIANVS appellatur, et post verſum 5. inſeruntur SACERDOTES.....

— 2.

—— 2. Schedarum vicem ſubire debuiſſent edita *Cyriaci Epigrammata*, p. IV. 38. in quibus. verſ. 6. non est ΚΑΡΙΞ, ſed ΚΑΡΥΞ, pro Κηρυξ. verſ. 7. ΦΙΛΙΣΓΙΩΝΟΣ. verſu 9. asſutus temere est titulus, cuius formula alio loco ſigillatim commemorata in *Cyriaci* Epigrammatibus, p. IV. 37. non continet nomen ΣΩΣΤΡΑΤΑ ΕΟΠΑΤΟΥ ſed ΣΩΠΑΤΡΟΥ, ſuperiorique iam loco, CLXI. 1. male cum aliis eius generis nexa fuit. Immo vero fide Epigrammatum Cyriaci verſus vltimus haec complectebatur nomina ΣΟΦΟΚΛΕΟΣ ΟΙΝΟΧΟΥΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ.

—— 4. in *Septem Aſiae Eccleſiarum Notitia*, p. 31. quae Epigraphe diligentiam *Ryni Reynen* de *Aſiarchis*, p. 69. effugere non poterat, etſi iam corpori *Muratoriano* illatam esſe neſciret.

CLXXVI. 1. De *Hieropoeis* lege *A. van Dalen* de *Marmoribus*, Disſert. IX. p. 742. cuius vitulo *Muratorius* arasſe videtur.

—— 2. Rectisſime animadvertit noſter, de graeco latine verſum esſe titulum, qui ſane dudum Graece extitit apud *Gruterum*, CXXIX. 15. et MXXI. 7. in *Reineſ.* I. 241. Ideoque latine effictum, quem ipſe poſtea non neceſſaria repetitione graece retulerat, DLXX. 3. neque dare, neque verſ. 6. vitio deformare debuerat, *Polemarcho* inquiens *Alexameno*, *et Damone*, quaſi duo Polemarchi fuerint, cum in graecis ſit Αλεξαμενε Δαμωνος, *Alexamone Damonis Folio.*

—— 4. Praeter *Sponium* a me in *Periculo* laudatum, diu iam haec Inſcriptio cuſtodita

erat literis *Malvaſiae Marm. Felſineor.* Sect. VII. c. IX. p. 434. quid igitur attinebat eamdem denuo, tamquam cramben bis coctam, apporere. Multo minus veniam habuit *I. C. Amadutius*, cum in *Sylloge Inſcriptionum*, p. 467. n. 11. Vol. III. *Anecdotorum Litterariorum*, hanc ipſam antea non vulgatam eſſe crederet. cui fortasſis errori occaſionem dedit omisſum in *Indice Muratoriano* nomen: *C. Aemilius C. F. Fab. Antoninus.* An vero natale velut eius ſolum *Roma* fuerit, cum *Muratorio* iure dubito, quoniam ad *Municipium* quoddam reſpicere videtur. Id autem Municipium fuit *Tibur*, vbi *Franc. Martius* in *Hiſtoria Tiburtina*, L. II. p. 21. *Theſ. Ital.* Tom. VIII. Part. IV. lapidem *repertum* eſſe ait, *propo Eccleſiam S. Andreae;* cui asſentitur *Vulpius Vet. Lat. Profan.* Tom. X. Part. I. L. XVIII. c. IV. p. 145. vnde etiam apparet, non hic de Hercule *Romae*, ſed *Tibure* culto ſermonem eſſe, vtpote qui *Tiburtinus Hercules*, iudice *Vulpio*, ferme ſemper *Victoris* nomine veniſſe dicitur.

CLXXVII. 1. h. e. *Tabulis Ghezzio-Rosſianis*, IX. A. vbi non minus, quam apud *Gorium*, in *Columbario Libertorum Liviae Auguſtae*, Tab. XIIII. tum *Franc. Ficoronium*, in *Le Maſchere Sceniche, e Le Figure Comiche*, in *Roma*, 1736. 4. Tab. V. et in *Muſeo Capitolino*, Tom. III. Tab. LXV. eleganter depictus eſt Sarcophogus. Initio tituli fracto marmore excidit nomen, quod fortasſis ſic reſtitui poteſt: C. IVLIVS. Cum marmorarius incideret AEDITVS pro AEDITVVS cum accentu quodam acu-

acuto, vt video expreſſum eſſe apud *Blanchinium* in *Columbario viae Appiae*, p. 10. haud dubie vulgarem imitatus est pronunciationis conſuetudinem, de qua corruptela oris vulgi ipſe *Muratorius* docte diſputavit in *Antiquit. Italiae Medii aevi*, Diſſert. XXXII. p. 990. 991. Tom. II.

— 2. *Camera ed Inſcrizioni Sepulcrali de' Liberti, Servi, et Ufficiali della caſa di Auguſto*, p. 71. n. 28. neque tamen ita plene apud *Gorium* in *Columbario Libertorum et Servorum Liviae Auguſtae*, p. 86. De gratuita libertate, quam avari ſubinde domini ſervis negabant, vid. interpretes ad *Suetonii Veſpaſianum*, 16. et de ollarum donatione *Brummerus* ad *Legem Cinciam*, c. XIV. p. 248.

— 4. Imago quidem ſerpentis columnam circumplicantis, primum e Ligorianis prodiit, titulus vero Columbarii in *Via Appia* reperti, vrnaſque ſepulcrales, et ollas Libertorum, vernarum, et miniſtrorum domus *Sexti Pompeii* continentis, dudum *Petri Sancti Bartoli*, in *Gli Antichi Sepolcri overo Mauſolei Romani*, Tab. 39. et ex eo *Monteſalconis Antiquit. Explic.* L. II. c. IV. p. 54. *Tom. V.* Tab. XVI. opera et ſtudio lucem vidit. Cuius Sepulcreti *Pompeiani* omnes tabulas literatas, hac ſola vt recte fecit Muratorius, omiſſa recenſui infra CMXXXI. ſeqv. Serpentis illius cauſſam non aliam comminiſci poſſum, niſi iocularem, quod forte Pompeius ille et Aedituus *Domus Plutoniae* fuerit, et Medicus.

— 5=7. Claſſ. I. 52. IV. 35. et IV. 34 *P. Vectii Philologi* nulla in Indice memoria

CLXXVIII

CLXXVIII. 2. Ediderat iam A. 1737. *Gorius*, in *Muſei Etruſci* Tom. I. ad Tab. XX. p. 70. diſputavitque ibidem de *Arna Tuſcorum Dea*, p. 69, 70. Mirum neutrius aperte meminiſſe neque Muratorii neque Gorii *Maffeium*, *Muſ. Vet.* CCCLX. 2. et neſcio quo repetendi morbo inductum *Donatum*, non modo, XLV. 8. ſed etiam LXIV. 5. *Maffeius* tamen operarum vitium PRILEROS notavit, verſ. 1.

— 3. *Diario Italico.* c. XXV. p. 381. et *Gorio Inſcript. Florentin.* Tom. I. p. 373=377. n. 128. qui ad hunc locum ita diſputavit, vt actum agerem, ſi vel lacunas ſupplere vel lectionis Παςοφορος veriſimilitudinem defendere, vel de *Paſtophoris* aliquid, quod non prius dictum ſit, commemorare vellem. Inde apparet, quanti ſit in re Epigraphica momenti, non ſolum generatim edere nomen auctoris libri, ſed etiam librum, et ſedem fontis, vnde quid ductum eſt. Sic enim noſtro iudicio vti libere poſſumus.

CLXXIX. 1. Eodem pacto quid opus erat diſſimulare, iam antea *Gorium* de eodem monumento bene meruiſſe? in Praefatione ad *Donium*, Claſſe IV. Tab. VIII. p. LX=LXXIII. quem in conſilium vocare non poenitebit, vti *Ciſtophororum* gratia *Alex. Xaverium Panelium de Ciſtophoris, Lugduni*, 1734. 4. et *Ioh. Lamium*, *ſopra le Ciſte Miſtiche*, in *Saggi di Diſſertazioni Accademiche*, Tom. I. Diſſ. VI. p. 63=79.

CLXXX. 1. inventa eſt in inſula Delo, primusque edidit *Dominicus Georgius*, in *Ragio*-

namento, intorno a due Iſcrizioni Greche, p. 205. Tom. XV. *Calogerae Opuſculorum Scientific.* vbi clare: verſ. 6. ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ et verſ. 10. ΕΠΟΙΟΥΝ legitur. vnde facile *Muratoriani* exempli vitia a *Leichio*, in *Novis Emendationibus Graecarum Inſcriptionum*, p. 57. et *Maffeio* in *Muſeo Veronenſi*, p. XXXVII. 1. corrigi poterant, qui noviſſimus tametſi recte *Georgium* iureque notarit, tamen id ei laudis tribuere debuiſſet, veram eum marmoris lectionem praeiviſſe. Cum vero *Muratorius* loco *Ciceronis* IV. *Verr.* 3. abuſus, poſtea *Leichius* loco *Maximi Tyrii*, Diſſ. XXII. p. m. 285. ed. Londin. a *Georgio* ſatis ieiune laudato, inductus, et tandem *Maffeius* ad eumdem *Ciceronis* locum reſpiciens, opinarentur κανηφορȢσαν eamdem eſſe atque κιςοφόρον, vel λικνοφόρον, ciſtiferam, vereor ne erraverint. Aliud κανȢν, eſt caniſtrum frugibus plenum, aliud κιςη vel λίκνον, ciſta viminea, in qua τὰ μυςικὰ. vid. omnino *Spanhemius* ad *Callimachi Hymnum* in *Cererem*, 127. ipſum vero titulum denuo retulit *Donatus* in *Supplem.* LXII. 2.

—— 3. vti primariae tituli editionis laus *Malvaſiae* in *Marmor. Felſineis*, V. XVII. p. 334. ſic repetitionis et interpretationis *Publici Pontificum* dos iam debebatur *Fabretto* IV. 505. hac ſola re praeſtabili exemplo Muratorii, quod illic ESINIANO hic plene CAESINIANO effertur.

CLXXXI. 1. Paulo alia fragmenti lapidis imago eſt ap. *Donium* I. 71. quem inſpicere neglexit. *Cultores* generatim eſſe videntur, qui ſingulari cuidam Deo quaſi Flamines ope-

operabantur, vti *Saturni*, *Iouis*, *Herculis*, *Iouis Hortenſis cultores*, quales occurrunt in veteri titulo apud *Franc. Mariam Pratillium*, in *Calegerae Opuſcoli Scientifici e Filologici*, Tom. XXVIII. a p. 141. *Cultores Dei Publici* ſunt, meo quidem iudicio, qui Deum publicum, h. e. domeſticum, patrium; et ſi ita vocare licet *Penatem* ſingulari cultus religione proſequuntur. Penates enim *publici* et *priuati* ſunt, argumento *Liuii*. III. 17. et *Di publici* cum *patriis* ac *Penatibus* ſociantur apud *Corn. Nepotem* in *Themiſtocle*. 7. Forte *Paganicae* in agro *Aquilano* Deus publicus fuit *Saturnus*. Proinde ſiglas D. M. S. mihi liceat interpretari: *Deo Magno Saturno*. Fruſtra vero hic quaeſiveris cippi ſepulcralis, aut ſiglarum *De Marſupio ſuo* interpretationis argumenta. In promtu Lapicidis erat *De Pecunia ſua*, *De ſuo* h. e. aere. Tritum et familiare ipſis non videtur fuiſſe *Marſupium*.

— 4. Antea iam lucem viderat in *Diario Literatorum Veneto*, Tom. XXXV. Art. X. p. 258. vbi verſ. 3. LAVDICAE.

— 6. Quod marmor apud *Gruterum*, DCCCLXXXII. 12. mutilum eſſe pronunciat *Muratorius*, id eiusdem quidem loci, diverſum tamen eſſe cenſuerim. Sed huius ipſius prorſus geminum et integrius exemplar dedit *Gruterus*, CCCXV. 6. legitque recte HERCVLIS REATINI IN FVNDO QVADRIGANO. vnde faceſſere iubeo *Herculem Reſponſalem*, et ſignum *ſub Quadriga* e cerebro interpretis natum.

— 7. Sumta haec Inſcriptio eſt non ex *Gorii Inſcriptionibus Florentinis*, vt opinari quis posſit, ſed ex Praefatione eius ad *Donii Inſcriptiones*, p. XLI. cui tamen deesſe hos in fine verſus auctor eſt *Dominicus Georgius* ad *Pagii Criticam Baronianam*, A. C. 243. p. 547. Tom. II. *Annal. Baron.* ed Luc.

DEDICATA V. IDVS
MAIAS
ARRIANO ET PAPO
COS
CVRANTE TI.....
VITALE IIIIII
VIR. AVG.

Itane vero *Iupiter Arkanus* nunc *primum emergit?* qui dudum ex alio lapide *Fabretti*, V. 352. notus erat de cuius Iovis Arcani vi et poteſtate vide hominum eruditorum coniecturas apud *Burmannum* in animadverſionibus ad *Anthologiam Latinam*, I. *Epigr.* LXXX. p. 61.

— 8. Claſſ. I. 5. loco prorſus alieno, in *Monumentis* quippe *ſingularium hominum*, vitioſoque nomine BRYTILVS vulgarunt *Gudii* editores CCCXVI. 10.

CLXXXII. 1. *Lucubration. Epiſtolic.* p. 8. n. 9. priores verſus ſic lego: *Mercurio Auguſto Iulius Lucifer* SACerdos *et cultor eius Titulum cum* SERvis. *Teſtamento Dedit.* Omnes vero qui ſubſequuntur ſunt Servi, ideoque generandi caſus non *patris*, ſed *domini* cuiusque indicia esſe posſunt.

— 2.

— 2. *Hiſtor. Genealog. Sabaud.* Tom. I. p. 71.

— 4. Hanc marmoream tabulam primus edidit *Martinius* in libro *de religione veterum Gallorum*, (*de la Religion des Gaulois*, Tom. II. L. IV. c. 25. p. 193.) vnde eumdem *Muratorius* neſciens, ſaltem non recordatus hoc loco datam esſe, infra rurſus deſcripſit, MMXVII. 2. poſtea *Maffeius* in *Antiquit. Galliae* Epiſt. XVIII. p. 87. apud Benedictinos Monachos S. Mauri vidit et recenſuit, tandem *Montefalco*, qui huius exempli fons eſt, animadverſionibus illuſtravit, in *Discours ſur les Monumens antiques ſur ceux de la Ville de Paris, et ſur une Inſcription trouvée au bois de Vincennes, qui prouve, que du tems de l'Empereur Marc Aurele il y avoit à Paris, de me me, qu'à Rouen un College de Dieu Silvain*, Tomo XIII. *Memor. Literat.* A. 1740. a p. 129. ſequ. ed. *Paris.* hanc inſcriptionem ad M. Aurelii Imperatoris tempora propter Libertum eius *M. Aurelium Hilarum* referens, *Cryptariumque* de Cryptae i. e. abditae et fornicatae ſpecus opifice accipiens. Aeque dubius ſum *Cryptarius*ne operarii, an cognominis loco habendus ſit, atque *Muratorius*, qui non modo in adnotatione ad h. l. ſed etiam in Indice, mox in officiis minoribus, mox in nominibus collocavit. Si prius placet, cum nomine MAGNVS ἀπὸ τοῦ κοινοῦ itidem ſociaverim *M. Aurelius Aug. L.* Mirum videri posſit eosdem, qui hic occurrunt Curatores, Silvani Collegium reſtituentes, in alio titulo

ap. *Donatum* in *Supplemento*, CLXXI. 5. legi Curatores Collegii Silvani Aureliani.

— 5. *Commentario in mutilum Campani Amphitheatri titulum*, p. 46. vbi titulus bene illuſtratus eſt. Plura de *Monte Dianae TIfatinae* dabunt interpretes *Velleii Paterculi*, inprimis Cl. *Ruhnkenius*, ad II. 25. et *Gorius* ad *Don*. I. 41.

CLXXXIII. 1. et quidem libro eius, cui index, *Geminiae Matris Sacrorum titulus ſepulcralis explicatus*, *Antwerpiae* 1634. 4. quem ſuo etiam corpori *Antiquitatum Romanarum* inſeruit *Salengrius*, Tom. I. p. 612. ſequ. eumdem non vna nominum et ſiglarum corruptela laborantem repetierunt *Reineſius* V. 14. et *Spon*. V. Miſc. p. 156. Inde larga coniecturarum ſeges, quae interpretationis ſimplicitati longe magis obſuit. *Chifletio* verſ. 1. placet *Geminia Secunda Iulla*, quam etiam non admodum veriſimiliter defendit *Cannegieterus* in *Miſcell. Obſerv. Nov*. T. IV. p. 211. fidem et diligentiam *Chifletii* laudans. Nihil detractum cupio *Chifletianae* doctrinae laudi, ſed de acumine eius veri videndi, et ſumma rei Epigraphicae accuratione paulum dubito. Lapidum eius interpretationes non vno loco notavit *Reineſius*, IX. 34. XIII. 27. XIV. 64. nec emendatisſimas fuiſſe Inſcriptiones eius *Gratianopolitanas* exempla ſubinde, quae Gudius ab eo habuit, docent. Neſcio ſaltem an vnquam *Secundam*, *Tertiam* rel. literis numeralibus expreſſerint Lapicidae, atque inter nomen et cognomen interpoſuerint;

rint; *Iulliae* praeterea pro *Iuliae* defenſio *Cannegieteriana* mihi videtur contortula, quamquam non nego Iulum a poetis asſentatoribus Iuliae gentis vſitatum fuisſe. Lubenter itaque cum *Reineſio* lego *Geminia Titulla*, argumento plurium lapidum, qui *Titullos*, et *Titullas* offerunt. ceteris vero *Reineſii* coniecturis obnoxius esſe nolo. Reſtituendum quidem ſic eſt nomen. verſ. 5. *Decimus Iulius Auctus* non vero *Publii Libertus*, ſic enim, vt recte *Cannegieterus*, p. 213. diſcreparet patroni praenomen a Liberti praenomine, ſed PUBLII FILIUS. deinde poſtquam vidi exemplum *Franciſci Ignatii Dunodi* in *Eclaircisſemens ſur quelques Inſcriptions trouvées à Beſancon* (v. *Iournal Helvetique* 1743. *Ianuar.* p. 9.) minime alienus ſum ab hac lectione. verſ. 6, 7, 8. FLAVIAE SEVERINAE QVAE *Monumenti* PARTem CONCESſit. Vel potius *QUi* pro *Cui Monumenti* PARS CONCESſa eſt.

—— 2. *Inſcript. Florentin.* Tom. I. p. 413. n. 244. neque defuit in *Gudianis*, CCXLII. 2. L pro Ʌ Λυκαβαντος vti KΛL. *Gud.* XXVI, 4.

—— 3. Commisſis inter ſe exemplis Muratorii ſcilicet, cum *Maffeiano*, *Muſei Veron.* CCLXVI. 3. et *Donatiano*, *Supplementi* LXXIX. 4. ſic conſtituerim hunc titulum, *Agenniae Quartae Sacrorum Cyperus Libertus Patronae Benemerenti.*

—— 4. Dudum deſcripta erat in *Gruter.* MCLIX. 13. et *Marm. Felſineis.* l. l. p. 9.

—— 5. *Verona Illuſtrata*, Part I. p. 356. n. XXV. antea iam vti e *Schedis Barberinis* in

Fabrettinum, IV. 392. ſic ex libro ſcripto *Bibliothecae Vaticanae* in corpus *Donianum*, XVIII. 34. tranſiérat. Nusquam legebatur OPILLIAE ſed OFILLIAE conſtanter. cuius nominis veritatem approbat *Muſei Veronenſis*, LXXXVIII. 1. auctoritas, vbi editor non modo in tituli capite addidit ſiglas: V. F. id eſt *Vivus Fecit*, ſed *Romanienſium* quoque *Sacrorum* vim probabiliter oſtendit. *Brevalus* contra in *Remarks on ſeveral Parts of Europe*, Tom. II. p. 127. ab initio, vt ſolet, mendoſe offert Q. V. FILIAE. Eiusdem quoque tituli meminit *Donatus Supplem.* LXXXII. 10.

—— 6. *Rhodigii* quidem in Muſeo Comitis *Silveſtrii* cuſtodiebatur, teſte eo, in Adnotationibus ad *Iuvenalem Etruſcum*, *Satir.* X. p. 531. ſed *Patavii* velut inquilinus lapis fuit, auctoribus *Scardeonio*, vnde *Gruterus* habuit XXVI. 2. et *Sertorio Vrſato*, in *Hiſtoria di Padoua*, L. I. Part. I. p. 59. Labentibus annis *Muſei Veronenſis* pars evaſit. vid. CXIV. 1. Quid igitur attinebat titulum toties commemoratum rurſus quaſi novum, et, vt falſo ibi perſuaſit, correctionem *Gruteriano* exemplo inculcare?

CLXXXIV. 1. E ſchedis miſerat quid *Bimardus*, quod iam ab *Heſſelio* in Praefationis ad *Gudium Appendice*, ſtell. 5. n. LV. prolatum in lucem erat, neque mendis deſtitutum. Sic enim verſ. 1. B. i. e. δις Ασιαρχην leg. pro Ασιαρχον verſ. 2. γραμματεὺς pro γραμματεις. et Ασιαρχης pro Ασιαρχη. qui cuiusmodi fuerit, ſcilicet ſummus totius Aſiae minoris ſacrorum

Prae-

Praeſul, vnus duntaxat numero primariis vrbibus communiter per legatos lectus, non *δια βιε*, ſed ſingulis annis, vt videtur, decedens antiſtes, ſollicite definivit *Ryn Rynen* in Diatribe docta, vtinam non moleſta lectu propter frequentes Emblematum interpellationes, *de Aſiarchis*. Trai. 1753. 4. vbi ad hoc ipſum marmor, p. 36. et 38. negavit, verſum 3. *ad priora pertinere*, ſed intermedia quaedam ſpatia apud *Heſſelium* et *Pocockium Inſcript. Graec. et Latin.* p. 37. n. 32. indicare credidit, *haec inter nonnulla interceſſiſſe olim, quae temporum delevit iniuria*, coniectura inani! Natura enim Zophori et Epiſtyliorum in Aquaeductus arcu, continuam verſuum ſcripturam non patiebantur. Neque ſi, verbi cauſa, Epheſus, Smyrna, Pergamus, aliae, ſuae vrbis *Aſiarcham* laudarunt, hoc ita accipiendum eſt, quaſi vnaquaeque civitas privum ſibi habuerit *Aſiarcham*, ſed quod haec illave Metropolis cive ſuo, ad *Aſiarchatus* dignitatem ſemel, iterum, tertium, vel forte, vel ſuffragio, vel pactione lectum fuiſſe gloriabatur. Vti vero Muratorius recte Aſiarchas deſcripſit, ſic peſſime *Aſiarcham* pro Gymnaſiarcha ſumſit in Indicis Claſſ. VIII.

— 2. Rurſus quaſi *ανεκδοτος* proponitur, quem *Mutius Phoebonius*, in *Hiſtoria Marſorum* L. II. c. II. p. 75. *Theſ. Ital.* Tom. IX. Part. IV. *Fabrettus*, IX. 59. *Donius*, V. 106. et *Gudius* omnium plenisſime CVIII. 1. legendum praebuerat. quod *Gorius* etiam ad *Donium* nesciisſe videtur.

—— 2. Dudum innotuit diligentia *Fabretti*; IX. 59. *Gudii*, CVIII. 1. et *Donii* V. 106; male eumdem repetiit infra DCCLXXXV. 7.

CLXXV. 2. Itidem iam bis praeiverat *Gudius* CVI. 3. et CCXXIV. 8. auctioremque dederat.

—— 3. Primus edidit *Margarinus*, in *Inſcriptionibus antiquis Baſilicae S. Pauli ad viam oſtienſem, Romae*, 1654. fol. p. LII. n. 570. tum *Malvaſia*, *Marmor Felſin.* Sect. VII. c. VII. p. 425. Neuter verſ. 2. habet CITTVRSO ſed CITTVRVSO. Interim valde mihi corrupta eſſe videtur Inſcriptio, cognominis forma inſolens, et vox *Ballatores* ſenſus communis expers. Legere auſim T. Flavio C. F. THYRSO, exemplo *Gruteri*, CMXLVI. 10. tum PAtrono SODALES BALneATORES CYBELeo *Benemerenti Fecerunt*. Eſt igitur in cippis ſepulcralibus: et *Sodales Balneatores* fortasſis reſpiciunt ad *Lavationem* Cybeles ſimulacri et carpenti in exiguo flumine *Almone*, *in Tiberim* influente. v. *Ovid.* IV. *Faſt.* 337. 340. *Arnob.* VII. p. m. 237. et Interpretes ad *Valer. Flacc.* VIII. 239.

CLXXXVI. 1. et CLXXXVII. Quamquam picturae deerant in corpore *Smetiano*, XLVIII. 11. et *Gruteriano*, CXVI. 1. tamen elegans *Smetii* αὐτόπτου deſcriptio iconum, in hac ara quadrata conſpicuarum iacturam facile ſarcire potuisſet. Multo minus veniam habet huius tituli fragmentorum repetitio prorſus alieno loco facta, infra DCCLXIX. 7.

—— 2. Don. IV. 48. nomen Hermetis

Aele-

Aeſenniani in Indice deſideratur. Sed extitit diu iam apud *Gruter*. CCCVI. 4. vbi *Caeſenniano*.

— 3. Produxit iam *Bonanni* in *Muſeo Kircheriano* III. 5. et *Vignolius*, *Inſcr. Select.* p. 278. neque vllo neceſſitatis colore revertitur infra DCCCXCIII. 6.

CLXXXVIII. 1. verſ. 3. legendum puto CORNELI*ano*, exemplo *Gruteri* CCCV. 5.

— 2. Modo ante ad n. 1. ſcripſerat *Muratorius*, *ſimilem Inſcriptionem cum pari titulo attuliſſe Gruterum* CCCIV. 9. vel ſic tamen eamdem nunc ex *Begero*, (*Spicileg. Antiquit.* p. 106. n. XXIX) fonte minime primario, et, quod minus veniae habet, mutilam reduxit. quod indicio eſt, diverſo tempore illa adnotaſſe, et cum ederetur theſaurus, aliud egiſſe. Primum vero lucem vidit ſtudio et opera *Mazochii* in *Epigrammat. antiquae vrbis* p. LXII. n. 14. tum *Smetii*, XLIII. 9. cum accurata ſimulacrorum deſcriptione, quae prorſus gemina eſt *Gruterianae*, vbi in altera editione addita eſt pictura e *Boiſſardo* ſumta. inde *Fleetwoodus*, p. 138: 1. poſtea ex ſchedis *Pighianis* imaginem eius arae dedit *Begerus*, loco laud. mox ex eodem *Boiſſardo Montefalco*, *Antiqu. Explic.* Tom. V. Tab. XXXVIII. ad p. 68. Solam indidem Somni iconem ſumſit *Spanhemius* ad *Callimachi Hymnum* in *Delum* 234. Male *Begerus* verſ. 1. exhibuit *Caelio* qui apud ſuperiores conſtanter *Caecilius*. tum verſ. 8. reſtituendum DIEBUS XXIV. et verſ. 10. REVERENDISSIMO. pleniorem quoque titulum dedit *Seb. Donatus*, in *Supplem.* LXXXIV. 6.

4.

— 4. 5. 6. Claſ. III. 15. 16. 18.

CLXXXIX. 1. 2. 3. *Claſ.* III. 17. 19. 20. Quae numero 2. ponitur, eadem infra redit CCXLIII. 7. licet diverſa ordinatione verſuum.

— 4. Eadem esſe videtur atque *Gruteriana*, MCLXXVIII. 6. vtpote ſex verſibus abſoluta, ſed aliquot nominum varietate diſcrepans. Sic etiam initium huius Epitaphii convenit cum *Malvaſiae* exemplo, *Marm. Felſin.* VIII. IV. p. 476. vbi etiam *Sertorium Vrſatum* loquentem inducit.

CXC. 1. *Hiſtoria dell' antichisſima città di Modena. in Modena* 1666. 1667. 4

— 2. Arduum est definire, vtrum accuratius deſcriptum ſit exemplum *Gruterianum*, praeſertim alterius editionis e variis emendatum ſchedis, an *Muratorianum.* Id ſcio huius monumenti ſepulchralis, eleganti pictura ex *Boisſardi* libro ſcripto a *Monteſalcone* in *Supplem. Antiqu. Explic.* Tom. V. Tab. XIII. redditi, titulum *Muratoriani* geminum esſe, neque tamen idonea repetitionis cauſa ſuberat. Eodem vero modo fruſtra ibi, p. 37. dubitat *Monteſalco*, voxne APOLL. *Apollinem*, an *Apollinarem* referat, nomenque adeo hominis ſit, an vero Collegii ſive, Synodi Apollinis, vti *Muratorius*, qui ad CLXXXIX. 4. ſingularem Sacerdotum *Apollinarium* Claſſem fingere, eoque aliquot lapidum titulos trahere, quam *Scaligerani* illorum ſilentii auctoritatem et praeiudicium ſequi maluit.

— 3. Vitioſus eſt locus, vbi repertus lapis cum apud *Malvaſiam*, II. 1. p. 70. *Meran-*

ranci, tum *Muratorium*, *Neiani*, qui *Meiani* eſſe debet, accuratiori exemplo *Gruteri*, CCCXVII. 4. et *Donii*, V. 208. etſi ap Gruterum formula D. M. deſit, neque, vt apud *Fabrettum*, IX. 64. AVDIVS, et *Malvaſiam*, *Muratoriumque* AVIDIVS; ſed AVRELIVS legatur, magis tamen in fine *Gruterianum* FECIT placet, quam ceterorum PATRI.

—— 4. Quid rurſus opus erat ſchedis? cum dudum ab *Ambroſio Leone*, in *Hiſtor. Nolana* L. I. c. 13. et *Capacio*, II. *Hiſt. Neapol.* 28 deſcripta eſſet. vid. *Gruter.* CCCXVII. 5. vbi tamen conſtanter STATTIVS pro SATTIVS.

—— 5. *Hiſtor. Genealog. dom. Sabaud.* Tom. I. p. 50. vbi HILARIVS.

—— 6. *Fulſemia* ex *Zachariae Excurſu Literario*, p. 50. apud *Donatum*, in *Supplemento* LXXXIV. 2. editur *Fulſennia*, additurque in fine FILius.

—— 7. Dudum auctius promulgaverat hoc fragmentum *Franciſc. Martius*, in *Hiſtoria Tiburtina* L. II. p. 20. Tom. VIII. Part. IV. *Theſ. Ital.* et ex eo *Vulpius*, *Veter. Latii Profani* Tom. X Part. I. L. XVIII. c. IV. p. 143. qui eumdem quoque lapidem *Gruterianum*, MXCVII. 7. cuius hoc loco meminit *Muratorius*, ex fide illius *Martii*, p. 20. Tom. VIII. Part. IV. *Theſ. Ital.* itidem dederat, p. 142. n. 11. vti *Donius* IV. 16. HERCVLANII AVGVSTALES. adeoque ante *Gorium* iam *Martius* agnovit, et *Gudius* ad *Gruteri* alteram editionem iam aſſeruit. Caterum

verſ.

verſ. 2. praeeunte *Martio* *Vulpius*, non VI VIR. ſed IVVIR edit.

— 8. Neque hunc demum e ſchedis iam lucem vidisſe non modo idem *Martius*, *Hiſtor. Tiburtin.* p. 20. Tom. VIII. Part. IV. *Theſ. Italiae*, ſed etiam *Fabretius*, X. 530. *Gudius*, CXX. 7. et *Vulpius Vet. Latii Profani*, Tom. X. Part. I. L. XVIII. c. 4. p. 144. approbant. De *Duplariis*, vel *Duplicariis* vid. *Reineſ.* ad I. 25. p. 54. et *Fabrett.* ad V. p. 269, 270.

CXCI. 1. Si *Gruteri* alteram editionem inſpexiſſet, non modo e *Pighii Hercule Prodicio*, p. 396. ſumtam priorem partem, ſed etiam alteram partem ex eius ſchedis quomodocunque ſuppletam cognovisſet. Cf. quoque *Franc. Martius* loco modo ante laudato.

— 3. Manca quidem eſt apud *Gruterum*, LXVII. 5. ſed integriorem quoque apud eumdem reperiri, CLXXI. 6. et in *Malvaſiae Marmoribus Felſineis* accurate depictam et illuſtratam prodiisſe Sect. I. c. V. p. 41. is ignorare non debuerat, qui frequenter *Malvaſiae* libro vſus erat. In reddendis verſibus 6. et 7. *Gruterus* inconſtans eſt. Priori loco exhibet: SIGNVM. LIBERI BASIM. C. AVLIS. altero loco auctor eſt legi: SIGNVM LIBERI. BASILIC. AVLAS D. D. Baſilicae vocem, vt inepte poſt ſignum poſitam damno, legoque MEMORIAM pro *In Memoriam* .... SIGNVM LIBERI BASIMque Cum AVLA Sua, hoc eſt, Septo et Cancellis ſuis clauſam, Dedit Donavit. Ita *Septum*

num *Cluſum* eſt in ara ap. *Reineſ.* I. 145. p. 168. *Spon.* VI. Miſc. p. 285. et *Fabrett.* I. 9. Interim ferri etiam poſſit lectio CAVLAS. *Eſt enim graecum nomen, litera C. detracta, nam Graeci* αυλας *vocant animalium receptacula, vt ait Servius* ad IX. *Aen. Virgil.* 60.

—— 4. Profecto non e ſchedis demum ſuis *Muratorium* expromere titulum oportuit, quem dudum e ſchedis *Piccarti*, etſi paulum corrupte, *Reineſius*, V. 18. et e ſchedis *Vincentii Mariae Veruſii*, Beneventani, (qui antiquas Inſcriptiones Beneventanas congeſſerat, emendatius protulit *Iohannes di Nicaſtro* in *Diſcurſu Apologetico Hiſtorico - Legali de Patria S. Ianuarii*, (vid. *Giornale de' Letterati*, Tom. VIII. Art. XII. p. 348. ſequ.) Quorum ſane exemplis cum *Iohanne de Vita Inſcriptionibus Beneventanis*, Claſſ. II. 14. p. 7. accurate commiſſis vix dubitaverim, quin ſic explicandus ſit: *Dis Manibus Sacrum A. Vibbio Ianuario, Claudiali Auguſtali, Curatori Muneris, Diei vnius Auli Vibbii, Iuſtinus, Iuſtianus*, vel *Iuſtinianus*, (male *de Vita: Luſtrianus*,) *Ianuarius, Filii Patri Bene merenti Fecerunt.* quam formam iure et merito rurſus expreſſit *Donatus*, in *Supplemento*, p. LXXXIV. 1.

—— 3. quem grandem cippum ipſe non modo *Malvaſia* eleganter depingendum curavit in *Marmor. Felſinei*, Sect. V. c. XVI. p. 319. ſed *Fridericus* quoque comes de *Calderinis* ibidem explanavit. p. 322. ſ.

CXCII. 3. Eamdem redire iubet infra, ſine omni neceſſitate MMXLIX. 5. ibique repetit

tit mirabilem ſiglarum VIVIR II CLA. ET AVG interpretationem, a *Maffeio* in *Muſeo Veronenſi* CXIV. 3. poſtea iure damnatam.

— 4. Immo *Vinacceſio* in *Memoriis Brixianis*, p. 276. n. 14. vbi verſ. 3. F. i. e. *Fecit*, non P. Eo tamen modo ex *Rubei* ſchedis occupaverat *Gruterus*, CCCXLIV. 3.

CXCIII. 1. *Claſſ.* V. 190.

— 2. extitit iam in *Theatro Inſubricae Magnificentiae Hieronymi Borſaerii*, L. VI.

— 7. longe plenior et accuratior in eodem *Borſaerii Theatro*, et apud *Gudium*, CXIII. 6.

— 8. Rurſus e *Vinacceſii Memoriis Brixianis*, p. 193. n. 13. vbi tribus verſibus integrior.

CXCIV. 1. *Hiſtoria di Terni*, in *Roma* 1646. 4. Eumdem lapidem Interamnae, A. 1646. inventum poſtea vidiſſe videtur, ſaltem deſcripſit *Gudius*, CXV. 3. et e ſchedis *Paſſerii* rurſus obtulit *Donatus* in *Supplemento*, XCIV. 2.

— 3. *Inſcript. Florentin.* Tom. I. p. 214. n. 2. Rodit tamen infra ſine idonea ratione in Magiſtratibus, DCLXXVII. 3. e ſchedis quaſi ανέκδοτος.

— 4. *Supplement. Marmor. Brixian.* p. 324.

— 5. Quem *Senitii*, loco neſcio quo, poſuit *Muratorius*, eum *Aquileiae* viſum esſe, docet *Manutius* in *Orthograph.* p. 728. et ſecundum hunc *Gruterus*, CCCLXVIII. 2. duobusque non modo verſibus titulum abſolvit,

vit, ſed etiam exempli *Muratoriani* verſum 7. qui iure abesſe poteſt, omiſit.

CXCV. 1. dudum ediderat *Mutius Phoebonius*, *Hiſtoriae Marſorum*, L. I. c. VIII. p. 27. Tom. IX. Part. IV. *Theſ. Ital.* vbi quidem eadem nihili lectio. verſ. 4. Q. ET VIIL. vnde ſimilis momenti interpretatio *Muratoriana* Quinti et Septimi Libertus, ſed quae ex melioribus exemplis *Fabretti*, IV. 186. et *Gudii*, CCXXXI. 1. corrigi et mutari debebat in Q. ET Ɔ. L. h. e. *Quinti et Caiae Libertus*. Deeſt hoc loco Epigramma latinum ſex verſuum a *Phoebonio*, *Fabretto*, et *Gudio* laudatum, cuius pentametri primi *Lilia* a *Dorvilio* ad *Charitonem*, p. 249. excogitata, etiam *Phoebonius* iam agnovit.

— 2. *Hiſt. Genealog. Dom Sabaud.* Tom. I. p. 73. apud quem verſ. 5. non legitur VIX. ſed VX*ori*, vti etiam in *Marmoribus Taurinenſibus*, Tom. II. No. LXV. p. 69. ſic apud *Maffei. Muſ. Veron.* CCXXI. et infra, DCLXXXIV. 1. emendatius ſcriptum eſt.

— *Antiquit. Galliae* Ep. 4. p. 24. vbi verſ. 3. DOMO ROM. vnde veriſimilitudo coniecturae *Domo Roma* approbari posſit, quam poſtea etiam in *Muſeo Veronenſi* ad CCCCXII. 2. non deſeruit.

— 4. Ibidem, Ep. IX. p. 52. ſumta eſt memoria T. Carentii *Daphni*, non DAPNI.

— 5. e ſchedis ſuis et *Valerii* nihil eiusmodi deſcripſisſet, ſi ſcisſet. *Gudium* iam in medium protulisſe, CXCIII. 8. hoc ſaltem

diſcrimine, vt verſu 2. ELPIDEPHORI, et verſ. 6. FIRMIANAE legeretur.

— 6. Supervacanea quoque *Ariſii* opera fuit, *Grutero*, MCXII. 6. otium ipſi faciente. CXCVI. 1. *Don.* X. 90.

— 2. Quid quaeſo neceſſitatis ſuberat, cur quae toties antea a *Grutero*, DCXXXIII. 3. *Reineſ.* XI. 2. et *Sponio.* IV. *Miſc.* p. 195. commemorata erat Epigraphe hanc denuo ex *Sertorii Vrſati Monumentis Patavinis*, L. I. Sect. II. p. 70. n. 53. deſcriberetur. Verſ. 1. legendumne ſit *P. Charmis*, vel *Charmides*, vt coniicit *Schurtzfleiſchius*, in *Actis Literar.* 95. an P. ANCHARIVS, ex divinatione *Reineſii*, non definiverim. Id ſcio verſu 6. *Schurtzfleiſchium* ibidem ANCHAR. praepoſteris literis ſatis contorte in HANC ARAM convertiſſe.

— 5. Cuiatis illa ſit *Hiſtoria Ferrarienſis*, *Gaſp. Sardi*, an *Ioh. Bapt. Gyraldi*, aliusue quis, *Muratorio* tacente, divinet? Interim ſumta eſſe videtur haec Inſcriptio ex *Alphonſi Cagnacini Fragmento Hiſtorico antiquitatis nobiliſſimae vrbis Ferrariae*, p. 11. *Theſ. Ital.* Tom. VII. Part. I. neque aliter retulit *Fabrettus* ex ſchedis *Barberinis*, V. 348. ſiglas verſus 1. *Soli Invicto Mithrae* explanans, cui aſſentitur *Burmannus* in Praefat. ad Tom. VII. *Theſ. Ital.* p. [8].

— 6. Claſſ. V, 160. ad quem locum facile praeire potuiſſet *Gorius Muratorio*, eius iam memoriam non intactam reliquiſſe *Gruterum*, CCCLXXXVIII. 2. eo duntaxat diſcrimine, vt non COSSONII CAPREOLI

et

et COSSONIAE, ſed CISSONII CAPRIO-LI et CISSONIAE offerret. Verſ. 4. compendia vocum ſic interpretor: *In Exemplum Piisſimis*; quaſi eorum pietas aliis exemplo esſe posſit: vti nunc video etiam *Scaligero* placuisſe in Indice *Gruteri*, c. XIV. p. LXIV.

— 7. *Hiſtor. Geneal. Dom. Sabaud.* Tom. I. p. 73. eumdem vidisſe videtur *Gudius*, C. 7. vbi *Losſia.* Vera huius lapidis pictura, qualis nunc extat, petatur ex *Marmoribus Taurinenſibus*, Tom. II. n. CIV. p. 101. quorum interpres haud dubie aliter lacunas explesſet, ſi *Guichenonii*, aut *Muratorii* meminisſet. Non condonanda eſt *Maffeo* in *Muſ. Veron.* CCXXII. 7. αὐτάρκεια, qui neminem ſuperiorum, ne Marmorum quidem Taurinenſium auctores, niſi vnice alia occaſione Paulum *Ricolvium*, CCXXX. et CCXXXI. laudavit. *Maffei* exemplum imitatus eſt *Donatus*, *Supplem.* LXXXVII. 10. inde apparet, verſ. 5. legendum esſe non SIGIMNIO, ſed *T. Gimmio*, nec verſ. 7. M. Cimmio, ſed M. Gimmio.

— 8. Quid novi ſchedae *Farneſiae* afferre posſunt, ſi iam innotuit *Gruteri*, XXXV. 8. et *Octavii Rubei*, in *Memor. Brixian.* opera. p. 62. Verſ. 3. non DVCIVS, ſed DVGIVS legendum eſt. Ita enim conſtanter apud *Grut.* LXXXI. 5. alterius editionis, *Rubeum*, l. l. p. 72. et *Mur.* LIII. 13.

— 9. Rurſus erat iam in *Donianis*, V. 92.

CXCVII. 4. *de Colonia Foroiulienſi*, in *Monumentis Veteris Antii*, p. 335. n. I. quem non accurate deſcripſit. Poſt verſum 13.

LIB*ertis* LIB*ertabus*Q*ue* ſequebatur arcae ſepulcralis titulus a priori forte diverſus: LIB. POSTERISQ. EORVM. Corruptiorem dedit *Baſilius Zancarolus*, Cydonius, in *Antiquitatibus civitatis Fori Iulii*, L. I. p. 38. *Theſ. Ital.* Tom. VI. Part. IV.

— 6. Qui toties verſare debuerat *Donium*, nonne indidem eius copiam ſibi fieri poſſe recordabatur? V. 211. vbi rectius legitur FRONTONI quam FRONTONIO. verſ. 7. Donius POMONIAE: forte noſter Muratorius melius: POMPONIAE.

— 7. retulerunt quoque *Petrus Maria Kavina* in *Faventia Rediviva*, p. 53. *Theſ. Ital.* Tom. VII. Part. II. et *Vghellus Italiae Sacrae*, Tomo II. in *Foropopilienſibus Epiſcopis*, p. 590. qui paulo aliter verſus diſtinxit. Inde tamen nihil lucis TELESTINIS. Infra quaſi nondum edita recurrit, MCMXCI. a.

CXCVIII. 1. Apage marmor corruptiſſimum! Longe emendatius diutisſime iam legebatur apud *Apianum* CXLIV. et ex eo apud *Gruterum*, CCCCXIV. 2. vnde apparet, verſ. 1. omisſum cognomen eſſe GEMINIO vel GEMINO. verſ 5. leg. IIII. K. FEBR. *Quarto Kalendas Februarias*. verſ. 9. ET POPVLO EPVLVM ET OLEVM EADEM DIE DEDIT.

— 3. ignoravit, iam a *Grutero*, CCCXLVII. 7. melius datum eſſe, vt bene obſervavit *Hagenbuchius*, *Epiſt. Epigr.* p. 598, 599. vnde non modo cogitur, literas *Gruterianas* M. AE. in vnam vocem MAE. conflatas eſſe, adeoque *Marci Aelii* praenominis et nominis genti-

tilitii cubilia latere poſſe. Attamen totum verſum ſecundum vitioſiſſime deſcriptum puto, legendumque ſive exemplo Gruteriano, M. AE*lio*, ſive auctoritate MSpti *Foucaltiani*, quod inſpexi, M. AP*pio* HECATAEO.

— 4. occupaverat hunc titulum *Gorius*, *Inſcript. Flor.* T. II. p. 306.

— 5 Fundus eſt in *Vinacceſii Marm. Brix.* p. 301. n. 19.

— 7. Prorſus idem eſt *Gruterianus*, MXXVI. 6. titulus, atque hic, quantumvis ille integrior, aliterque diſtinctus tam nominis SALVIVS, prae SILVIVS, mihi fidem, quam noviſſimi, hoc in exemplo, verſus 4. qui aliunde mihi asſutus esſe videtur, abſentiam iure perſuadeat.

CXCIX. 1. *Antiqu. Gall.* Epiſt. XII. p. 66. cuius interpretationi de *ornamentario Decurione* h. e. *Decurione ornamentis tenus*, cum *Muratorio* noſtro recte intercedere videtur *Hagenbuchius Epiſt. Epigr.* p. 289.

— 2. ante iam in lucem exierat, *Hieronymi Baruffaldi* opera, in *Muſeo Minervae Venetae*, (*Galeria di Minerva*,) Tom. IV Part. VI. p. 117. cuius tamen interpretationem ſiglarum ƆC. quaſi indicent *Concorditer*, non admodum probo. Magis placet *Muratorii* noſtri coniectura: *A Decurionibus*.

— 3. Immo vero *Fortunato Vinacceſio* in Supplementis *Marmor. Brixianorum*, p 270. n. 12. vnde ſuos iam hortulos irrigavit *Fabrettus* V. 304. Quid vero impulerit *Donatum*, vt eumdem titulum repeteret, XCI. 7. fateor me ignorare.

— 4. Si noſter *Gruterum* alterius editionis in conſilium vocasſet, non modo non *incompletam*, vt loquitur, aut corruptam, ſed etiam cum ſchedis *Ligorianis* a *Gudio* commisſam invenisſet, ſimul posthac a *Malvaſia*, *Marm. Felſin.* X. V. p. 614. itidem integrius editam esſe didicisſet. Neutrubi ſaltem *C. Iulius*, ſed conſtanter *C. Silius Iucundus.*

CC. 3. *Cattaneus Hiſpali* ponit lapidem, quem *Donius*, V. 121. *Cremonae*. Recte *Muratorius*, *mendoſam*, inquit, *nemo non agnoſcat.* Tametſi vero illa frequens titulorum ἐπανάληψις ſaepe otioſa et moleſta ſit, tamen hoc loco fructuoſa, redit enim infra, DCCXII. 1. ex *Donio*, ex cuius vtriusque exempli, et *Donatiani* in *Supplemento*, XCII. 3. contentione nunc demum Epigraphen integritati ſuae ſic reſtitui posſe cenſeo. *Lucio Iunio, Lucii Filio, Marci Nepoti, Lucii Pronepoti Galeria Ruſo, Quatuorviro Pontifici, Auguſtali, Quatuorviro Aedilitia Poteſtate, teſtamenti cauſa Equites Romani Aere conlato Poſuerunt.* Iſtud MVNERI EDEND. in ſchedis *Cattanei* non moror, e glosſa forſitan viri docti natum.

— 4. non e ſchedis, hoc eſt nunc demum in lucem prodire poterat, quae diu e *Grutero*, CCCCXXVIII. 8. etſi cognomine MARVLLINI varians, *Sponio* V. *Miſc.* p. 170. licet cum alia, quae apud *Reineſ.* XI. 19. extat, mixta, et *Maffeo* in *Antiqu. Gall.* Epiſt. XII. p. 66. nota fuit. Nusquam ibi legitur L. LAELIVS ſed conſtanter LETIVS.

— 6. *Claſſ.* V. 192. ad quem locum *Gorius* nihil animadvertens tacite indicavit, ſe pa-

pariter atque *Muratorium* neſciiſse apud *Fabrettum* iam, V. 326. locum inveniſse.

— 7. e *Muratorio* repetiit *Gorius*, Tom. III. *Inſcript. Etruſc.* p. 175 : 216. et aliunde *Donatus*, in *Supplemento*, LXXXVI. 6.

— 8. Is fructus eſt neglecti, neſcio quam idoneam ob cauſam, corporis *Gudiani*, vbi extat CXXIX. 9.

CCI. 1. *Memorie Breſciane*, p. 103. quem titulum e ſchedis *Petri Gnocchi*, neſcio quam ob cauſam repetiit *Donatus*, XCI. 4. Non opus eſt hic quicquam obſervare de vſu DOMNAE, pro *Dominae*, verſ. 5. quem exemplis demonſtrarunt viri docti, ab eruditiſſ. *Goenſio* meo, de *Cepotaphiis*, c. V. §. XIII. p. 115. laudati: cavendum ſaltem ne de cognomine *Statiae Verae* accipiamus. Neque attinet repetere, quae de Ara ſepulcrali, hoc eſt, vel ara ſepulcro impoſita, vel cippo in formam arae efficto disſeruerunt alii, tamquam *Iac. Gutherius* II. de *Iure Manium*, 19. interpretes *Senecae* ad Ep. 86. it. *Suetonii* ad *Neron.* 50. omniumque optime *Fabrettus* ad II. 253=268. hinc apud Graecos, iam ſepulcrum cum ara comparabatur, exemplo *Aeſchyli*, in *Choëphoris*, 104. et *Hoc Sepulcrum ſive Ara cum ſuis Maceriis* in titulo veteri *Rein.* XVI. 68.

— 2. *Claſſ.* V. 203. Verum quidem eſt, *Reineſium* vno verſu tertio deſtitutam ediſiſſe, neque aliter eum *Luc. Camarram de Teate antiquo*, L. II. c. I. p. 32. *Theſ. Ital.* Tom. IX. Part. V. aut poſt eum *Dominicum Barnabam Mattheum*, in *Memorie Iſtoriche dell' Antico Tuſcolo*, p. 124. eumdem protuliſſe, qui verſus tertius

 ne-

neſcio an abesſe posſit, nihilo minus tamen non ſolus nominandus erat *Donius* auctor, ſed etiam *Gudius*, CXXXI. 9. qui illo modo pleniorem habet, etſi aliquot mendis Chalcographicis conſpurcatam.

— 3. Ex *Theſauro Antiquitatum Beneventanarum Ioh. de Vita* emendatiorem dedit *Sebaſtianus Donatus* in *Supplemento*, XCIV. 1. pro ETRITIA edens verſ. 3 ETRILIA, et verſ. 5. PHILARI.

— 4. Quomodo e ſchedis demum protrahi in lucem poterat, quae opera *Reineſii*, VI. 66 *Ioh. Lud. Schönleben*, in *Carniolae antiquae Apparatu*, c. VII. §. 7. XIII. p. 225. et *Irenaei della Croce*, *in Hiſtoria di Trieſte*, L. III. c. IV. p. 215. iam antea exierat.

— 6. Huic lapidi vtilitatem attulit repetitio infra a neſciente *Muratorio*, MLXXXIII. 8. facta, ibi enim legitur *Vitellius L. F. Merenna*;

— 7. *Claſſ.* V. 162. eodem paene modo verſ. 11. EVTVCIANO vti *Gorius* infra e ſchedis *Iucundi*, DCCXXVI. 7. exemplo fruſtra in memoriam revocato EVTICIANO.

CCII. 1. *Veron. Illuſtrat.* Part. I. p. 356. n. XXIV. et poſtea in *Muſeo Veronenſi*, CLXXII. 2. Initium huius tituli non modo *Gruterus*, CDXLIV. 6. ſed etiam *Fabrettus*, V. 309. habet ſine verſibus. Totum vero cum verſibus denuo legi iusſit *Donatus* in *Supplemento*, XCII. 7. verſus primi *Quaerere conſuevi* rel. elegans varietas eſt in alio titulo *Gruteri*, DCCCLX. 5. et *Muſeo Veronenſi*, CCXXV. 7. it. *Reineſ. Append.* 42.

— 8.

— 3. Eiusdem memoria eſt apud *Georg. Gualtherum* in *Tabulis antiquis Siciliae*, p. 468. ad n. 296. Tom. VI. *Theſauri Siciliae*, et *Ioſeph. Vincentium Auriam*, in *Origine et antiquitate vrbis Cephaledis*, c. VI. p. 30. Tom. XIV. ibid. vtrobique. verſ. 1. AVG. III. et verſ. 3. PANIO. Quoniam vero illud IN DIE OPTATA omnis boni ſenſus expers eſt, hinc *Burmannus* in Praefat. ad Theſauri Siculi Vol. XI—XV. p. [14.] non male coniecit, nomen mulieris hic latere IVLIA OPTATA, titulumque ſic legi oportere OPPIVS VALENS AVG. LIB. ET IVLIA OPTATA PANIO ATIMETO Monumentum Poſuerunt. Mallem, vt *Muratorius* recte dedit, *P. Annio Atimeto.*

— 4. Denuo fruſtra laudantur ſchedae, vbi editionis laus iam debebatur *Gudio*, C. 6. apud quem recte verſ. 2. legitur SEVERO pro SEVIRO adeoque ſic vulgaribus literis reddenda Inſcriptio: *T. Opſturio Facili Severo Auguſti Liberto* (non *Seviro Auguſtali*) *Libertae* (neſcio cuius,) *Patrono* rel.

CCIII. 1. Schedae *Graevianae* e *Borſaeri Theatro Inſubricae Magnificentiae* exhibuerunt SENAT. pro SEN. male!

— 2. Claſſ. V. 193. vitioſe ab initio editus eſt. emendatior prodiit, vtroque et *Gorio*, et *Muratorio*, huius rei ignaro, apud *Fabrettum* I. 267. vbi legitur. *Liviae Antigonae* pro nullius ſenſus vocabulo PIGNONI. Vereor autem, ne tres omnino aut ſaltem duo in vnum coierint tituli propter formulam D. M. ſemel atque iterum poſitam, adeoque nodus

 de

de diverſitate nominis filiae naturalis a nomine parentis forſitan diſſui poſſit. Cf. *Hagenbuch. Epiſt. Epigr.* p. 154. Nulla vero mihi ſubesſe videbatur ratio, cur a *Donato* rurſus nobis inculcaretur LXXXVI. 5.

— 5. Ex eiusdem quoque, vt ſuſpicor, *Iacobi Marzarii La Storia di Vicenza, in Vicenza*, 1604. 4. habuit iam *Donius*, V. 180. et ex *Rhediano* libro ſcripto *Gudius*. CII. 3.

— 6. *Memorie Breſciane* p. 236.

— 7. Claſſ. V. 123. vti etiam *Gudius* CXXXVIII. 3. quem nullo eius merito neglexit.

— 8. *Hiſtor. Marſorum* L. III. c. 8. p. 208. Theſ. Ital. Tom. IV. Part. IV. ſed etiam *Gudius* CCVIII. 3. in fine auctiorem literis INST deſcripſit, quas ſupplere auſim: IVST*a Solverat*. Praeter rem infra revertitur MMXXV. 3.

CCIV. 1. non e ſchedis demum eam diſcere nos oportuit, quam antea prodiderat *Malvaſia* in *Marm. Felſin* V. XXIV. p. 362. et IX. IV. p. 562. apud quem verſ. 3. non VI viro, ſed IIIIviro legitur.

— 3. *Hiſtoria di Terni deſcritta da Franc. Angeloni, Roma*, 1646. 4. quo eodem anno marmor inventum haud dubie *Gudius* vidit et deſcripſit CXXIII. 7.

— 4. Claſſ. V. 178.

— 5. verſ. 2. iſti PR. PIL. cognomen reddo: *Primipilus*, exemplo aliorum lapidum *Fabrett.* III. 96. et *Gud.* CLXXXI. 4.

— 7. *Memorie Bresciane*, p. 287. n. 66. lego: TICESIAS.

— 8.

— 8. Ex eodem *Vinacceſio*, non *Rubeo*, p. 235. n. 4.

— 9. dudum in lucem exierat opera *Pompeii Angelotti*, in *Deſcriptione vrbis Reate*, c. IV. p. 32. *Theſ. Ital.* Tom. VIII. Part. III. vbi deſunt literae ſingulares D. M. et verſ. 3. legitur Q. HONORIVS pro Q. POMPILIVS. Non diſſimilis eſt ſaltem Reate viſus et lectus lapis *Gruterianus* MXXI. 8.

CCV. 1. e ſchedis quoque Io. Bapt. Pasſerii rurſus obtulit *Donatus* in *Supplemento* XCIV. 3.

— 3. quomodo nunciari poteſt monumentum e ſchedis, quod iam *Pighius* in *Hercule Prodicio*, p. 324. *Apianus*, in *Inſcription.* p. XXXII. 8. *Gruterus* CDLXXXI. 3. palam fecerant?

— 4. fortasſis ex *Fulvii Azzarii Compendio delle Storie della Città di Reggio*, *in Reggio.* 1623. 4.

— 5. itidem hand incognita erat ex *Grutero* CDLXXXVI.

— 6. Veram huius lapidis imaginem protulit *Irenaeus della Croce*, in *Hiſtoria Tergeſtina* L. III. c. V. p. 214. vbi plura in fine; vnde colligas, veſtigia ſuperfuisſe ſupplementi *Gudiani* ex codice *Rediano* CXLII. 1. FELIX LIB. VIVIR AVG. Bis quoque recenſuit *Malvaſia*, in *Marmoribus Felſineis* VIII. IV. 412. et IX. IV. 562. Vel ſic tamen *Muratorius* infra corruptiorem e ſchedis *Bricherii Columbi*, quaſi nondum vulgata esſet, reduxit MMXXVI. 1.

CCVI. VI. 1. Idem est *Marzarius*, cuius antea mentio fuit facta ad CCIII. 5.

— 4.

— 4. Qui typus archetypam lapidis formam ap. *Gorium Inſcript. Flor.* Tom. I. p. 301. n. 33. minime aequat. vti etiam non VPILIA ibi inciſa eſt, ſed VPILLA quam cum poſita e regione L. coniungere liceat, vnde exire debet LVPILLA.

— 6. Num ex *Tafurii* demum ſchedis cognoſci debebat elegantiſſima illa Baſis Coloſſi *Tiberio* Caeſari ob Civitates Aſiae reſtitutas erecti? Immo iam erutum erat marmor *Puteolis* 1693. teſtibus Ephemeridibus Pariſienſibus (Iournal des Savans) vbi: *Extrait d'une Lettre traduite de l'Italien*, p. 779. *Tom.* XXII. et p. 361. Tom. XXIV. mox illuſtratum ab *Antonio Buliſonio*, docto Bibliopola Neapolitano, in *Ragionamento intorno ad un antico Marmo Nepoli*. 1694. 12. eodemque anno accuratiſſime depictum, vberiusque declaratum a *Laur. Theodoro Gronovio* in *Marmorea Baſi*. Lugd. Bat. 1697. 8. edita, fratris eius *Iacobi Theſauro Graeco*, Tom. VI. p. 433. inſerta, et typis renovata. cum alia tamen Dedicatione et Praefatione *Amſtelad.* 1728, 8. poſtea indicatum a *Pagio*, in *Critica Baroniana* ad A. C. 30. n. II. p. 90. Tom. I. ed. *Luc.* definito ſimul tempore, quo collocatum olim fuerat, neque id ipſum effugit diligentiam *Fabretti*, qui X. 447. plenius, additis Rerum publicarum nominibus, recenſuit, et παρεργάματα quaedam *Buliſoniana* notavit. labentibus annis eidem monumento profuerunt tabulae *Montefalconis* ſcitisſime elaboratae in *Antiquit. Explicatis* Tom. III. Tab. 118. p. 192. ſequ. neque memoriam eius a ſuo abeſſe *Itinere* voluit *Keyslerus*, T. II. p. 363. ed. theotiscae. *Ioh. Harduinus*, vt id obiter adnotem, ſuo mo-

more audacter in *Hiſtoria Auguſta ex numis antiquis Graecis Latiniſque reſtituta*, p. 709. *Oper. Select.* marmor quidem vetuſtum, Inſcriptionem vero recentiorem, ſaltem non illius aevi, quod creditur eſſe, edixit, leviſſimis tamen argumentis vſus, quae refellere nec huius loci, nec inſtituti eſt. — Hactenus de variis editionibus, quae certa ſunt. Sententia vero tituli, praeſertim vti ab interpretibus invecta eſt, non vna difficultate laborat, quam tollere conabor. Typo *Muratoriano* primum opus eſt emendatione. Non enim verſ. 3. legi debet COS V. ſed conſtanti fama *Gronovii*, *Pagii*, *Fabretti*, *Montefalconis*, *Keysleri*, COS. IV. neque verſ. 5. REIPVBLICAE, ſed rurſus concordi eorumdem ſuffragatione RESPVBLICA, Quo ſcripturae vitio inductus *Muratorius* male in Indicis Claſſ. III. *Auguſtales Reipublicae reſtituti.* Huic tamen voci RESPVBICA, ob anguſtias ſpatii verſus a lapicida non plene inciſae, addere liceat literam S accuſandi caſus pluralis indicem. Alioquin oratio ipſa aut nutat, aut σολοικίζει. Quid enim? Si opinione *Gronovii*, et *Muratorii* noſtri per *Auguſtales* intelligendi ſunt ſacerdotes, quinam illorum caſus eſt, primus, an quartus? Si primus, ad verbum certe RESTITVIT reſpicere non poſſunt: Sin quartus, haud ſane memini Auguſtales, nuper ortos, quaſi flamines Auguſti, ita in deſuetudinem abiiſſe, vt RESPVBLICA eos aut voluerit, aut potuerit RESTITV*ere*. Si porro *Auguſtales* accipere malis de *Ludis*, vt *Bulifonius*, et *Montefalco* volunt, ſcire velim,

lim, quid neceſſitudinis illa vrbium ſimulacra cum Auguſtalibus ludis habeant. Praeterea taceo, mirificam, et vanisſimam, eſſe ſumtionem *Gronovii*, exiſtimantis, cum RESPVBLICA dicatur Auguſtales reſtituiſſe, Rempublicam eamdem eſſe videri atque Tiberii Principatum. Sic pulchra erit Respublica, quae domus et tyrannidis Auguſtae vile mancipium. Relicta igitur ſuis auctoribus divinationum congerie, hanc puto veriſimillimam, et adiunctis imaginum convenientisſimam interpretationem, vt opiner, Tiberium AVGVSTALES RESPVBLICAs *Magneſiam*, *Sardes*, *Philadelphiam*, *Cibyram*, *Epheſum*, rel. tamquam φιλοσεβαστες, *Auguſtales*, Auguſto devotas, et obnorias reſtituiſſe civitates.

CCVII. Quae *Georgii* Diatribe prodiit Romae, 1737. 4. mox Corpori quoque *Opuſculorum Scientificorum et Philologicorum* illata eſt Tom. XVII. a p. 169=237.

ANALECTA QVAEDAM

AD

SUPERIORES DUO MISSVS.

Tomo I. ad Miſſum 1. p. 3. lin. 9. Si *Gudium* non tam *Ligorii*, quam titulorum in *Florentinis* paſſim *Muſeis* occurrentium cauſa in-

inſpexisſet, omnes illos, quos *Gudius* iam frequenter laudaverat, e *Gorio* depromtas non repetiisſet.

Pag. 5. lin. 27. pro *Donio* | vt CX. 3. — pro *Gorio*. exempli gratia, CCCLXXXVI. 5. DCXCVII. 4. MCCII. 9.

P. 18. lin. 26. *Taurinates* | add. *Maffei Muſ. Veronenſ.* CCLI. *Quot Ligorius ſolus ſuppeditasſet, quem ambitioſe proferunt alienis fidem ſchedis habentes qui TRIGINTA illius PERAMPLA AVTOGRAPHA VOLVMINA IN REGIO TAVRINENSI ARCHIVO VNICE ſervata viderunt nunquam.*

— lin. 34. *Fabretto*, | de *Aqvis et Aqvaeductibus Disſert.* II. p. m. 113. vbi *Ligorium*, *Literatorum Simiam* ſatis inique vocat.

P. 19. lin. 11. non modo hoc loco, ſed etiam loco CMXXIII. cuius exemplum, qua ſolet, aequitate ſecutus eſt *Sebastianus Donatus*, in *Monito Editoris Artis Criticae Lapidariae Maffei* XVIII. et XIX. (i.)

— lin. 31. addi debet III. 1. non opus erat divinare, quid verſ. 6. CAV. ſibi velit, quandoquidem forte non extitit, argum. exempli *Maffeiani*, in *Muſeo Veronenſi*, CCXLVII. 1.

— p. 21. verſ. 15. Cf. *Muratorius* infra MMXVII. 3.

— verſ. 20. repetiit autem *Donatus* in *Snpplemento*. VIII. 1.

P. 22. verſ. 21. contendatur tamen exemplum *Maffei* in *Muſeo Veronenſi*, CCXXXVI. 3. et *Donatianum*, in *Supplemento*, pag. 3. 4. vbi

vbi verſ. 4. VNAELIA vno vocabulo, et verſ. 7. RESTITVTO.

P. 23. verſ. 3. tribus prioribus literis | adde: L. C. I.

—— verſ. 14. item: in orbe aeneae Lucernae apud *Gorium*, *Inſcription. Florent.* Tom. I. p. 460: 20.

P. 24. poſt verſ. 33. IV. 4. in Appendice Muſei Vindobonenſis apud *Maffeum Muſei Veron.* CCXLVII. 3.

P. 25. verſ. 15. Ipſe quoque *Maffeus* in *Muſeo Veronenſi*, ad p. CCXLVIII. eumdem titulum denno renovavit.

P. 26. verſ. 12. cur autem et quo fine *Maffeius Marmora Taurinenſia*, quae ante editionem *Muſei Veronenſis* lucem aſpexerunt, eoque ipſo nominatim marmore in *Muſeo Veronenſi* CCX. 1. redeunte, nusquam laudarit, nullam fateor me reperire poſſe rationem, niſi in quadam gloriationis et luxuriae literariae, quam in hoc literarum genere non amo, labecula,

P. 28. verſ. 20. addatur vir doctiſſ. *In de Betouw* in *Annal. Neomagens.* p. 214.

—— verſ. 30. quem ipſe quoque iteravit in *Muſeo Veronenſi*, CCXXXVI. 1.

P. 30. verſ. 19. eiusdemque memoriam denuo reduxit *Donatus*, *Supplem.* p. 3: 7.

Ibid poſt verſ. 19. VIII. 4. plene extat apud *Maffeium*, *Muſ. Veron.* LXXIX. 1.

—— verſ. 26. et ap. *Donatum*, in *Supplem.* p. 2: 7.

P. 31. verſ. 10. poſt *Gudium*, LIV. 6. vbi *Lycilius*.

—— verſ.

— verſ. 15. *Donatum Supplem.* p. 52: 5.

P. 31. verſ 28. poſt *Muratorius.* | IOVI BRAR. *Donatus* in *Supplem.* p. 3: 7. qui etiam offert APIDIVS.

P. 33. verſ. 20. poſt CASIO | Attamen *Casſiope* vrbs inſulae *Corcyrae* ſcribitur, a *Iove Casſio* ſic nominata. Cf. *Wesſelingium* ad *Antonini Itinerarium*, p. 521.

P. 35. verſ. 24. poſt p. 368. | adde: Io. *In de Betouw*, ad *Epiſtolas Cuperi*, *de Aris ad Noviomagum effosſis*, p. 7.

P. 37. verſ. 2. poſt: LXXIX. 3. | Legendum fortasſis CERDO.

— verſ. 9. poſt num. 7. | et poſtea *Muſ. Veronenſ.* CCXXXVII. 4.

— verſ. 32. poſt: formis: | Pictura lapidis extat in *Marmoribus Oxonienſibus* Part. III. Tab. I. n. II.

P. 38. verſ. 19. poſt: editione, *Donatus*, in *Supplemento.* p. 4 : 1. nesciit, iam apud *Gruterum* extare.

— verſ. 22. item in *Muſeo Veronenſi*, CCXXXVII. 3.

P. 38. verſ. 27. XII. 1. Eſtne hic PLO*tius* TERTIVS.

P. 39. verſ. 7. poſt SVPERSTES. | Quod cognomen ſolide hic expresſum, aliam nominis formam ſupplere et reſtituere iubet, verbi cauſa in L. MVRRANIVS SVPER*ſtes* apud *Gud.* CLXIII. 5. *Murat.* DCCCXI. 3. et *Maffeium*, in *Muſeo Veronenſi* CCCLXXI. 8. qui in Indice ſuo Nominum ſaepisſime,

ſi ſupplere non poteſt, aut nomen plane omittit, aut illis ſiglis, ſub quibus latet, indotatum relinquit.

P. 41. poſt verſ. 2. XII. 8 Legitur iam apud *Fabrettum*, X. 180. vbi tamen C. MACIVS.

P. 42. verſ. 8. denotante.

—— verſ. 18. n. 8. *Muſ. Veronenſ.* CCXXXVII. 5.

—— verſ. 26. *Gudius* autem non *Florentiae* vidit, ſed *Romae* in aedibus *Quirinalibus Barberinis*, literis pulcris.

—— ante verſum 27. inſeratur XIII. 4. repetiit eumdem lapidem *Gorius*, *Inſcript. Etruriae* Tom. III. p. 177. 220.

P. 43. ante verſ. 22. XIII. 9. *Cacunus* in *Donati Supplemento*, XI. 5. vti ibidem: *Iovis Cocurrus* p. II : n. 4.

P. 44. verſ. 1. *Muratorius* et *Iunonem*.

—— verſ. 22. *Iuno* haec *Argeia* | pro *Argiva*, vt videtur, *Maffeio* in *Arte critica Lapidaria* L. III. c. IV. p. 274. mira videtur.

P. 45. verſ. 1. Soloecismo hic peccavit. ſcribere debuisſet: *Illurone* ante verſ. 11. ad XVIII. 2. et ad Δευτερας φροντιδας Tomi II. p. 174. verſ. 5. vti *Ceres laudanda* apud *Tibull.* III. v. 8. επαινη περσεφονεια ap. *Homerum*, et *Heſiodum*. v. *Graevii Lectiones Heſiodeas*, C. XXV. p. 129.

P. 47. verſ. 10. adde quae iam ad eum locum obſervaui in Curis ſecundis Tom. II. Act. p. 174. | *Negocians Materiarius* cum inſtrumentis fabrilibus eſt apud *Fabrettum* IV. 156.

et

et IX. 476. it. *Monteſalconem* in *Itinere Italico.* c. 26. p. 391. et *Gorium Inſcript. Etrur.* Tom. I. p. 277: 1.

P. 49. verſ. 20. ad Curas Secundas Tom. II. p. 175. verſ. 6. ANNIA L. L. IVDA *Donati Supplem.* p. 14: 4.

— verſ. 26. verus tamen *Lucaniae* locus eſſe videtur.

— verſ. 33. et poſtea in *Muſeo Veronenſi*, CCXXXIX. 1.

P. 51. poſt verſ. 20. XVIII. 6. iam *Sponius* eamdem dederat III. *Miſc.* p. 117.

P. 53. poſt. verſ. 13. ad Curas Secundas Tom. II. p. 175. verſ. 24. muta XI. 1. in XXI. 1. et adde: *Donati Supplementum*, p. 35: 6.

P. 54. verſ. 33. repetiit *Donatus* in *Supplemento*, p. 18: 9.

P. 55. poſt verſ. 29. vti apud *Donatum*, in *Supplemento*, p. 43 : 9.

P. 57. verſ. 6. qui neſciebat iam extitisſe apud *Fabrettum* IX. 449.

— verſ. 25. Κυνθίῳ, Cynthio. Cferatur *Bimardus* in *Obſervationibus* p. 487. *Supplem. Donati*, qui Amphiatrum Delphis fuisſe negavit.

P. 63. verſ. 34. vid. quoque *Martinius*, ad *Erneſti Archaeologiam*, p. 126. 127.

P. 70. ad verſ. 26. *Gudius.* qui ipſe exhibet in ſuo corpore XX. 3. Forte eadem eſt *Acte*, in cuius amorem prolapſus erat *Nero.* ap. *Tacitum* XIII. *Ann.* 12.

ANALECTA ad *Miſſum* II. Tom. II. *Actor.* p.

P. 200. verſ. 7. v. *Reineſii Appendix* 37. et *Donati Supplementum*, p. 28: 12.

— verſ. 30. vti etiam *Donatus*, in *Supplemento*, p. 28: 3. e *Zacharia*.

— poſt verſ. 30. XLVIII. 2. *Memorie Breſciane*, p. 235: 26. et *Donati Supplem.* p. 28: 10.

P. 202. verſ. 10. Vereor, ne idem ſit titulus, et homo, qui apud *Gud.* XXXV. 6.

— verſ. 19. Extat quoque apud *Maffeum*, in *Muſeo Veronenſi* CCXXXVIII. 4. et *Donatum* in *Supplemento*, p. 28: 4.

P. 203. verſ. 2. v. quoque *Donatum* in *Supplem.* p. 28: 1. Sed eum ipſum cum aliis *Rubei* in dubium vocat *Maffeus*, in *Critica Lapidaria* L. III. c. 4. p. 475.

P. 206. verſ. 15. poſt Merito | Ad hanc aram vide *Io. in de Betouw*, *Annal. Noviomagenſ.* p. 215. et 226.

P. 208. verſ. 7. et *Gudianum*, LII. 8.

— verſ. 19. Sed eam ipſam lapidis Epigraphen ſpuriae antiquitatis accuſat *Maffeius*, *Art. Crit. Lapid.* p. 82.

— verſ. 22. Extat iam apud *Gruter.* MXI. 5.

— verſ. 25. repetiit *Donatus*, in *Supplem.* p. 30: 3.

P. 209. verſ. 8. renouavit, neſcio quam ob cauſam *Donatus*, in *Supplem.* XXX. 2.

— poſt verſ. 8. LIII. 2. verſ. 2. HACCILIVS. *Donati Supplem.* p. 30: 17.

— verſ. 19. neſcio quae ratio impulerit *Donatum* in *Supplement.* p. 29: 12. vt eumdem rurſus inculcaret.

— verſ.

—— verſ. 27. *Fabrettus* X. 203. non *Minervam* illa litera M. ſed *Mercurium* indicari putat.

—— verſ. 31. *Donatus* quoque in *Supplemento* habet VALENTIO, p. 30: 1.

P. 210. poſt verſ. 10. LIV. 5. VIRIBVS. *Mendoſe*, inquit *Donatus* in *Supplement.* p. 32: 2. pro VIRIVS. quam lectionis fidem praeſtet, qui lapidem inſpexit

—— verſ. 23. *Carlii* exemplum reddidit *Donatus* in *Supplemento*, p. 32: 5.

P. 211. verſ. 1. item poſtea in *Muſeo Veronenſi*. CCXXXVII. 6.

—— verſ. 17. Neque conſtantia vbique ſunt cognomina *Septimii*. *Severinus* eſt ap. *Gruterum* CXII. 9. *Severianus*, vti hoc Muratorii loco, ſic apud *Gruter.* LXI. in *Brixianis* l. l. et *Grut.* CXV. 8. *Severus* apud *Donatum*, in *Supplement.* p. 31: 7. dubium quoque huius *Septimii*, ſive *Severini*, ſive *Severiani*, ſive *Severi* Liberti, *Felix*ne ſit an *Felicio?* *Felicio* eſt apud *Gruterum*, LXI. 6. CXV. 8. *Marm. Brix.* p. 173. et *Murat.* h. l LV. 2 *Faelix* audit *Grutero*, CXII. 9. *Foelix Donato Supplem.* p. 31: 7.

P. 213. verſ. 31. Attamen quin *Cogidunus* Rex intelligi poſſit, non videtur esſe dubium. *Cogiduni* regis meminit *Tacitus* in *Vita Agricolae* 14. neque dubitaverim, quin Rex ſimul et Legatus esſe potuerit, quoniam *Tacitus* ibi ait: *Cogidunum* ad noſtram vsque memoriam *fidisſimum manſisſe, vetere ac iam pridem recepta populi Romani conſuetudine, vt haberet inſtrumenta ſervitutis, et reges*,

P. 215. verſ. 1. eumdem repetiit titulum *Donatus* in *Supplemento*, p. 33:2. non expreſſo tamen P. praenomine ſed L . . .

P. 217. verſ. 29. poſt *Gruterum* inſeratur: DLXXII. 2. et

—— verſ. 30. cur repetierit *Donatus* in *Supplem.* p. 34 : 2. rationem me neſcire fateor.

—— verſ. 34. poſt *Gruterum* adde: XLV. 10. *Donatus* in *Supplemento*, p. 38 : 3. exemplum *Sponianum* ſecutus eſt.

P. 221. verſ. 26. poſt legi: II. 77. et X. 123.

P. 223. verſ. 5. poſt Donio | *Q. Eutemus*, *Cyriaco* apud *Donatum*; *Lucullius* quoque *Cyriaco* apud *Donatum* in *Supplem.* p. 36 : 3.

—— verſ. 19. v. quoque *Muſeum Veronenſe*, CCXXXVIII. 5.

P. 224. verſ. 12. arg. *Gruteri*, XLIV. 12. de quo *Reineſius* in *Eponymologico* MSC.

P. 227. verſ. 9. de quo ſigillatim egi in literis ad ampliſſ. *Wynium*.

P. 229. verſ. 6. poſt Claſſ. I. 95. | vnde eum quoque titulum inutiliter, vt reor, denuo commemoravit *Donatus*, in *Supplem.* p. 37 : 2.

P. 231. verſ. 27. Picturam quoque lapidis vid. in *Coniecturarum et Adnotationum Specimine Maittairii Marmorum Arundellianorum*, p. 579.

P. 232. verſ. 10. poſt: *Fleetwodo*, p. 23:1. | et quod mirum, a *Donato* in *Supplemento* etiamnunc repeti potuiſſe, p. 76 : 2.

P. 235. verſ. 29. poſtea in lapibibus Bibliothecae Vindobonenſis repetiit *Maffeius* *Muſ. Veronenſ.* CCXXXVIII. 6. legitque emendatius M. ALCINVS RVFINVS MA-

RIA-

RIANVS, vti etiam *Donatus Supplement.* XLI. 4.

P. 234. poſt verſ. 5. LXVIII. 3. integrius eſt exemplum et quidem nota 7. ante nomen CARI, in *Donati Supplemento*, p. 39:10.

—— verſ. 19. et poſtea ab eodem viro illuſtri in *Muſeo Veronenſi*, CCXXXVIII. 7.

—— verſ. 26. *Donati Supplementum*, p. 39 : 2. habet C. VICTRICIVS. in fine vero deeſt: VO. SOL.

—— verſ. 31. poſt 25. vide hic *Maffei Critic. Lapidar.* L. III. c. III. p. 263.

P. 235. verſ. 13. quod cum in iis factum esſet, quid cauſae ſuberat, cur eiusdem arae ſimulacrum denuo depingeretur a *Maffeo* in *Muſeo Veronenſi*, CCXI. 5. et *Donato*, in *Supplem.* p. 41 : 3.

—— verſ. 30. quod neſciit *Donatus* in *Supplemento*, p. 41 : 2.

P. 236. poſt verſ. 5. LXX. 9. *Spon.* II. *Miſc.* p. 43. et *Donati Supplem.* p. 40 : 1.

P. 237. verſ. 3. repetiit ſine idonea ratione *Donatus*, in *Supplem.* p. 5 : 2.

—— verſ. 5. vbi ſane emendatior, quam apud *Donatum* in *Supplem.* p. 42 : 3. qui offert ſatis inepte: APTAE.

—— poſt verſ. 5. LXXII. 4. Extitit iam apud *Fabrett.* VI. 178.

P. 239. verſ. 15. poſt tranſierat | LXXXIV. 3.

—— verſ. 18. non SCAPVLI FILII, ſed SCAPVLAE.

—— verſ. 20. qua etiam forma rurſus ex-

cudendum typis tradidit *Donatus*, in *Supplem.* p. 41 : 9.

—— verſ. 32. LXXVI. 2. quem ipſum lapidem poſtea *Maffeius*, in *Muſeo Veronenſi*, CCXXXIX. 2. et *Donatus*, in *Supplem.* p. 43 : 7. in medium rurſus protulerunt.

P. 241. verſ. 33. ſed iam extitit apud *Fabrettum*, II. 82. quod neſciit *Gorius*.

P. 243. poſt verſ. 32. LXXIX. 6. verſus 5. non extat in *Muſeo Veronenſi*, CCCXIII. 5. eiusque loco lacuna cum quatuor verſibus AETERNI AVGVSTI VALERII LI*cinius* et DALMATIVS rel. iisdem verſibus plenior recurrit apud *Donatum*, in *Supplemento*, p. 44 : 2.

P. 244. verſ. 4. et ex ſchedis *Gnocchianis Donatus*, in *Supplem.* p. 45 : 2.

P. 250. poſt verſ. 29. LXXXV. 2. e ſchedis *Stoſchianis* pleniorem ſanioremque repetiit *Donatus*, in *Supplemento*, p. 46 : 7.

P. 251. verſ. 3. Interim *Maffeius* in *Muſeo Veronenſi*, CDXIII. 1. eumdem titulum rurſus conſpiciendum praebuit, omittens tamen verſ. 4. MINERVAE quae occurrit in eius *Antiquitatibus Gallicis*.

—— verſ. 6. paulo aliter e ſchedis *Stoſchianis Donatus*, in *Supplemento*, p. 46 : 8. neque diſtinctis lateribus arae, vt in *Gudio*.

P. 253. verſ. 1. pro verbis: velut a ſe excogitatum lege: velut ſimplici litera C. expreſſum, exemplo alius lapidis IX. 2.

—— verſ. 4. eumdem rurſus protulit *Donatus*, p. 48 : 3.

— verſ.

— verſ. 10. contuli cum ſchedis *Gudianis*, quae in Bibliotheca Traiectenſi paene ignobiles ſervantur. Partem huius tituli inde a verſ. 7. edidit *Maffeius*, *Obſervat. Liter.* Tom. I. p. 189. et *Muſ. Veronenſ.* CCXLI. 4. vbi Q. RVFRIVS SVLPICIA eodem pacto, vti apud *Donatum*, in *Supplemento*, XLVIII. 7.

— verſ. 28. *Sortium Aponinarum* meminit *Vopiſcus* in *Firmo*, 3.

— verſ. 31. leg. LXXXIX. 2. et *A. Iunius Macrinorum Lib. Nigellus.*

— verſ. 33. leg. LXXXIX. 1. cui ignotum erat, iam a *Gudio* deſcriptum esſe.; neque tamen eius culpa fuit, cur ab editoribus *Gudii*, CCCXXXIII. 2. alieno loco, male in *Monumentis Singularium* recenſeretur.

P. 254. verſ. 33. quem *Donatus* in *Supplem.* p. 48 : 4. denuo inculcavit.

P. 255. verſ. 22. vid. quoque *Reineſ.* I. 126.

P. 256. verſ. 33. Eadem nomina *L. Valeri Nymphodoti*, et *C. Statii Heureti* ſupra occurrunt *Murat.* XXXIX. 2.

P. 257. verſ. 5. poſt MXVIII. 5. quem titulum cur *Donatus* rurſus dederit, rationem non comminiſcor.

— verſ. 23. et in *Muſeo Veronenſi*, CCXXXIV. 8.

P. 258. verſ. 10. Sed nullum titulum, *Flora Dea* inſignitum, probae vetuſtatis esſe cenſet *Maffeius*, *Art. Crit. Lapid.* L. III. a III. p. 210.

P.

P. 259. verſ. 9. poſt verſ. 4. *Donius*, l. l. *Fumanis*. male!

—— verſ. 10. *Donatus*, in *Supplem*. p. 20:3. EVMANIS.

—— verſ. 12. SAC. hoc eſt, SAC*erdos*, argumento alius lapidis apud *Donatum*, in *Supplem*. p. 20 : 5.

P. 260. poſt verſ. 20. XCIII. 8. Edita iam fuerat ab *Heſſelio* ad *Gudium* in *Indice*, p. CIII.

—— verſ. 25. et ſecundum eum *Donatus*, in *Supplemento*, p. 51 : 5.

P. 261. verſ. 20. Adde: *In de Betouw*, *Annales Noviomagenſes*, p. 213.

P. 265. verſ. 33. vnde ſuum habuit exemplum *Donatus*, p. 51 : 9.

P. 266. verſ. 4. poſt memoriam | *Grut*. MCLIX. 3. et

—— poſt verſ. 11. XCVII. 4 quem rurſus in memoriam revocavit *Donatus*, p. 51 : 12.

—— verſ. 20. adde: XCVI. 2. et poſtea apud *Donatum*, p. 52 : 2.

P. 269. verſ. 5. cuius tituli, neſcio quo fine, rurſus meminit *Donatus* in *Supplem*. p. 52 : 6.

—— verſ. 15. vid. quoque *Grut*. MLXXVI. 8. et *Fabrett*. VI. 181.

—— verſ. 26. apud quem *Donium* non eſt THEODOTVS ſed THEODORVS.

P. 271. verſ. 9. neſcio an iure, vid. *Maffeius*, in *Muſeo Veron*. CCXXXIX. ad n. 3.

— verſ.

— verſ. 22. Notetur hic ſimile Auguſti et Romae templum apud Pergamum, e *Tacito*, IV. *Ann.* 37.

P. 273. verſ. 23. Attamen *Vivens* quoque in veteribus lapidum titulis vſurpatur, exemplis non paucis *Gudii*, CLXII. 7. CLXX. 4. CXCIII. 3. CXCV. 1. CCIV. 5. CCIX. 10. CCX. 1. CCXIV. 7. CCXVI. 8. CCXVII. 2. CCXXXIV. 8.

— verſ. 30. poſt 145. | et in *Appendice Omisſorum*, n. 3.

P. 274. verſ. 6. vbi verſ. 5. neſcit vir doctisſ. quid divinandum ſit in ſiglis C. V. *Caius Vibius*, an *Valerius*, *Valeſius*ve? quid ſi latere hic posſit *Civis Vervasſium*.

P. 275. verſ. 5. Scire debuerat et *Muratorius*, et *Maffeius*, hunc lapidis titulum diu iam ante lucem vidisſe apud *Gruter.* XVII. 7. *Fleetwoodum*. p. 5 : 5. et *Fabrett.* VIII. 104. vti *Muratorius* noverat, *Fabrettum Deo Magno* commutasſe in D. M. h. e. *Dis Manibus*.

P. 276. verſ. 20. Apud *Donium* tamen non editur FRONDOSIAE, ſed FRONDISIAE.

P. 278. verſ. 26. et *Donatus*, in *Supplemento*, p. 55 : 6.

P. 284. verſ. 17. vel ſic tamen eamdem repetiit *Donatus*, p. 14 : 6. itidem legens NATIS.

— verſ. 21. et *Donius*, III. 34. qui viderat.

— verſ.

—— verſ. 28. vti *Donatus* in *Supplem.* p. 55 : 14.

P. 285. verſ. 10. Extitit iam apud *Fabrettum*, VI. 117. quod Gorius ignoravit.

P. 287. verſ. 21. poſt *Lupum* | et ſecundum eum *Donatus* in *Supplemento*, XI. 11. et LX. 1.

Alio tempore plures MISSVS.

Menda typographica:

P. 1. Tom. I. et II. pro Tom. I. ex II.
P. 50. lin. 27. et pro ex.
P. 56. lin. 18. expleantur non expleant.

VALENTINI SLOTHOUWER

ANIMADVERSIONES CRITICAE

IN

VETERES AUCTORES CLASSICOS.

Fateor, B. L., et quare fateor? Haec ipſa te charta docere poterit, me non illorum in claſſe cenſendum eſſe, qui a Dea Critice ſibi aliquam laureolam ſperare audeant. Omnes non omnia poſſumus: mea in otio ſcholaſtico non parum negotioſa vita, et meus, forte aliquatenus ſtudiorum deſultor, animus, me ad hunc honorem nunquam paſſa ſunt adſpirare. Quae tamen hic illic, legenti ac meditanti Scriptores veteres, non ſane ut emendarem, ſed ut, quid rerum ex illis cognoſceretur, cognoſcerem, ut pro meo modulo utriusque linguae notitia imbuerer, quaſi nata ſub manu obſervare aliquando contigit; cur hac tam commoda occaſione in adſpectum et lucem proferre puderet me? qui quidquid naevorum antiquis auctoribus claſſicis, per quos ſpiritum et vitam hodierna ſapientia ducit, abſtergeri videatur poſſe, omni ope abſtergendum es-

eſſe, et, ſi vires fortaſſe deſint, voluntate hic tamen, niſi ex pravâ ambitione natam non temere ſpernendam arbitror.

Sed ad materiam propoſitam tranſeo.

In ATHENAEUM.

Ac principio placet illud cornu copiae ant quae doctrinae, qua, neſcio, auctorne ipſe an, qui auctorem eruditisſimo commentar illuſtravit, inſtructior fuerit, ATHENAEU in manus ſumere, et, ſi quid aptius in me tem venit, quamquam haec certe erit avis r risſima, ſi tamen quid aptius in mentem veni eruditi Lectoris judicio ſubjicere.

L. I. Cap. XIV. *Pag.* 16. C. τοιουτον δε ι να &c. Leviculum eſt, quod dicturus ſun Sed quidni hic malimus ſcribere τοιαυτην &c.

Pag. 17. A. παλιν ϛαντα &c. Aut, ſi i terpres haec bene vertit, hoc ϛαντα muta dum eſt in ϛησαντα, quod habet Activum gnificatum; aut aliter haec capienda ſun idque ultima illa verba βαλειν την ἑτεραν lenit in βαλειν τη ἑτερα (ψηφω, ut ſupra, ει τις β λοι ψηφω ἑτερα, mutando: ut ſenſus ſit, (illum, qui calculum *Penelopen* dictum pr truſisſet) *rurſus conſiſtentem Penelopen alte calculo* (qui jam locum calculi, *Penelopes* d cti, ſed ex ſua ſede protruſi, occupaviſſe *ferire debuiſſe.* Quod ſequitur ευελπις ειναι γαμω, nonne Graecae linguae genio conv nientius hic legeretur του γαμου?

Pag. 18. B. την αρχην. Num forte

ἀρχαίων? *Illis antiquis non ſinentibus* &c. Ita *Cap.* XIX. huius Libri οἱ ἀρχαῖοι ποιηταὶ, et *pag.* 31. οἱ ἀρχαῖοι ſimpliciter.

Cap. XXI. *Pag.* 27. D. ὁ χαρίεις. Num ergo et alius Antiphanes; isque ab hoc venuſto Antiphane diverſus; fuit? An vero legendum χαρίεντος, ita ut ultima τος a ſequenti τὸ abſorpta fuerit? Mihi quidem hic nihil dubii.

Cap. XXII. *Pag.* 28. F. ἐστιν ὄψον χρηστὸν &c. Huic verſui Antiphanis, ut metro ſua conſtet ratio, ego lubens particulam εἰς addiderim, atque ita legerim;

Εἰς ὄψον ἐστὶ χρηστὸν ἐπαγωγὸν πάνυ.

L. II. Cap. I. *Pag.* 36. B. Εὐθυμίαν φέρει γ' &c. Ut metro conſulam, hunc verſum velim ita legere:

Εὐθυμίας φέρει' ἂν (ſive ἐὰν) δ' ὑπερβάλλῃς ὕβριν.

Et, quod in verſu ſequenti occurrit, προσφέρῃ vel cum jota ſubſcripto ſcripſerim, vel in προσφέρῃς mutaverim. Quidquid ſit, videtur in ſecunda ponendum perſona eſſe: et προσφέρειν et προσφέρεσθαι haud raro promiſcue uſurpata inveniuntur.

Cap. VI. *Pag.* 44. F. Οὖρον δὲ πρόωντο καθάπερ ἅπαντες &c. Non placent hic mihi Caſaubоni et emendatio et explicatio; in primis quando ad paginam 15. ad ſequentes voces κύστιν δ' αὐτοῦ ἔχοντα devenit. Nam quid hoc; *veſicam ſemper eodem in loco et ſtatu habentem?* Adeone Lyncei erant, qui obſervabant homi-

 nem?

nem? Ου πεισεις, ὀυδ᾽ ἀν πεισης. Sed num clarior eſt emendatio την κυστιν δε ἀυτον ἐχοντες ἀει? Cave dixeris. Quid? ſi ita hunc locum expli caremus, hic illic leni correctione ſubvenientes; *Neque Laſyrtes indigebat potu, quemadmodum alii. mejebat vero ut cuncti homines, et multi quidem curioſe aggresſi ſunt illum obſervare, et non crediderunt, priusquam rem comperisſent.* Ergo ut quoque jam vidit, ſed neglexit annotare, commentator eximius, ἀπεστησαν mutandum in ἠπιστησαν; et, quia praecesſerat ὀυδε, non neceſſarium videtur, hoc ipſum ὀυδε ante ὀυρον προιετο repeti, ut Caſaubonus voluit: nam potuit hujus fabulae narrator eandem a voce ὀυδε incipere, ut ipſam ita a ſe praemisſis annecteret. *Nam aeſtatis tempore vel triginta dies illi adſidentes, et eum nullis ſalſis cibariis abſtinentem. ſed veſica urinam habentem cum viderent; cuncti perſuaſi ſunt illum vera dicere.* Nonne autem facillime τῃ κυστει δ᾽ ὀυρον ἐχοντα, vel quoque τῃ κυστει δε ἀυτον ουρον ἐχοντα, propter ſimilitudinem ductuum, quibus ἀυτον et ὀυρον ſcribitur, alterutro omiſſo, vel altero in alterum mutato, in lectionem, quae nunc exſtat, abire potuit? Nonne etiam ille vanus agyrta ſe majori miraculo jactare poterat, ſi negaret, quantumvis nil potus ſumeret, quam ſi contrarium pateretur? Quod ſi ita legimus, et explicamus, hunc locum, γαρ optimum ſenſum habet; *non crediderunt, priusquam rem comperisſent: nam* (accuratisſimum rei experimentum inſtituentes) *aeſtatis tempore vel triginta dies illi adſidentes* &c.

Cap. VIII. *Pag.* 47. G. Η μη ποθουντ᾽ ὠδας

θας ποιητην και μελη. Ego nondum a meo animo impetrare poſſum, ut credam cum magno interprete, haec vertenda eſſe, *vel Poëtam, qui recitandis verſibus ſuis non obtundat.* Nonne enim haec verba ſimplicisſime ſignificant *vel Poëtam non amplius amanten*, ſive *deſiderantem*, *odas*, *carminibus non amplius oblectatum*? Nonne Poëtae tam naturale eſt carmine delectari, quam cibo τοις ἰδιωταις? Nonne itaque ſi appetitus verſuum, ut ita loquar, Poëtae, et appetitus cibi τῳ ἰδιωτῃ, ſive viventi ut edat, minuitur; nonne tunc ambobus dicenda erit vix vita vitalis eſſe? Forte ad hos verſus Alexidis reſpexit Horatius *L. II. Ep. I.*

— Vatis avarus
Non temere eſt animus, verſus amat: hoc ſtudet unum.

L. III. *Cap.* V. *Pag.* 78. G. Μειλιχιον καλεισθαι τον Διονυσον. Vel καλειοθαι mutandum hic in καλȣσι; ſin hoc diſpliceat ob antecedens ἱϛορȣσι, quod terminatione eſt nimis ſimile; tota ſententia eſt ita conſtituenda: Ναξιοις δε &c. μειλιαιος καλειται ὁ Διονυσος

Pag. 79. A. Τα πεπεμμενα και μαλιϛα &c. Num forte legendum και μαλιϛα τα πεπεμμενα ἀυτων &c.?

Pag. 79. B. Δυναμεις δ' ἐχει των ὑγρων. Nonne τα ὑγρα?

Pag. 79 G. Ει κρατȣμεν ἀμφοτερων minus bene vertitur. Nonne indicat? *ſi utrosque fructus*, nempe την ἀλλην τροφην ἰσην ληφθεισας και τα συκα, *vincimus*, ſive concoquimus. πεπ-

ται vero eſt procul dubio error typis deſcribentium pro πεπτεται.

Pag. 80. F. Προσλαμβανοντα δε ἐυςομειν &c. Quo pacto haec verba ſenſum, quem interpres illis dat, habere posſint, ego prorſus non video. Quid? ſi ita legamus προσλαμβανομενα μεν ἐυςομειν, δια δε την ποσην ςυψιν ἐυςομαχωτερα ἐιναι. *Sumta grata palato esſe, et ob aliquantulam adſtrictionem ſtomacho utiliora.* Ειναι hic in fine haud difficulter a ſequenti ἐιναι abſorberi potuit.

Cap. XI. *Pag.* 89. E. Οὐ δυναμενα συμμενειν. Quidni hic pro συμμενειν, μενειν legeremus?

Cap. XXIII. *Pag.* 102. B. Μαλλον δε κατεχοντα &c. Ut verſus ſuis pedibus ſtet, nullus dubito quin hic legendum ſit, μηδε κατεχοντα &c. ita ſequens quoque verſus a dactylo incipit, quem ego quidem juxta illum, qui ſequitur, ſic conſtituerim;

Και τον Επικουρου κανονα μισθωσαι σαφως
Ος εκδιατριβη &c.

et tibi mercede conducito eum, qui Epicuri canonem accurate doctus ſit. Atque hac ratione nec verſus deſiderabitur, quae videtur ſententia illuſtris Commentatoris esſe, et omnia, ni fallor, erunt admodum perſpicua. Mirum vero, quod ex tam corruptis verbis tam pulchram, et ipſam mentem Poëtae tam commode indicantem, verſionem Dalecampius dederit, et ipſe Caſaubonus, ab hac commonitus verſione, non meliorem lectionem ſuppeditave-

verit. Adeone verum eſt, quod vulgo dicitur? *Non vacat exiguis rebus adesſe Jovi.* Forte idem quoque dici poteſt de verſu Platonis Comici, quem habet ſequens

Cap. XXIV. *Pag.* 103. G. Προτερον ὀυκ ἐιθισμενον, ubi verſio *non asſuetus antea* habet, et ego quoquè ἐιθισμενος praetulerim. Atque in hoc eodem Platonis carmine ego in hoc verſu

Ουτως ἐπαν γλαυκισκος ἀυτοις παρατεθη

ὀυτως in ὀυτοι mutaverim. Ita ſenſus habebit nihil, ad quod offendas, et metrum nihil detrimenti capiet.

Pag. 104. A. In hoc pulcherrimo, ut mihi quidem videtur, Antiphanis Trochaico haec verba ὀυδε ταυτα σφοδρα τι mihi magis placerent, ſi pro ταυτα τουτο legeretur, omisſo τι, quod nihil ad ſenſum aut metrum facit. In praecedenti verſu quidni etiam pro ἐισαναλισκειν ἐισαναλισκων ſcriberemus?

Pag. 104. E. Ego hic ultimum verſum Alexidis ſic malim legere,

Σωτηρα. τους ἀλλους δε παντας ζημιᾶν.

ſupple ἐψηφισμενον ἐστι: *omnes alios mulctare*, ex qua mulcta Callimedonti ſtatua poneretur.

Pag. 106. C. Καριδες δε βραχεος &c. Nonne βραχεως?

Pag. 107. C. Εποιησατ' ἀυτον &c. Ego hic timidus propono ſuſpicionem meam: ſed, ut

 ex

ex animi ſententia loquar, mihi magis haec arriderent, ſi ἐποιησα τ᾽ἀυτο &c. hic legeretur: *in ſartaginem haec ego omnia*, quae enumero, *accepi, et feci eam* (ſartaginem) *magis variam, quam pavo eſt.* Confidentior propono ſequentem conjecturam meam.

Pag. 108. E. Πως ὠν μετ᾽ ἀδελφης &c. Aeternum decus Belgarum, ille Hugo Grotius, hunc locum ita legendum arbitrabatur.

A. Πως ȣ̓ν μετ᾽ ἀδελφης εἰς Αθηνας ἐνθαδε·
ἀφικȣ; B. ἀφικομην &c.

interjecta voce ἀφικȣ Sed hanc vocem hic propter metrum haudquaquam ferendam, ſed cogitatione ſupplendam eſſe, putat doctiſſimus P. H. Koppiers, *Obſerv. Philolog. cap.* V. quorum prius verum eſt, et falſum poſterius. Mihi ſaltem nullum eſt dubium, quin haec verba ſic refingenda ſint,

Ποτ᾽ ἰων μετ᾽ ἀδελφης &c.

aliquando cum ſorore profectus &c. Nam quomodo ille, qui, ut in textu eſt, ad ſibi factam quaeſtionem reſponſurus erat, ab interrogatione potuisſet incipere?

Cap. XXXIII. *Pag* 126. C. In hoc ultimo Nicandri verſu ἐκδαινσο a Caſaubono mutatur in ἐξαιρεο. Sed nonne antiquae lectioni propiores manebimus, ſi hic legamus ἐκδαινυσο ab ἐκδαινυμαι? Sin aliquis criticus jam forte dixerit, που κειται ἐκδαινυμαι; ἐξαινύσο per me legito.

Lib.

Lib. IV. Cap. I. *Pag.* 128. D. Pro ἰσοπλατος hic procul dubio legendum ἰσοπλατυς, ſed quod vitium typothetis deberi cenſeo.

Pag. 129. A. Ἐμοι μεν γυμναι δοκω. Haec verba, ut ſenſum commodum accipiant, transponit Caſaubonus. Sed num uſitate ſic ſimpliciter dicitur, ἐμοι δοκω? Quidni potius leniſſime mutamus, ac legimus ἐμοι μεν γυμναι ἐδόκεν?

Pag. 129. B. Περιχρυσος, ὁσος &c. Nolim hic a Caſaubono ὁσος in ὁλος mutatum, ſubjecto τοσουτος. Hoc nimium ab ordinaria lectione abit. Quidni malumus τοσος pro ὁλος legere?

Pag. 133. D. Verſum tertium Nicandri, qui, ut nunc ſcriptus eſt, nihil prorſus ſignificat, ſic legendum exiſtimo.

Και τας μεν καρπωσαι ἀποβλαπτας Βορεῃσι,
Illis quidem utere jam laeſis boreis.

Conferatur Plinius pag. 459., docens *flaccidorum et in horreis enecatorum majorem gratiam quam viventium eſſe.* Num deinceps pro ἀσαφιδος legendum ἀσαφιδας, et, pro ſequenti ἐιν ἐνι, ἐι δ' ἐνι *ſi vero adeſt faex?* Caſaubonus in verſu ultimo pro ἀμυσαι legit ἀρυσαι: ego αρυσαις praetulerim ob praecedentia κρυψαις, ληναις.

Ibid. F. Εςιν ἐν δ'οξος &c. Quidnam hoc rei eſt? hic iterum videtur verum vidiſſe doctiſſimus Dalecampius in verſione, et tamen auctor ſuum mendum antiquum retinuit. Nam

 quid-

quidni hic legitur? ἐϛιν ἠνιδ᾽ ὀξος &c. *eſt ecce acetum* &c.

Sed, ne in hoc uno auctore diutius commorans moleſtus fiam lectoribus, nunc age alius in ſcenam prodeat. Ergo tranſeo ad AELIANI *variam hiſtoriam.*

L. I. Cap. II. Τοδε ἀρα παγη. Num hic forte pro ἀρα ἀραχνιον legendum eſt? Huc ſaltem me videtur ducere in notis ſubjectus locus ex Xenophonte. Imo an utrumque hic legere malumus? Ego quidem non refragabor: et nullus error librariis familiarior, quam ut ita repetitione τȣ ἀρα, ubi ſcriptum eſſet τοδε ἀρα ἀραχνιον, deciperentur. Quod ſi ita legimus, evaneſcit difficultas omnis, quam haec verba Aeliani (ſi Grammaticam rationem ſequaris) eruditis movent; ut in notis Perizonii videre eſt. Sed quidnam hic faciemus ſequentibus? τοσουτον δε ἐμπιπτει; quidnam hoc rei eſt? Semperne tantum ſolummodo in rete vel in telam araneae incidit, quantum illam rumpere nequeat? Hoc ſi verum eſt, turpiſſime ille Scytha Anacharſis errabat, qui leges telis aranearum dicebat ſimiles eſſe, in quibus haererent minutae res, ſed quas magnae illapſae rumperent. Et nonne tunc admirabilis animalculi prudentia (an divinatio?) in exſtruendo hoc reti ſit? Ego hoc non poſſum concoquere, et, leni mutatione facta, lego τοσουτον δε ἐμπιπτον. Prius dixerat, araneam rapere, ac devorare, quidquid in caſſam incidat. Hoc nimis generaliter dictum hic jam reſtringit, ac limitat, di-

cens

cens illam *epulas parare* (non quidem prorſus in univerſum omnia in rete cadentia) ſed *tantum quidem incidens* ſive *illapſum*. Et tunc gutta guttae non erit ſimilior, quam haec ita a me emendata verba ſunt illis, quae habet Noſter L. III. Cap. IX. Και ἡττατο της νικης, κακης δε ὀυσης. At ſi quis δε hinc velit extrudere, in qua tamen particula liberalis Aelianus eſt, et pro illa γε legere, quod noſtro itidem uſitatiſſimum (Vid. Perizonius ad L. III. Cap. IX. Not. 6.) ego quidem haud ciccum interduim.

Cap. X. Θλα ἐκεινα τα βελη &c. Ego ὁλα ἐκεινοις &c. malim: quia ſimpliciter modo τοξευειν et βαλλειν praeceſſerat.

L. II. Cap. IV. Και ἐνηθλει. Verbum parum notum, neque, ut mihi quidem videtur, hic admodum commodi ſignificatus, mihi non nimis perplacet. Quid? ſi ἀνετλη τας βασανους hic legeremus? Nonne ſic ἐπεκαρτερει και ἀνετλη ſimillimum Latino *perfer et obdura* foret?

L. IV. Cap. XXV. Συνοικων τῳ ἀῤῥωστηματι. Quidnam hoc phraſios eſt? Fateor, apud Euripidem legitur πολυς συνοικων ἱππικοις ἐν ἠθεσι; ſed illic συνοικειν aliter accipiendum esſe, et fere, ut Belgae dicimus, *hy woont by de paarden*, *hy woont op het coffyhuis* &c. unusquisque asſentietur: quod ergo nihil prorſus facit ad hunc locum Aeliani corroborandum. Quanto rectius hic legeretur, exigua mutatione facta? ἐνδοκων τῳ ἀῤῥωστηματι, *acquieſcens* ſive *laetus infirmitate*. Nam. I. nonne hae voces facillime a librariis confundi poterant? II. Nonne dudum obſervarunt docti, Aelianum et Athenaeum vel pleraque ſua ab

iisdem auctoribus mutuatos eſſe, vel alterum deſcripſiſſe ex altero? Et num usquam apertius ejus rei ſignum, quam in hac de Traſyllo, ſive Traſylao, ut ipſum vocat Athenaeus, fabula? Nam quid pro συνοικων και αἰχμαλωτισματι Athenaeus dat? Inſpice auctorem, ſodes, et lege και διηγε μετα πλειςης ἡδονης; et an ovum oro ſimilius, quam hic Athenaei locus Aeliani verbis, nunc a me emendatis? Imo III. nonne in ſolo Horatio ſatis eſt praeſidii, ad emendationem, ut a me facta eſt, ſtabiliendam? quando ille in *L.* II. *Sat.* II. hanc Noſtri hiſtoriam narrans in his, lectionem meam tantum non verbum verbo reddentibus, deſinit,

Pol me occidiſtis, amici,
Non ſervaſtis, ait; cui ſic extorta VOLUPTAS.
Et demtus per vim mentis GRATISSIMUS *error.*

L. XII. Cap. I. *Pag.* 716. Ed. Periz. αἰς ὡμιλησε. num forte hic ἡ praeponendum eſt, ἡ αἰς ὡμιλησε *quam alias quibuscum habuit conſuetudinem?* Particula ἡ hic non modo addi ſolet ad Latinorum *quam* indicandum, ſed aliquando vel pleonaſtice addi a Graecis ſolet. Vid. Gregorius *de Dialectis*, pag. 37. ubi tamen perperam in Notis exiſtimat G. Koenius, ita quoque interdum redundare *quam* in Latina lingua, E. G. in hoc Virgilii,

Nec graviora timet, quam morte Sichaei.

Nam hic vocem *quam* conſuetum habere ſignificatum, et *morte* ſignificare *cum moreretur*, acu-

acutisſimi viri perſpicaciam effugisſe miror.

Jam pergo ad alterum hujus noſtri AELIANI opus *de animalibus*.

L. I. Cap. XXXIV. Ηπατησε τον Αχιλλεα &c. Nequeo hic ſatis demirari, quae annotavit Gronovius. Quid? Num diverſa ab Homero Aelianus memorat? Num dicit Aeneae oculis a Neptuno offuſam caliginem; an vero nube tectum a Neptuno Aeneam esſe, et ſic oculis Achillis objectam caliginem? Poſterius procul dubio verum eſt, et idem, quod Homerus cecinit.

Cap. XXXXVII. Των πυρων περαχνανσαι &c. Ego hic me nihil intelligere fateor. Num forte legendum των πορων ἀπογευσασθαι, ut infra Cap. 58. ἀπογευσαμεναι ἀυτων &c.? Atqui aliquis hoc forte dixerit nimis longe a vulgari lectione diſcedere. Ergo ſi auctorem ſcripſisſe exiſtimemus των πορων πεπονων γευσασθαι &c. nonne hoc propius accesſerit? Imo nonne hoc admodum concordare dixeris et antecedentibus και μενει ἐς τ' ἀν ἀυον γενηται, et illis, quae Ovidius, de ficu narrans. quod Noſter de tritico memorat, habet, *Faſt.* L. II. v. 255, 256.

Immemor imperii ſedisſe ſub arbore fertur,
Dum fierent tarda DULCIA *poma mora.*

Cap. LI. Pro ὑτωσι πεπισευται malim ὀρθως &c.

L. II. Cap. VII. Το ἐντευθεν τȣ λογου &c. Mala crux hic locus eruditis fuit. Vide apud Gronovium, quid Geſnerus hic legerit, quid Trillerus reponendum cenſuerit, et quid Pauwius

wius pro ἀςροις hic ſcribi maluerit. Ego inprimis laboro de vocibus το ἐντευθεν, quanquam etiam in aliis mihi non liquere fateor. Num ergo deſperatus hic locus eſt, cui nulla adhiberi medicina posſit? Si non prorſus eſt deſperatus, ſaltem eſt in maximo periculo vitae, utpote in quo tot Medici ſuam artem exerceant. Quid? Licetne meam tot addere curationibus? Tu vide, quaeſo, L. B. num mea haec emendatio ſe tibi ut cumque probare posſit: και το δειπνον το ἐξ ἀυτων σημαινεσθαι ἀποκταθεντων (an forte mavis ἀπολειφθεντων?) τω ψοφω τυτω τοις ἀλλοις, *mulos vero et coenam ex ipſis occiſis* (paratam) *ſignificari illo baſiliſci ſibilo ceteris*.

Cap. XV. Εκειθι περιεχονται &c. An forte ἐκεισε? nempe ἐκεισε και δευρο, ut infra L. III. Cap. 13. και τας δευρο και ἐκεισε τυ περσου μεταβασεις.

Ου δεον γαρ &c. Miror, quidni huic loco ex ipſa verſione reſtituta ſit ſana lectio (ὐ δεον γαρ) ὐδε αυτοις. Quid verisſimilius, quam hoc poſterius ὐδε a librariis παροραματι quodam neglectum eſſe per antecedens ὐ δεον γαρ. Ita Nominativus Abſolutus praeceſſerit, qui in hujusmodi conſtructione cum Pronomine αυτος in Caſibus obliquis poſito, Aeliano eſt uſitatisſimus: ut haec continuo ſequentia teſtantur οἱ δε ναυται και πταιεσθαι μεντοι και ἀυτοις &c. Vid. Conr. Geſneri Prolegomena *pag.* XX.

Cap. XXII. Βρυξασαι τε ὑπο &c. Haec verba magis placuerint, ſi paulo poſt ſequens και ſtatim poſt τε poneretur; hoc modo, βρυξασαι τε

και

και ὑπο &c. Nam nonne ſic commodius ſequens τῳ χρονῳ ad ὑπο των κυματων κοιλαι γινομεναι referretur?

Cap. XXX. Αφετον ἀλαεθαι &c. Quidnam hic το ἐντευθεν ἀφετον? Quo pacto haec verba indicare poterunt, quod hic dicuntur ſignificare? Ergo pro ἀλασθαι legamus πατασθαι, ut ſenſus ſit, *quod ex menſa demisſum, delapſum eſt, comedere.*

Cap. XXXX. Οἱ πεφεισμενοι &c. Pro οἱ malim ὃ: nam hoc magis congruum antecedenti ζηλοτυπωτατον. Quod vero ſequitur ὃ γαρ χρηται &c. ad antecedens, παιει τοις πτεροις, και τοις ὀνυξι λυμαινεται, eſt referendum.

L. IV. Cap. LIII. Η πολλακις μη μαθη. Quid apertius, quam hoc poſterius μαθη in παθη mutandum esſe? Nam quem ſenſum illa verba habent, quae nunc leguntur? Deinde nonne ſic eleganter alluditur ad Graecorum proverbium μαθηματα παθηματα? quod ſimiliter ingeniosisſime in oculis habebat ille auctor Epiſtolae ad Hebraeos datae, *Cap.* V. *Verſu.* 8: ἐξ ὧν πεπονθεν, ὑπακοην ἐμαθεν.

Sed quia cibi varietas appetitum movere dicitur; age, age, Latinum auctorem arripiamus. Ergo pergo ad QUINTILIANUM. De excellentia hujus quidem ſcriptoris pro ipſius dignitate gravisſime loquitur, et de naevis in ipſo adhuc exſtantibus non minus ſerio conqueritur auctor Miscell. Obſerv. vol. I. Tom. II. p. 137. et ſequentibus. Nos hoc eodem ſcriptore ſaepenumero delectati, et vehementisſime hanc ejus vicem dolentes, nunc ejus locis aliquot depravatisſimis ſanita-

tatem reſtituere conabimur. Ubi autem, quo loca facilius inveniantur, annotamus paginas, editionem Burmanni ſequimur.

L. I. Cap. I. *Pag.* 13. Pro *monſtris inſignia.* ego nullus dubito reſcribere *monſtra inſignia: monſtra*, id eſt *partus monſtroſi;* unde apud Comicum *aliquid monſtri alunt:* quia in quibusdam civitatibus Graeciae tales, nimia diſtortione monſtroſos, partus non licebat alere, ſed in loco ἀποθέτας dicto deponendi erant.

Pag. 17. *Quam aequali cura* &c. An *quam* hic forte vitium typotheticum eſt? Mihi nihil eſt certius, quam hic *quum* legendum eſſe.

Cap. IV. *Pag.* 52. *cum conſonantium coeat nulla, niſi alteram frangat.* Oedipus, non Davus, ille ſit neceſſe eſt, qui haec verba utcumque intelligendo ſit. Ego quidem hic *coëat*, quod plurima manuſcripta ignorant, cum Burmanno delendum cenſeo; ſed hoc amplius *niſi* in *in ſe* mutatum velim. Ita clarior erit oppoſitio: nam praeceſſerat IN SE *ipſas coeundi*, et ſequitur *litera i* SIBI *inſidit.*

Pag. 47. *tamquam ſpecies.* Suſpicor legendum eſſe *tanquam ſpeciem*, quia vocabulum, ſive appellatio, pro uno habentur, ut particula *ſive* indicat; et paulo poſt demum dicit, inveniri aliquos, qui vocabulum ab appellatione diducant.

L. II. Cap. XIV. *Pag.* 176. *Nam certe ſi et Phyſicos* &c. Hoc *ſi* compluribus hic obſtitit, neque id immerito. Ego in *ſic* mutatum commodiſſimum eſſe ſenſum daturum arbitror.

L. IV. Cap. I. *Pag.* 309. Hic procul ullo du-

dubio *perferuntur*, quod in linea ſecunda occurrit, mutandum eſt in *proferuntur*; quod per ſe hic idem ſignificare poteſt, atque Horatianum *efferre* in hoc.

Poſt effert animi motus interprete lingua.

Nam ad Horatium noſter Fabius reſpicit, cum in his ipſis verbis, tum etiam in ſuperioribus *hi enim ſunt qui mandari non posſunt:* cogitemus de verſu 101. *Artis Poeticae.*

— *male ſi mandata loqueris.*

Imo quoties ad Horatium alludit Noſter? Quid? Nonne Virgilio et aliis hunc quoque honorem tribuit? Legantur E. G. quae occurrunt paginis 1091. 1092. 1095. et 1101, et comparentur cum his poëticis, *ſegetis certa fides meae*, *ſi quando quid aptius exit*, *altum alii teneant*, et *pontem indignatus Araxes:* atque ex hoc loco ſaepe lucem affundi posſe Quintiliano unusquisque lubens asſentietur. Quare aliquis adhuc dubius haerere posſit, an *praecerpitur*, infra L. IV. *Cap.* V., pro quo plurimi, iique haud ſtulte ſapientes, *praecipitur* legendum putant, non retinendum ſit, ut hoc Pindaricum aliquatenus hic exprimatur δρεπει δε κορυφας ἀρετᾶς ἀπο πασαν: ita ut *gratia novitatis praecerpi* dicatur a Noſtro Fabio, ut Livius L. I. C. 35. *praecerptam ejus rei laetitiam* dixit. Non posſum non his ſubjungere, atque eadem medicina curare, quod legimus in L. VI. *Cap.* II. *Pag.* 523 *Qualem facere judicem volet.* Nam

Nam quid apertius? quam hic pro *judicem* legendum eſſe *judici*, et alludi ad Horatianum.

Si vis me flere, dolendum eſt
Primum ipſi tibi; tunc tua me infortunia laedent.

L. VII. Cap. II. *Pag.* 605. Neque per ἐγκώμια &c. Alii aliter hunc locum ſanant: Burmannus *encomia* malit legere. Sed quidni antiquam lectionem *pro* loco τῦ *per* revocamus? Et ſi tunc *encomio*, aut, ſi Graece malueris, ἐγκωμίῳ legimus; nonne tunc clariſſima evadet ſententia? *neque alicui, quantumvis integra anteacta vita, unquam laudi ducendum eſſe, quod nunc primum inceperit ſceleratus eſſe.*

L. X. Cap. I. *Pag.* 908. *in quae donatus imperio juvenis ſucceſſerat*. forte hic, ut alii jam obſervarunt, pro *donatus* legendum eſt *natus*. Sed, ut verum fatear, hoc *donatus* mihi non obſtat tam vehementer, quam ſive *ſucceſſerat*, ſive, ut alii legunt, *ſeceſſerat*: pro quibus dudum eſt ut legendum conjecerim *asſurrexerat*: et nondum me hujus conjecturae poenitet. Ita noster L. I. C. VIII. *interim et* Sublimitate *Heroici carminis animus asſurgat*, quod ad hunc Nostri locum, propter ſequens *ſublimius*, quam proxime accedit: ſic quoque L. X. C. II. *nec comoedia in cothurnos asſurgit*; et fere ſimiliter dixit Vellejus Paterculus L. II. Cap. LI. *triumphum et Pontificatum asſurgeret*. Quam facile autem *as* ab ultima ſyllaba praecedentis vocis abſorberi potuit?

Pag.

Pag. 910. *Quod non ſola carminum varietate mixtum condidit* &c. Si hic *non* deleveris, et *ſola* in *ſolus* mutaveris; tam vera quam clara erit Fabii oratio. *Solus* hic aptiſſime de Varrone dicitur: Solus Varro Satyras Menippeas ſcripſit *multimoda ſcriptorum numeroſitate verendus;* ut Sidon. Apoll. cecinit. Sed, quae praeceſſerat, Satyra, et, qui proxime ſequuntur, Jambi, plurimos illi habent Latinos auctores. Unde alicui haud temere cupiditas oriri poſſet, particulam *ſed*, quam habent codices nonnulli, hic revocandi, atque adeo legendi *ſed quod ſolus* &c.

Pag. 920. *Omnibus vitiis fractum* &c. Non placet mihi Francii *infectum:* malim *vitiis* mutare in *viribus*. Noſter ſibi placet Poëticis dictionibus; et nonne ita Virgilius in Aeneide II. *fractae vires?* Imo nonne haec ſuſpicio aliquatenus confirmatur ab iis, quae in eodem hoc Capite paulo poſt ſequuntur, *ſi rerum pondera minutiſſimis ſententiis non fregiſſet?* Et nonne ſic fere Noſter in ſequenti Capite II. *quo fit, ut minus ſanguinis ac virium declamationes habeant. Viribus fractum* procul ullo dubio hic idem ſignificat, quod Perſius his verbis in prima Satyra indicat;

Haec fierent, ſi teſticuli vena ulla paterni
Viveret in nobis? Summa DELUMBE *ſaliva*
Hoc natat in labris &c.

Ne tamen hic nimium meae faveam ſententiae, fatendum eſt, infra. L. XI. Cap. III. *Pag.*

1001. locum occurrere, ex quo lectio antiqua ſibi aliquid praeſidii comparare videtur poſſe; *quarum vitio et frangetur et obſcuratur* &c. *vox*. Ergo lector peritus judicet.

L. XI. Cap. I. *Pag.* 967. *Quod fuisſet tumidius* &c. Si hic *quod* in *quid* mutaveris, et interpoſito *quam* ita legeris; *quid fuisſet tumidius, quam ſi criminis loco esſe negasſet Cicero* &c.; verba, quae, ut nunc quidem leguntur, abſurda ſunt, aptisſimam tibi dabunt ſententiam.

Cap. II. *Pag.* 985. *Cogitatione ipſa contineat.* Quid? ſi legamus *contineamus*; ut infra in hoc ipſo Capite *cogitatione complectuntur.*

Pag. 987. *Et alio ſigno, quo moneantur, notant, quod esſe vel ex re tota poteſt, ut de navigatione, militia: vel ex verbo aliquo. Nam etiam excidentes* &c. Ego hic *et* ante *alio ſigno* delendum, *tota* in *nota* mutandum, et poſt *excidentes*, ut et legunt nonnulli, *res* inſerendum arbitror; et ſenſus erit cuivis perſpicuus.

Pag. 988. *Vel ſumuntur imaginibus* &c. Ego nullus dubito hunc locum Particula *et* interpoſita corrigere; *opus eſt ergo locis, quae vel finguntur, vel ſumuntur, et imaginibus, vel ſimulacris* &c.

Pag. 989. *Nonne impediri quidem eorum, quae dicit, decurſum necesſe eſt* &c. Nonne hic *dicit* mutandum eſt in *dicimus*?

Pag. 990. *Hinc ex illa arte non inutile, attendere ſigna ad eos, qui exciderunt* &c. An forſan pro *attendere*, quod neſcio quid hic ſigni-

ſignificet, legendum eſt *attinere*? ut ſenſus ſit, HINC, id eſt, *deinde non eſt inutile ſigna attinere ad illos ſenſus, qui alicui praemeditanti exciderunt*, vel EXCIDERENT, id eſt, *poſſent excidere: attinere* autem ſignificaret aliquam cum iis cognationem habere. Haec lectio τȣ *attinere* confirmatur, ut puto, ſequentibus, *haec magis adhuc adſtringunt, quae memoriam ab aliquo ſimili transferunt ad id, quod continendum eſt.*

Cap. III. *Pag.* 1001. *Fluxus etſi ultra paulum coit.* Haec verba, ut nunc leguntur, nihil prorſus ſignificant, et vel mutanda ſunt in *ultro paulatim*, vel pro *ultra* ſcribendum eſt *citra*, ut dicimus *citra pulverem*, ut Noſter infra *citra purpuram, citra ſolem.*

Pag. 1010. *Ludorum talarium licentia.* Burmannus hunc locum corruptum esſe rectisſime arbitratur. Quod ſi pro *talarium theatralium* legeris, omnia ſe ſatis recte habebunt. Nonne huc nos ducunt praecedentia verba, *quid enim minus Oratori convenit, quam modulatio ſcenica?* et quae paulo poſt ſequuntur, *nam Cicero illos ex Lycia et Caria Rhetores pene cantare in epilogis dixit.*

Pag. 1017. *Concitant? Supplicant?* Quia *ſupplicamus* jam praecesſit, ego quidem hoc *ſupplicant* vel totum quantum exterminaverim; vel, ſi hoc quisquam truculentius judicet, ob ſequens *inhibent* in *ſtimulant* ſaltem immutaverim.

Cap. X. *Pag.* 1098. *Apud Ciceronem invenio.* Quid? ſi legamus *ut apud Ciceronem invenio*, et arbitremur Adverbium *ut* facilius

a librariis neglectum eſſe quia *fuit* praecederet.

Pag. 1105. *Ut buccinis purpuram.* Quidni in *ut fucatis purpuram* mutabimus? Nonne praecedentia *ut lana tincta fuco citra purpuram* &c. huc manu ducunt?

Cap. XI. *Pag.* 1111. *Et abunde ſatis ad diſcendum ſpatia viderentur:* quam hiulca et torta haec, ſodes, oratio? ſin ita legamus *et abunde ſatis ad diſcendum ſpatioſa* (aetas) *videretur*: omnia prono fluunt alveo.

Sed ne et mihi et lectoribus taedium oboriatur, age, citharae tacentem Muſam nunc ſuſcitemus; nunc ad partes vocetur CALLIMACHUS.

In Hymno in Jovem, verſu 72., illud comma in fine delendum cenſeo. Nam ſenſum hunc eſſe arbitror; *ſed alia reliquiſti, ut aliis diis minoribus curae eſſent.*

In Hymno in Apollinem verſu 13., pro τοῦ φοίβου ego legere malim Δεῖ φοίβου. Cuncti interpretes hic ſimile verbum ſubintelligunt, vel dicunt Infinitivum poni pro Imperativo. Sed qua audacia prius facinus audeant, ego me prorſus ignorare fateor; et poſteriori ſententiae vix poſſum quoque acquieſcere: I. diſplicet Infinitivus cum Tertiis Perſonis pro Imperativo poſitus; II. nonne uſitate his Infinitivis poſitis pro Imperativo ille, cui aliquid praecipitur, in Caſu Recto adjungitur?

In Hymno in Cererem, verſu 103., κάκκα βου-βρῶςις ἐν ὀφθαλμοισι κάθηται. Quid ὀφθαλμοισι hic ſibi velit, ego mihi non liquere fateor.

Et

Et quia Graecos Latinosque auctores, quorum alter alterum ſecutus ſit, inter ſeſe comparare magnam, ut docet ſummus ille Ruhnkenius in *prima Ep. Crit.*, vim habet in ſcriptoribus antiquis, ſive interpretandis, ſive corrigendis; evolvi Ovidium, qui libro VIII. *Metamorph. verſu* 738. et ſequentibus hanc fabulam narrat, imitans, ſaltem ut mihi videtur, hunc locum Callimachi: evolvi, inquam, et ſpeculatus ſum, num illic ſimile quid deprehenderem, quod qualemcumque lucem huic phraſi affunderet. Sed qui eventus fuit? Nihil prorſus repperi; niſi quis collo obtorto huc velit rapere, quod ille in Famis deſcriptione dixit verſu 801.

Hirtus erat crinis, CAVA LUMINA.

Sed cui, ſodes, veriſimile videtur, ea verba Ovidii ad Noſtri hunc locum alludere? Et nonne majorem veri ſpeciem habet, haec Ovidii illic obvia verba,

Et jejuna fames, ea ſe in PRAECORDIA *condat.*
Seque viro inſpirat, FAUCESQUE *et pectus et ora*
Adflat, et in vacuis ſpargit jejunia venis.
— — — *Furit ardor edendi*
Perque avidas FAUCES *immenſaque viſcera regnat.*

haec, inquam, verba Ovidii expreſſa ex noſtro loco Callimachi eſſe? Quod ſi aſſentis mihi, Lector benevole, ſimul quoque non gravaberis concedere hoc ὀφθαλμοισι quam celerrime hinc amovendum eſſe, et vel in ἐνι ϛομαχοισι, vel, ſi Pluralis hic tibi diſpliceat,

 in

in ἐπι ϛομαχοιο mutandum esſe. Ego ſaltem fateor, hoc poſterius mihi arridere. Attentionem hic noſtram meretur, et pro lectione, quam offero, militat, quod Oppianus *Halieut.* II. V. 207. βουβρωϛις pro Adjectivo uſurpatum addit voci γαϛηρ, ejusdem fere, cujus ϛομαχος, ſignificatus;

Λυσσαν ἀει βουβρωϛιν ἀναιδει γαϛρι φυλασσει.

In eod. *Hymno*, verſu 108., μεγαλαν ὑπελυσαν ἁμαξαν, hic ὑπελυσαν mutandum puto in ὑπελυσεν, ut referatur ad Eryſichthona, ut ſequens ἐφαγεν, quod τω ὑπελυσεν ſic commodisſime per vocem και annectitur.

Non posſum non his ſubjungere (quia hic Cereris eſt mentio) leviculam animadverſionem meam in HOMERIDAE *Hymni in Cererem verſum* 211.

Δεξαμενη δ' ὁσιης ἑνεκεν πολυποτνια Δηω.

Ubi Vosſius malebat legere ὁσιης ἐπεβη *ſacra honore frui coepit*, quod librarii in notius ὁσιης ἑνεκεν *dicis cauſa* mutaverint. Mihi ſecus videtur: quia Ceres hic dici nequit divinum honorem ſortita esſe; utpote quam paulo poſt Metanira alloquitur, χαιρε γυναι &c. ignara ſe ad Deam loqui. Ergo potius in fine verſus praecedentis 210. punctum delere velim (inprimis quia diſplicent abruptae ſententiae trium verſuum continuorum 210, 211. et 212. puncto notatorum) atque ita legere,

ὡς ἐκελευε
Δεξαμενη ὁσιης ἑνεκεν &c.

Dedit, ſcilicet, Metanira annum Deae, ut juſſerat eum dicis cauſa accipiens veneranda Ceres. *Dicis cauſa*, quia revera non ſitiebat, neque eſuriebat; ſed haec omnia faciebat, ne quid ſcenae deëſſet. Nunc pergimus ad *Epigrammata*

In Ep. I. Ed. Brunk. XXX. Ed. Spanh. verſu II. τις quaſi pro Articulo ὁ poſitum excuſare annititur Erneſtius; ſed, quae adfert ex Sophoclis Scholiaſte et aliunde, vereor ut ſatis firma ſint. Quidni ὁςις legimus prima ſyllaba per eliſionem literae σ eliſa, ut in Homerico,

ὡς ἀπολοιτο και ἀλλος ὁςις &c.

In Ep XI. Brunk XXXIII. Erneſt. verſu 3. κεχρημενος a Bentleio rectiſſime mutatum eſt in κεχαρημενος: ſed, ut mihi videtur, male interpunxit: nec enim laetatur venator nive et pruina, ſed perſequendo. Ego ita ſcripſerim

και παντης ἰχνια δορκαλιδος
ςιβῃ και νιφετῳ, κεχαρημενος &c.

pro ἐν ςιβῃ και νιφετῳ. Sic Horatius, forte ad hoc ipſum Epigramma alludens,

leporem venator ut alta
In nive ſectatur &c.

Ita quoque in verſu primo hujus Epigrammatis ἐν ὑγροῖς.

Epigr. XLIV. Brunk. LXV. E. Verſu 3. ὑρατο και κενταυρον &c. Quomodocumque duo priores verſus hujus Epigrammatis conſtituantur, hoc mihi videtur liquidum, ὑρατο in verſu tertio nullum ſenſum idoneum fundere. Nam duobus prioribus verſibus manifeſta interrogatio fit ad aliquem vino confectum et mortuum. Quid ad hanc quaeſtionem hoc ὑρατο? Mihi perquam eſt veriſimile, hoc in ἐιρεο mutandum esſe: ut ſecundo diſticho ille vino lethatus inducatur reſpondens; *ſi ſcire deſideras, qua morte domitus ſim; illud etiam ex Centauro quaere: mihi fato deſtinatus ſomnus* (ferreus) *venit; ſed meae mortis, ut et mortis Centaurorum, titulum habet vinum.* Notisſima ſcilicet illa Centaurea cum Lapithis ſuper mero debellata rixa.

Sed jam huic Chio Falerni notam admiſceamus, tranſeuntes a Graeco ad Romanum Callimachum, PROPERTIUM.

L. II. Eleg. XVII. verſu 18. *Experta in primo ſtulta* &c. Nolim cum Burmanno hoc *ſtulta* mutare. Nonne ita explicari posſit? Cognita ſtulta esſe in primo amatore tuo jam poteris cavere: ne in te dici posſit, quod in proverbio eſt, *aſinus ad lapidem* &c. ita *expertus* pasſive ponitur, L. III. Eleg. II. vs. 7., et ab aliis centies.

Vs. 22. *Haud unquam eſt culta* &c. Ego qui-

quidem hoc *cultu* retinere malim, ſenſu, quo Paſſeratius explicuit. Longe elegantius dictum eſt *colere Venerem*, quam quidvis ab aliis huic ſubſtitutum. Sic in diſticho ſequenti *officium* quoque rem obſcoenam a pulchro puncto viſionis, ut ita loquar, repraeſentat nobis. Et nonne ſimiliter Ovidius cecinit in L. III. *Am. Eleg.* VII. vs. 24.?

Ter Libas OFFICIO *continuata meo eſt.*

Eleg. XXII. vs. 38. *Spiritus admiſſo notus adulterio.* Non intelligo, quomodo hic interpretes *ſpiritus* pro anhelitu accipere potuerint. Num ergo anhelitus in toto corpore exiſtere poterit? Ita femora, et crura, et plantae pedum anhelabunt ſcilicet. *Spiritus* hic mihi videtur denotare.

Eſte procul vittae tenues! ἑκὰς ἴστε βέβηλοι!

odorem, vaporem, eumque natum — ſed non violabo te, pudor! quo ſenſu *ſpiritus* ab Horatio adhibetur, L. III. Od. XI. v. 19.

Spiritus teter ſaniesque manet.

et a Lucretio, ſed in bonam partem, L. III. vs. 223.

Spiritus unguenti ſuavis diffugit in auras.

Quod ſi ita eſt, pro *notus* cum aliis legendum

eſt *natus: in toto corpore* apud Veneris antiſtites videtur neſcio quam obſcoenam emphaſin habere, ut hoc Ovidii

In toto nusquam corpore menda fuit.

L. III. Eleg. III. verſu 6. *Adſueſcent Latio Partha* &c.

Ego illud *adſueſcent* nequeo hic aequis oculis adſpicere; non, quia hoc verbum malo odio perſequar, nam lubens reſtituo in Suetonio, Cap. 31. in Vita Tiberii, ubi hodie corrupte, ut puto, legitur *ut praeſentes honori acquieſcerent*, pro quo ego maluerim *honori adſueſcerent;* ut idem in Vita Auguſti Cap. 38. *quo celerius Reipublicae adſueſcerent.* Sed quem commodum ſenſum hic apud Propertium habebit *tropaea adſueſcent?* Tropaea ſaepe trunci arborum, ad quos ſpolia appendebantur, imo aliquando turres erant, ut ex Floro diſcimus. Mihi admodum veriſimile videtur Noſtrum, ut ſaepe alibi, hic quoque imitatum eſſe illud Virgilii ex Aeneide IV. *non coeptae adſurgunt turres* &c. atque adeo dixiſſe:

Adſurgent Latio Partha tropaea Jovi.

Eleg. V. vs. 22. *Non habet unda Deos.* Hic Burmannus *habet* in *pavet* mutare vult, quia antecesſerat *dii maris Aegaei!* Sed, an haec ratio ſatis ſolida ſit, valde dubito; quia Paetus falſa, ut indignanti Poëtae videbatur, religione ductus invocaverat Deos, a quibus

nul-

nullum miſero auxilium veniebat, Paetum increpat Propertius noſter dicens, ſtultas et inutiles illas preces esſe, quia ſollicitaretur *nullos esſe putare Deos*, ut cecinit in epicedio Ovidius.

Eleg. XX. vs. 26. *Aut hortis, dux Epicure, tuis*. Hic olim *docte* in omnibus ſcriptis et excuſis libris legebatur. Mihi neutrum placet, qui malo *laete Epicure*: ita titulo ſuo characteriſtico, ut ita loquar, Epicurus optime inſigniretur. Sic Juvenalis in Satyra 13.

Aut Epicurum
Suſpicit exigui laetum plantaribus horti.

ſimiliter Juvenalis Propertium imitari videtur in Satyra II. in fine

Esſe aliquid manes et ſubterranea Regna.

Confer initium Eleg. VII. Libri IV. In hac Elegia *ſtudiis*, quod nonnulli in verſu 25. habent, non placet doctisſimo Hutſchkio, *Ep. Crit. pag.* 63., ubi negat *Platonem* dici posſe pro *Philoſophia Platonica*. Sed nonne Horatius hoc ſenſu dixit in L. II. *Sat.* IV.

Pythagoran, Anytique reum, doctumque Platona.

Eleg. XXI. vs. 13. *Qua rudis Argoa natat inter.* &c. Haec verba, ut nunc leguntur, nihil posſunt ſignificare. Sed ſi ita conſtituantur

Qua

Qua ducente Argo natat inter ſaxa columba
In faciem prora pinus adacta novae.

nihil clarius. *Columba ducente Argo*, id eſt, duce Argus, ut verſu 39. Eleg. XX. L. II, dixerat.

Quum rudis Argus
Dux erat ignoto miſſa columba mari.

Ex quo loco etiam *rudis* haud difficulter in hunc verſum, cui forte a librario in margine adſcriberetur, migrare potuit. Juvat autem ſuſpicionem meam, quod, ut Burmannus docet, quintus Vaticanus codex *Argo duce* habeat: quod ſimiliter pro interpretatione vocum *ducente Argo* irrepere potuit.

L. IV. Eleg. V. *verſu* 5. *Veneri mollire* &c. Ego malim *Phaedrae mollire* &c. Ratio cuivis nota.

Verſu 11. 12.

Quippe et Collinas ad foſſam moverit herbas;
Stantia currenti diluerentur aqua.

Hic nihil mihi verius videtur eſſe quam pro *herbas* legendum *umbras*, ut conjecit Heinſius; quocum tamen *moverit* in *civerit* mutare non arbitror neceſſarium eſſe, niſi forte legendum ſit *admoverit*, id eſt, arcesſiverit: et tunc Subjunctivus in his duobus verſibus ſignificatu, ut Grammatici dicunt, Potentiali accipiendus. *Ad foſſam* προς βοθρον, ut apud Homerum Ulysſes animas ad cruorem allicit; et ejusdem operae ſedula Cani-

dia

dia eſt apud Horatium L. I. *Sat.* VIII. Prope portam Collinam campus ſceleratus erat, in quo inceſtae Veſtales virgines vivæ in terra defodiebantur: quam ob cauſam hic locus magis poterat idoneus videri ad νεκρομάντειαν Ita quoque ad Esquilinam portam Canidia exercebat artem. Ceterum *ſtantia* cum Beroaldo interpretor *terra ſolida*; et huc facit aliquatenus, quod Ovidius in Faſtis dixit,

Stat vi terra ſua, vi ſtando Veſta vocatur.

Et eo pronior ſim ad hanc vocem hoc ſenſu accipiendam, quia Ovidius hanc Propertii Elegiam imitans his verbis utitur:

Evocat antiquos proavos atavosque ſepulcris,
Et ſolidam longo carmine findit humum.

In quo *proavos atavosque* inprimis facit ad lectionem *umbras* in Propertio tuendam; et ſi quis *findit* in *fundit* mutaverit, et *fundit* eo ſenſu accipiat, quo Celſus τῷ *comprimere* opponit, et quo metalla dicuntur *fundi*, ita ut ſignificet *facere ut fluat*; non ovum ſit ovo ſimilius, quam hoc diſtichon Ovidii ſit illi Propertiano.

Verſu 24.

Sectaque ab Attalicis putria ſigna toris

Quid hoc? Ego nunquam ſcivi vocem *putria* lau-

laudantis et admirantis eſſe. Longe alio occurrit ſenſu verſu 67 hujus Elegiae

Atque animam in tegetes putrem exſpirare paternas.

Pasſeratius hic quidem *putria* explicat per *vetuſtisſima*, ut Pacuvius dixit, *putet annis et aetate corpus*: ſed neque illic *putet* ad laudem facit. Deinde quidnam hoc *ſectaque?* Num ergo a toris abſecti, abrupti, panni tantum ſui deſiderium moveant? Credat Judaeus apella; non ego, qui, leni mutatione facta, ita legere maluerim,

Pictaque in Attalicis patria ſigna toris.

Pictaque, id eſt, acu picta. Et quam facile *pictaque* in *ſectaque* abire potuit, quum in literis initialibus ita crebro peccari novimus? Pro *putria patria* ponere nemo urere ſecare dixerit. Quod vero *in* in *ab* mutatum ſit, nemo facile demirabitur, quem non latuerit, quantum ſibi librarii in locis corruptis, quos ob hoc ipſum non intelligerent, indulſerint. Vid. magnus Schraderus *Emend. pag.* 20. Hac vero admisſa mutatione omnia erunt ſatis perſpicua. *Signa* rerum et quoque hominum, quales illa profert regio; ut hodie apud nos in carbaſis et tapetibus, ex India vel Turcia advectis, hujusmodi, quae illis in locis ſunt patria, vulgo ſigna deprehendimus. At ſi cui mutatio particulae *ab* in *in* non ad palatum ſit, ille antiquae ſcripturae ad-

adhaerens arctius; me quoque haud nimium refragante, legat

Pictaque acu Attalicis patria ſigna toris.

In quo duplex eliſio poſt pedem primum quidem ſatis dura eſt; non unquam inficiabor. Sed quis contendet Propertii carmina ſemper numero mollisſimo fluere? Imo nonne in paulo poſt ſequente verſu 33. ſimile quid deprehendimus?

Denique ubi amplexu Venerem promiſeris emto.

Eleg. VI. vs. 21.

Altera claſſis erat tenero damnata Quirino.

Altera hic procul ullo dubio claſſem Antonii et Cleopatrae; ſed quid de *tenero* an *Teucro* &c. dicendum erit? Neque hoc, neque illud mihi probum videtur, qui hic legere malim,

Altera claſſis erat ſupero damnata Quirino,

Supero, id eſt Romulo, qui dudum lucidas deorum ſedes adiverat. Sic Catullus Ep. LVI. 5. *Te in templa ſuperi Jovis* &c. Sic de hoc ipſo Romulo Virgilius in Aeneide VI. 781.

Et pater ipſe ſuo ſuperum jam ſignat honore.

Qui

Qui locus Virgilii Propertio facem praeferre potuit ad hic Romulum dicendum *Quirinum Superum.*

Verſibus 79. et 80.

Hic referat ſero confesſum foedere Parthum:
Reddat ſigna Remi, mox dabit ipſe ſua.

Quaecumque hic emendationes aut variantes lectiones ſunt, non ulla aptum ſenſum fundit, qui tamen facillime huic loco conciliatur, ſi ita interpretamur; alius memoret Sicambros ſervire, alius canat Meroën, alius ſive

Hic referat; (dicat) „ *ſero confesſus foedere Parthus*
„ *Reddet ſigna Remi: mox dabit ipſe ſua.*

haec omnia usque ad verſum 85. aliquis directa oratione narrare et canere fingitur, vel jubetur a Poëta noſtro *Parthus confesſus*, id eſt veniam delicti orans (ut Statius Thebaide IX.

Poſuique trementem
Ante tuos confesſa pedes.)

prius reddet ſigna erepta Romanis, mox ſua ſigna daturus eſt.

Eleg. VII. vs. 29.

Si piguit portas ultra procedere, at illud

Omnes fere codices pro *illud* habent *illuc*, quod

quod rectiſſime defendit Burmannus, ſed male interpretatur per *ultra portas:* nam, me quidem judice, hic *ad portas* ſignificat; ut Propertius nempe tanto diutius ſuae Cynthiae funus ſequeretur, quem pigebat ultra portas procedere.

Eleg. XI. vs. 70.

Solvitur, aucturis tot mea fata malis.

Diverſiſſimae hujus loci lectiones ſunt, quas cunctas optime refellit Clar. Santenius, qui et ipſa novam de ſuo adfert;

Mihi cymba volenti
Solvit, vecturis tot mea fata vadis.

Sed (quod cum venia viri elegantis dixerim) ego neque huic quidem poſſum acquieſcere. Cornelia non luget, et deplorat mala, quae paſſa eſt; ſed potius commoda recenſet illa, quibus ipſam Dii, in vita dum eſſet, beaverant. Nonne ergo praeſtabit legere?

Mihi cymba volenti
Solvit, victuris post mea fata meis.

Quibus ante adprecata erat, ut *ſerie fulcirent domum;* quo ſenſu Lepidum et Paulum verſu 63. dixit *ſuum post fata levamen;* quo tunc quoque referendum erit, quod habemus verſu 97.

Et bene habet, mater nunquam lugubria ſumſi.

 Quem,

Quem, quem Propertio nunc dabimus comitem? Nullus aptior in menten venit, quam eſt TIBULLUS. Ergo accipe paucula, quae in hoc obſervavi.

L. I. Eleg. I. vs. 5.

Me mea paupertas vitae traducat inerti,

Duriuſcula, ut eruditi obſervant, haec phraſis eſt, *paupertas traducat me vitae inerti*; audaciſſima ſaltem esſet hypallage. Quid? ſi legamus

Mî mea paupertas vitam traducat inertem,

id eſt, ego pauper, nec tot divitiis cumulatus traducam vitam inertem. Alibi ſimiliter aliquando Noſter Abſtractis, ut dicunt, terminis pro Concretis utitur: E. G. L. III. Eleg. II. 13.

Sed veniat carae matris comitata dolore.

Eleg. III. vs. 25. et 26.

Pureque lavari
Te (memini,) et puro ſecubuisſe loco.

Rectisſime hoc *memini* importunum vocat Heynius, qui *membra* legendum conjicit. Sed neque hoc elegantiae Tibullianae eſt. Notum eſt, quis olim *membroſus* diceretur, et qua ambiguitate apud A. Gellium laborare videatur hoc Virgilianum

Pla-

Placidumque petivit
Conjugis infuſus gremio per membra ſoporem.

Ego *memini* in *mane* mutandum cenſeo: nam mane imprimis lavabantur homines religioſi. Quod in una *Sat.* III. L. II. Horatii bis videre eſt;

Libertinus erat, qui circum compita ſiccus
Lautis mane ſenex manibus currebat,

et, octo interjectis verſibus,

Mane, die, quo tu indicis jejunia, nudus
In Tyberi ſtabit.

Eleg. IV. vs. 28.

Qui prior Eleo eſt carcere miſſus equus!

Hic alii legunt *prius*, alii *acrior*, alii *victor ab*, alii ſuppoſititium totum verſum dicunt, alii explicant *prior* per *praeſtantiſſimus*. Sed ſi vocem *prior* ſuo proprio ſenſu accipiamus, *equus, qui prior eſt*, id eſt, alios curſu praevertitur; an tunc ulla quidem opus eſt emendatione? Fateor; magis esſet perſpicua Poëtae dictio, *ſi fuit* pro *eſt* legeretur. Sed quare *qui prior eſt* in illo ſenſu, quem his verbis tribuo, obſtaret magis, quam quod mox ſequitur *jam juvenem*? Nonne hoc eadem laborat (ah! vereor verbum gravius de Tibullo dicere) ſermonis obſcuritate?

Eleg. IX. vs. 39.

Non lapis hanc gemmaeque juvent, quae frigore ſola

Clar. Heynius hic praeter alia ſententiarum nexum deſiderat. Et nihil certius. Sed ſi hunc proxime praecedentes quatuor verſus, neſcio ex qua viarum regione, huc per errorem allapſos esſe, exiſtimamus, atque ita legimus

Quam lapides gemmaeque juvent, haec frigore ſola
Dormiat; et nulli ſit cupienda viro.

atque tunc reſpicitur ad praecedentem verſum 29., nihil erit amplius, quod alicui valde obſtare posſit. Vulgo autem ubique *juvant* legitur.

L. II. Eleg. IV. vs. 5.

Et ſeu quid merui, ſeu quid peccavimus, urit;

Praecipuum ſuae decus Germaniae, atque optime de noſtro meritus Tibullo, Clar. Heynius huic loco difficili ſuccerrere vult emendando, ſed nec ipſe ſuae nimium conjecturae tribuit. Ego pro *merui* malim *meruit* legere, et ita explicare; *ſive mea domina quid meruit*, id eſt, deliquit, *ſive ego peccavi*, *uror*. *Uror* vero olim hic quoque lectum esſe, monemur ab Heynio. Ita fere *urit* geminatur a Noſtro in Eleg. II. L. IV. 10. et 11. Notum eſt, quomodo ſuas puellas vel in mediis peccatis amantes amare ſoleant, ita ut fa-

fateri aliquando cogantur hanc ſuam miſeram impotentiam animi, dicendo

Non poſſum tecum vivere, nec ſine te.

qui autem legerit verſum 56. Eleg. VI. L. III.

Perfida, ſed quamvis perfida, cara tamen,

is neque Tibullum hujus fuiſſe immunem infirmitatis dicet.

L. III. Eleg. III. vs. 19.

Et quae praeterea populus miratur, in illis
Invidia eſt;

Aliter hic legit Clar. Heynius, hoc ſolo ductus, quod dictionem *in illis invidia eſt* parum Latinam putat. Sed (quod pace viri magni dixerim,) nonne infra Eleg. VI. 49. ſimiliter fere Noſter dixit *nulla fides inerit?* Imo nonne Plinius in Paneg. cap. LXXXVIII. prope hac ipſa phraſi Tibulli utitur? *cui plus invidiae, quam pulchritudinis ineſt.*

Sed jam iterum ex Italia in Graeciam trajiciamus, imo audaces per vaſtum mare curramus cum Argonautarum laudatoribus ORPHEO et APOLLONIO RHODIO; quibus tandem ſubjungatur VALERIUS FLACCUS. Sed initium faciemus ab illo, qui ſe nomine antiquiſſimum videri voluit, ab ORPHEO, *Argonaut* Vs. 43.

Ηδ' ἐσσεν Αιγυπτιων ἱερον λοχον ἐξελοχευσα.

Duo codices manuſcripti, quos literarum humaniorum praeſidium et decus ille David Ruhnkenius hic ad partes vocat, pro λοχον habent λογον; quam lectionem ſibi dicit vir maximus veriſimilem videri propter illa, quae leguntur verſu 100. ubi θεσφατα idem quod hic λογος ſignificet: et mihi quidem ἀναφαινειν, quod illic occurrit, idem ſignificare videtur, quod hic ἐκλοχευειν. Quid? ſi praeterea hujus verſus 43. initium ita leniter refingerem ἠδε σοι &c. *Et tibi Aegyptiorum* &c. Dicat fortasſe aliquis; cui bono ita placet diruere, aedificare? quia non fero Thraſonis jactantia ſe praeter veriſimile magnifice efferentem Orphea, quod haec omnia non ab Aegyptiis acceperit, ſed primus ipſe illos docuerit; dum e contrario nullus ſcriptor antiquus hujusmodi quid unquam eſt auſus ſcribere, et diſerte teſtatur Diodorus Siculus, Aethiopes fuisſe primos, apud quos Deorum cultus, ſplendida ſacrificia, &c. locum obtinuerint. Sed num his vocibus ſic immutatis explicitisque alia, et hiſtoriae an fabulæ propior, emerget ſententia? Mea ſaltem haec eſt opinio. *Et ego tibi enixus ſum, in dias luminis auras protuli, manifeſtavi* ἱερον λογον ſive θεολογιας *Aegyptiorum.* Simili autem ſenſu ἐξελοχευσα apud Noſtrum occurrit infra verſu 251.

Και οἱ ἀπο ϛηθεων ὀπα λειριον ἐξελοχευσα.

Et verſus 100. ita lubens interpreter; *quibus* (laboribus) vel ſi mecum pro ἀν legatur

tur ὡς, *ut veni in terram immenſam et urbes in Aegypto et Libya*, (ſitas) commate poſito poſt Λιβυη τε, mortalibus θεσφατα, rerum divinarum ſcientiam, (quam illic accepi) pandens. Quid? Nonne, niſi ita interpretemur, ipſe ſibi contradiceret Orpheus? qui verſu 44. ita loquitur·

Μεμφιν ἐς ἠγαθεην πελασας, ἱερας τε πολῃας
Απιδος.

videatur quoque verſus 32. Si jam θρηνυς, et ἱερα χυτλα Οσιριδος Aegyptii haberent; ſi denique ἱερας πολῃας Απιδος, quum eos viſeret Orpheus; qui, quaeſo, dici poteſt primus illos religione imbuisſe Orpheus? Quod ſi haec omnia ſe bene habeant; me non nolente, initialis vox verſus 46. παντα in ταυτα mutaretur: quanquam ſic quoque παντα tolerari poteſt.

Vs. 49. Α πριν ἐκευθον. Quam huic loco affecto medicinam facit Clar. Geſnerus, fateor, tolerari poteſt. Sed mihi ἁ προσθεν ἐκευθον magis arrideret: ita Noſter ſupra Verſu 8. προσθεν ἐφρασα.

Vs. 57. Δολυ τριβον. Quid? ſi τρεπων δολον hic legeremus; quod tunc, verbum verbo fere reddens, Virgilius imitatus videri posſit, quum in Aeneid. I. 661. ita cecinit;

At Cytherea novas artes, nova pectore verſat Conſilia.

Vs. 84. &c.

Neſcio cur in hoc et ſequenti verſu ab optima, ut ſaltem mihi videtur, Eſchenbachii verſione abierit Clar. Geſnerus. Haec omnia in Indicativo, ut dicitur, proponuntur; res optabilis eſt Heroibus &c., et tandem verſu 93. ſequitur petitio. Conferantur cum his, quae dat Virgilius in Aeneide I. a verſu 68. ad 74. Non posſum praeterea non meam dubitationem proponere; an quidem tam necesſaria ſit, ſive Eſchenbachii, ſive Geſneri, in verſu 92. facta, emendatio: quia haec praecedentibus, omiſso φασι, vel ſimili ratione aliqua, antiquis ſcriptoribus haud inuſitata, facillime annecti posſunt.

Vs. 118. Ημος ὁτε &c. Num bona cum venia tua, lector candide, hic licet τημος pro ἡμος legere? Nam quid frequentius, quam literas verſuum initiales extinctas esſe? Atque e contrario malim infra in verſibus 364. et 1244. pro τημος ἡμος legere. Nam quem ſenſum illic τημος habebit? Et nonne manifeſta imitatio eſt hujus Homerici.

Ημος δ' ηριγενεια φανη ῥοδοδακτυλος Ηως.

Vs. 168. Ηνειος Καινηος αφικετο &c. Nullus profecto Eneus, nedum Eneus Caenei filius, Argonautis usquam annumeratur. Nonne ergo hinc ſolida naſcatur ſuſpicio, hunc locum corruptum esſe? Ita ſaltem judicavit ille, qui mihi inſtar omnium eſt, Clar. Ruhnkenius, et in *Ep. Crit.* tentavit mutationem, cui tamen ipſe non multum tribuit. Quo

para-

paratior mihi venia erit, ſi ego hic quoque meas vires experiar; qui non alienus ſim a lectione Συν δ' υἱος Καινηος &c. ut verſu 178. συν δ' ἡλυθεν Ιδας, et verſu 224. υἱος vero Καινηος erat Κορωνος, ab Apollonio L. I. 58. Καινειδης dictus. Verum quidem eſt Κορωνον ab Orpheo jam memoratum eſſe verſu 136. Sed noſter auctor hic poteſt videri per occaſionem ejus patrui Polyphemi eundem in ſcenam voluiſſe reducere, ut ita Caenei poſſit fabulam inſerere: qui quidem Caeneus num Argonautis accenſendus ſit, valde dubium eſſe, videre licet in laborioſiſſimo Burmanni Catalogo Argonautarum. Vel ſi quis diceret, memoria hic lapſum Orphea hic denuo commemoraſſe Heroa ſupra jam memoratum; illi ego non valde adverſer: praeſertim, quia a ſimili ſuſpicione, quanquam alio de loco, non prorſus alienus eſt P. Burmannus in voce *Actorides*, verſum 136. et 190. huius noſtri Orphei inter ſeſe conferens. Vid. Catalogus.

Vs. 455. Επι ῥ' αἱλα &c. mihi perplaceret, ſi hic pro ἐπι ἐπει legeretur, illo ſcilicet ſignificatu, qui, ut eruditi obſervant, auctori noſtro eſt unice proprius. Suaviſſime tunc luderet in voce ἐπει, ἐπει καθιζανον ἐπει ἐτυπτον, poſtquam conſederant, deinde verberabant. Haec lectio eo magis arridet, quia verbum ἐπιτυπτω eſt nuſquam obvium.

Vs. 735.

Βαλλον ἐπ' αἰγιαλον δινας ἁλιμυρεας ἑλκον.

Weſſelingio nec non Geſnero, ut in notis videre eſt, obſtiterunt haec duo conjuncta participia; quare ille mutationem inſtituit, cui hic adſenſus eſt. Ego, ut ſuum cuique carum eſt, hanc lectionem praetulerim.

Βαλλον επ' αιγιαλον δινης αλιμυρεος ολκον.

Ολκος de fluminis defluxu, et fluctibus navis, uſurpari, docent nos Lexicographi. Mihi placet Val. Flaccus, dum L. V. 22. ita hunc verſum Orphei imitatur.

Saevaque Thermodon medio ſale murmura volvens.

Vs. 750.

Μυχατοις επεπλωομεν ορμοις

Si hic legere liceret, μυχατους παρεπλωομεν ορμους; ſatis commodus ſenſus foret, et ſat idonea ratio ſequentium Quartorum Caſuum Ασσυριων τε λεων &c.

Vs. 842. &c.

Ει μεν δη Κολχοισιν αρηιφατοισιν εσαυτα Μαρναμενοις &c.

Si ab hoc verſu 842. ad 849. hic illic levicula mutatio fieret, multo magis perſpicua evaderet oratio. Ac primo quidem, quantumvis excuſabile ſit μενος ανδρας, ego tamen, ſi in me ſitum eſſet, lectionem aliorum codicum μενος ανδρων non reſpuerem: ſecundo

ελ-

ἔλκεσθ' acciperem pro imperativo et duobus punctis vel minori puncto a ſequentibus diſtinguerem: tertio ἐσσετ' ἐν ὑμιν vel retinerem, vel cum Geſnero in ἐσσεται ὑμιν *licebit vobis, vobis copiâ dabitur*, mutarem, et tunc, commate post ὑμιν deleto, ſequens ἀειρομενους abiret in ἀειρομενοις, et paulo poſt ante κεαζαι iterum ſuperius ἐσσεται ὑμιν, vel ἐσσετ' ἐν ὑμιν, ſubintelligerem. Tandem verſum 849. ſic refingerem

Κρινατ' ἡ τιν' ἀριστον, ἡ ὁς βασιλευτερος ἐστιν.

κρινατ' eligite.

Vs. 889. 890.

Ρασα περι φρεσι δ' ἦσι δοκευομεν, ὐδε τις ἡμων
Εγνω μοχθον ἀελπτον· ἐφεσπετο γαρ μεγα ἐργον

Quid ſi pro ῥασα hic ταυτα legeremus? Nec enim exputare posſum, quae tanta deliberatio Minyarum animos occupare potuerit, quomodo illis vorago malorum ſe oſtendere potuerit; ſi hanc totam rem crederent Medeae facillimam fore. Praeterea ille prior verſus ſic explicandus, *et omnia mente noſtra obſervabamus*, ut in ſimili argumento Virgilius dixit in Aeneid. VI. vs. 185.

Atque haec ipſe ſuo triſti dum corde volutat.

Ησι vero apud noſtrum Poetam quoque primam perſonam indicare poſſe, nemo eſt qui ignoret. Vid. E. G. infra vs. 938. Deinde ver-

verſu 890. pro ἐφεστηκει malim ἐφαπτετο ſecundum illud Homericum Τρωεσσι δε κηδε' εφηπται. Mihi hoc quidem videtur ſignificantius, ſuperne magna mole operis, quod adhuc perficiendum, presſi urgebantur Minyae, inferne vero barathrum, in quod praecipites ruerent, illorum oculis ſe oſtendebat.

Vs. 1032. Κελσεν ὑπερ νησων, Si in praecedenti verſu δε poſt θεινομενος delendum, ut recte Geſnerus ſentit; hic quoque κελσεν mutandum in κελσε τ'.

Vs. 1163. 1164.

Νυν γαρ δη λυγρης τε και ἀργεννης κακοτητος
Ιξομαι, ἐι νηεσσιν ἐριννυσιν ἀσσον ἱκωμαι.

Quantumvis ingenioſa et docta hic ſit Clar. Geſneri emendatio; ego tamen paulo aliter hic malim legere, in primo verſu νυν retineo, et pro ἵξομαι in verſu ſecundo ſcribo ἴξομαι, cetera, ut emendavit Geſnerus, ambabus amplector ulnis. Primo, ita arctius adhaeremus codicibus, quod utique omni ope ſemper eſt obſervandum; ſecundo non video, quo pacto hoc γαρ in lectione Geſneriana praecedentibus reſpondere posſit; *aerumna aerumnam trudit propter ſcelus Regum, nam ego ulciſcar illos* &c. Quomodo haec, ſodes, congruunt? ſin meam lectionem ſequemur, *aerumna aerumnam trudit propter ſcelus Regum, nunc enim funeſta et triſti calamitate tenebor* ſive *premar* &c. Quanto magis perſpicue orietur ſententia? Et quanquam haec quam dedi, verbi ἴχεσθαι conſtructio haudquaquam inſolens eſt, ut

ut omnes norunt; ſi quis tamen Orphea Ὁμηρικωτερον fuiſſe putet, ille ita legat

> Αυγρῃ τε και ἀλγεινῃ κακοτητι
> Εξομαι

ut Homerus in Odyſſ. Θ. dixit κακοτητι και ἀλγεσιν ἐχεσθαι.

Quid? furibunda Dido ſe ſibi factam injuriam ulciſci putet, quando ita loquitur in Aeneide IV.

> *Natumque patremque*
> *Cum genere extinxem*, MEMET SUPER IPSA DEDISSEM.

Sed num Argo, num Divina Argo, ſe ſcelus Regum punire, crederet, ſi una cum tot maleficis in medio oceano perderetur? Atqui num Regibus pereuntibus Argo, ſe ſacroſanctam fore, ſperare poterat?

Vs. 1222.

> χλωρον γαρ ὑπο ςερνοις ἀκαχητο

Hoc χλωρον mihi aliquando obſtitit: ſed recordans hujus dicti a Perſio *intus palleat infelix*, ſanum eſſe arbitror.

Vs. 1229.

> Ει ἐν ἀναγνιςοισιν ἀλιτροσυναις ἀκεοντες,

Quam commodum haec ſenſum dabunt? ſi ita leniter refinxeris,

οἱ

ὡς ἐν ἀναγνιστοισιν ἀλιτροσυναις ἀκεοντας,

ſic in nondum expiatis ſceleribus tacitos. Apollonius Rhod. de Medea fere idem teſtatur L. IV. verſu 736.

Φονον δ᾽ ἀλεεινον ἐνισπειν
Αψυρτȣ.

Vs. 1331.

Δη τοτε Μηδειη θαλαμων πορσυνετο λεκτρον.

Ego hic malim Μηδειη in tertio caſu, et πορσυνετο paſſive accipere. Hoc ſenſu Homerus πορσυνειν λεχος dixit, inprimis quia in ſequentibus omnia ab aliis, non a Medea, fiunt; ut pudori virgineo, quantum res et tempus ferat, Poëta conſulat. Notum eſt, quid puella amatori dicat in Theocriti Ecloga, cui nomen Οαριϛυς,

Τευχεις μοι θαλαμως, τευχεις μοι δωμα, και αὐλας.

Lithica. VII. 10.

Ενιδε πλειοιο λεβητος
Ψυχρον ἐπειγομενοιο προσμιμνει ἐνδοθεν ὑδωρ.

Quae hic Clar. Geſnerus dicit de ἐνιδε tanquam imperativo verbi ἐνειδω, pro quo alii dixerint ἤνιδε, vel per apocopen ἤνι, mihi minus placent, ἐνιδε ſic nusquam pro ἤνιδε uſurpatum invenias. Quid ergo ſubſtituemus?

Mi-

Mihi adhuc nihil aptius voce *ὑδεος* viſum eſt, quam imperitos librarios tam facile depravaſſe veriſimile ſit, utpote in Argonauticis duntaxat ſemel, et ab aliis rariſſime, adhibitam inprimis in obliquis caſibus. Sed quid ſequenti non tolerando undecimo verſui faciemus? Omnia erunt ſatis liquida, ſi hunc ita leni mutatione refinxeris

Ψυχρον, ἐπειγομενοιο πυρος, μενει ἐνδοθεν ὑδωρ

XI. 72.

Εν μεν δη βοτανας ἠρι λυγρων τε και ἐσθλων

ſi *ἠρι* hic foret integrum, ego tamen reliqua hujus verſus velim aliter legere, et quidem vel ita

Εν μεν γαρ βοτανιαι ἠρι λυγραις τε και ἐσθλαις

ut *ματαιοι των ἀνθρωπων*, et non *ἀνθρωπους των ματαιων*, dici, lippis et tonſoribus notum eſt; vel

Εν μεν γαρ βοτανας ἠρι λυγρας τε και ἐσθλας

ſed neutrum mihi vere placet. Ulcus latet in voce *ἠρι*, pro qua ſi *εἰδη*, et pro *βοτανας βοτανais*, legeris, nullus verſus clarior. Unusquisque, me non monente, videt, quam facile hic alterum pro altero errore ſcribentium irrepere potuerit. Hoc ſenſu *εἰδος* ſupra apud Noſtrum occurrit in ϘΡΑΛΕΙΟ, ver-

verſu 14., in CORALIO, verſu 6., et in hoc ipſo LAPIDE, de quo nunc agimus, verſu 64. hoc eodem ſenſu invenitur γενος. Quod ſi hanc meam lectionem ſequimur, quam pulchra ſit oppoſitio? ἐν μεν δη βοτανais &c. ἐνδὲ λιθοις &c. quod mox ſequitur.

Vs. 94.

Και ἐιδει καρτος ἀρειων.

Quid hoc? quam importuna haec tautologia? Mihi nullum dubium eſt, quin hic legendum ſit

Και καρτος ἠ ἐιδος ἐρειων,

ſic Menalippus, qui paulo ante jam dictus erat φερτατος ἀνδρων, ἐιδος ἀμωμητος, και καρτος ἠ ἐιδος ἀρειων, *quamvis ſpecie excellens, tamen robore quam ſpecie praeſtantior*, delectatus Euphorbo περι καλλει ἀιχμητη, oſtendit veriſſimum eſſe, quod Homerus cecinit;

ὠς ἀιει τον ὁμοιον ἀγει θεος ὠς τον ὁμοιον

Vs. 97.

Ενθεν Ευφορβοιο φερειν Ικεταονος ὑιος.

Hoc φερειν hic mihi quidem nimis diſplicet. Quid? ſi μενειν legamus, quo ſenſu hoc ſupra verſu 80., et infra in ultimo verſu hujus carminis, obvium.

XV. 13. &c.

ὑπε-

ὑποφλοισβοιο θαλάσσης

Quidni hic Poeta, more ſolito locutus, πο-λυφλοίσβοιο dederit? Et quidni in ſequenti verſu 14. pro ἀποπτυσοι, ἀποπτυοι ſcriberem? Sic quoque in verſu 50. pro θαλασσης maluerim θαλασσῄ ſcribi.

XVII. 6.

Οὔτις γὰρ προτέρων πολυφερτερὸς

Hunc verſum legens ego prorſus experior, me Davum, non Oedipodem eſſe. Nam quid hoc? *Nullus inter priores eſt multo melior.* Quod ſi priorum, quos memoravit, lapidum ullus melior, nedum multo melior eſſet hoc Achate, ego illum meliorem tamen ſemper prae hoc Achate commendandum exiſtimarem. Ne te morer diutius, benevole lector, lege conjecturam meam, et creta vel carbone nota,

Οὗτος (Ἀχάτης) γὰρ πυρετῶν πολυφερτερός.

Omnibus febribus praeſtantior eſt, domat omnes febres. Ut Graeci dicunt ἥσσων ἔρωτος, ἀργύρου &c. et ut Xenophon eum, qui ventri imperat, κρείττονα γαστέρος vocavit.

XVIII. 38. Κυδος Ἀθηναίη περσέπτολις. Ego hic ἐρυσίπτολις praetulerim. Fateor bellicoſam Minervam interdum jure ac merito περσέπτολιν dici: illa E. G. adjutrix fuit in

equo ligneo, quo Troja capta, condendo; Ilion non magis Junoni quam caſtae Minerva damnatum erat ſecundum Horatium; Pallas, ut Ovidius auctor eſt, *Teucris iniqua fuit*. Sed dubito, num, ſine ullo ad urbem Trojam reſpectu, Pallas tam commode περσεπτολις quam ἐρυσιπτολις vocari poſſit. Illa ſic enim potius κληδουχος, πολιουχος &c. dicebatur.

Vs. 77. Η δε μεθυ βρομιοιο. Num forte? Ενδε μεθυ &c. ut in duobus ſequentibus verſibus.

Vs. 91.

Δαινυσθαι τοτ᾽ ἐπειτα κορεννυσθαι τε μεμαωτας.

Mirum, quod editores, qui non ignorabant, ἐπει a Noſtro haud raro pro ἐπειτα poni, hunc prave diſtortum verſum ſuae priſtinae formae non reddiderint, ſcribendo

Δαινυσθαι τοτ᾽, ἐπει τε κορεννυσθαι μεμαωτας.

Nunc tranſeo ad alterum, de quo me promiſeram non nihil dicturum esſe, ad APOLLONIUM RHODIUM. Sed exporrige, quaeſo, frontem benevole Lector! Hic auctor non tamdiu nos detinebit, quam in Orpheo morati ſumus. Paucula duntaxat monebimus.

L. I. 210.

Τοθι γαρ μιν ἑοις ὑπεδεκτο δομοισι.

Non-

Nonne hoc τοθι in τοτε mutabimus? quia praeceſſit παροιθεν, et non locus, ſed tempus ſignificatur. Loco autem ſignificando idoneum eſſe τοθι, ut paulo poſt verſu 216. ὀθι ſumitur, recté obſervavit Scholiaſtes ad ſequentem verſum 242., ubi ego itaque importunum ποθι lubens exterminaverim, eique, ſi quis antiquae ſcripturae adhaereſcere cuperet, τὸ τί quare ſignificans E. G. in Pluto Ariſtophanis verſu 1076. non nimis abſurde ſubſtitueret, ſed, quia hoc duriuſculum et auribus minus gratum foret, ego τὶ δὲ praetulerim.

L. II. 76. 77. 78.

> Απηνεα δ' ἀιψα νοησας
> Πυγμαχιην, ἡ καρτος ἀαατος, ἡ τε χερειων
> Τῃ ῥ' ἀμοτον και χερσιν &c.

Quis tandem ex his verbis poteſt ullum tolerabilem ſenſum extundere? Sin ἀιψα in εἰξε mutaveris, et pro τῃ verſu 78. στῃ legeris, ut codex Guelferbytanus, Pierſono docente, habet; verba poſſunt dupliciter accipi, et utroque modo ſunt ſatis perſpicua. I. poſſunt ſignificare; *evitavit vero prudens immitem pugilatum, quatenus* (Amycus) *erat robore inviolabilis, ſed quatenus* (Amycus erat) *deterior, ſtetit niſu immotus eodem Pollux, et contra manus immiſcuit manibus*: et ſi hic obſtet alicui, quod εἰξε alibi cum tertio caſu conſtruitur; nonne ille hunc locum excuſare videatur poſſe conſtructionibus εἰξε δαμηναι, et ὑποειξε δαμηναι, quae verſibus 1658. et 1676. Libri IV.

occurrunt? Vel. II. quidni *ἀπηνεα πυγμαχιην* ad νοησας retulerimus? ita ut ſenſus ſit, *ſentiens vero immitem pugilatum eſſe* &c. Nonne tunc quoque omnia erunt ſatis liquida? Robur meae conjecturae conciliat, Noſtrum ubique fere ducem ſequens, Valerius Flaccus, qui hunc locum Apollonii, ut unicuique confeſtim apparet, in ſua tranſtulit Argonautica, in Libro IV. verſu 272. et ſequentibus, quum ita loquitur,

Pollux ſic providus ictus
Servat, et Oebalia dubium caput eripit arte.
Ut deinde urgentes effudit nubibus iras
Ardoremque viri, paulatim inſurgere feſſo
Integer, et ſummos manibus deducere ceſtus.

Vs. 233.

Και μιμνοντα κακῃ ἐν γαςερι θεσθαι.

Haec repetitio *μιμνειν, και μιμνοντα* mihi minus amoena videtur eſſe. Si *μοδωντα putreſcentia* legeretur, melius procederet ſententia, et aptisſime reſponderet hic verſus praecedenti 229.

Πνει τοτε μοδαλεον τε και ȣ τλητον μενος ὀδμης.

atque ita quoque Valerium Flaccum in ſuo Apollonio legisſe mihi admodum veriſimile ſit, quando haec ejus verba L. IV. verſu 456. et ſeqq. conſidero;

Spre-

Sprevere quod omnes
Pollueruntque manus, quodque unguibus excidit atris,
Has mihi fert in luce moras.

Quod in Scholio hic legitur δια το δεισθαι παντων τροφης, meliorem ſenſum (opinor) daret, ſi παντων in παντως mutaretur, *quia prorſus cibi indigeo.*

Vs. 312.

Οσσα δ' ὀρωρε θεοις φιλον ὐκ ἐπικευθω.

Quomodo haec verba ſunt conſtruenda, vel quidnam ſignificabunt? Ego Davus, non Oedipus ſum; niſi quis ita velit mecum legere,

Οσσ' ἐρεειν δε θεοις φιλον, ὐκ ἐπικευσω.

L. III. 369. Φη δ' ἐπαλαςησας· Ego hic lubentiſſimus φη in ςη mutatum viderim; et, quia hoc φη longius, quam Apollonii ſtilus fert, ab ipſa illa oratione, ad quam refertur, remotum eſt, et quia prope eſt ut exiſtimem, Valerium Flaccum ita olim legiſſe, et, quae legerat, imitatum eſſe, quanquam loco alieno, ut ſaepe alibi. Nonne enim verbum verbo videtur reddere? quum dicit in Libro VII. verſu 82.

Moeſta ſtabat defixus in ira.

Fateor; plerumque praemittit Apollonius no-

 ſter

ſter ſermocinationibus ſuis aliquid τῳ *locutus eſt* ἰσοδυναμων. Sed haud raro ſubjungit quoque; praeſertim ſi illis verbum aliquod, quo tecte ſignificetur, aliquem eſſe aliquid locutum vel reſpondiſſe, praeceſſerit. Exemplo ſit ſermo, qui a verſu 11. hujus Libri initium capit; ante illum haec verba leguntur,

πειραζε δ' Ἀθηναιην παρος Ηρη.

et verſu 17. ſubjicitur, ὡς φατο

Nonne ſimile quid hic quoque detegitur in ἐλασησαις, et inprimis in ἱεμενοιο *vehementi affectu abrepti* ſignificante? Ita ut hoc ipſum ἱεμενοιο non toto coelo diſtet a phraſi, qua hoc eodem in caſu de Aeete Valerius Flaccus utitur, L. VII. 34.

Talique effunditur ira.

Tandem verſu 382. ſubjungitur φη ῥα χαλεψαμενος.

Nonne ergo et hic locus, ſi mea lectione quis utitur, et ille prior ad partes vocatus tam ſimiles inter ſe ſunt, quam gutta guttae eſt? Quid? Nonne in gravioribus affectibus hic mos loquendi Poëtis eſt uſitatiſſimus? Conferatur pulcherrimus ille locus Virgilii, verſus 573. et ſequentes Libri IV. Aeneidos.

L. IV. 4.

Ηε μιν ἀτης πημα δυσιμερον, ἠ τε γ' ἐνισπω

Brunc.

Brunckius hic quidem μιν refert ad praecedens καματον: ſed quo ſequens το referetur? Mihi quidem haec verba Apollonii, ut nunc leguntur, ſi non ἀνοητα, ſaltem δυσνοητα; quibus ſanior ſenſus, ut puto, redderur, isque ſcopo Poëtae convenientisſimus, ſi ita legeris

Ορμαινοντι,
Ηε μεν ἀτης πημα δυσιμερον, ἠε δ' ἐνισπω

Nonne hunc locum Valerio Flacco ante oculos verſatum dixeris? quum L. VIII. 134. ita caneret

Interea patrias saevus venit horror ad aures,
Fata domus luctumque ferens, fraudemque fugamque.

Sed quem toties ad partes vocavimus, nunc ipſe in ſcenam jam prodeat VALERIUS FLACCUS: qui magna laude non defraudandus Poëta adhuc fere tot vitiis ſcatet, quod pontus belluis.

L. I. 19.

Seu tu ſigna dabis, ſeu te duce Graecia mittet,

Quod Burmannus hic in notis defendit, Poëtae jure ſuo licuisſe, idem duobus modis efferre, id ego posſum neutiquam concoquere; inprimis ob disjunctivam particulam *ſeu*, quae ita poſita duas res diverſas indicat. Quare non posſum non periculum facere

ſter ſermocinationibus ſuis aliquid *τῳ locutus eſt* ἰσοδυναμον. Sed haud raro ſubjungit quoque; praeſertim ſi illis verbum aliquod, quo recte ſignificetur, aliquem esſe aliquid locutum vel reſpondisſe, praecesſerit. Exemplo ſit ſermo, qui a verſu 11. hujus Libri initium capit; ante illum haec verba leguntur,

πυραζε δ᾽ Αἰηταιην παρος Ηρη.

et verſu 17. ſubjicitur, ὡς φατο

Nonne ſimile quid hic quoque detegitur in φιλαςησαις, et inprimis in ἱεμενοιο *vehementi affectu abrepti* ſignificante? Ita ut hoc ipſum ἱεμενοιο non toto coelo diſtet a phraſi, qua hoc eodem in caſu de Aeete Valerius Flaccus utitur, L. VII. 34.

Talique effunditur ira.

Tandem verſu 382. ſubjungitur φη ρα χαλεψαμενος.

Nonne ergo et hic locus, ſi mea lectione quis utitur, et ille prior ad partes vocatus tam ſimiles inter ſe ſunt, quam gutta guttae eſt? Quid? Nonne in gravioribus affectibus hic mos loquendi Poëtis eſt uſitatisſimus? Conferatur pulcherrimus ille locus Virgilii, verſus 573. et ſequentes Libri IV. Aeneidos.

L. IV. 4.

Ηε μιν ἀτης πημα δυσιμερον, ἡ τε γ᾽ ἐνισπω

Brunc-

Brunckius hic quidem μιν refert ad praecedens καματον: ſed quo ſequens το referetur? Mihi quidem haec verba Apollonii, ut nunc leguntur, ſi non ἀνοητα, ſaltem δυσνοητα; quibus ſanior ſenſus, ut puto, redderetur, isque ſcopo Poëtae convenientisſimus, ſi ita legeris

Ὁρμαινοντι,
Ἠε μεν αἴτης πημα δυσιμερον, ἠε δ' ἔνισπω

Nonne hunc locum Valerio Flacco ante oculos verſatum dixeris? quum L. VIII. 134. ita caneret

Interea patrias ſaevus venit horror ad aures,
Fata domus luctumque ferens, fraudemque fugamque.

Sed quem toties ad partes vocavimus, nunc ipſe in ſcenam jam prodeat VALERIUS FLACCUS: qui magna laude non defraudandus Poëta adhuc fere tot vitiis ſcatet, quod pontus belluis.

L. I. 19.

Seu tu ſigna dabis, ſeu te duce Graecia mittet;

Quod Burmannus hic in notis defendit, Poëtae jure ſuo licuisſe, idem duobus modis efferre, id ego poſſum neutiquam concoquere; imprimis ob disjunctivam particulam *ſeu*, quae ita poſita duas res diverſas indicat. Quare non poſſum non periculum facere

emen-

ſter ſermocinationibus ſuis aliquid τῳ *locutus eſt* ἰσοδυναμων. Sed haud raro ſubjungit quoque; praeſertim ſi illis verbum aliquod, quo recte ſignificetur, aliquem esſe aliquid locutum vel reſpondisſe, praecesſerit. Exemplo ſit ſermo, qui a verſu 11. hujus Libri initium capit; ante illum haec verba leguntur,

πειραζε δ' Αθηναιην παρος Ηρη.

et verſu 17. ſubjicitur, ὡς φατο

Nonne ſimile quid hic quoque detegitur in φιλαςησας, et inprimis in ἱεμενοιο *vehementi affectu abrepti* ſignificante? Ita ut hoc ipſum ἱεμενοιο non toto coelo diſtet a phraſi, qua hoc eodem in caſu de Aeete Valerius Flaccus utitur, L. VII. 34.

Talique effunditur ira.

Tandem verſu 382. ſubjungitur φη ρα χαλεψαμενος.

Nonne ergo et hic locus, ſi mea lectione quis utitur, et ille prior ad partes vocatus tam ſimiles inter ſe ſunt, quam gutta guttae eſt? Quid? Nonne in gravioribus affectibus hic mos loquendi Poëtis eſt uſitatisſimus? Conferatur pulcherrimus ille locus Virgilii, verſus 573. et ſequentes Libri IV. Aeneidos.

L. IV. 4.

Ηε μιν ατης πημα δυσιμερον, ἡ τε γ' ἐνισπω

Brunc-

Brunckius hic quidem μιν refert ad praecedens καματον: ſed quo ſequens το referetur? Mihi quidem haec verba Apollonii, ut nunc leguntur, ſi non ἀνοητα, ſaltem δυσνοητα; quibus ſanior ſenſus, ut puto, redderur, isque ſcopo Poëtae convenientisſimus, ſi ita legeris

Ορμαινοντι,
Ηε μεν αὐτης πημα δυσιμερον, ἠε δ' ἐνισπω

Nonne hunc locum Valerio Flacco ante oculos verſatum dixeris? quum L. VIII. 134. ita caneret

Interea patrias ſaevus venit horror ad aures,
Fata domus luctumque ferens, fraudemque fugamque.

Sed quem toties ad partes vocavimus, nunc ipſe in ſcenam jam prodeat VALERIUS FLACCUS: qui magna laude non defraudandus Poëta adhuc fere tot vitiis ſcatet, quod pontus belluis.

L. I. 19.

Seu tu ſigna dabis, ſeu te duce Graecia mittet,

Quod Burmannus hic in notis defendit, Poëtae jure ſuo licuisſe, idem duobus modis efferre, id ego posſum neutiquam concoquere; imprimis ob disjunctivam particulam *ſeu*, quae ita poſita duas res diverſas indicat. Quare non posſum non periculum facere

emendatione his ſuccurrendi, et ſic leniter mutandi:

Quam tu ſigna dabis, ſeu, te duce, Graecia mittet,
Seu Sidon Nilusque rates.

Ita ut Imperator, jam lucens ab omni parte poli, duas ſimul partes acturus esſet, tam Cynoſurae, quam Helices,

Quarum regit altera Grajas,
Altera Sidonias, utraque ſicca, rates.

ut Ovidius cecinit.

Vs. 174. *Sat multa parato.* Mihi quidem hic nullum dubium, quin pro *parato paratos* legendum ſit. Crediderís *nos ſatis multa*, id eſt multum, *paratos esſe* &c. Ita *multa* pro *multum* infra verſu 757. hujus Libri, et alibi, et apud alios.

Vs. 199.

Aut ſummo depoſcere fulmen Olympo;

Cur Maſerii interpretatio Burmanno in Notis diſpliceat, ego non intelligo: nec enim *fulmen depoſcere* neceſſario ſignificat *precibus a Jove contendere, ut fulmine feriat;* poteſt quoque ſignificare *ita ſe inſtituere, ut Jupiter ſalva majeſtate ſua non posſit non fulmine petere;* ut Horatius cecinit

Ne-

Neque
Per noſtrum patimur ſcelus
Iracunda Jovem ponere fulmina.

Si quis praeterea hic *aut* in *et* mutat, non intercedam. Quamquam in talibus non religioſisſimi Poëtae vel praeſtantisſimi ſunt. Vid. *Obſ. Miſcell.* Vol. IV. Tom. II. p. 163.

Vs. 213. *Et legem defendere.* Dubitanter propono, an forte hic *legem* mutare liceat in *pelagum* (an *pelagus?* quo Noſter alibi utitur) quia paulo poſt ſequitur

Cesſere, ratemque
Accepere mari.

et quia *lex* abſolute poſita moleſtiam eruditis creat; quanquam ſemel hoc ſenſu (neque hoc nobis inficiandum) apud Noſtrum occurrit, L. VI. 445.

Datque alias ſine lege eolus.

Vs. 219. *Unde urna humeris.* Hic laborant interpretes in voce *urna*; et, ſi haec retinenda ſit, mihi quoque aquam haerere fateor; qui tamen pro ipſa lubentisſimus *ulva* legerim. Urna, quacum aquatum exiverat Hylas, ut recte obſervavit Burmannus, hic

hic nihil ad Bacchum: quia Hylas, ut ex tota deſcriptione apparet, jam Mopſo non ante oculos obverſabatur ut puer Herculis aquatum exiens, ſed ut in fontem a Najadibus raptus, ut Numen fontis.

Vs. 535.

Cum varios ſtruerem per ſecula Reges.

Quidquid dicat Burmannus; ego hoc *ſtruere Reges* non concoquo. Quid? ſi ita legimus

Quam varias ſtruerem per ſecula leges.

id eſt, certos ordines rerum, alterum alteri per fatum annectens, conſtabilirem. Sed nunc illas ſemel fixas fati leges migrare nefas.

Vs. 563. *Me primum regia mundo.* Alii legunt *mea primum.* Sed quomodocumque legant, cuncti in hoc luto haerent. Ego ſic explico; Regia, ſive palatium coeleſte, me primum, id eſt, tunc demum impoſuit mundo; Dominum me dedit Aethereae regioni, ego arcem coeleſtem occupans mundi Rex declaratus ſum: ut apud Virgilium Aeneid. VI. 621. et 622.

Do-

Dominumque potentem
Impoſuit

L. II. 357.

Pliada lege poli nimboſo moverat aſtro

Hic vel *aſtro* in *auſtro* cum nonnullis debemus mutare, quod ego tamen non valde cupiverim, quia verſu 365. demum mentio ventorum fit

Inſequitur niger et magnis cum fratribus Eurus.

vel, ut ego maluerim, *nimboſum aſtrum* legendum eſt, ut referatur per appoſitionem, ut vocant, ad *Pliada.*

Vs. 473. *Nos Ili veteris quondam genus.* Ego prorſus non dubito, quin hic legendum ſit

Nos Ili felix quondam genus.

Nam quo alioquin illud *quondam* referas? Illa nunc, quantumvis infelix, nihilominus erat genus Ili, quam cum feliciſſima eſſet. *Veteris* huc forte irrepſit ex verſu 581. ubi ſenſum commodiſſimum habet,

Et veteris tumulos praelabitur Ili.

Mea

Mea emendatio ſatis ſe commendat ſequentibus,

Invida donec
Laomedonteos fugeret fortuna penates.

L. III. *Vs.* 184. *Si proſpera Juno;* Si ex vero rem aeſtimamus, *proſpera* hic non magis obſtare debet, quam ſi, metro non adverſante, *ſecunda* inveniretur. Ita ſane Virgilius, quem hic Noſtrum imitari voluiſſe non immerito quis ſuſpicetur, dixit in Aeneide IV. 45.

Diis equidem auſpicibus reor, et Junone ſecunda

Vs. 412.

Tu ſocios adhibere ſacris, armentaque magnis

Pro *adhibere* legendum eſt *adhibe*, ut docui in *Diatribe pag.* 129. in Nota.

Vs. 448.

Atque ita luſtrifico cantu vocat.

Ego hic quidem *vocat* vel caſſa nuce vendiderim; utpote quod ſemper motum aliunde ad vocantem indicat. Et nonne vates noſter animas defunctorum contrarium rogat, nonne ut in orcum abeant ab Argonautis? Quid,

Quid, ſi itaque pro *vocat*, *ſonat* legeremus?

Vs. 460.

Nec viſum vertere terrae
Exciderint quae geſta manu

Ego nullus dubito, quin haec, quae nemo commode interpretatur, legenda ſint hac ratione:

Nec viſum advertere terrae,
Exciderent quo geſta animo, quae debita fatis.

Ampycides illos jubet in tranſtris conſidere, et oculos ab ea terra avertere, in qua quantumvis ignari tantum ſanguinis humani imo hoſpitum ſuorum fuderant; ut tanto facilius oblivi ſcerentur facinora, coeca vi fati perpetrata.

Vs. 670.

Qua tegmina ferro
Plura metam

Ego, cui non diſplicet Burmanni in praecedentibus vocibus mutatio, non tamen poſſum hoc *plura* aequo animo ferre, et in *dura* mutare velim. In literis initialibus ſaepe eſt erratum. Nam quae haec eſſet jactantia? Ipſe Telamon, infra verſu 703. Meleagrum re-

redarguens, duntaxat objicit eum ſe *patem* exiſtimasſe.

L. IV. 257.

Hinc illinc dubiis intenta ſilentia votis.

Quid eſt hoc *dubiis?* Num ergo hinc inde dubitabant, utrius in gratiam vota facerent? Malim *variis*, id eſt diverſis, legere; quia altera pars Polluci, altera favebat Amyco.

Vs. 308. *Inclinis, ceditque malis.* Num forte haec ita accipienda et legenda ſunt? Vertex inclinis, ἀκλινης, (ut Zinzerlingius ex Manilio demonſtrat) ſonat omni vulnere, id eſt crepat quidem ad unamquamque plagam, ſed non poterat rumpi, nec cedit vulneri, ſive plagae. Quid jam? quid ageret Pollux? *caedit malas, jam tempora manant.* Simul atque malas caedebat, ſtatim totum os undique ſanguine opplebatur.

Vs. 333. *Armaque Caſtor.* An forte *altaque?* Neſcio quid *arma* huc faciant.

Vs. 571. *Unde procul venti.* Quid *venti* hic ſibi velit, non intelligo. Si *nautae* ſcriptum esſet; ſatis liquida mihi ſit ſententia: ſaltem huc videtur me quaſi manu ducere quod praecesſerat verſu 563.

Necdum ullas videre rates:

Vs. 715.

Ne

Nec tantas quamvis Tyrrhenus et Aegan
Volvet aquas: geminis et deſint Syrtibus undae.

Burmannus, ſe haec non intelligere, ingenue fatetur. Heinſius priorem verſum pro ſano videtur agnoſcere, ſed in poſteriore *et* in *ut* mutandum putat, quam mutationem ego quoque lubentisſimus accipio, et tunc *ut* per *quamvis* interpretor. Sed prior quoque verſus haud dubie mendoſus eſt; in quo ſi pro *quamvis quantus* legeris, omnia ſatis bene cohaereant; nec Tyrrhenus quantus, id eſt totus quantus, et Aegan volvet tantas aquas: quamvis Syrtes, quae jam reſorbent aquas, jam vero ejaculentur, omnes undas ſuas effuderint, atque adeo ſuis aquis careant. Simili ſenſu voce *quantus* Noſter utitur infra L. V. 210.

Et pater aurato quantus jacet Inachus antro.

Vs. 703. 704.

Nam ſuper huc vaſtos tellus quoque congerit amnes.
Non ſeptemgemini memorem quas exitus Iſtri,

In his verſibus interpretandis laborant interpretes, ut in Notis videre eſt. Ego arbitror Noſtrum, perpetuum imitatorem Virgilii, hic ante oculos habuiſſe hos Principis Poëtarum verſus ex libro II. Georgicorum.

An

An mare, quod ſupra, memorem, quodque alluit infra?
Anne lacus tantos?

Atque hoc ſi ita eſt, ut me haud difficulter lectori perſuaſurum exiſtimo; Valerium ita leniter mutandum cenſeo,

Num ſupra huc vaſtos tellus quos congerat amnes?
Num ſeptemgemini memorem quas exitus Hiſtri.

Si quis *ſupera* velit, ita ut *ſupera tellus* dicatur, ut *mare ſuperum;* ego illi non adverſabor.

L. V. 85.

Additaque jamque fretis repetens freta, jamque ferentes

Nullus ſcrupulus me male habet, quominus hunc verſum, cui, ut nunc legitur, nullus ſenſus idoneus eſt, ſic refingam

Addita jamque fretis repetit freta, jamque retentas

Ad hanc emendationem me exſtimulat, quod legitur ſupra in L. IV. 683. *Hunc nata coërcet*, et in eodem L. IV. 708. *Aeternumque revinctos.*

Vs. 372. *Tanto non gliſcere coelo.* Malim *tantum:* niſi *tanto* pro *maximo* acceperis.

Vs.

Vs. 577. 578.

Ipſe autem tantis concita furoribus arma
Expetit Aeſonides, et amicos ordine Reges:

Haec legenti hi verſus Virgilii ex Aeneide II.

Ipſum autem ſumtis Priamum juvenilibus armis
Ut vidit

in mentem veniebant, et ſtatim ſuccurrebat quoque, ex his Virgilianis verba noſtra Valerii, quae, ut nunc leguntur, a nemine intelligi posſunt, forte leniter ſic mutanda esſe.

Ipſe autem ut tantis concita furoribus arma
Adſpicit Aeſonides, et amicos ordine Reges:

Illud *ut* a librario facile neglectum eſt per antecedens *m* et ſequens *t*

Vs. 671. *Fasſaque quae nequeam?* Quaecumque hic adferuntur emendationes, non parvis premuntur difficultatibus; quibus hanc meam, ſi placet, conjecturam adjice, fortasſe non meliorem,

Casſaque ſic redeam?

Vel, ſi tranſitus ad ſingularem a plurali forte diſpliceat, quem tamen nemo vehementer

improbare poteſt, qui ad praecedentem verſum 666. attenderit, et legerit a Burmanno notata ad Lotichii L. IV. Eleg. III. 159. Si tamen hic tranſitus te male habet, lege

Caſſaque ſic redeat?

ut *navis noſtra* intelligatur per apoſiopeſin; quod ſchema hic quoque Burmanno jam placuit. Nonne haec conjectura noſtra aliquid firmamenti accipit ex verſu 59. L. VII.?

Teque pudor caſſi reditus movet.

L. VI. 75.

Impia germani praetentans vulnera Perſes.

Neſcio quis locus hic τω *praetentans*. Nam, quo occurrit ſignificatu verſu 314. L. I., hic nihil ad rhombum. Muta in *praetendens*, et clariſſima evadet ſententia, et aperta imitatio Virgilii Aeneide IV. 38. et 39.

Nec conjugis unquam
Praetendi taedas,

Perſes alias gentes ſupplex ad arma adverſus Aeeten capienda moverat, inprimis hanc cauſam interſerens, quod ipſum frater Aeetes, ut verſibus 268. ad 272. L. V. legitur, optima in bonum publicum conſilia meditantem, en-

enſe petiviſſet, et fugam coëgisſet capeſſere. *Vulnera* autem hic utitur metonymice, Virgilium imitans in II. Aeneide 529.

Illum ardens infeſto vulnere Pyrrhus
Inſequitur

Ergo *impia vulnera* ſignificabit enſem quo fratrem frater vulnerare voluerat: aut *vulnere germani* hic poterit accipi, ut ſupra L. IV. 129. *morti tuae*, id eſt quam tu inferre paras, accipiendum.

Vs. 356. *Illa dies: Illa* hic prorſus abſurdum; Burmanni *uda* aliquanto melius. Sed quis unquam pluvium coelum *udam diem* dixit? Ne dicam, Poëtam jam tale quid voce *nubila* indicasſe. Quid? ſi legamus *Nulla dies*, id eſt tenebrae: ut ſimile ſit illis Virgilii L. I. 92.

Eripiunt nubes ſubito coelumque diemque:

ſimili fere ſenſu Noſter uſus eſt voce *nulla* ſupra L. IV. 184.

Quibus adverſo ſub vulnere nulla
Jam facies, nec nomen erat.

et *ulla* L. VII. 100.

Si veſtra fuisſet
Ulla fides;

Quin et huc refer phraſin comicam *nullus ſum.*

ſum. Quam frequens librariorum error in literis verſuum initialibus ſit, et unde natus, non opus eſt admoneri.

Vs. 617. *Rareſcunt cuſpide pugnae.* Num forte *crebreſcunt?*

L. VII. Vs. 72. *Robore.* Malim *pectore.* Sic Virgilius, quem ſaepe ſequitur Noſter, Aen. V. 363.

Nunc ſi cui virtus animusque in pectore praeſens;

et Juvenalis in Satyra VI.

Niſi ſiquid in illo
Pectore plus agitat.

Vs. 589.

Ut tamen hoc ſaeva corpus de morte receptum

Quidnam hic *ut* ſignificabit? *Ut* quidem ita aliquando ponitur per ellipſin aliquam verbi *visne*, aut ſimilis; ſed tunc ſemper fit interrogatio, E. G. apud Horatium Epod. ultima 56.

Inultus ut tu riſeris Cotyttia?

Sed nusquam, ut hoc loco. Quidni ergo in *attamen* mutaremus? qua voce, quamquam Heroicorum ſcriptoribus non uſitatisſima, noſter alibi quoque utitur Valerius.

Vs. 550.

Tu-

Tuque tuum parti Grajam da, nata, draconem.

Ego quidem hunc verſum non invitus ſic mutaverim,

Tuque tua paſtum cura da, nata, draconem.

Vs. 589.

Ille virum, atque ipſam nunc te, Medea, recuſans

Hoc *recuſans* hic malae notae eſt; ſed in *refutans* ſi quis mutaverit, me cum illo factu- rum polliceor. *Refutans*, id eſt *reprimens* vel quoque *contemnens*: quem utrumque ſigni- ficatum aptisſime huic verbo tribui docentem vide Joh. Vorſtium de *Latinitate ſelecta* &c. Parte I. Cap. V. Imo cur foris quaerimus, quod domi habemus? Nonne noſter Vale- rius certisſimum exemplum dat in L. VI. 123.?

Notosque refutat
Arcus, et inceptus jam lancea temnit heriles.

Vs. 616. *Adverſo. Adverſa* malim; id eſt hoſtilia. conf. verſus 630.

Jamque omnes odere virum.

L. VIII. 8.

Ante per antiqui carpſit veſtigia ſomni:

Nihil mihi eſt veriſimilius, quam *ante* hic mutandum in *acta* eſſe: ita ſenſus erit admodum perſpicuus, et manifeſta imitatio Virgilii Aeneide V. 7.

Triſte per augurium Teucrorum pectora ducunt.

Reſpicit vero Poëta, ut videre commentatores, ad ſomnium Medeae, quod L. V. verſu 334. et ſeqq. deſcribitur.

Vs. 42.

Namque antea juſſi
Terga referre ſumus:

Ego hic confidens pro *antea* lego *aurea*. Nihil clarius.

Vs. 48. *Vota ſequor:* Nimium hic mihi diſplicet *vota* abſolute poſitum: ſi *tua* additum eſſet, nihil contra dicerem. Nunc malo *fata* ſecundum illud Maronianum,

Quo fata trahunt, retrahuntque, ſequamur.

Vs. 286.

Perque ratis ſupplex vox remigis illa magiſtros.

Quidni hic *magiſtros* in *magiſtris* mutabimus? ut ſenſus ſit; idem quoque orabant magiſtri remigis, ſive remigum, per rates.

Sic

Sic nos immenſum ſpatiis confecimus aequor.

Cum Argonautis tot maria infeſta, tot flumina ignota, tot remotiſſimas terras adivimus. Nunc feſſa portum noſtra navis tetigit: nunc ergo dulcibus fruemur otiis, et ſub fago patula, ſed non ſine Muſis, nos oblectabimus. Tu ergo mihi ſponte ſic in manus illaberis, tuae decus et gloria Siciliae, atque unice meo animo jucundiſſime THEOCRITE! in quo ſi unum duosve naevos, quos tibi temporum injuria adſperſit, ſuſtulero;

Pactoli et Croeſi deſpicientur opes.

Sed jam hoc agamus. Et, ne ſolum Theocritum, ſed quidquid ad Theocritum attineat, nobis curae eſſe ſignificemus; pagina 4. Ed. Valckenarii in verbis ἐις ὁμονοιαν τȣ πληθȣς λοιπον pro λοιπον λοιπȣ in poſterum ſcribi malim: ſic το πληθος λοιπον τοις πολλοις πολιταις φθαρεισιν concinne opponitur. Nunc ad ipſum Poëtam pergimus.

Idyll. I. 85. ζαλοισ'. Quidquid hic dicant viri maximi, quorum nomina ſemper honoratiſſima habebo; tamen nequeo inficiari ſat adhuc ſcrupulum reſtare, qui me male habeat. Procul ullo dubio ad haec Theocriti alludunt Virgiliana in Ecloga X.

Omnes, unde amor iſte, rogant, tibi? venit Apollo:
Galle, quid inſanis? inquit: Tua cura Lycoris
Perque nives alium perque horrida caſtra ſecuta.

et verſus 64, 65. Eclogae II.

Florentem cytiſum ſequitur laſciva capella;
Te Corydon, o Alexi.

Quid, ſi ergo ζαλοισ' in ζαλοις, id eſt, *ſectaris*, mutaveris? Nonne hoc ſenſum commodiſſimum daret? *quae autem puella per omnes fontes et ſaltus pedibus fertur* (hanc puellam) *tu ſectaris.* Similem fere conſtructionem Noſter habet in Idyllio XXIIX. 17. et ſeqq. et ζαλοι hoc ſenſu occurrit in Idyllio VI. 27.

ζαλοι μι' ω̉ παιαν, και τακεται·

hoc ſenſu διωκειν et ζηλων inter ſe reſpondere. apud Lucianum Tom. II. pag. 422. obſervavit Lennepius ad Phalaridis Ep. pag. 115.

Idyll. III. 20.

Εϛι και ἐν κενεοισι φιλαμασιν ἁδεα τερψις.

Nihil certius, quam hunc verſum huc temere intruſum eſſe ex Ecloga, cui nomen Οαριϛυς, in qua ſenſu aptiſſimo eſt. Sed num ideo praecedens ὡς τυ φιλασω, ut Valckenarius vult, ſimul quoque ejiciemus? Si ex animi ſententia loquar, hoc *amplectere me ut te oſculer* hic quidem aliquatenus tolerari videtur poſſe; ſed tunc ſequens τον ϛεφανον τιλαι &c. non ſatis commode adhaeſerit. Ergo malim huc Valckenarii προσφθυσδεις recipere, et ως in ω mutare, ut ſignificet *conſpuis me ſi te oſcula-*

labor; ad ſimilitudinem Virgiliani *deſpectus tibi ſum,* et *ruſticus es Corydon,* in Alexi ſuo, in quo ſibi hanc Theocriti Eclogam ad imitandum propoſuit, ut, qui utramque contulerit, non poterit inficiari Quod ſi ita legamus, nonne optima praebebitur occaſio majoribus furoris ignibus exardeſcendi, atque adeo ſubjiciendi τον ϛεφανον τιλαι &c.?

Idyll. XIII. 15.

Αυτω δ' ευ ἑλκων ἐς ἀλαθινον ἀνδρ' ἀποβαιη.

Hoc loco quot capita tot fere ſenſus. Si res mei arbitrii foret ἐυπειθων *obediens* legerem. Si Hylas bene proficeret ſub magiſtro vel duce Hercule, duae res procul dubio neceſſariae erant; prior, ut Hercules pro virili operam in illo docendo impenderet, ut legitur verſu 14.; poſterior, ut ipſe Hylas quoque, quantum in ſe eſſet, docenti obtemperaret: quod ergo hoc verſu, ſi ἐυπειθων legis, indicatur. Fateor ἐυ ἑικων, ut nonnulli legunt, eodem ducere. Sed vereor, ut aeque Graecum ſit.

Idyll. XVII. 121. 122.

Μουνος ὁδε προτερων τοκεων ἐτι θερμα κονιη,
Στειβομενος καθυπερθε, ποδων ἐκμασσεται ἰχνη.

Fateor, me ex his verbis tolerabilem ſenſum non poſſe extundere. Sed an pulchrius procedam, ſi lectionem Brunckianam ſequor? Ego tunc non video, quomodo verſus ſequens 123. praecedentibus annecti poſſit.

 Quid,

et verſus 64, 65. Eclogae II.

Florentem cytiſum ſequitur laſciva capella;
Te Corydon, o Alexi.

Quid, ſi ergo ζαλοισ' in ζαλοις, id eſt, *ſectaris*, mutaveris? Nonne hoc ſenſum commodisſimum daret? *quae autem puella per omnes fontes et ſaltus pedibus fertur* (hanc puellam) *tu ſectaris.* Similem fere conſtructionem Noſter habet in Idyllio XXIIX. 17. et ſeqq. et ζαλοι hoc ſenſu occurrit in Idyllio VI. 27.

ζαλοι μι ω παιαν, και τακεται·

hoc ſenſu διωκειν et ζηλων inter ſe reſpondere. apud Lucianum Tom. II. pag. 422. obſervavit Lennepius ad Phalaridis Ep. pag. 115.
Idyll. III. 20.

Εϛι και ἐν κενεοισι φιλαμασιν ἀδεα τερψις.

Nihil certius, quam hunc verſum huc temere intruſum esſe ex Ecloga, cui nomen Οαριϛυς, in qua ſenſu aptisſimo eſt. Sed num ideo praecedens ὡς τυ φιλασω, ut Valckenarius vult, ſimul quoque ejiciemus? Si ex animi ſententia loquar, hoc *amplectere me ut te oſculer* hic quidem aliquatenus tolerari videtur posſe; ſed tunc ſequens τον ϛεφανον τιλαι &c. non ſatis commode adhaeſerit. Ergo malim huc Valckenarii προσφθυσδεις recipere, et ως in αι mutare, ut ſignificet *conſpuis me ſi te oſcula-*

labor; ad ſimilitudinem Virgiliani *deſpectus tibi ſum*, et *ruſticus es Corydon*, in Alexi ſuo, in quo ſibi hanc Theocriti Eclogam ad imitandum propoſuit, ut, qui utramque contulerit, non poterit inficiari Quod ſi ita legamus, nonne optima praebebitur occaſio majoribus furoris ignibus exardeſcendi, atque adeo ſubjiciendi τον ϛεφανον τιλαι &c.?

Idyll. XIII. 15.

Αυτω δ' ευ ἑλκων ἐς ἀλαθινον ανδρ' ἀποβαιη.

Hoc loco quot capita tot fere ſenſus. Si res mei arbitrii foret ἐυπειθων *obediens* legerem. Si Hylas bene proficeret ſub magiſtro vel duce Hercule, duae res procul dubio neceſſariae erant; prior, ut Hercules pro virili operam in illo docendo impenderet, ut legitur verſu 14.; poſterior, ut ipſe Hylas quoque, quantum in ſe eſſet, docenti obtemperaret: quod ergo hoc verſu, ſi ἐυπειθων legis, indicatur. Fateor ἐυ ἑικων, ut nonnulli legunt, eodem ducere. Sed vereor, ut aeque Graecum ſit.

Idyll. XVII. 121. 122.

Μυνος ὁδε προτερων τοκεων ἐτι θερμα κονιη,
Στειβομενος καθυπερθε, ποδων ἐκμασσεται ἰχνη.

Fateor, me ex his verbis tolerabilem ſenſum non poſſe extundere. Sed an pulchrius procedam, ſi lectionem Brunckianam ſequor? Ego tunc non video, quomodo verſus ſequens 123. praecedentibus annecti poſſit.

 Quid,

Quid, ſi Reiskium ſequimur; an tunc omnis continuo tolletur ſcrupulus? Mihi quidem non ſic videtur; qui malim leniſſimam medicinam facere, una voce ἐτι in ὀθι mutata a codicibus diſcedendo; atque ita exiſtimo locum prorſus ſanatum eſſe:

> Μυνος ὁδε, προτερων τοκεων ὀθι θερμα κονιη
> Στειβομενα καθυπερθε ποδων ἐκμασσεται ιχνη,
> Ματρι φιλα και πατρι θυωδεας ἑισατο ναως.

Hic ſolus illic, ubi priorum parentum (majorum) *pulvis* (ſive cinis) *calcatus ſuperne exprimit calida* (recentia) *ſigna pedum, matri ſuae et patri adorata templa poſuit.* Ergo Ptolemaeus ſolus parentibus ſuis templum exſtruxit illic loci, ubi eorum cinis conditus erat; qui, niſi ſuo cineri templum ſuperſtructum eſſet, debuiſſent pati ſuo cineri non minus, quam cineri aliorum jam ante defunctorum, calida veſtigia ab illam terram calcantibus imprimi. Plura, ad hunc erga cineres majorum religioſum animum illuſtrandum facientia, hic adferendo nolo chartam et atramentum perdere.

Vs. 137.

> Αρεταν γεμεν ἐκ Διος ἐξοις.

Timidiuscule hanc propono conjecturam meam. Ego quidem ἐξοις, quod ex antiquis codd. pro αἰτευ receperunt Brunckius et Valckenarius, ulterius in ἐξων mutare velim, *habiturus quidem robur*, ſive hanc poëticam facul-

cultatem, *a Jove*: et tunc ferme idem ſignificaret, quod Ecloga XVI. 70. et ſequenti,

> χαλεπαι γαρ ὁδοι τελεθοντι ἀοιδαις
> Κουραων, ἀπανευθε Διος μεγα βωλευοντος.

ubi tamen poſt κυραων comma delendum cenſeo, ut ſenſus ſit ἀπανευθε κυραων Διος &c.

Idyll. XVIII. 16.

> Αγαθος τις ἐπεπταρεν ἐρχομενῳ τοι

Quid? ſi hic legamus

> ἀ'γαθον τι ἐρως πταρεν ἐρχομενῳ τοι

ita ut hinc ſua hauſiſſe videatur Propertius, quando L. II. Eleg. II. 32. dicit

> *Num tibi naſcenti primis, mea vita, diebus*
> *Candidus argutum ſternuit omen amor?*

Idyll. XXI. 15.

> Παντα περισσα
> Παντ' ἐδοκει τηναις αγρας. πενια σφιν ἑταιρα.

In hujus loci verbis conſtituendis mirum quantum ſudaverunt Critici. Mihi quidem prope certum videtur, cuncta ſic legenda esſe.

> Ταυτα περισσα
> Παντ' ἐδοκει τηναις, ἀγρας πονια σφιν ἑταιρα.

Haec

Haec omnia videbantur illis ſupervacua esſi (ſupellex ollarum, et canis, qui comitarett &c.) *paupertas illis ſocia capturae piſcium era* τηνοις quoque, monente Valckenario, Vat canus codex habet.

Vs. 65. 66. 67.

Ειδ' ὕπαρ, ϰ' κνωσσων τυ τα χωρια ταυτα ματευσει
Ελπις των ὕπνων ζατει τον σαρκινον ἰχθυν,
Μη συ θανης λιμῳ, καιτοι χρυσοισιν ὀνειροις.

In his tribus verſibus interpretandis nemo i terpretum adhuc ſibi, nedum aliis, ſatisfac re potuit. Ego, unico verbo ματευσεις in μ τευσον mutato, et hujus illiusve codicis lect one, vel conjectura eruditi viri, in ſub dium asſumta, commodisſimam lectionem : cenſeo conſtituendam;

Ειδ' ὕπαρ ϰ' κνωσσων κατα χωρια ταυτα ματευσον,
Ελπισων ὕπνων χατει, τον σαρκινον ἰχθυν:
Μη συ θανης λιμῳ, κᾂν τοις χρυσοισιν ὀνειροις.

Eja vigilans, nec ſomnians, in his regi nibus quaere, defectu eorum, quae in ſomn ſperaſti, carneum piſcem, ne fame moria quanquam in aureis ſomniis, merum aur ſomnians.

Idyll. XXII. 102.

Ετωσια χερσι προδεικνυς

Aut ego hic totus extra oleas vagor, : χερσι mutandum in χειρε vel χειρα: ſed ill

I

malo. Προδεικνυνται χειρε vel χειρα: idem eſt quod Virgilius dixit in Aen. V. 443.

Oſtendit dextram inſurgens Entellus, et alte Extulit.

Idyll. XXV. 148.

Οδε ὁι ἐπι νευρα τανυσθεις

Vel περι νευρα, quod Valckenarius praefert. Sed nonne ὁι in ἀυ mutatum meliorem ſenſum funderet? *ille rurſus* &c.

Idyll. XXIX. 31.

Ταυτα χρη νεοντα πελειν ποτιμωτερον,

Num legendum eſt φρονιμωτερον? ita ut amaſio meliorem mentem apprecetur. Nam et ignoro ποτιμος ſignificare *bibax*, et dubito, num Poëta tale quid innuat. Fateor, principium Idyllii hujusmodi quidem ſuſpicionem alicui videatur injicere: ſed nonne aliter potius accipiendum? Nonne amator, postquam praemiſisſet vinum hac gaudere virtute, ut homines vera loqui jubeat, deinde aptisſime videtur ſimulavisſe, ſe vere ebrium esſe, ut ita ſe defendens vulgari proverbio tanto magis impune ſui pectoris arcana ad puerum duriuſculum effunderet?

Quid? Num Lectores occidere dicar, dum aliam poſt aliam conjecturam profero? Quidquid dicar fecisſe; non tamen posſum non adhuc tria quatuorve loca in Horatio et Juve-

nale

nale tentare: και τοτε ἀφιςαμαι. Ego in verbis HORATII, L. I. Od. XVI. 22. 24.

Me quoque pectoris
Tentavit in dulci juventa
Fervor

hoc epitheton *dulce*, nihil prorſus hic qui faciens ad excuſandam iracundiam Hora haud quaquam posſum concoquere. Si dicis alicujus lectio dubium hic faceret atque aliquid ſuppeditaret, ex quo non mis difficili metamorphoſi *heu*, ſive *eu*, (1 librarii ſaepisſime adſpirantem omiſere ram) fingi et recudi posſet, atque ita a Noſtrum legi

Me quoque pectori
Tentavit, heu! dulcis juventae
Fervor,

ego illum codicem quantivis pretii, at unice ſequendum, putarem esſe. No tunc Noſter hic videatur prope idem sig care, quod in Ep. III. 33. L. I. per *cal ſanguis*, et per *calidus juventa* in Ode X 28. L. III.? Imo nonne ita Noſter, duus imitator Graecorum, hic prope bum verbo reddens eandem aptisſimam ex ſationem furoris adferre videri posſet, apud Homerum Achilles pro ſeſe utitu Iliad. XIIX. verſu 107. et ſeqq.?

ὡς ἔρις ἔκτε θεων ἔκ τ' ἀνθρωπων ἀπολεσθαι,
Και χολος; ὅς τ' ἐφεηκε πολυφρονα περ χαλεπηναι
Ος τε πολυ γλυκιων μελιτος καταλειβομενοιο
Ανδρων ἐν ϛηθεσσιν ἀεξεται ἠὑτε καπνος.

In Arte Poët. 256.

Spondeos ſtabiles in jura paterna recepit.

Faceſſat hinc citiſſime *paterna*, quod neſcio quid ſignificet, et pro eo legatur *alterna*; ut ſignificet, Jambum in verſu Jambico alternis idem jus Spondeo tribuiſſe, quod ſibi retentum voluerit.

Nunc verbum adhuc addam de JUVENALE. Sat. II. 130.

Nec galeam quasſas, nec terram cuſpide pulſas?

Mihi quidem hic nihil dubii, quin *terram* in *parmam* mutandum ſit; ita ut ira et indignatio militaris eodem modo hic deſcribatur, quo apud Callimachum in Hymno in Delum, verſu 136.

Ὑψοθε δ' ἐσμαραγησε, και ἀσπιδα τυψεν ἀκωκη
Δουρατος·

et apud Val. Flaccum L. VI. 99.

Nec procul albentes gemina ferit aclide parmas.

De hoc autem ritu ſcuta haſtis feriendi nonnulla ex Graecis ſcriptoribus attulit praeter Eze-

Ezechielem Spanhemium, eruditisſimus G. d'Arnaud in ſpecim. Animadverſionum. *pag.* 74.

Sat. VI. 154.

Et armatis obſtat caſa candida nautis:

Quid hoc *caſa candida?* Hoc cuivis, ut puto, durum viſum, mihi certe videtur durisſimum. Nam an caſa candida, ſive nive conſperſa, nautis mare claudit? Nonne melior exſurgeret ſententia ſi *obſtant vada candida* legeres. Fateor, mare a Poetis plerumque *vada caerula* dicitur. Sed nonne idem diverſo reſpectu, quatenus ſpumoſis albeſcit fluctibus, *vada candida* dici mereat? Huc ſaltem me ducere putaverim haec Orphei in Argon. 456. 457.

Υπερ μεγα λαιτμα τε ποντε
Αφρος επιζειων χαροπην λευκαινε θαλασσαν.

Et hoc Virgilii in Georgicis,

Cano ſpumant freta concita fluctu.

Sat. IX. 67.

Quid agam bruma ſpirante? quid oro?

Principio in his verbis *bruma ſpirante, ſpirante* vix mihi placet: *ſaeviente, furente* magis ad palatum fuerit. Deinde *quid oro* importunisſime videtur interjici. Quid? ſi levi-

vicula mutatione facta, utrique malo medicaremur, ſic legendo

Quid faciam bruma? ſpirante quid euro?

ut Virgilius dixit

Semper hiems, ſemper ſpirantes frigora cauri.

Sed ohe! jam ſatis, plus ſatis tibi L. B. moleſti fuimus. Ergo hic jam deſinam.

Leovardiae. III. Kal. Novemb.
MDCCXCIII.

SAMUEL NYHOFF

DIATRIBE CRITICA IN LIVIUM.

CAPUT I.

Quum bellum ſecundum Punicum *maxime omnium memorabile, quae unquam geſta ſint*, Livio XXI. 1. jure appelletur, non ſupervacaneum fore ratus, quae hactenus in eo apud ipſum nondum ſatis explicata viderentur, meo qualicunque opere hoc et aliquot ſubinde capitibus illuſtrare, a Libro XXI., quo illud ſcribere coepit Livius, explicandi initium facere neceſſarium duxi.

Lib. XXI.

Cap. 2. *Medius Hasdrubal inter patrem et filium octo ferme annos imperium obtinuit; flore aetatis (uti ferunt) primo Hamilcari conciliatus: gener inde ob altam indolem* provecto annis *adſcitus.*

Pro-

Provecto annis. Ita primum emendavit Lipſius I. epiſt. quaeſt. ep. 12., quem poſt alios ideo valde laudavit J. F. Gronov. ad h. l. Dukerus tamen praefert *provectus annis*, ſeu *provectior annis*. Attamen veriſimile non eſt, Livium credidiſſe, Hasdrubalem, quum filiam ipſi Hamilcar in matrimonium daret, jam *annis* fuiſſe *provectum*; erat enim *adoleſcens* tunc temporis, non *provectus annis*, teſte Nepot. in vita Hamilc., c. 3. Hanc vero aetatem proximam ſenectuti facit Cicer. de ſenect. c. 4., ubi de Q. Maximo ſcribit: *eum colere coepi non admodum grandem natu; ſed tamen jam aetate provectum.* Quod autem codd. conſtanter ſervant *profecto*, nec ullus *provecto* refert, haud fruſtra ſane conjici poteſt, aliunde remedium petendum. Arbitror quippe *profecto animi*, ſeu *profectus animi*, uti Vulgo legebatur, corruptum eſſe ex *praefecto morum*; et *accitus* reſtituendum eſſe e nonnullis codd. pro vulgat. *adſcitus*; adeoque Livium ſcripſiſſe: *Medius Hasdrubal — flore aetatis (uti ferunt) primo Hamilcari conciliatus: gener inde ob altam indolem*, praefecto morum ſive, (quoniam eſt etiam, qui *animi profecto* habet) a morum praefecto *accitus*. *Accitus*, hoc eſt, arceſſitus ex Hiſpania, *praefecto morum* ſive *a praefecto morum* ob ſuſpicionem turpis amoris cum Hamilcare, uti maledici loquebantur; ideo *gener* Hamilcaris, data ipſi in matrimonium filia *ob altam indolem*, quoniam a praefecto morum Hasdrubal cum eo vetabatur eſſe; idque ob praeclaram Juvenis indolem Hamilcari durum

erat; gener autem moribus eorum interdici ſocero non poterat; uti haec omnia diſertis verbis teſtatur Nepos l. ante l. in vit. Hamilc. c. 3.

Cap. 3. Ubi Hanno, *an hoc timemus*, inquit, *ne Hamilcaris filius nimis ſero imperia immodica et regni paterni ſpeciem videat?* et, *cujus regis genero hereditarii ſint relicti exercitus noſtri, ejus filio parum mature ſerviamus.* Hic locus, ſi quis alius explicatu dignus. Qui eum non intelligerent, e pluribus codd. *ſpem* ex *ſpeciem* corruptum arcesſiverunt, et *videat* in *induat* mutarunt, quos recte damnat Drakenb. ad h. l., vulgatam tuitus; nil tamen inſuper addens, quod ad loci intelligentiam faciat. Ut igitur vulgatam lectionem unice veram esſe magis fiat perſpicuum, tenendum eſt, *videre immodica imperia et regni paterni ſpeciem*, idem esſe ac *appetere nimia imperia et inſignia regni paterni;* ita per invidiam Hanno, alterius factionis princeps, interpretatur, quod Barcini cenſuerant, Hannibalem juvenem mittendum in Hiſpaniam, ut *in paternas ſuccederet opes;* ſic infra h. l. c. 10. acri ore *ipſum Hamilcarem* appellat *Martem alterum, ut iſti volunt.* *Speciem* hoc ſenſu recte ſumi pro *inſignibus poteſtatis;* et qualia illa ſint, *dominationis, principatus, regni,* imo *tyrannidis* luculenter oſtendit J. G. Graevius ad Cicer. 2. Agrar. c. 13. *Videre* pro *expetere* Livio non alienum II. 12., *ut ſentias, quam vile corpus ſit iis, qui magnam gloriam vident*, id eſt, *appetunt;* vid. Gronov. et Drakenb. ad illum lo-

locum, et Erneſt. gloſſ. Livian. in voce; quibus addi poteſt Perizon. ad Sanctii Minerv. in reſp. ad L. Kuſter. §. 12.; neque aliter Hanno infra l. l. *Hannibalem* vocat *juvenem flagrantem cupidine regni*. Hactenus ergo omnia congrue intelligi posſunt; interim poſteriora inde ab, *et cujus* cet. nullum, ſaltem non idoneum praebere ſenſum mecum videbunt, qui animadverterint, *parum mature ſervire* et *nimis ſero videre* a Livio ſibi oppoſita esſe, quod quia adeo eſt clarum, ut vix indicio ſit opus, eo magis mirum, neminem obſervasſe, Livium non potuisſe ſcribere: *et (an hoc timemus, ne) cujus regis genero cet., ejus filio parum mature*, hoc eſt, *nimis celeriter ſerviamus*; optimum vero ſenſum praebent, ſi legas: *An hoc timemus, ne filius Hamilcaris nimis ſero immodica imperia et regni paterni ſpeciem videat? At, cujus regis genero hereditarii ſint relicti exercitus noſtri, ejus filio parum mature ſerviamus. At*, hoc eſt, *imo potius hoc timemus, ne* cet. *At* objectionibus inſervire notisſimum, et indicat Erneſt. Clav. Cicer. in voce.

Cap. 4. *Veſtitus nihil inter aequales excellens; arma* atque equi *conſpiciebantur.*

Conſpici, hoc eſt, *conſpicuum esſe*, ait Sigonius ad h. l., neque aliter Drakenb., quibus asſentitur Erneſt. gloſſ. Livian. in voce, *conſpiciebantur*, inquiens, hoc eſt, *inſignes erant*, uti recte, ſi haec ſint Livii, de quo tamen eſt, quod equidem vehementer dubitem. Dubitandi mihi anſam praebuit rei nexus, tanquam veri index. Enarrat

rat quippe Livius inſignes Hannibalis virtutes, quae in ipſo haud mediocre momentum ad favorem militum conciliandum erant, eo potisſimum conſpicuas, quod ceteris ſeſe minime efferret. Quomodo vero militibus gratum facere poterat *armis et equis conſpicuis?* An et illud in *virtutibus* ponendum? Deinde *arma et equi* vulgo ſumi ſolent eo ſenſu, ut *utrumque genus militiae* indicent, *pedeſtre* et *equeſtre;* vid. Erneſt. ad Sueton. Titum c. 3., et illic laud. Burm. ad Virgil. Aen. VIII. 3., adeoque *arma et equi conſpiciebantur*, idem foret, ac, *excellens erat utroque genere militiae;* verum quae proxime ſequuntur, idem declarant; ita enim mox perſequitur Livius: *Peditum equitumque idem longe primus erat.* Mihi ſane iſta animadvertenti in mentem venit exſtitisſe: *veſtitus nihil inter aequales excellens; arma* adaeque *conſpiciebantur*, hoc eſt, armis quoque Hannibal ab aequalibus non differebat. IV. 43. *ut, quemadmodum in tribunis conſulari poteſtate creandis uſi ſunt, adaeque in quaeſtoribus liberum esſet arbitrium populi*, cet., ubi vid. J. F. Gronov.

Cap. 5. Carteiam, *urbem opulentam et caput gentis* (Olcadum) *expugnat diripitque.* Difficilis ſane et obſcura de *Carteia* in Olcadibus, non tamen inutilis plane eſt quaeſtio. *Carteiam* ad fretum Herculeum ſitam, non vero Olcadum fuisſe caput, ſatis conſtat. Nonnulli hic de altera *Carteia*, duas enim fuisſe ſtatuunt, in interioribus Hiſpaniae cogitant, quorum rationes non ſufficere proba-

ba-

bavit Weſſeling. ad Anton. itin. p. 406. Sigonius ex Polyb. III. p. 168. D. *Althaeam* legit, illic quippe eſt 'Αλθαία, quem plurimi deinde ſecuti, et in his Cellar. geogr. ant. L. I. p. 100. et ſeq., ubi tamen in adnot. ad Calc. *Carteia* fruſtra colligitur orta e Phoenicio vocabulo, urbem denotante, propter Althaeae excellentiam. Licet enim huic conjecturae id veri ineſſe poſſit, ut vox Graeca Polybii 'Αλθαία a Phoenicia voce diverſa fuerit, non tamen ideo exiſtimandum, ut ἄϛυ, Athenas, Urbem, Romam appellavere Graeci et Latini, ita quoque 'Αλθαίαν κατ' ἐξοχὴν Phoenicia dialecto urbem vocatam eſſe: non enim, uti Athenae totius Atticae, Roma Italiae, ſic 'Αλθαία Olcadum quidem; non Iberiae caput erat. Quae cum ita ſint, Sigonii quidem unice veram puto explicationem; conjeci interim, 'Αλθαίαν Polybii non fuiſſe dictam Althaeam Livio. Unus quippe Codex, monente Drakenburgio, qui tamen Sigonium ſequitur, *Certhaiam* habet, quod puto corruptum ex *Certimam* ſeu *Certhimam*. XL. 47. (*Gracchus*) *ad praevalidam aliam urbem* (*Certimam appellant Celtiberi*) *pervenit*. Praecipuum conjecturae meae argumentum eſt, peritiſſimos rerum Hiſpanicarum ſcriptores a Cellar. I. I. p. 100. laudatos, quos et Nonius in ſua Hiſpania c. 47. ſequitur, Althaeam in regno Toletano, decem circiter leucis a Toleto in ortum remotam poſuiſſe, neque illud alienum eſſe a Livii deſcriptione, unde conſtat, 'Αλθαίαν non Alcen inter et Ergavicam, uti eam locat Koelerus Geogr. ant. Tab. 3.

 Hi-

Hiſpan., ſitam fuisſe; ſed ita, ut prior Ἀλθαία fuerit, tum Alce, tandem Ergavica: jam vero Livio d. l. c. 47. et ſeqq., Gracchus primum *Certimam* cepit, inde ad *Alcen* procesſit, unde tandem venit ad *Ergavicam*. Quae cum ita ſint, cumque Ἀλθαία praecipua Olcadum urbs, Graccho in Hiſpania bellante, exſtiterit adhuc, quod dubium non eſt, credibile mihi videtur Ἀλθαίαν Polybii, *Certimam* ſeu *Certhimam* Livio fuisſe appellatam. Adhaec, cum, Livium, oppidorum minus celebrium omisſis nominibus, nobilisſimas ex iis, quae Romani Graccho duce ceperant, et praecipuas urbes memorasſe reperiam; veluti poſt Mundam, erant *Certima*, *Alce* et *Ergavica*, et quidem *Certimam* nuncupet *urbem praevalidam*, Ἀλθαία autem βαρυτάτη πόλις Ὀλκάδων Polybio l. l., Livioque *opulentum oppidum et caput hujus gentis* praedicetur, non immerito exinde, praeſertim, ob eundem *Certimae* et Ἀλθαίας ſitum ſupra veriſimiliter probatum, colligitur, Ἀλθαίαν τὴν βαρυτάτην πόλιν Ὀλκάδων; *Certimam praevalidam urbem* ſive *opulentum oppidum et caput Olcadum* esſe. Neque obſtat, *Certimam* videri Celtiberiae; Ἀλθαίαν vero Olcadum esſe; nam luculenter patet, Alce l. l. c. 49. in ditionem Graccho permisſa, Thurrum regulum ejus *Celtiberos veteres ſuos ſocios* appellasſe, indicio Alcen ad ſocietatem belli cum iis adverſus Romanos pertinuisſe magis, quam Celtiberiae proprie ſic dictae fuisſe; quod eo magis credibile, quia ad Alcen Celtiberorum caſtra erant, quibus cum in-

ingenti eorundem caede a Romanis expugnatis, ad Celtiberiam depopulandam Gracchus copias ducebat; videntur igitur Romani tum demum Celtiberiae fines invaſisſe: jam vero ſi hoc de *Alce* conſtet, ſummo jure idem de *Certima* remotiore adhuc confici poteſt; neque ſcripſit Livius, *Certimam* Celtiberiae fuisſe; ſed Celtiberos *iſtam praevalidam urbem Certimam appellasſe.*

Cap. 6. *quibus quum adesſet idem, qui litis erat ſator, nec* certamen juris *ſed vim quaeri appareret.*

Certamen juris optime Erneſtus Glosſ. Liv. in voce *certamen*, exponit *certamen de jure.* Ita I. 17. *in patrum interim animos certamen regni ac cupido verſabat;* et ſic ſaepius. An interim *certamen juris* et *vis* hic loci recte opponantur, dubito: convenientius contraria ſunt *jus* et *vis* XXI. 31. *jure minus, vi plus poterant*, uti et alio ſenſu conjunguntur eidem XXVI. 12. deinde *quaerere certamen juris* non minus offendit; erat enim jam certamen, cui praeſtitisſet; nec *certamen juris* esſe, *ſed vim quaeri.* Monuit autem Drakenburgius ad h. l. in Lov. I. inveniri, nec *certamen jus ſed vim quaeri*, unde locum ſic reſtituo: *nec certamine* jus *ſed vim quaeri appareret*, hoc eſt, quum appareret non de juſto et aequo Hannibalem movere lites, ſed belli cauſa eum certare. En igitur finem, quem litibus ſerendis ſibi conſtituerat, a Saguntinis detectam, huc ſpectantem, *non ut jus, ſed ut vim quaereret. Jus quaerere* recte di-

dictum, uti *jus poſtulare* V. 36., et Cicer. 2. Philipp. c. 29. *jus poſtulabas: ſed quid ad rem? plus ille poterat. jus*, hoc eſt, *aequum*, vid. Erneſt. in Clav. Ciceron. voce *jus*.

Cap. 7. *Oriundi a Zacyntho inſula dicuntur, mixtique* etiam *ab Ardea Rutulorum quidam generis.*

Hic licet locus hactenus a nemine, quantum ſciam, falſi damnatus ſit, codicesque ad unum omnes vulgatam tueri videantur; poſtrema tamen, uti vulgo leguntur, a Livio profecta vix crediderim. Voces *mixti generis* gignendi caſu conjungendae; ſic enim I. 9. *proinde ne gravarentur homines cum hominibus ſanguinem et genus miſcere.* Poſtrema igitur hoc modo cohaerent. *Et quidam etiam mixti generis ab Ardea Rutulorum.* Imo vero non iſti *quidam* erant duntaxat *mixti generis*; ſed quoniam non omnes omnino a Zacyntho, ſed nonnulli ab Ardea Rutulorum orti erant, *Saguntinos* generatim *mixti generis* fuiſſe puto ideo, quod orti a Zacyntho initio cum Rutulis *miſcuerant genus.* Eodem ſenſu — XXX. 35. *Auxiliares Karthagienſium mixti colluvione omnium gentium* dicuntur. Quae quum ita ſint, mutato *etiam* in *nam*, locum ſic legere non vereor: *Oriundi a Zacyntho inſula dicuntur, mixtique* (nam *ab Ardea Rutulorum quidam*) *generis.* Pari ratione hujus libri c. 5. J. F. Gronov. Vulgo ibi legitur: *Peditum agmen in ripa, elephantos ante quadraginta diſpoſuit.* Sed. V. S. e codd. reſtituit;

ruit: *Peditum agmen in ripa, elephantos*, ſive ut Drakenb. mavult, *elephantosque (quadraginta autem erant) diſpoſuit.* Ubi tamen cum Dukero Vulgata mihi verior videtur; optime enim *ante* pro *in fronte* non ſemel Livio uſitatum, teſtimonio quoque Gronovii uſus, V. D. indicat. Elephantos autem *in prima fronte* diſponere praeſertim ante flumen, cum ab altera parte vim conjiceret, ad obterendos inde delatos hoſtes prudentis erat ducis; et ſaepius etiam alia de cauſa ab Hannibale factum video XXX. 35. *Elephantos* (inſtruxit) *in prima fronte: quorum fortuitus impetus atque intolerabilis vis ſigna ſequi et ſervare ordines Romanos prohiberet.*

Sub fin. Cap., *Ut vero Hannibal ipſe, dum murum incautius ſubit, adverſum femur tragula graviter ictus* cecidit.

Quamvis haud ignorem, verbum *cadere* pro *occumbere* tum potisſimum uſurpari, quum certando quis occiditur; tamen, quia proxime praecedit *tumultuariis quibusdam certaminibus haud ferme plures Saguntinos cecidisſe*, hoc eſt occiſos esſe, *quam Poenos*; et facile quis opinaretur, etiam ipſum Hannibalem *adverſum femur tragula graviter ictum cecidisſe*; hoc eſt vulnere iſto gravi tanquam mortifero ſtatim mortuum esſe; ambiguitatis iſtius tollendae cauſa aptius legi poteſt. *Ut vero Hannibal ipſe, dum murum incautius ſubit, adverſum femur tragula graviter ictus* concidit. Ita ſaltem Nepos in Vita Epamin. c. 9., *neque prius abſcesſerunt, quam magna caede facta multisque occiſis fortisſime ipſum Epami-*

non-

nondam pugnantem, ſparo eminus percusſum concidere *viderunt.* et Livius XLI. 16. *Acceſſerat ad religionem, quod Cn. Cornelius conſul ex monte Albano rediens, concidit.*

Cap. 8. *Abundabat multitudine Poenus; ad centum enim quinquaginta millia habuisſe in armis ſatis creditur. Oppidani ad omnia tuenda atque obeunda multifariam diſtineri coepti* ſunt. et *non ſufficiebant (jam enim feriebantur arietibus) muri, quasſataeque multae partes erant.* J. F. Gronovius interpungendi rationem, quam paulo ante ad c. 7. vidimus minus recte c. 5. h. libri ab eo inſtitutam esſe, etiam hic repetiit; eodemque ordine locum Drakenburgius edidit. Sed praeterquam quod Dukerus *το ſufficere* ad ea, quae proxime praecedunt, necesſario pertinere oſtendit, verborum ſimul nexus talem interpungendi rationem vetat; namque poſterior hujus loci pars inde ab *jam enim* hac ratione cohaeret: *jam enim multae muri partes feriebantur arietibus, quasſataeque erant,* quod facile patet. Praeterea *abundare multitudine*, et *non ſufficere iſti* ſibi *ἐναντία* esſe apparet. Quorum certe vis oppoſitorum valde minuitur, ſi a voce *oppidani* interpungendo *non ſufficiebant* divellantur; ita enim ſunt contraria: *Poenus multitudine abundabat — oppidani iſti non ſufficiebant.* Idcirco nullus dubito, quin hic quoque mendum Livio inſcitia Librariorum adhaereat, et quidem in his: *ſunt. et*; qui tamen tolli facile poteſt legendo: *Abundabat multitudine Poenus; Oppidani ad omnia tuenda atque obeunda multifariam*

iam *diſtineri coepti* cunctis *non ſufficiebant;* *am enim feriebantur parietibus muri quasſataeque multae partes erant.* Quippe quum jam variis modis multis muri partibus adesſe et hic illic agere cogerentur, *ſimul omnibus* non ſufficiebant. *cuncta*, hoc eſt, *omnia ſimul et una* VII. 34. *admiratione paventibus cunctis, quum omnium in ſe vertisſet oculos.* Vid. quoque Erneſt. glosſ. Liv. voc. *cuncti. Sufficere* autem *cunctis* idem eſt, ac ſuppeditare ſatis defenſorum ad omnia ſimul tegenda. Eadem ſignificatione hoc verbo Livius alias uſus eſt. XXIX. 31. *et (mons), quia pecori bonus alendo erat, hominum quoque carne ac lacte veſcentium ſufficiebat alimentis;* hoc eſt, hominibus ſatis alimentorum ſuppeditabat. XXXVI. 45. *quoad ſufficere remiges potuerunt*, hoc eſt, quoad ſatis virium ſuppeditare potuerunt. ideo illic paulo inferius eſt: *reficere remigem*, exhauſtis eorum viribus. Neque aliter interpretor locum III. 16., tot virorum eruditorum curis tentatum; *jam Horatius eos, excurſionibus ſufficiendo praeliisque levibus experiundo asſuefecerat ſibi potius fidere*, cet. *ſufficiendo excurſionibus*, hoc eſt, asſiduas excurrendi occaſiones praebendo. *Eos* enim illic, monente Dukero, qui tamen aliter haec interpretatur, ad *asſuefecerat* pertinet; interim mea ſuperiorum locorum explicatio confirmatur, quod idem V. D. ad h. l. acute obſervat, *ſufficere* κατ' ἔλλειψιν nominis vel alterius partis ſaepius poni ſolere.

Eod. cap. *Nihil tumultuariae pugnae ſimile erat,*

erat, quales in oppugnationibus urbium per oc-caſionem partis alterius cenſeri *ſolent.* Verbis, *per occaſionem partis alterius*, nodus ineſt, cui ſolvendo interpretatio Erneſti gloſſ. Liv. in voce *occaſio* vix ſufficere videtur. *Conſerere pugnas per occaſionem partis alterius*, id eſt, inquit ibi, *quum pars altera occaſionem aut praebet aut nanciſcitur. Pars altera*, hoc eſt, ſeu *oppugnatores*, ſeu *oppidani.* Nonne vero praeſtitisſet tum: *partis alterutrius?* Inſuper Livio uſitatior loquendi formula: *pars altera* et *altera* X. 2. *altera (pars juventutis) in regionem, qua effuſa populatio nuntiabatur, altera — ad ſtationem navium ducta.* XXIV. 3. *pars altera metu dedita hoſti, pertinacior (altera) in repugnando telis obruta et confixa eſt*, et XXI. 57. *ex parte altera — in altera.* ſatis quoque fuisſet *per occaſionem.* Saltem Livii ſunt: XXI. 11. *tum Hannibal occaſionem ratus* XXIV. 37. *nulli occaſioni fraudis Romanum pateri.* XXXVII. 26. *per occaſionem fraude praeparatam*, et ſaepius. Tandem *occaſio partis alterius* non ſimul ſignificare posſe videtur, *quam pars altera habet et praebet;* ſed *unum* vel *alterum;* nam ita gignendi caſus ſimul *posſesſive* et *active*, uti grammatici loquuntur, a Livio ſumtum esſet, quod tamen vix credibile; nam ipſe alias *utramque occaſionem* diſtinguere ſolet. XXII. 39. *neque occaſioni tuae deſis*, et ibid. *ſuam occaſionem hoſti prodere*, neque aliter Cicero X. ad Diverſ. Ep. 21. *ne noſtra mala ſuam occaſionem praebent.*

Cum

Cum autem in oppugnatione urbium occaſio potiſſima, ne dicam, unica ſit, ſi oppidani erumpere in ſtationes et opera hoſtium poſſint, et Livius c. 7. h. libr. iſta certamina *tumultuaria* nuncupet, hic loci indigitare videtur, pugnam iſtam, quam Hannibal cum Saguntinis *inter ruinas muri et tecta urbis* conſerebat, non fuiſſe ſimilem pugnae tumultuariae, quales vulgo habebantur in oppugnatione urbium, erumpentibus, ſi poſſent, oppidanis in ſtationes operaque hoſtium, verum illic juſtam conſtitiſſe utrimque aciem. Id tamen non videntes Librarii locum miſere depravarunt. Prius corrupte *alterius* dederunt; dein *cenſeri*, quod aliter fieri non poterat, in *conſeri;* alii vero in *conſciri* abire juſſerunt. Legendum equidem puto: *Nihil tumultuariae pugnae ſimile erat, quales in oppugnationibus urbium per occaſionem partis ulterioris cenſeri ſolent.* In oppugnatione urbium *pugnae ulterioris partis*, quae fiebant ultra urbem, *per occaſionem*, cum poſſent erumpere oppidani in ſtationes et opera hoſtium (id autem poterant, *ſubmoto* a muro *hoſte*, vid. ſupra cap. 7.) *cenſeri ſolebant*, pluris vulgo non aeſtimabantur quam *praelia tumultuaria:* mira inde res *inter ruinas muri et tecta urbis* conſpiciebatur, cum illic quoque *nihil* ejuſmodi *tumultuariae pugnae eſſet ſimile; ſed juſtae acies, velut in patenti campo conſtitiſſent: pars ulterior urbis*, hoc eſt, *ultra oppidum.* XXXIV. 20. *Ceteras copias ad ulteriorem partem urbis circumducit, et* — *eos* (delectos ex iis) *ad murum oppugnandum*

ſub-

ſubire jubet. Ad partem ulteriorem urbis, h
eſt, *ultra urbem;* non *ad partem remotiore*
quoniam urbs in longitudinem valde porre
erat, uti vult Erneſt. Gloſſ. Livian. in v
ce *ulterior*. Huic enim interpretationi c
pugnat verbum *circumducere*. Inde ap
A. Gell. Noct. Att. 12, 13. *ultra oppidu*
intra oppidum. et ſic V. C. *ulterior ripa* n
eſt *remotior in longitudinem*, ſed *trans flum*
et *ulterior Gallia*, *trans Alpes ſita*.

Haec hactenus, plura deinceps. Tom. I

HERMANUS BOSSCHA SOCIETATI RHENO-TRAIECTINAE. S. P. D.

Quod nuper dixit HUSCHKIUS, vir doctiſſimus, eam eſſe Propertii, e magno iſto literarum naufragio vix ſervati conditionem, ut multorum medicorum opem implorare videatur, id vere dictum eſſe nemo negabit, qui quidem aliquam cum hoc Poëta familiaritatem contraxerit. Mihi quidem longe plura et graviora eſſe videntur Poëtae peſſime affecti vitia, quam ut vel omnium medicorum coniuncta opera perſanando illi ſufficiat, niſi fortasſe ex libris MSS. ſi qui alicubi lateant, nova ſubſidia afferantur. Quamquam enim nec nos noviſſimi Editoris, P. BURMANNI, V. Cl. eximiis in Propertium meritis vel minimum quidem detrahi velimus, haud ſcio tamen, an omnis iſte Viri Cl. tam magnus labor et apparatus non magis eo valeat, ut quantum adhuc deſideretur auxilii, inde intelligas, quam feliciter in perſanando Poëta adhibitam curam tibi gratuleris. Enimvero cum is ſit Propertius, in quo vel

minimum vitium reſiduum aegre feras, ita qui ex innumeris, quibus adhuc laborat, unum tamen atque alterum ei demat, is de literis elegantioribus bene meruiſse dicatur: cuius adeo laudis me cupidum ingenue equidem profiteor. Itaque cum per ferias aeſtivas hoc anno ruſticanti aliquid videretur ſuſcipiendum, quod nec magnam librorum ſupellectilem poſceret, et a gravioribus negotiis remisſionem aliquam atque otium quaerenti nec nimiam animi intentionem poſtularet, et cum voluptate coniunctam haberet utilitatem, praeſertim mihi placuit ad Propertium diu neglectum reditus, cum ut animum, multis curis plus quam ſatis erat languefactum, iucunda Poëtae lectione reficerem, tum ut ſi quae olim inter legendum ſubnatae fuisſent coniecturae, eas ex adverſariis eruerem, et ſub examen vocatas digererem; aut etiam ſi quas novas repetita lectio ſuppeteret, iis priores augerem, et ex omnibus ſelectas, quae maiorem probationis vim habere viderentur, eas deinde, tamquam debitam Societati Rheno-Traiectinae, cui nuper adſcriptus eram ſocius, ſymbolam conferrem. Vobis adeo, Sodales Optimi! ſiquid dignum veſtra Societate ſcriptione praeſtitisſe viſus fuero, erit quod mihi gratuler. Valete.

A. d. 26 Octobris ao ↀↀↀCCC.

SYM-

SYMBOLA CRITICA

IN

PROPERTIUM.

Lib. I. El. 15. vs. 7.

Nec MINUS *Eois pectus radiare lapillis.*

Mirum, ni omnes elegantiae ſtudioſos offendat frigidum illud *nec minus*, quod tamen nemini interpretum videtur displicuiſſe. Equidem vix dubito, quin ſcripſerit Poëta:

Nec METUS *Eois pectus radiare lapillis.*

nec metus (eſt tibi), id eſt, *non metuis*; ut *pudor eſt* pro *pudet* I. 9. 33. et III. 11. 20. Sic egregie hoc diſtichon convenit cum praecedente:

Et potes heſternos manibus componere crines,
Et faciem longa quaerere deſidia.

nam *poſſe* et *non metuere* in ſimilibus ſolemnes

nes ſunt formulae, et permutari ſolitae. Ita Elegia proxime praecedente *vs.* 17.

Illa neque Arabium METUIT *tranſcendere limen.*

et mox *vs.* 19.

Nec TIMET *oſtrino, Tulle, ſubire toro.*

ſi cui autem durior videatur hac in formula ellipſis verbi ſubſtantivi, huic omnem ſcrupulum eximat Virgilii auctoritas: ſic enim ille *Aen. I.* 548.

NON METUS, *officio ne te certaſſe priorem Poeniteat.*

IBID. VS. 29.

MUTA *prius vaſto labentur flumina ponto.*

Muta eſt ex ſententia MURETI, cum Codd. conſentiant in *multa.* Hoc autem ut corruptum eſſe nec ipſe dubito, ita miror nemini in mentem veniſſe emendationem cum facillimam, tum certiſſimam:

NULLA *prius vaſto labentur flumina ponto.*

quam emendationem ſi exemplis firmare neceſſe eſſet, multa in eamdem ſententiam conquirere facile foret, ſed unus inſtar omnium ſit Virgilii locus *Aen. I. vs.* 607.

In

In freta dum fluvii current —— ——
Semper honos nomenque tuum laudesque manebunt.

El. XVIII. vs. 17.

An quia parva damus mutato ſigna CALORE
Et non ulla meo clamat in ore fides?

In tractando hoc loco minime ſibi ipſe conſtat Cl. Burmannus. Nam cum in notis iure damnet receptam a Broukhusio lectionem *calore*, pro qua in aliis Codd. eſt *colore*, illum tamen ipſe in textum recepit. Praeterea, poſtquam initio verba ſecundi verſus *meo clamat in ore fides* male, ut equidem cenſeo, interpretatus erat *ſigna amoris manifeſta pallore dat*, idem in ſequentibus multo rectius: „ Verus, inquit, verſus ſecundi ſenſus eſt: „ et quia non ſemper in ore habeo, et cum „ clamore praedico fidem meam". Eidem Burmanno diſplicuisſe videtur epitheton *parva*, pro quo dubitanter pronunciat forte posſe legi *rara*. Mihi quidem, ſiquid mutandum, placeret *parca*, quae levior certe ſit mutatio. *Parca* autem ſigna recte dici posſunt pro *rara*, *minus crebra*, ſicut *parcius* pro *minus crebro* apud Horatium, *L. I. Od.* 25. *vs.* 1.

Parcius *iunctas quatiunt feneſtras*
Ictibus crebris iuvenes protervi.

nec ſpernendam fortasſe cenſebunt hanc conieсturam, ſi qui mecum in pentametro inſuper

pro *non ulla* legere malint *non multa*. Et ſane, cum quidam Codd. habeant *nonnulla*, parum abeſt quin credam, veram lectionem fuiſſe *multa*, quod et alias cum *nulla* fuiſſe permutatum a librariis, ſatis patet ex certiſſima noſtra emendatione, ſupra propoſita ad *El.* 15. *vs.* 29. Quid ergo ſi hoc modo locum refingamus?

An quia PARCA *damus mutato ſigna* COLORE,
Et non MULTA *meo clamat in ore fides?*

ut *non multa* ſit pro *non multum*, *non ſaepe*, *non continuo*.

El. XIX. vs. 9.

Sed cupidus falſis attingere gaudia palmis,
Theſſalis antiquam venerat umbra domum.

Vix convenire Burmanno videbantur *cupidus* et *Theſſalis umbra*; et vero peſſime coniunguntur; nam *cupidus* referendum ad praecedentia *Phylacides heros*. Ille igitur cupidus

Falſis attingere gaudia palmis,

iam umbra, ſive in umbram mutatus, venerat domum antiquam; quae certe ſtructura multo eſt ſimplicior, quam ſi cum Burmanno aſſumas *cupido*, tamquam ablativum abſolutum, qui huic loco, ſi quid video, parum convenit. Ceterum per *domum antiquam* multo

to rectius *Laodamiae domum* intelligit BURMANNUS, quam idem legendum proponit *ad Stygiam domum.* Intempeſtivam autem eruditionem promit JACOBS in Epiſtola ad FRID. ASTIUM, huius Obſervationibus in Propertii carmina praefixa, qui pro *antiquam* legendum proponit *affectam*, ideo quod domus Laodamiae non modo non antiqua, ſed ne perfecta quidem esſet, unde Poëta Graecus eam ἡμιτελῆ δομον vocat in verſu, quem expresſisſe illi videtur Propertius: quaſi vero de vetuſtate domus aut novitate hoc loco quaeſtio esſet, et non ſimpliciter *antiquam* domum dixisſet Poëta, pro *eam domum, quam olim habitaverat Proteſilaus.* Quo ſenſu *antiquus* frequentari quis ignorat? vid. Virg. *Aen. II.* 137. Alias, niſi in vulgata esſet acquieſcendum, ad firmandam JACOBSII coniecturam afferri posſet aliorum etiam, tamquam Luciani, quin ipſius Homeri auctoritas, quibus tamen ἡμιτελης δομος Proteſilai non tam de ipſis aedibus, quam de nuptiis inchoatis tantum et imperfectis poſitum esſe doctioribus videtur. Vid. DOERING *ad Catul. carm.* 68. *vs.* 75.

IBID. VS. 19.

Quae tu viva mea posſis ſentire favilla,
Tum mihi non ullo mors ſit amara loco.

Nondum inſpexeram ELDIKII coniecturam, in addendis ad hunc locum a BURMANNO communicatam, cum mihi de loco pene conclamato audaciori manu ſanando cogitanti

eadem fere, quae illi, ſeſe offerret coniectura, niſi quod initio verſus pro *quum tu*, quod placebat Eldikio, legendum videretur *quae ſi.* Itaque ſic locum ipſe conſtitueram,

Quae ſi viva meam poſſis ſepelire favillam,
Tum mihi non ullo mors ſit amara loco.

Hoc quidem, ni fallor, aptiori vinculo hoc diſtichon cum praecedente erit coniunctum, et admiſſa hac emendatione, cuius laudem, ſi qua eſt, lubens equidem ex parte cedo, totius loci ſenſus ſatis erit planus et expeditus. Astius hoc modo locum tentavit:

Quae ſi, vita, mea poſſis miſcere favilla.

Utra ſit praeferenda coniectura, aliorum eſto iudicium.

Lib. II. El. 1. vs. 45.

Laus in amore mori: laus altera, ſi datur uno
Poſſe frui. fruar o ſolus amore meo.

Haec lectio ſi retineatur, haud equidem video, quomodo ultima huius diſtichi verba cum proxime antecedentibus cohaereant: quae tamen, niſi cum his cohaereant, vix ullum mihi ſenſum habere videntur. Itaque cum optet Poëta, ſolus ut amore ſuo fruatur, neceſſe eſt, antecedentibus hanc ineſſe ſententiam, ut, cum prima laus ſit in amore mori, huic proxima ſit laus, ſi quis ſolus amore

ſuo fruatur, excluſis rivalibus, id quod
rmatur *vs.* 51. et 52. ubi indicat, non es-
quod metuat, ut ſolus Cynthia ſua frua-
ır, quippe quae leves puellas ipſa culpare
oleat. Itaque diſtichon intermedium, a Sca-
gero intruſum, loco movendum cenſeo;
ro eo autem, quod nunc legitur:

Si datur uno
Poſſe frui.

gendum eſſe vel *uni*, vel potius *unum*,
uod cum antiquitus ſcriberetur *unom*, aut
er compendium *unō*, inde ortum exiſtimo
ulgatam lectionem *uno*. Hac recepta emen-
latione optime ſic omnia cohaerebunt: *laus*
n amore mori; altera laus, *unum*, *id eſt*, *ſo-*
lum poſſe frui; cuius laudis cupidiſſimus
Poëta in hoc votum erumpit:

Fruar o ſolus amore meo.

hoc iam votum ratum fore auguratur ex ip-
ſius Cynthiae celebrata fide, ut quae *leves*
puellas culpare ſoleat:

El. IV. vs. 4.

Et nobis AQUILO, *Cynthia. ventus erit.*

Merito exagitat BURMANNUS inutiles, ne di-
cam, ridiculos conatus doctorum virorum,
pro Aquilone, cuius hic nullae partes, pu-

 gnan-

gnantium, idemque optime perſpexit, mentem Poëtae quem adeo ſcripſiſſe opinatur:

Et nobis ALIO, *Cynthia, ventus erit.*

ſed ut hanc Poëtae mentem reddamus, ne iſta quidem vocis immutatione opus eſt, cum ſola literarum tranſpoſitio ſufficiat, ita ut pro *aquilo* legamus *aliquo*, ſicut enim *aliquid* ſaepius dicitur pro *aliud quid*, de quo uſu vid. ERNESTI *ad Tacit. A. I.* 4. et RUHNKEN. ad *Vell. Pat. I.* 17. et apud ipſum Propertium hoc libro *El.* 22. *vs.* 14. *neſcio quas* ponitur, pro *neſcio quas alias:*

Haec te non meritam totas exſpectat in horas:
At tu neſcio quas *quaeris, inepte, fores.*

ita *aliquo* pro *in alium quem locum* dicitur a Bruto in epiſtola ad Ciceronem, *ad Div. XI.* 1. *Migrandum Rhodum, aut* ALIQUO *terrarum arbitror.* Inaudita vero prorſus audacia JACOBS aliam hic Poëtae mentem obtrudere conatur, propoſita hac coniectura:

Nobis Archilochi, Cynthia, virus erit.

nec melius ASTIUS *Obſervat.* p. 23.

Nec votis Aquilo, Cynthia, iniquus erit.

totus enim orationis contextus nos docet, minari Poëtam, ſe ob perfidiam dominae alio

alio tranſlaturum eſſe amorem ſuum, unde ſtatim ſubiungit:

Inveniam tamen e multis fallacibus unam.

ubi *tamen* idem eſt ac *ſaltem*, quod nec Burmannus nec Douza videntur intellexiſſe.

El. V. vs. 1.

Non ita complebant Ephyreae Laidos aedes,
Ad cuius iacuit Graecia tota pedes.

&c. Ad hunc locum ita Burmannus „ non „ video", inquit, „ quomodo initium huius „ Elegiae cum illis, quae ſequuntur, *Quin* „ *etiam falſos* cet. recte cohaereat; deberet „ enim ſubiungi: *quam tuas aedes obſident* „ *amatorum examina.* Vel ſimilia". Itaque ferre non potuit Vir Cl. alterum comparationis membrum deſiderari. Quae legens mirabar, Viro in Poëtis antiquis verſatiſſimo non animadverſum fuiſſe, hos Poëtas delectari nonnunquam iſtiusmodi comparationibus, in quibus alterutrum membrum tacite intelligatur. Mihi quidem ſtatim in mentem venit Ovidii locus ex epiſtola Didonis ad Aeneam, quae ab ſimili plane comparandi ratione incipit:

Sic, ubi fata vocant, udis abiectus in herbis,
Ad vada Maeandri concinit albus olor.

ubi adeo ex Burmanni ſententia pariter ſubiun-

iungi debuiſſet: *ſicut ego nunc te, o Aenea, extremum flens alloquor*, aut ſimilia. Nihil igitur in Propertii loco deſiderari exiſtimo.

IBID. VS. 27.

Sed non immerito velavit aranea fanum.

BURMANNUS coniicit: *Sed nunc emeritum.* Sed nihil mutandum nobis videtur. *Non immerito* hic idem valet ac *ne miremur araneis fanum velari;* quia nimirum corruptis moribus Deorum cultus negligitur. Eo ſenſu adverbium *merito* ſaepius adhibet Noſter, tamquam *L. I. El. 9. vs. 7.*

Me dolor et lacrymae merito fecere peritum

ubi vulgatam recte defendit ASTIUS.

EL. X. VS. 45. et ſeqq.

Nam quo tam dubiae ſervetur ſpiritus horae?
Neſtoris eſt viſus post tria ſecla cinis.
Quis tam longaevae meminisſet fata ſenectae
Gallicus Iliacis miles in aggeribus?
Non ille Antilochi vidisſet corpus humati;
Diceret aut: O mors cur mihi ſera venis?

Corruptum non una parte hunc locum, nec niſi audaciori manu ſanandum, viri docti, vario modo tentantes, agnoſcunt. Et in ſecundo quidem diſticho prae ceteris probanda videtur BURMANNI coniectura:

Cui

Cui ſi tam longae minuisſet fata ſenectae.

in quo ſi praeterea probari posſit exemplis *Gallicum militem* recte dictum pro Troiano, quod mihi quidem nondum conſtat, hanc iam partem ſatis integram haberemus. Sed prioris diſtichi verſum alterum,

Neſtoris eſt viſus poſt tria ſecla cinis.

minus ſollicitos habuisſe videtur interpretes, cum tamen, ſicut nunc legitur, ſatis commodam verborum interpretationem non admittat. Unus D'ORVILLIUS tentavit:

Neſtor et eſt factus poſt tria ſecla cinis.

in qua coniectura miror equidem BURMANNUM acquieſcere, quaſi vero ſenſus ſit, Neſtorem, quamvis longaevum, mortalitatis conditionem tamen non effugisſe; quod contextui plane repugnat. Quin id potius indicare voluit Poëta, tanti non esſe vitam, multis malis obnoxiam, ut nimis diu producatur: idque confirmat Neſtoris exemplo, qui cum diutius, quam quisquam mortalium, vixisſet, utique felicior fuisſet, ſi ad Troiam ab hoſte foret occiſus, quando Antilochi mortem certe non luxisſet. Mendum latere in voce *viſus* vix dubito. Itaque cum in Codice antiquisſimo, unde deſcripti ſunt ſequentes, totus hic locus parum clare expresſus fuisſe videatur, atque adeo ex librariorum ingenio partim ſuppleri debuerit, huic parti

ti non minus quam ceteris audaciori coniectura ſuccurrere quid vetat? Pro *viſus* adeo legendum opinor *poſitus*, quod ſollemne eſſe in talibus, atque adeo aptisſimum huic loco verbum quivis, credo, fatebitur. Prima fortasſe Syllaba deleta erat, ut relinqueretur *ſitus*, quod cum metri legibus adverſaretur, librarii ſuppoſuerunt *viſus*.

El. XI. vs. 2.

Quum caderent MAGNAE *Laomedontis opes.*

Minus recte MARKLANDUS hic praeferebat *magni*, probante, ut videtur, BURMANNO: neque enim tam ad perſonam Laomedontis hic reſpicitur, quam ad opes, id eſt regnum Troianum, quas optimo iure *magnas* dixit Poëta.

Ibid. vs. 8.

Daedaleum LINO *quum duce rexit iter.*

Quid HEINSIUM moverit et BURMANNUM, ut pro *lino* legere mallent *filo*, equidem non intelligo. An putabant, *linum* non recte dici pro *filo* ex lino confecto? At eodem certe modo *lina* pro *retibus* poſuit Virg. *Georg. I.* 142.

Pelagoque alius trahit humida lina.

et *tortum linum* pro fune Ovid. *Faſt.* III. 587.

Dum-

Dumque parant torto ſubducere carbaſa lino.

nec facile inducar, ut credam *filum* uſitatius vocabulum, in *linum*, quod magis poëticum, a librariis esſe mutatum. Itaque vulgatam omnino retinendam cenſeo.

EL. XIII. VS. 29.

Adſpice, quid donis Eriphyla invenit amaris.

Verbum *invenire* iure vindicavit RUHNKENIUS, ſed propter ſequens *arſerit*, omnino et hic requiri putem coniunctivum *invenerit*. Errorem ex errore hic fluxisſe vix dubito. Ne multis, epitheton *amaris*, quod et MARKLANDO, item LIVINEIO et GUYETO non ſatis placuisſe videtur, corruptum esſe credo ex *aureis*. Donum enim illud non ab initio amatum erat Eriphylae, ſed vehementer cupitum, cum amarum eventus demum reddiderit. Proprium adeo dono epitheton, cuius cauſa tam avide peteretur, erat *aureum*, quod ut Poëtae reſtituamus, ipſe nos monere videtur *L. III. el.* 11. *vs.* 57.

Tu quoque ut auratos gereres, Eriphyla, lacertos.

Itaque ſic locum refingamus:

Adſpice, quid donis Eriphyla INVENERIT AUREIS.

EL.

El. XIV. vs. 33.

De me, mi certe poteris formoſa videri.

Univerſi loci ſenſus poſtulat, ut pro *certe* legamus *per te*, quod cuivis ad ea, quae praecedunt, attendenti, patebit. Pulchre, ni fallor, huc facit alius Noſtri locus *El.* 22. *vs.* 30.

Heu quantum PER SE *candida forma valet.*

El. XVII. vs. 17.

Nunc quoque, qui RESTET, *iam pridem quaeritur alter.*

Excerpta Scaligeri habent *praeſtet*, quod ut minime genuinum cenſeo, ita inde facile elicienda mihi videtur vera lectio *perſtet.* Senſus enim eſt: „ alter iam quaeritur, qui „ non, ut prior ille amans, te deſerat, ſed „ conſtans ſit in amore."

El. XVIII. vs. 13.

Quaeris, Demophoon, cur ſim tam mollis IN OMNES?
Quod quaeris, quare non habet ULLUS *amor?*

Omnino veram cenſeo alteram lectionem, quam quidam Codd. offerunt: *cur ſim tam mollis et amens?* qua manente, ſi praeterea recipias optimam Marklandi emendationem *unus amor*, haud equidem video, quid obſcurita

ritatis ſuperſit. Roganti quippe Demophoonti, cur tam mollis et amens esſet Propertius, ipſe reſpondet per aliam quaeſtionem, quae argumenti inſtar esſet, et cuius hic eſt ſenſus: „ eodem iure quaeri poteſt, cur „ et aliis rebus, quam amore, homines ita „ molles reddantur et amentes;" id quod ſtatim Gallorum ſacerdotum exemplo confirmatur. Aliter HUSCHKIUS, quem vide in *Epiſt. Crit.* p 52.

EL. XXII. vs. 35.

Adparent NON ULLA *toro veſtigia presſo.*

Legendum puto *en nulla*, quod corruptum in *nonnulla*, ut eſt in quibusdam Codd. Firmatur haec coniectura diſticho ſequenti:

ADSPICE, *ut in toto* cet.

LIB. III. EL. 3. VS. 15.

Inque ſinu carae nixus ſpectare puellae
Incipiam, et titulis oppida capta legam.

Asſentior HEINSIO et BURMANNO, qui poſt verbum *ſpectare* aliquid deſiderant, quo referatur. Neutrius tamen probo rationem, qua loco, ut videtur quidem affecto, mederi tentarunt. Propius, Poëtae mentem asſecutus eſt Eruditisſimus STERKE, qui in Actis Literariis huius Societatis Tomo I. p. 167. legendum coniiciebat:

Inque ſinu carae VINCTOS *ſpectare puell*
Incipiam.

et vero captos hoſtes ac vinctos Poëtae
mo obverſatos fuisſe, nullus equidem c
to; *nixus* autem non ex *vinctos* corru
puto, ſed ex *nexos*, ſicut contra *nixa*
ruptum in *nexa L. I. El.* 16. *vs.* 33.
vid. BURMANN. Quinimo frequenter has
ces confundi, oſtendit DRAKENB. ad
LIUM *L. III. vs.* 33. *Nexos* autem pro
ctis, praeter LIVIUM, etiam poſuit Ju
NUS, *L. XXI. C.* 1.

T A N T U M.

G

GERBRANDI BRUINING!

TRACTATUS

DE

GRAECORUM

ALIORUMQUE

POPULORUM

ORIGINIBUS,

EARUMQUE

ANTERIORE

TERMINO

CATACLYSMO.

„ Incerta ſint licet, et obſcura pleraque, quae de
„ primis orbis conditi ſaeculis a profanis traduntur
„ Scriptoribus, praecipua tamen eorum capita, e fabu-
„ loſis rerum ipſarum circumſtantiis eruta, et protracta,
„ vera haud dubie ſunt, neque abjicienda prorſus.
„ Quin immo, ſi cura modo, et judicium, quod dis-
„ cernere valeat, quid diſtent aera lupinis, Hiſtorica
„ Fabuloſis, adhibeatur, ſaepe ex iſta caligine liquidam
„ effulgere videas lucem. Arduam illam quidem inven-
„ tu, atque indagatu: ſed tanto glorioſiorem, immo
„ vero utilisſimam, et dignisſimam, quae diligenter in-
„ veſtigetur, atque orbis eruditi oculis exponatur.

PERIZONIUS.

Orig. Babyl. Proöemio.

SYLLABUS

PARAGRAPHORUM.

In EXORDIO Terminus harum Originum *conſtituitur Cataclyſmus.*

§ I. *Mousſoni maris Indici cauſae, cur id mare maximam partem anni, et ſpeciatim menſe Majo, prae reliquo turgeat Oceano.*

§ II. *Antiquior narratio de Diluvio ejus initium adſtringit, aut patitur adſtringi, menſi Majo, quo tumere ſolet Oceanus Indicus. Hujus autem tumor conſuetus tempore Diluvii immenſum quantum auctus per effectum Cometae tunc apparentis.*

§ III. *Omnibus Oceani fontibus Cataclyſmi tempore apertis, magna pars continentis aquis ſuccubuit. Aliae vero regiones tunc toſtae per Cometam* Typhonis *nomine inſignem.*

§ IV. *Phaëthon Diluvii tempore terram longe lateque incendens, ipſe vero in Eridanum praecipitatus, effigies memorati Cometae.*

§ V. *Ad memoratum Cometam ſpectant tradita de Typhone cum Horo pugnante, et de Pythone Latonam vexante, ſed tandem per Latonae filium Solem confosſo.*

§ VI. Indorum *nomina inſignes Aethiopes forſan per Cometam memoratum colore atro im-*

buti. Opiniones Philoſophorum de ejusmodi calamitatibus ſtatuto tempore redeuntibus. Iisdem vero ſuperior Aegyptus nunquam vaſtata.

§ VII. *Solvuntur objectiones in ſupra dictam ſententiam de Diluvio promtae ex Diluvii narratione Biblicâ, Gentiumque Genealogiâ Hebraicâ.*

§ VIII. *Recta ratio explicandi* Decimi Capitis Geneſeos.

§ IX. *Gentes, quae* Geneſ. X. *inter Japetidas recenſentur, Caucaſi viciniam ab antiquo coluere.*

§ X. *Nomen* Ionum *in Oriente latiore ſenſu, quam inter Graecos, atque eâdem vi gaviſum, quâ των* Ἑλληνων *nomen aliquando etiam adhibitum.*

§ XI. *Dodonaei,* Geneſ. X. 4. *nomine* Dodanim *deſignati, omnes comprehendunt Epirotas; ſicuti Elidis nomen* Eliſa *omnem complectitur Helladem; licet antiquiores Hellenes haud in Elide habitaverint, ſed in Phtiotide.*

§ XII. *Gloſſema duplex in Ariſtotelis* Meteoris *obelo notatur.*

§ XIII. *Hellenum familiae tres e Phtiotide per omnem Helladem effuſae.*

§ XIV. *Nomine* Tarſis *inſignis urbs Hiſpaniae nec Phoenicum colonia, nec Graecorum, ſed gentis, quae unâ cum Graecorum majoribus habitavit in Ciliciâ, ubi veſtigia eorum, queis nomen* Cittim *obtingit,* Geneſ. X. 4.

§ XV. *Ad Ciliciae κητιαις pertinet nomen* Cittim, Jeſ. XXIII. 1.

§ XVI. *Ad Cetidem Ciliciae ſpectant* regiones Cittim, Jerem. II. 10.

§ XVII.

§ XVII. *Nonnulla de Ciliciae Tarſo, atque Hiſpaniae Tarteſſo.*

§ XVIII. *Joſaphatum Ezeongebere naves Tarteſſicas, quae ſimul in Ophiram navigarent, compingere potuiſſe oſtenditur.*

§ XIX. *Diſquiritur, quomodo Hirami naves, unà cum Salomonis navibus, in Ophiram navigare potuerint.*

§ XX. *Excutiuntur fundamenta traditi de Tyro atque Arado in mari Rubro.*

§ XXI. *Nulla* Tyrus, *nullaque* Aradus, *ſed* Tylus, *atque* Arathos, *aut* Aratia, *in mari Rubro obviae.*

§ XXII. *Ad Citiaeos in Cypro refertur* Jeſ. XXIII. 12.

§ XXIII. Jeſ. XXIII. 2. 3. *et* 10. *illuſtrantur.*

§ XXIV. *Gloſſemata*, Jeſ. XXIII. 4. 7 *et* 13. *obvia recenſentur.*

§ XXV. *Nomen* Cittim, Daniel. XI. 30. *ad* κητεις *Italicos reſpicit.*

§ XXVI. Regiones Cittim, Eſech. XXVII. 6. *ad Italiam referuntur.*

§ XXVII. *Veſtigia nominis* Cittim *in Macedoniâ.*

§ XXVIII. Tractus Cittim, Num. XXIV. 24. *deſignat Macedoniam.*

§ XXIX. *Notatur Gloſſema penes Herodotum, quo ſeductus Cl. Michaëlis Pelasgos in Graecâ verſione* Geneſ. X. 2. *inter Japetidas recenſeri fuit opinatus.*

§ XXX. *Pelasgorum antiquiſſimi Argivi, quorum coloni fuerunt Arcades, Spartani, atque Aegialenſes.*

§ XXXI. *Ex Aegypto advenere Danai, Argivorum antiquisſimi. Quae vero ante illorum adventum Argis accidisſe feruntur, res Aegyptiacas ſapiunt.*

§ XXXII. Inachi *nomen demonſtrat, aliquam obtinuisſe adfinitatem inter Argivorum majores, et Cananitas.*

§ XXXIII. *Danai adfines eorum, qui Graecis* Phoenices. *Orientalibus vero* Cananitae *appellabantur.*

§ XXXIV. Danai *avus* Neptunus *idem, qui* Chamus, *pater* Canaānis.

§ XXXV. Danai *pater* Belus *in Aegyptum concesſisſe legitur ex Arabiâ, unde* Phoenicis *pater* Agenor *in Phoenicen.*

§ XXXVI. *Sub* Agenore, *atque* Ogyge, *latent reges Amlakitarum.*

§ XXXVII. Danai *pater* Belus *reverâ nemo alius, quam Babylonis conditor Nimrodus.*

§ XXXVIII. *Res a Nimrodo geſtae exponuntur, ejusdemque nomen explicatur.*

§ XXXIX. *Arabes illi, qui poſt Chaldaeos in Babyloniâ regnasſe leguntur, fuere Nimrodi ſocii Cuſaei.*

§ XL. *Euphrate Babyloniam inundante, Cuſaei ſeſe illinc trans Tigrin receperunt.*

§ XLI. *Phoenices res a Cuſaeis et Belo in Babyloniâ geſtas ad ſuam gentem tranſtulerunt.*

§ XLII. *Paſtores ex Arabiâ irruperunt in* Regiones Miſraim.

§ XLIII. *Inter Paſtores, jam ante Abrahamum in Aegyptum irrumpentes, plures fuere Cananitae.*

§ XLIV,

§ XLIV. *Cananitarum, Arabumque, adfines fuerunt Paſtores in Aegypto reſidui. Ceteri vero Aegyptii alius longe originis, et familia gentis Aethiopicae a Diluvio intactae.*

§ XLV. *Ad Arabum Aegyptiorumque adfinitatem explicandam nihil facit colonia ex Arabiâ in Aethiopiam deducta.*

§ XLVI. *E Paſtoribus in Aegypto verſantibus exorti Danai, et Nephtuchaei, utrique Neptunum venerantes.*

§ XLVII. *Sanchoniathonis tradita de Cabiris.*

§ XLVIII. *Cabiri Sacerdotes Danaorum, Nephtuchaeorum, Paſtorumque in Palaeſtinam concedentium, et reliquorum Cananitarum.*

§ XLIX. *Cananitarum Coloni Solymi in Piſidiâ, Phoenices in Cariâ, Telchines in Rhodo, cui inſulae, aeque ac Delo, Tyroque, nomen fuit* Aſteriae.

§ L. *Mileſii coloni Cretenſium, Cretenſes vero e Palaeſtinâ oriundi.*

§ LI. *Cretenſes partim e Cananiticâ familiâ Ceretum, partim vero ex vicinis Philiſtaeis exorti.*

§ LII. Regio Capthor, *unde egreſſi Philiſtaei, haud deſignat Cyprum, ſed partem Thebaidos, quae omni* Aegypto *nomen dedit.*

§ LIII. *Paſtoribus in Palaeſtinam concedentibus, pars exercitus Aegyptiaci, adſumto nomine* Caſluchaeorum, *eodem tetendit, et partim Philiſtaeorum gentem condidit, partim ulterius profecta fuit.*

§ LIV. *Caſluchaei in Ciliciam, Phrygiam, et Colchidem, divagati.*

§ LV. *Cecropem, in Cyprum, atque inde in Atticen, profectum, Philiſtaeum fuiſſe demonſtratur. Adduntur nonnulla de rebus Atticis, atque oraculo Jovis Pelasgici a Philiſtaeis condito.*

§ LVI. *Phoenicum propago Corybantes, Idaei Dactyli, et Pelasgi, in Phrygiâ, in Thraciâ vero alii Pelasgi ſacris Cabiraeis operati.*

§ LVII. Cadmus *Cananita, et Troglodyta, ſicuti plures ex antiquioribus Cananitis.*

§ LVIII. *Diſquiritur, num Lacedaemon a Cadmi ſociis condita fuerit. Obſervaturque, eos Herculis et Bacchi cultum ſecum in Graeciam attuliſſe.*

§ LIX. *Socii Cadmi Thebas advexere Venerem, atque orgia Cabirorum; qui nonnullos e ſuis Eleuſinem miſerunt.*

§ LX. *Aegyptiaci generis homines, unâ cum Danais in Graeciam profecti, Argos advexerunt orgia Cereris, et Bacchi; quae inde in Achaiam propagata fuere, ad Cadmi vero ſocios aliâ longe viâ, a Paſtoribus, talia in Aegypto edoctis, pervenere.*

§ LXI. *Ultima origo litterarum Cadmearum. Atque earundem numerus.*

§ LXII. *Ulteriora quaedam obſervata de litteris Cadmeis.*

§ LXIII. *Origines Phoenicum, et ſpeciatim Sidoniorum.*

§ LXIV. *In Tyriam rupem ſe recipiunt Sidonii, Sidonemque redeunt, tandem vero condunt urbem Tyrum.*

GRAE-

RAECORUM
LIORUMQUE
POPULORUM
ORIGINES,
ETC.

EXORDIUM.

Terminus harum Originum *conſtituitur Cataclyſmus.*

arro, apud Cenſorinum, *de die natali*, 21.; ,., tria diſcrimina temporum esſe tradit. Primum ab hominum principio ad Cataclyſmum priorem; quod propter ignorantiam vocatur ἀδηλον. Secundum a Cataclyſmo priore ad Olympiadem primam; quod, quia in eo multa fabuloſa referuntur, μυθικον nominatur. Tertium a primâ Olympiade ad nos; quod dicitur Ιςορικον, quia res in eo geſtae veris hiſtoriis continentur.'"

am tractandae Origines nos non tantum limites tertii ducunt intervalli, verum m a primo iſtoc tempore abſtinebimus, d, ſecundum Cenſorinum ,,,, ſive habuit ,,,, ini-

„„ initium, ſi ve ſemper fuit, certe quot anno-
„„ rum ſit non poteſt comprehendi.'" Ab illo Cataclyſmo nobis erit ordiendum, qui rerum ante geſtarum memoriam tantum non penitus abolevit; quique, a Cenſorino quidem *prior*, et mox *Ogygius*, fuit appellatus, ut a Cataclyſmis, quibus Deucalion et Phoroneus nomen dedere, diſcerneretur; qui vero, nobis arbitris, unâ cum Cataclyſmis, ad inſigne illud pertinet Diluvium, cujus in ſacris Hebraeorum litteris fit mentio.

Scilicet, in *Proöemio Diſſertatiunculae, de Verborum Latinorum conjugatione ab omnibus fere Anomalorum tricis vindicanda, et ſecundum Analogiae regulas ad unam unice normam exigendâ*, obſervavimus, populos, qui originem ab hominibus ex iſtoc Diluvio ſuperſtitibus derivarunt, id Diluvium facile in ſuam cuiusque regionem pertrahere potuiſſe, quum ſeſe αὐτοχθόνας eſſe, ſuamque gentem ibidem, ubi ipſi degerent, primum enatam eſſe crederent, eodemque omnia, quae majoribus accidiſſe meminerant, atque illa quoque, conferrent, quae reverâ alibi, antequam ipſorum majores ad ſedes ab ipſis dein occupatas pervenirent, locum habuerant.

Hâc obſervatione, quâ nobis hoc in tractatu ſaepius utendum erit, adhibitâ, cenſemus, unum idemque eſſe Diluvium, ex quo Hebraei Noachum, Sinenſes Yaum, Aſſyrii Siſithrum, Hierapolitani, ſecundum Lucianum, *de Dea Syriâ*, Deucalionem Scytham, Phryges Dardanum, Siculi, ſecundum Hyginum, *Fab.* 153. Deucalionem in montem Aetuam fu-

ugientem, Argivi Phoroneum, Theſſali Deucalionem Phtiotidis regem, Thebani Ogygem, alii vero alios, incolumes evaſiſſe tradiderunt.

Ab hocce jam πολυθρυλλητῳ Diluvio magnam partem pendent antiquae commigrationes gentium, quae praecipuam hujusce tractatus materiem facient. Quam ob rem ante omnia in illud Diluvium eſt inquirendum.

§ I.

Mousſoni maris Indici cauſae, cur id mare maximam partem anni, et ſpeciatim menſe Majo, prae reliquo turgeat Oceano.

Heic loci Diluvii naturam exponere adgredientibus perquam opportuna ſunt ea, quae Clarisſimus De Saint Pierre, in Gallice ductis *Primis Naturae lineis. Tom. I. Sect. IV.* et porro in *Appendice*, de maris fluxu et refluxu, commentatus eſt, quaeque idem Philoſophus ibidem de ipſo Diluvio disſeruit. In nonnullis quidem rem acu minime tetigit; ſicuti jam in *Notâ* ad Belgicum tractatum *de ortu imperii Asſyriaci*, *pag.* 141. monuimus. Id vero haud impedit, quo minus Philoſophi iſtius Theoria, quoad rei nucleum, verisſima, et Cataclyſmi cauſis eruendis ſit utilisſima. Quam ob rem quidquid ex ipſius Obſervatis nos ad explicandas Cataclyſmi cauſas ducit, evitatis erroribus, quos diximus, et nonnullis ad inventa Viri ſummi adje-

jectis, in hujuscemodi redigimus compendium.

Eodem anni tempore, quo in noſtro hocce Hemiſphaerio hyems et gelu grasſantur, immenſa moles glaciei quae ſub Polo Antarctico reperitur, aeſtatis calore liquefacta, hodie hunc, cras alium aquarum torrentem quaquaverſum effundit. Tertia fere pars aquae ab iſtoc Polo diffluentis in Oceanum Pacificum dilabitur ad Polum tendens Arcticum. Quum vero illuc haud ſatis pateat aditus, aqua illa tantum non omnis curſum flectit verſus occidentem; quo Sol et Luna eam ſecundum Newtonianorum placita attrahunt. Haec itaque pars aquae a Polo Antarctico diffluentis ſeſe jungit iſti parti, quae rectâ verſus mare Indicum tendit, quae vero illic ab oris Auſtralibus Aſiae Africaeque repulſa, pariter verſus Occidentem discurrit, atque illuc per aquam e mari Pacifico illuc divertentem truditur, immo unâ cum iſtâc aquâ per Solem et Lunam verſus Occidentem trahitur.

En cauſas Phaenomeni in Oceano Indico obvii, quod *Mousſoni Orientalis* nomine venire adſolet. Interim *Mousſonus* ille, venia ſit voci, promontorium Bonae ſpei ſuperans, ſeſe jungit iſti parti aquae a Polo Antarctico diffluentis, quae per viam inter iſtud promontorium atque Auſtrale Americae litus patulam dilabitur. Omnis illa moles aquarum conjunctim verſus Aequatorem tendit. Atque heri exortus torrens illuc truditur a torren-

rente, qui hodie exoriens alterius iſtius tergo inhaeret. Immo uterque illuc a Sole et Luna trahitur. Ab Aequatore vero verſus Arcticum Polum deſcendit praeruptus aquae mons; quoniam via verſus Polum Antarcticum iſtoc anni tempore, de quo loquimur, per novos torrentes, quotidie ab iſtoc Polo diffluentes, quaſi obſepitur. Ad Arcticum tandem Polum appropinquans aqua per gelu, quod illic tunc graſſatur, abſorbetur.

Contra iſtoc anni tempore, quo nos aeſtate fruimur, et gelu in Hemiſphaerio Auſtrali ſaevit, Polus Antarcticus nullos amplius torrentes effundit, ſed aquas vicinas abſorbet, adeoque etiam longius disſitas aquas ad ſe pertrahit. Torrens igitur e glacie Poli Arctici, tunc per Solem liquefacta, exoriens, et verſus Aequatorem tendens, illinc verſus Auſtrum labitur. Ita tamen, ut partim rectâ per Oceanum Atlanticum ad Polum tendat oppoſitum, partim a Sole et Lunâ, Oceani aquas verſus Aequatorem trahente, Orientem verſus flectatur, adeoque Aurei litoris infractus, et longius disſita Africae Aſiaeque lambat litora, atque ejusmodi demum curſu, per mare Indicum, et Pacificum ad Polum Antarcticum perveniat.

Poſtremam illam partem torrentis a Polo Arctico effuſi vulgus appellat, *Mousſonum Occidentalem.* Qui *Mousſonus* circa principium Maji, quo tempore Dampierius, a noſtro Philoſopho laudatus, ipſum exoriri tradit, aquis ad Polum Antarcticum diffluentibus, atque illic per gelu abſorbendis, ſucce-

cedit, adeoque obſtat, quo minus Oceani Indici altitudo deminuatur. Idcirco idem fere iſtoc in Oceano, ſaltem labente Majo, datur tumor aquarum, qui illic tempore *Mousſoni Orientalis* obtinet. Hoc itaque tempore, atque adhuc diu poſtea, maris Indici ſuperficies, ſicuti Ariſtoteles, *Meteoror. Lib. I. cap. ult.* Strabo, *Lib. I. pag.* 36. *Lib. XVII. pag.* 804. Diodorus, *Lib. I. pag.* 20. et Plinius, *H. N. Lib VI. cap.* 28. adſerunt, ſupra fundum inferioris Aegypti eminet, adeoque tantum, quantum jam in hiſce *Actis. Tom. II. pag.* 157. ſqq. diximus, prae reliquo turget Oceano.

Atque iſta altitudo maris Indici nobis mox cauſas monſtrabit Cataclyſmi, alibi aliter, ſed in *Originum Israëliticarum libro primo* bifariam enarrati.

§ II.

Antiquior narratio de Diluvio ejus initium adſtringit, aut patitur adſtringi, menſi Majo, quo tumere ſolet Oceanus Indicus. Hujus autem tumor conſuetus tempore Diluvii immenſum quantum auctus per effectum Cometae tunc apparentis.

In tractatu Belgico, de *Ezra, ſcriptore quinque priorum, et plerorumque aliorum, librorum Hiſtoricorum V. T. pag.* 57. *et* 59., variarum animadverſionum, et praecipue Germanicae Eichhorni, *Introduct. in V. T.* § 418. *ſqq.* veſtigia prementes obſervavimus, in *Ge-*

ne-

neſeos initio duas diverſas relationes Diluvii occurrere, quae fruſtatim ſibi invicem interſerantur, ſive quarum altera, quae vetuſta ſatis eſſe videtur, per Ezram non tantum peculiari, et fruſtatim inſertâ, relatione, verum etiam brevioribus interpolationibus, aucta ſit. Huc referimus ea, quae *Geneſ. VI.* 15, 16. de fabricâ navis, quam vulgo *Arcam* vocamus, leguntur. Haec enim ejusdem procul dubio ſunt auctoris, cujus ultima verba *cap. VII.* 16. *Et Jehovah poſt eum claudebat januam.* Atque ab eodem compilatore *Geneſeos* derivamus *cap.* VII. 17. 19. primam partem *commatis* 20., et *comma* 23. Media itaque verba antiquioris relationis, quae ſola nobis heic loci uſui veniunt, tantummodo redeunt ad ſequentia.

„„ *(Geneſ. VII.* 11.) Sexcenteſimo anno „„ vitae Noachi, menſe ſecundo, decimo „„ ſeptimo die hujus menſis; hoc ipſo die „„ diffiderunt ſe omnes fontes Oceani; et „„ cataractae caeli ſeſe aperuerunt. (12) „„ Atque imber erat ſuper terram, quadraginta dies, et quadraginta noctes. (13) „„ Eodem ipſo die in Arcam ingresſus eſt „„ Noachus, et Semus, Chamus, atque Japetus, „„ filii Noachi, uxorque Noachi, et tres „„ uxores filiorum ejus, cum ipſo. (14) „„ Illi, et quaevis beſtia ſecundum ſpeciem „„ ſuam, et quodvis pecus, ſecundum ſpeciem ſuam, et quodvis reptile, reptans „„ ſuper terram, ſecundum ſpeciem ſuam, „„ et quaevis volucris, ſecundum ſpeciem „„ ſuam; quaevis volucris, quibusvis alis

„„ praedita. (15) Atque ex omni carne, „„ cui inerat ſpiritus vitalis, venerunt bina „„ animalia ad Noachum in Arcam. (16) „„ Quaeque venerunt, venerunt mas et fe„„ mella, ex omni carne; ſicuti Deus ipſi „„ praeceperat. (18) Aquae vero invalue„„ runt, et valde multiplicatae fuerunt ſuper „„ terram. Atque Arca iis coepit innata„„ re. (20) Et montes coöperti fuerunt. „„ (21) Atque exſpiravit omnis caro, quae „„ ſeſe movebat ſuper terram, inde a volu„„ cribus, et pecore, et beſtiis, et reptili„„ bus, ſuper terram reptantibus, uſque ad „„ omnes homines. (22) Quidquid in nari„„ bus habebat, halitum ſpiritus vitalis, ex „„ omnibus, quae in ſicco degebant, exſtin„„ ctum fuit. (24) Praevaluerunt autem „„ aquae ſuper terram centum quinquaginta „„ diebus".

Si jam in principio verborum citatorum annos praeciſe a primo die vitae Noachi reputari ſtatuas, initium *anni ſexcenteſimi vitae Noachi*, adeoque etiam initium Diluvii, ad quamcumque velis anni partem referre poteris. Si vero *annum ſexcenteſimum vitae Noachi* habeas pro anno civili, quo labente Noachus ad ſexcentorum annorum aetatem pervenerit, primus menſis iſtius anni habendus pro menſe Niſan, qui apud Hebraeos, eorumque majores, civilis anni primordium; quod Cl. Vriemoet, *Obſ. Miſcell. Lib. I. cap.* 12. ſolidisſimis demonſtravit argumentis. Ille jam menſis Niſan fere incipiebat circa vernum aequinoctium. Igitur, ſecundum

dum poſteriorem expoſitionem verborum citatorum, *decimus ſeptimus dies menſis ſecundi*, quo ipſo die Diluvium fuit exortum, principio aut medio noſtri Maji reſpondet. Si vero priorem illorum verborum expoſitionem adripias, nihilo minus initium Diluvii ad eandem anni partem referre poteris.

Interim, initio Diluvii ad menſem Majum reſtricto, facilis ad ejusdem cauſas adſcenſus ex altitudine maris Indici, de quâ diximus. Eam nempe anno, quo Diluvium obtigit, immenſum quantum crevisſe oportet, ſi iſtoc anno, labente menſe Majo, quo *Mousſoni* alioquin permutantur, non tantum nullam e mari Indico aquam ad ſe pertraxit glacies Poli Antarctici, verum e contrario ipſa penitus diffluxit, et torrens violentus inde exortus per torrentem eodem tempore a Polo Arctico effuſum, ab Oceano Atlantico prohibitus, omnem omnino vim in Aſiae litus Auſtrale vertit, quod ipſum, nobis arbitris, Diluvii tempore accidit.

Tunc Sol, in Hemiſphaerio ſeptemtrionali verſatus, Poli Arctici glaciem liquefaciebat. Sed eodem temporis articulo glacies Poli Antarctici, atque id quidem multo vehementius, quam Polorum glacies vicisſim ſolet liquefieri, immo forſan penitus, disſolvebatur per illum fervidisſimum Cometam, quem Whiſtonus, in *Nova Theoriâ Telluris*, Anglice conſcripta, *pag.* 188. *ſqq.* perperam pro fonte diuturnae pluviae habuit, quae vero nihilo minus certo certius pro cauſâ effectrice Diluvii habenda eſt. Quippe quam

 poſt

poſt annum 1680., quo ultimâ vice apparuit, calculis Aſtronomicis compertum fuerit, eandem per 575 annorum intervalla apparere, eandemque adeo etiam apparuiſſe, anno 2345. ante aeram Chriſtianam, quo fere tempore Diluvium accidiſſe creditur.

§ III.

Omnibus Oceani fontibus Cataclyſmi tempopore apertis, magna pars Continentis aquis ſuccubuit. Aliae vero regiones tunc toſtae per Cometam Typhonis *nomine inſignem.*

Supradictis fontibus Diluvii accenſemus glaciem nivemque montanam per omnem terrarum orbem a memorato Cometâ, ſuum calorem hocce in Hemiſphaerio calori Solis jungente, oppoſitum vero Hemiſphaerium penitus torrente, liquefactam, atque in Oceani ſupplementum diffluentem. Quo, haud ſecus atque ad utriusque Poli glaciem diſſolutam, ſpectant media verba *Geneſ. VII.* 11. Haec enim verba, ſicuti ſupra jam fecimus, vertenda ſunt: *diffiderunt ſeſe omnes fontes OCEANI.*

Scilicet voces תהום רבה illic haud magis *Abyſſum magnam* indicant, quam *Jeſ.* LI. 10. Hic vero locus procul dubio pertinet eodem, quo *Jeſ. LXIII.* 13. atque *Exod.* XV. 5. ubi plurali תהומות deſignantur ſinus Arabici *fluctus*, qui ceſſerunt Israëlitis, Aegyptios vero obruerunt. Hanc ob rem Alexandrini in loco *Exodi* jam de ποντῳ cogitarunt;

li-

licet illic in altero membro occurrat βαθος, atque ipſi alibi pro תהום ſcripſerint ἀβυσσος, etiamſi in membris parallelis obvium haberent ὑδωρ, et ſimilia. Ut paucis dicamus, תהומה *unda*, *fluctus*. Atque idem uſus vocis תהום, *Pſalm. XLII.* 8. cujus verſus initium Frater chariſſimus nos docuit interpretari; *fluctus fluctum pellit, unda protrudit undam.* Porro idem vocabulum, *Geneſ.* I. 2. parallelum ſequenti מים; eademque vox, *Job XXVIII.* 14., parallela voci ים; ac tandem תהום רבה *Jeſ. LI.* 10. *Geneſ. VII.* 11. atque alibi, *magna congeries undarum*, *mare*, *Oceanus*.

Cunctis jam fontibus Oceani ſimul apertis, ipſum talem in modum intumuisſe oportet, ut flatu Auſtri vehementiore, atque imbre continuo quadraginta dierum, adjuvante, Auſtralem oram Aſiae prorſus operiret, per illam oram in mare Mediterraneum excurreret, atque omnes quoque ad hoc mare terras longe lateque vaſtaret, immo circum continentem totam, et vel in Boreali orbis plagâ, ubi aqua a Pòlo Arctico diffluens coacervabatur, horrendum in modum ſaeviret, homines pecudeſque exſtingueret, atque aeterna monumenta tumoris infeſti erigeret.

Tali fere modo comparatum fuisſe Diluvium vel ex nonnullis multiplicium illarum traditionum de priſci orbis everſione, quae nobis praeſto ſunt, intelligimus. Nam inter plerasque ex antiquis gentibus aliqua, etſi fere mutila, et fabulis inquinata, relatio iſtius everſionis propagata fuit. Atque heic illic ejus memoria Hieroglyphicis narrationi-

bus involvebatur, ejusque cauſae ope Proſopopoïiae commutabantur in ſpeciem Gigantum, qui rerum naturae atque ordini inimici, et Deos hoſtiliter fuisſent adorti.

In Europae regione maxime Boreali, ubi disſolutio glaciei Polaris hominibus tantum non erat ob oculos, ſequens conſervata fuit narratio de Gigante quodam, nomine *Imer*, qui, ſecundum Gallice conſcriptam Malleti *Introductionem in Hiſtoriam Daniae*, *Tom. II. pag.* 69., e glacie efformatus. cujusque poſteri ideo *Gigantes gelu* appellati fuisſent. De iſtoc Gigante idem Malletus, *Tom. I. pag.* 93. „„ Filii Bor, ſive Dii, Gigantem Imer „„ obtruncarunt. Et ſanguis ex ejus vul„„ neribus tantâ fluxit copiâ, ut inundatio„„ nem univerſalem excitaverit, quâ omnes „„ Gigantes periere, excepto uno, qui, ſe„„ ſe in navem conjiciens, unâ cum omni „„ familiâ evaſit, incolumis. Tunc novus „„ ſeſe efformavit mundus'".

Ab alterâ parte Aegyptii, ſicuti ex Ovidio, *Metamorph. Lib. V. verſ.* 321. *ſqq.* intelligimus, Gigantem Typhoëa cum Diis pugnasſe narrabant. Atque arbitratus quidem fuit Jablonskius, *Panth. Aegypt. Part. III. Lib. V. pag.* 41. *ſqq.* ex Heſiodo, aliisque, concludendum esſe, illum Typhoëa a famoſisſimo Typhone Aegyptiaco diverſum fuisſe. Verum enim vero, ſi dictam narrationem compares cum eo, quod Plutarchus, *de Iſide atque Oſiride*, *Opp. Ed. Reg. Tom. II. pag.* 379. atque Antoninus Liberalis, *Metamorph. Fab.* 28. ex Aegyptiorum traditis ad-

erunt. Deos ſe prae Typhonis metu in malia commutaſſe; ſi porro animadvertas, um exacte dicta Ovidii, *l. l. vs.* 346. *ſqq.* n eo conveniant, quod Liberalis idem, Hyginus, *Fab.* 152., de Typhone refert, uâquam dubitare poteris, quin Typhon Typhoëus pro uno eodemque Gigante haldi ſint.

nterim ex Jablonſkio, *l. l. pag.* 90. *ſqq.* imus, illum Gigantem pertinere ad ven- fervidum, cujus cauſam Aegyptii in igne dam ſubterraneo ſitam rebantur, quem- pro auctore terrae motuum habebant. jus obſervationis ope ex Aegyptiacis tra- onibus de regno Typhonis concludimus, ce temporis articulo ejusmodi ventum in thiopiâ, aliisque altioribus Africae regio- us, ſaeviiſſe, ejusdemque ardorem ſenſis- incolas Aegypti ſuperioris. Illos porro gyptios, inter iſtunc ventum, et Cometam radictum, cauſſam effectricem Diluvii, quem nexum reperiſſe, intelligere videmur traditione apud Plinium, *H. N. Lib. II.* . 25. quae Typhone regnante Cometam aruiſſe perhibet, cui itidem nomen *Ty- nis* impoſitum fuerit. Dicitur enim ille Co- ta Plinio ſtella „„ dira, comperta Aethio- pum, et Aegypti populis, cui nomen aevi ejus rex Typhon dedit, igneâ ſpecie, ac ſpirae modo intorta, viſu quoque tor- vo, nec ſtella verius, quam igneus no- dus.""

§ IV.

Phaëthon Diluvii tempore terram longe lateque incendens, ipſe vero in Eridanum praecipitatus, effigies memorati Cometae.

Hyginus, *Fab.* 152. quâ Typhonis pugnam cum Jove exponit, pergit, „„ Phaë-
„„ thon, Solis et Clymenes, filius, quum
„„ clam patris currum conſcendisſet, et al-
„„ tius a terrâ esſet elatus, prae timore
„„ decidit in flumen Eridanum. Hunc Jupi-
„„ ter quum fulmine percusſisſet, omnia ar-
„„ dere coeperunt. Jovis, ut omne genus
„„ mortalium cum cauſa interficeret, ſimu-
„„ lavit, ſe id velle exſtinguere. Amnes un-
„„ dique irrigavit. Omneque genus morta-
„„ lium interiit praeter Pyrrham et Deuca-
„„ lionem'". Mox idem Hyginus, *Fab.* 153. de Pyrrha et Deucalione agit. At *Fab.* 154. rurſus de Phaëthonte Heſiodi, hunc in modnm „„ Phaëthon, Clymeni, Solis filii, et
„„ Meropes Nymphae, filius, quam Ocea-
„„ nitidem accepimus, quum indicio patris
„„ avum Solem cognovisſet, impetratis cur-
„„ ribus male uſus eſt. Nam, quum esſet
„„ propius terram vectus, vicino igne omnia
„„ conflagrarunt.'"

Pariter fere incendium a Phaëthonte excitatum cum Diluvio conjungit Lucretius, *de rerum Naturâ, Lib. V. vs.* 390., ubi talibus.

„„ *Quum*

„„ *Quum ſemel in terra fuerit ſuperantior ignis;*
„„ *Et ſemel, ut fama'ſt, humor regnarit in arvis.*
„„ *Ignis enim ſuperavit, et ambens multa perusſit*
„„ *Avia; quum Phaëthonta rapax vis Solis equorum*
„„ *Aethere raptavit toto, terrasque per omneis.*"'

Porro Clemens Alexandrinus, *Strom. Lib.* I. *pag.* 335., illud incendium et Diluvium aeque connectit, atque Euſebius, qui in *Chron.* ad A. M. 3675. ., „ Diluvium, quod ſub Deu- „„ calione in Thesſaliâ, et incendium, quod „„ ſub Phaëthonte factum eſt."' Quibus idem Euſebius mox ſubjungit „„ In Aethio- „„ piâ multae peſtilentiae locales, ut Plato „„ meminit, fuere."'

His tandem paria Oroſius, in *Maeſtis Mundi, Lib. I. cap.* 9. ſecundum quem „„ aqua- „„ rum illuvies majorem partem populorum „„ Thesſaliae abſumſit, paucis per refugia „„ montium liberatis; maxime in monte Par- „„ nasſo, in cujus circumitu Deucalion tunc „„ regno potiebatur, qui tunc ad ſe ratibus „„ confugientes ſuſcepit, per gemina Parnas- „„ ſi juga fovit, aluitque. A quo propterea „„ genus humanum reparatum ferunt. Tunc „„ etiam in Aethiopiâ peſtes plurimas, di- „„ rosque morbos, paene uſque ad deſola- „„ tionem, exaeſtuavisſe, Plato teſtis eſt."' Quorum morborum cauſam, loco laudato penes Euſebium conſpicuam, hiſce verbis adfert Oroſius, *cap.* 10. „„ His etiam tem- „„ poribus adeo jugis et gravis aeſtus incan- „„ duit, ut ſol, per devia transvectus, uni- „„ verſum orbem, non calore adfecisſe, ſed

„„ igne torruiſſe, dicatur, impresſumque
„„ fervorem, et Aethiops plus ſolitum, et
„„ inſolitum Scytha, non tulerit. Ex quo
„„ etiam quidam, dum non concedunt Deo
„„ ineffabilem potentiam ſuam, inanes ratiun-
„„ culas conquirentes, ridiculam Phaëthon-
„„ tis fabulam texuerunt."

Ex poſtremis hiſce Oroſii verbis intelligimus, fuisſe, qui ſub *igne avia ambente*, quum Phaëthon ſolis currum conſcendisſet, *ſolem per devia transvectum* latere opinati fuerint. Pariter Typhonem a nonnullis pro Sole habitum teſtatur Plutarchus, *l. l. pag.* 372. Nobis arbitris tam Phaëthon, quam Typhon, pro tali *fratre ſolis* habendus, qualis erat, *Apopis* ille, qui, ſecundum Plutarchum. *l. l. pag.* 365. *contra Jovem pugnasſet.* Sub Typhone, Phaëthonte, et Apopi, latet procul dubio ſupradictus cometa. Atque Eridanus amnis, in quem Phaëthon cecidisſet, procul dubio neutiquam in noſtro terrarum orbe quaerendus.

Scilicet Hyginus, poſt verba laudata, *Fab.* 154. de Phaëthonte „„ fulmine ictus in flu-
„„ men Padum cecidit. Hic amnis a Graecis
„„ *Eridanus* vocatur. Quem Pherecydes pri-
„„ mus vocavit *Padum*." Ita enim ſupplendum esſe jam vidit Munckerus, qui ad voces, *quem Pherecydes primus vocavit* „„ Re-
„„ pono, *Padum vocavit.* Scholiaſtes Ger-
„„ manici in Eridano. *Ab Arato et Phere-*
„„ *cyde Padus esſe putatur.*" Interim Servius, *ad Aen. Lib. VI. vs.* 659. „„ Erida-
„„ num Aratus in coelo esſe dixit haud lon-
„„ ge

„ ge a Ceto." Ipſe Aratus, interprete Cicerone.

„ *Namque etiam Eridanum cernes in parte locatum,*
„ *Caeli funeſtam magnis cum viribus amnem.*
„ *Quem lacrimis maeſtae Phaëthontis ſaepe ſorores*
„ *Sparſerunt, letum maerenti voce canentes.*
„ *Hunc Orionis ſub laevâ cernere plantâ*
„ *Serpentem poteris.*"

Atque hunc Eridanum in coelo porro deſcripſit Hyginus, *Poët. Aſtronom. Lib. II. cap.* 32. Intra hujusce ſideris circumitum diſparuit procul omni dubio ſupradictus cometa. Hanc ob rem Phaëthon a Jove fulmine in Eridanum deturbatus esſe legitur.

§ V.

Ad memoratum Cometam ſpectant tradita de Typhone cum Horo pugnante, et de Pythone Latonam vexante, ſed tandem per Latonae filium Solem confosſo.

Sicuti Lucretius, mox a verbis adductis,

„ *At pater omnipotens, irâ tunc percitus acri,*
„ *Magnanimum Phaëthonta repenti fulminis ictu*
„ *Deturbavit equis in terram, ſolque cadenti*
„ *Obvius aeternam ſuſcepit lampada mundi,*
„ *Disjectosque redegit equos, junxitque trementeis*
„ *Inde ſuum per iter recreavit cuncta gubernans.*"

Sicuti ſol heic dicitur Phaëthontis locum occupasſe, ita, ſecundum genuinam Aegyptiorum traditionem, Horus poſt Typhonem regnas-

gnaſſet, et Typhonem viciſſet. De hocce jam Horo, teſte Plutarcho, *l. l. pag.* 375. „ in *libris Hermeticis* adnotatum legebatur, „ vim, quae lumen ſolare in Eclipticâ cir- „ cumageret, *Horum* vocari.'" Aegyptiaca itaque traditio de Typhone per Horum victo, nobis arbitris, ſignificat, ſolem, a Tropico Cancri redeuntem, *Typhonis* nomine inſignem Cometam quaſi pepuliſſe.

Sol interim, ſecundum illam traditionem, filius Iſidis, ſeu terrae, quae antiquis πολυωνυμος, et mater omnium, immo, ſecundum Heſiodi *Theogon. vs.* 126. *ſqq.* vel iſtius mater 'Ουρανȣ, qui mox ex ipſâ tot liberos genuisſet. Idem vero Sol, ne a Typhone corriperetur, occultatus, atque interim enutritus, per terram obrutam Diluvio, et ſub eodem quaſi latentem, Aegyptique ſuperioris incolis, per inferiorem Aegyptum jam ſiccatam verſus mare deſcendentibus, adhuc ob oculos verſantem, quum illic reperirent inſulam ſtagno coöpertam, et quaſi natantem. Quam ob rem juxta hanc inſulam culta fuit terra illa latens, Aegyptiace *Buto*, Graece Ληθω, appellata; haec vero Latona Solem in iſtac inſulâ occultasſe ferebatur.

Id enim teſtatur Herodotus, *Lib. II. cap.* 156. talibus; Λογονδε τοιονδε ἐπιλεγοντες οἱ 'Αιγυπτιοι φασι ἐιναι ἀυτην πλωτην. Ὡς ἐν τῃ νησῳ ταυτῃ, ὀυκ ἐουσῃ προτερον πλωτῃ. Ληθω — 'Απολλωνα, παρα 'Ισιος παρακαταθηκην δεξαμενη, διεσωσε καταxρυψασα ἐν τῃ νυν πλωτῃ λεγομενῃ νησῳ, ὁτε το παν διζημενος ὁ Τυφων ἐπηλθε, θελων ἐξαιρειν τȣ 'Οσιριος τον παιδα; id eſt memoratum 'Απολλωνα.

Nam

Nam idem Herodotus, ſupra *cap*. 44. de regno Deorum in Aegypto, ὕϛατον ἀυτης βασιλευσαι Ὧρον, τον Ὀσιριος παιδα, ὀν Ἀπολλωνα Ἑλληνες ὀνομαζȣσι, τουτον καταπαυσαντα Τυφωνα βασιλευσαι ὕϛατον Αἰγυπτȣ. Ὀσιρις δε ἐϛι Διονυσος κατ' Ἑλλαδα γλωσσαν. Hiſce adlata Herodoti verba de inſulâ natante, atque ea quoque illuſtrantur, quae iſtis verbis mox ſubjungit, Ἀπολλωνα δε, και Ἀρτεμιν, Διονυσȣ, και Ἰσιος, λεγȣσι ἐιναι παιδας. Λητω δε τροφον ἀυτοισι και σωτειραν γενεσθαι — την δε νησον δια τȣτο γενεσθαι πλωτην.

Sicuti jam illa inſula natans juxta Butonis urbem inter Aegyptios perſonam agebat terrae ſub aquis Diluvii latentis, ita Deli incolae, quae de illâ terrâ compererant, ad ſuam contulerunt inſulam, mirificam ex iis concinnantes fabulam, quam in compendium redegit Hyginus, *Fab*. 53. ubi de Latonae ſorore, Aſteria. „„ Ex eâ inſula enata eſt, quae *Or-* „ *tygia* eſt appellata. Haec mobilis fuit. „ Quo poſtea Latona ab Aquilone vento „ delata eſt, juſſu Jovis, tunc quum eam „ Python perſequeretnr." Quodſi interim cum hiſce contuleris ea, quae idem Hyginus, *Fab*. 140. de Pythone ſerpente, quaeque nos infra ulterius de iſtâc Aſteriâ, videbis, hanc reapſe haud differre a Latona, quae Graecis non tantum nutrix, verum etiam mater, Solis; hujus autem victoriam de Pythone ſerpente, ut paucis dicamus, deſumtam eſſe ex victoriâ Hori de Typhone Cometa.

§ VI.

§ VI.

Indorum *nomine inſignes Aethiopes forſan per Cometam memoratum atro colore imbuti. Opiniones Philoſophorum de ejusmodi calamitatibus ſtatuto tempore redeuntibus. Iisdem vero ſuperior Aegyptus nunquam vaſtata.*

Ex traditionibus adlegatis concludimus, Cometam, ſub Pythone, Typhone, Phaëthonte, atque Apopi, latentem, in Aethiopiâ, aliisque regionibus Africae, vehementem aeſtum excitasſe, atque haud multo minus damni fecisſe, quam Diluvium alibi. Immo haud omnino ſpernendum videtur traditum de Aethiopibus, quod Hyginus, post mentionem incendii a Phaëthonte excitati, talibus exhibet, *Fab.* 154. „„ Indi autem, quod „„ calore vicini ignis ſanguis in atrum colorem „„ verſus eſt, nigri ſunt facti.""

Illic enim Hyginus Aethiopes *Indorum* nomine appellare videtur. Eos ſaltem ita vocat Virgilius, *Georg. Lib. IV. vs.* 293. ubi Nilus dicitur, „„ Coloratus amnis devexus „„ ab *Indis*""; atque *Aen. Lib. VIII. vs.* 705. ubi de pugnâ Actiacâ, „„ omnis eo terrore „„ Aegyptus et *Indi.*"" Porro ſecundum ipſum Hyginum, *Fab.* 275. condidit „„ Jovis „„ in *Indiâ* Thebas Thebaidos —— Liber in „„ *Indiâ* Ammonem."" Heic enim idem fere uſus nominis *Indiae*, quo venit *Indorum* nomen apud Virgilium; quem vero tum Munckerum, tum Schefferum, latuisſe miramur; ſi-

ſiquidem de eo jam diu ante Commentatus Turnebus, *Adverſ. Lib. XXI. cap.* 9.

Undecumque interim Indi illi ſuum nigrorem hauſerint; ſive Hyginus rem acu tetigerit, ſeu verior opinio Propertii, atque aliorum, quibus, ſicuti in hiſce *Actis*, *Tom.* II. *pag.* 138. obſervavimus, dicitur

„„ Uſtus, et Eoâ diſcolor Indus aquâ'"

eâ de re quidquid ſtatuatur, priſcus orbis partim per igneum cometam aduſtus, partim aquâ fuit obrutus. Atque inter ſe comparatis diverſis de illâ calamitate traditionibus, Philoſophi ſtatuerunt, talia incendia et diluvia certo tempore, et ſtatutis vicibus, neceſſario accidere. Hanc ſententiam Seneca, *Quaeſt. Natur. Lib. III. cap.* 28. *in fine*, paucis hunc in modum exponit. „„ Aqua et „„ ignis terrenis dominantur. Ex his ortus, „„ et ex his interitus eſt. Ergo quandoque „„ placuere res novae mundo, ſic in nos ma„„ re emittitur deſuper, ut fervor ignis, „„ quum aliud exitii genus placuit.'" Tempus definit Julius Firmicus, *Matheſ. Lib. III. cap.* 1. ubi „„ Trecentorum millium an„„ norum ſpatio major ἀποκατάστασις, hoc eſt „„ *redintegratio*, per ἐκπύρωσιν, aut per κατα„„ κλυσμὸν perficitur. His enim duobus gene„„ ribus ἀποκατάστασις fieri conſuevit. Nam„„ que exuſtionem Diluvium ſequitur etc.'" Vid. porro Lipſius, *Phyſiolog. Stoic. Lib. II. Diſſert.* 21. et 22.

In-

Interim Macrobius, *in ſomnium Scipionis*, *Lib. II. cap.* 10. „„ Nunquam tamen, ſive
„„ eluvio, ſive exuſtio, omnes terras, aut
„„ omne hominum genus, vel omnino ope-
„„ rit, vel penitus exuit. Aegypto certe,
„„ ut Plato in *Timaeo* fatetur, nunquam ni-
„„ mietas humoris nocuit, vel caloris. Un-
„„ de et infinita annorum millia in ſolis Aegyp-
„„ tiorum monumentis librisque releguntur.
„„ Certae igitur terrarum partes, internecio-
„„ ni ſuperſtites, ſeminarium inſtaurando ge-
„„ neri humano fiunt. Atque ita contingit,
„„ ut, non rudi mundo, rudes homines, et
„„ cultus inſcii, cujus memoriam intercipit,
„„ interitus, in terris oberrent, et aſperita-
„„ tem paulatim vagae feritatis exuti, con-
„„ ciliabula, et coetus, naturâ inſtruente,
„„ patiantur."

Hujusce conditionis homines fuerunt majores Graecorum, aliorumque Aſiae Europaeque populorum, qui multis a Diluvio ſaeculis adhuc rudes erant, et cultus inſcii; dum Aegyptii jam valebant artibus et ſcientiis, in ſuperiore Aegypto a ſupra dictâ mundi calamitate vix quidquam damni patientibus; quod confirmabunt procul dubio Aſtronomica aliaque monumenta illic a Francorum eruditis inventa, atque invenienda.

§ VII.

Solvuntur objectiones in ſupra dictam ſententiam de Diluvio promtae ex Diluvii narratione

tione Biblicâ, Gentiumque Genealogia Hebraicâ.

Aſt jam dudum nobis obſtrepentes audire videmur homines, quibus ea, quae in *Originibus Iſraëliticis* de Diluvio referuntur, perſuaſerunt, illam priſci orbis cladem univerſalem fuisſe. Cataclyſmi aquas terram omnem inundasſe, immo quindecim cubitis ſupra montes altisſimos eminuisſe, adeoque neminem mortalium incolumem evaſisſe, praeter Noachum, atque eos, qui unâ cum Noacho in arcâ ſervarentur. Hujus ſententiae patronis, antequam propoſitum opus perſequamur, paucis os obturandum eſt. Quem in finem ſufficiet, ea citasſe, quae Clericus, *Comment. ad Geneſ. VII.* 19. diſputat. Haecce tantummodo legantur ab iſtoc genere hominum, et mox agnoſcent, quamplurima, eaque ſummi ponderis, argumenta praeſto esſe iis, qui Cataclyſmum praecipue per Aſiam Auſtralem, et neutiquam per terrarum orbem, ſaeviisſe arbitrantur.

Interim in ipſâ Hebraicâ Diluvii narratione nihil ſupereſt praeſidii, quo id genus hominum ſuam ſententiam tueatur; ſi ad animum revoces, Diluvium illic bifariam enarrari, et *Geneſ. VII.* 19. ac primam partem *Commatis* 20., ubi aquae Diluvii quindecim cubitis ſupra cacumina altisſimorum per totum terrarum orbem montium eminuisſe dicuntur, minime pertinere ad antiquiorem illam ſchedulam, quâ ſupra uſi fuimus, atque a cujus ſtandum esſe videtur partibus; porro *terram*

in iſtâc ſchedulâ, aeque ac ſaepius alibi, minime univerſum terrarum orbem complecti, ſed aliquem terrae tractum, aliquam partem hujusce orbis, et nominatim Auſtralem regionem Aſiae.

Supra hanc *terram aquae* talem in modum *invaluerunt*, ut montes coöperirentur. Atque in hâc regione, minime vero per totum terrarum orbem, *exſpiravit omnis caro, quae ſeſe ſuper illam terram movebat, inde a volucribus, et pecore, et beſtiis, et reptilibus, usque ad omnes homines. Quidquid in naribus habebat halitum ſpiritus vitalis, ex omnibus, quae in ſicco ſunt, exſtinctum fuit.* Nihil ex omnibus illis ſuperfuit, praeter ea, quae Noachi arcâ continebantur. In Africâ vero, in Scythiâ Aſiaticâ atque Europaeâ, in Americâ Meridionali, et pluribus inſulis Oceani Pacifici, immo forſan alibi quoque, minime par clades hominum animaliumque obtigisſe videtur.

Neque huic opinioni obſtat Hebraica gentium Genealogia, obvia *Geneſ. X.* Illic enim minime univerſi generis humani, ſed nonnullarum tantummodo gentium, quae vaſtatam terrae partem poſtea rurſus coluerunt, origo ad Noachum, ejusque tres filios, refertur. Quae nempe illic recenſetur Semi ſuboles ſe ultra Aſiae Auſtralis incolas neutiquam extendit. Chami vero atque Japeti progeniem haudquaquam longius diffuſam fuisſe videbimus in ſequentibus; poſtquam rectam iſtius Genealogiae explicandae rationem in antecesſum paucis expoſuerimus.

§ VIII.

§ VIII.

Recta ratio explicandi Decimi capitis Geneſeos.

Auctor Hebraicae gentium Genealogiae, quisquis ille fuerit, morem ſequitur receptum inter veteres, qui, gentium quarumvis origines expoſituri, ex earundem nominibus formabant nomina heroum, vel regum, qui gentes ejusmodi condidisſent, eaſve ab antiquo rexisſent, et, rebus geſtis illuſtres, nomen ejusmodi gentibus reliquisſent, immo indidisſent. Hujus moris veſtigia quam plurima ſiſtit elegantisſimus Relandus, *Disſert. Miſcell. Part. I. Disſ. II.* § 15. Ejusdem haud ignarus fuit Bochartus: ſed dolendum eſt, virum de *Geographiâ Hebraeorum exteriore* tam bene meritum iſtunc morem ſibi, quum *decimum Caput Geneſeos* explicaret, parum adeo ad animum revocasſe.

Aliter ſe gesſit incomparabilis ille J. D. Michaëlis, qui immenſae rerum copiae per Bochartum congeſtae *Spicilegium* adjecit, ubi illius labores in ordinem redegit, adauxit, et caſtigavit, in *Prolegomenis* vero demonſtravit, iſtanc Hebraei Scriptoris Genealogiam non hominum esſe tantummodo, ſed plura nomina, quae reverâ ſunt gentium, immo vel locorum, occurrere inter nomina illic obvia, et, ſolam conſtructionem ſi reſpicias, habenda pro nominibus hominum, quorum alter alterum genuerit. Inter aliâ uſus eſt exemplo *Sidonis a Canaäne geniti*, eaque phraſi

nihil aliud indicari monuit, ac *Sidonios ad Canaänitas pertinuiſſe.*

Tanti viri monitis obtemperantes, eandem exegeſeos rationem in aliis quam plurimis laudati *cápitis verſiculis* adhibemus. Ita *verſu 7.* et 29. *Schebae* nomen non hominis, ſed regionis, esſe credimus. Quo adſumto hi duo loci, cum *Geneſ. XXV.* 3. collati, nos haud amplius in illas redigunt anguſtias, ut, cum Bocharto, in unâ eademque Arabiâ tres diverſas gentes *Schebaeorum* nomine quaeramus: ſed ex tribus illis locis id unice colligimus, Arabicae regioni, cui nomen *Schebae*, triplicis originis fuiſſe incolas, Cuſaeos, Joctanidas, atque Abrahami poſteros ex ſecundâ uxore Keturâ. Pariter regionem *Havila* habitatam fuiſſe credimus a Cuſaeis, ſecundum *cap. X.* 7. atque ab Ioctanidis, ſecundum *vs.* 29. *Dedanem* vero a Cuſaeis, ſecundum *cap. X.* 7., atque a Keturae filiis, ſecundum *cap. XXV.* 3.

§ IX.

Gentes, quae Geneſ. X. *inter Japetidas recenſentur, Caucaſi viciniam ab antiquo coluere.*

Memoratam exegeſeos normam ſecuti ſub *filiis Japeti*, qui *cap. X.* 2. memorantur, nullos homines latere credimus, ſed gentes, quae genus ad Japetum retulerint. Atque inter haſce *filii Gomer*, qui *verſu* 3. recenſentur, procul dubio ſunt tribus populi, qui nomi-

mine *Gomer* appellatus fuit. Quem populum praecipue in Armeniâ quaerendum eſſe demonſtravit ſummus Michaëlis, *Spicil. Geogr. Hebr. exterae Part. I. pag.* 67. *ſqq.* docens *verſu* 3. pro *Togarma* legendum eſſe *Trogma.* Porro *Thiras* Thraces, *Madai* Medos, comprehendere haud eſt dubium. Et quoad nomina *Magog*, *Meſech*, et *Tubal*, ſequentia obſervanda veniunt.

Eſechiel vaticinatur, *cap. XXXVIII.* 2. 3. et *cap. XXXIX.* 1. contra *Gogum*, *principem Rosch*, *Meſech*, *et Tubal*, et nequaquam *principem primarium Meſech et Tubal*, uti Hebraica vulgo verti ſolent. Illum itaque *Gogum* vicinum fuiſſe oportet gentibus, quarum *princeps* dicitur. Jam vero nomen *Rosch*, ſicuti per Bochartum, *Phaleg. Lib. III. cap.* 13. demonſtratum eſt, Armeniam comprehendit Araxenen, prope flumen Araxis, quem Arabes *Rosch* vocant, cujusque accolae ſaepius nomine *Rosch* veniunt. Nomen *Meſech*, ſecundum eundem Bochartum, pertinet ad incolas Moſchiae Aſiaticae, quae per Moſchicos montes ab Armeniâ ſeparabatur. Et nomen *Tubal* indicat procul dubio Tibarenos Colchidis.

Interim in viciniâ indicatae ſedis populorum *Rosch*, *Meſech*, et *Tubal*, et quidem ad meridiem montis Caucaſi, reperimus regionem, cui, ſecundum Bochartum, *l. l.* Strabo, et Stephanus, *de Urbibus*, nomen *Gogarenes* adſcribunt, ac ſi dicerent *terram Gogi.* Atque hâc eadem ſignificatione nomen *Magog* gavisum eſſe videtur, quo *Eſechiel cap.*

 XXXIX.

XXXIX. 6. utitur, quodque *cap. XXXVIII.* 2. jungit nomini *Gog*, ut innuat, hoc nomine incolas terrae, cui nomen *Magog*, comprehendi. Saltem *Maſin*, ſecundum Herbelotium, *Biblioth. Orient. Artic. SIN.* eſt *terra Sinenſium.* Et *Macetia*, ſicut infra videbimus, *terram* valet *Cetiorum.*

Igitur populi, qui *Geneſ. X.* nominibus *Magog*, *Meſech*, et *Tubal* indicantur, omnes in vicinia Armeniae quaerendi ſunt. Etſi vaticinium Eſechielis, atque illinc deſumta mentio *Gogi*, et *Magogi*, in *Apocalypſi*, nationem hiſce nominibus comprehenſam validiorem videri fecerit, quam cui anguſtior illa Gogarene ſufficiat, atque interpretes excitaverit ad illam nationem alibi quaerendam, immo ad eandem, quum nullibi alibi reperiretur, in Orientali Tatariâ, de quâ multa mira narrari ſolebant, collocandam, atque hunc Tatariae tractum *Gogi* et *Magogi* nomine inſigniendum; quod, teſte Cl. Michaëlis, *Spicil. laud Part. I. pag.* 28. ſqq. a multis recentioribus Syriacis Arabicisque ſcriptoribus factum fuit.

En omnem fere Japeti progeniem obviam ad meridiem Caucaſi illius, in cujus viciniâ Syri collocarunt Japetidas, quum Deucalionem Scythis accenſuerunt. Ibidem jam Japetidas habitasſe ſubindicarunt Graeci tradito de Deucalionis patre, Japeti vero filio, Prometheo, Caucaſi jugis adligato. Hoc enim traditum auctores ſapit Japetidas, circa Caucaſum degentes. Immo, illud traditum reapſe a talibus auctoribus ad Graecos propagatum

tum fuiſſe, eo veriſimilius eſſe videtur, quoniam Graeci Japetidis adnumeratum Deucalionem pro humani generis inſtauratore habuerunt, adeoque ſuam quoque gentem ab hoc Japetida conditam duxerunt. Haec opinio, cum illo Graecorum tradito de Prometheo comparata, nobis eſt iudicio, ipſorum Graecorum maiores Japetidarum in Caucaſi viciniâ degentium feciſſe familiam. Quod ulterius demonſtrabunt obſervata ſequentia.

§ X.

Nomen Ionum *in Oriente latiore ſenſu, quam inter Graecos, atque eâdem vi gaviſum, quâ* τῶν Ἑλλήνων *nomen aliquando etiam adhibitum.*

Graecos Japetidas fuiſſe innuit auctor Hebraicae Genealogiae, praeter memoratos populos, inter *Japeti filios* collocans gentem *Jon.* ſic enim pronunciandum nomen יון, quod vulgo male per *Javan* effertur. Illud autem nomen ad Graecam gentem ſpectat. Haecce gens eo nomine per omnem venit Orientem. Arabes *Graecum* vocant *Jonan.* In Syrorum ſcriptis *Graecus* audit *Ionio*; cujus nominis characteres perperam pronunciantur *Jaunoie.* Immo vel ex ipſis Graecorum ſcriptis conſtat, Orientales *Graecos* nomine *Ionum*, vel Ἰώνων, ſalutare conſueviſſe. Hujus moris exempla ex Aeſchylo, atque Ariſtophane, profert Palmerius, *Graeciae antiquae, Lib. I. cap.* 6. Ejusdemque

 mo-

moris forſan adhuc aliud exemplum exſtitit in deperdito loco Sophoclis, quem commemorat Heſychius, *in voce* Ἰαννα.

Quâ ratione Graeci iſtoc nomine in Oriente venire coeperint, hoc nobis quidem in proclivi esſe videtur. Orientalibus, ſcilicet, ex omnibus Graecis primi innotuerunt ejus, quae ſub Athenarum ditione fuit, regionis incolae, qui ſoli in Graeciâ nomen gerebant *Ionum*. Sicuti jam Graeci omni fere Orienti nomen indiderunt *Aſiae*, quod proprium regioni ante alias Orientis plagas a Graecis viſitatae; ita Orientales Graecis illis, qui primi regionem iſtanc viſitarunt, et mox occuparunt; quos Iones fuisſe notum eſt; his Graecis in eâdem regione, aut in ipſâ Atticâ, quo frequenter ex Oriente navigabatur, obviam facti Orientales, nomen tribus *Ionicae* ad omnes, qui ipſis deinceps innotuere, Graecae gentis homines extenderunt.

Hac ratione nomen *Ionum* ad *Graecam gentem* deſignandam tranſiisſe videtur. Hujus ſaltem rei cauſa minime quaerenda eſt in latiore ejusmodi uſu iſtius nominis inter Graecos, quam Bochartus, *Phaleg. Lib. III. cap.* 3. exemplis firmare adnixus eſt. In termino, quem a Theſeo erectum ſcribit Plutarchus, *Vit. Parallel. pag.* 8. *Ed. Froben.* nomen *Ioniae* haud ultra, quam ad *Atticen*, ſpectabat. Huc itaque perperam provocavit Bochartus, ut probaret, nomen *Ionum* ipſos inter Graecos amplo iſtoc ſenſu gaviſum fuisſe, quod nomen inter Hebraeos adhibitum esſe oſtendere conatur.

In-

Interim Daniel, *cap. VIII.* 21. Alexan-
lrum magnum, Macedoniae ceterarque fere
omnis Graeciae, αὐτοκρατορα, *Ionum regem* nun-
cupans, indicio eſt, Hebraeos nomen *Jon*
non tantum ultra Atticam, verum etiam ul-
tra proprie ſic dictam Ἑλλαδα, extendisſe,
eoque, praeter incolas Ἑλλαδος, etiam Mace-
dones, et procul dubio ſimul Epirotas, com-
plexos, adeoque in iſtoc nomine eâ item uſos
eſſe licentiâ, quâ Veteres plus ſemel in ipſo
των Ἑλληνων nomine.

Hoc enim nomen penes Veteres aliquando
ſenſu latiori adhibitum. Saltem apud Hero-
dotum, *Lib.* II. *cap.* 52. Epirotas, alibi
haud ſecus ac Macedones ab Hellenibus ſol-
licite diſcretos, comprehendere videtur. Pau-
ſanias vero, *in Atticis*, *pag.* 20. *Ed. Syl-
burg.* de Pyrrho Epirotâ, Πυῤῥος ἐςιν ὁ πρωτος
ἐκ της Ἑλλαδος της περαν Ἰονιȣ διαβας ἐπι Ρωμαιȣς.
Heic loci της Ἑλλαδος nomen ad omnem per-
tinere videtur regionem, quae Illyrici, Moe-
ſiae, Thraciaeque finibus, atque ab alterâ
parte mari Aegaeo, Mediterraneo, Ionioque,
fuit incluſa, cujusque incolae ſermone grae-
cisſanti, atque ab adfinium Barbarorum dia-
lectis diverſo, uſi fuere.

§ XI.

Dodonaei, Geneſ. *X.* 4. *nomine* Dodanim
deſignati, *omnes comprehendunt Epirotas*;
ſicuti Elidis nomen Eliſa *omnem com-
plectitur Helladem*; *licet antiquiores Hel-*

lenes haud in Elide habitaverint, ſed in Phtiotide.

Ad origines eorum, quos diximus, Graecorum rite explicandas porro eſt conſiderandum Hebraicae Genealogiae *comma* 4., ubi legimus, *Jonis filii Eliſa, Tarſis, Citim, et Dodanim.* Ita nempe nomen poſterius ſcribendum; demonſtrante Cl. Michaëlis, *Spicil. laud. Part. I. pag.* 114. *ſqq.* adverſus Bochartum, qui *Phalegi. Lib.* III. *cap.* 6. ex obviis variis lectionibus adripuit *Rhodanim*, atque id nomen de accolis Rhodani amnis Gallici explicare adnixus eſt.

Nobis nomen *Dodanim* indicare videtur *Dodonaeos*, cives accolasque Dodonae, urbis antiquitate celeberrimae, atque oraculo, de quo Jac. Trigland, in *Conjectaneis ad Fragmentum de Dodone*, editis inter ipſius *Diſſertationes*, et *Theſauri Gronoviani Tomo VII.*, accuratiſſime diſſeruit, hoc unum ſi excipias, eum *Dodonae* nomen formatum putaſſe ex ד et ארון. Id enim nomen, quod ab antiquo δωδω ſonuit, cum Palmerio, *Graec. ant. Lib. II. cap.* 8. *p. m.* 327. ab aeris Dodonaei clangore deſumtum arbitramur. Sub illis jam *Dodonaeis* omnes Epirotas latere credimus, diverſam nempe a reliquis Graeciae incolis familiam facientes, adeoque Hebraeo Geographo ſeparatim notandos inter familias, in quas eam Japetidarum cohortem, quae Graeciae incolas dedit, diviſam fuiſſe modo laudatis verbis indicare voluit.

Pa-

Pari modo omnes omnino Hellenes comprehendi videntur nomine *Eliſa.* Id nomen non tantum ſono plane convenit cum *Elidis* urbis et regionis nomine: ſed *Eliſa*, *Eſech. XXVII.* 7. a purpurâ, vel potius a byſſo purpurato, quam mercem Phoenices inde reportabant, celebratur. Hâc vero merce Elis in Hellade, demonſtrante Bocharto, *Phalegi, Lib. III. cap.* 4. maxime inſignis fuit; tum ſacris ludisque vigebat, quo undique ex omni Hellade coibatur, in quibus autem Eleënſes judices certamina ſpectabant, Ἑλλανοδίκαι appellati. Vid. Perizonius, *ad Aeliani V. H. Lib. X. cap.* 1. Quae quum ita int, Elis Hebraeis non tantum facile prae eliquis Hellenum urbibus innoteſcere, verum vel pro eorundem metropoli haberi, deoque ejus nomine omnis fere Hellas comprehendi potuit.

Nihilo minus Elis minime habenda eſt, pro antiquiſſimâ Hellenum in Graeciâ ſede. Haecce in Theſſaliâ, immo in Phtiotidis urbe Hellade, ſummo conſenſu collocatur a Veteribus, quorum teſtimonia diligentiſſime collegit Eraſmus Vindingius, ſub nomine Ἑλλας, in libro *de Graecorum populis urbibusque*, edito in *Theſauri Gronoviani Tomo XI.* Immo, quo minus illam Hellenum in Graeciâ ſedem antiquiſſimam extra Theſſaliam quaeras, vel ſolum ſufficiet iſtorum teſtimoniorum compendium, quod in *ſcholio ad Iliad.* ι. *vs.* 2. talibus; πρωτοι τε ούτως (ſcilicet Ἑλληνες) ἐλεγοντο όι ἐν Θεσσαλιᾳ ἀνθρωποι ὀυ μην παντες, ἀλλα μονοι όι ἐν Ἑλλαδι τῃ πολει. Praeſer-

ſertim ſi jungantur ea, quae Cl. Wasſenberg, in *Emend. ad Paraphraſ. et ſchol. Iliad. A. et B. pag.* 131. de antiquâ ſcripſit Hellade.

Tandem Thesſaliae regionem Phtiotidem pro Hellenum antiquisſimâ ſede habendam, confirmari poteſt ope obſervationis ſupra memoratae, de Diluvio a plerisque gentibus in ſuam cujusque regionem pertracto, ideo quod ſeſe ἀυτοχθονας esſe crediderunt. Hâc obſervatione adhibitâ ex eo, quod Hellenes Diluvium Deucalionis, unâ cum hocce antiquisſimo gentis rege, in Phtiotide collocarunt, intelligere videmur, hujus traditionis auctores Phtiotidem pro Hellenum ſede antiquisſimâ habuisſe.

§ XII.

Glosſema duplex in Ariſtotelis Meteoris *obelo notatur.*

Quum conſtans Hellenum traditio fuerit, in Phtiotide locum habuisſe Diluvium, quod nomen traxit a Deucalione, qui illic tunc regnasſet, eamque regionem Hellenum ſtirpi pro cunabulis fuisſe; falſi manifeſto arguuntur, quae apud Ariſtotelem *Meteoror. Lib. I. cap.* 12. mediam inter Philoſophi de pluvialibus inundationibus Disſertationem reperimus; Ἀυτη δ᾽ ὐκ ἀει κατα τυς ἀυτυς τοπυς, ἀλλ᾽ ὡσπερ ὁ καλυμενος ἐπι Δευκαλιωνος κατακλυσμος. Και γαρ οὑτος περι τον Ἑλληνικον ἐγενετο τοπον. Και τυτυ περι Ἑλλαδα ἀρχαιαν. Ἀυτη δ᾽ ἐςιν ἡ περι την Δωδωνην, και τον Ἀχελωον. Ὁυτος γαρ πολ-

πολλαχȣ το ῥευμα μεταβεβληκεν —— ᾠκȣν γαρ οἱ Σελλοι ἐνταυτα, και οἱ καλȣμενοι τοτε μεν Γραικοι, νυν δε Ἑλληνες. Haecce non tantum male cohaerent, orationemque praebent mutilam, verum inſuper tam indubie veritati contraria dicunt, ut inhaereamus ſententiae, quam in hiſce *Actis Tom. II. pag.* 160. jam de iis diximus, eaque Ariſtotele prorſus indigna esſe, immo duplex glosſema facere, ſtatuamus.

Ariſtotelica primum interpolata videntur verbis, Ἀυτη δ' ȣκ ἀει —— Ἑλληνικον ἐγενετο τοπον. Quibus in textum illatis, alius quiſpiam, ingenio magis quam ſolidâ commendandus eruditione, ea adnotavit, quae poſt illas voces in verbis adlegatis ſequuntur. Hicce homo, conjecturâ de mutato Acheloi curſu a Deucalionis iſtoc Diluvio derivando pellectus, videtur Diluvium hocce in Epirum transferre voluisſe, illamque opinionem cum praecedentibus, ubi id Diluvium περι τον Ἑλληνικον τοπον γενεσθαι adſerebatur, conciliari posſe ſperavisſe, quoniam in Epiro Σελλοι inveniebantur. Ab horum enim nomine των Ἑλληνων nomen oriundum fuisſe collegit ex adfinitate litterarum, quae inter utrumque nomen obtinet, quâ fretus την Ἑλλαδα ἀρχαιαν, et ſimul Deucalionis Cataclyſmum, qui iſtoc Ἑλληνικῳ τοπῳ accidisſe ferebatur, in Dodonae viciniâ collocavit.

Heic Glosſematis auctorem nimis ingenio indulſisſe, praeterquam e conſtanti veterum de antiquâ Hellade teſtimonio, conſtat ex Heſychio. Hic enim vocem Ἑλλα, unde

La-

Latinum *ſella* fluxit, καθεδραν notaſſe, peculiari autem uſu adhibitam eſſe adſerit de Jovis Dodonaei χρηϛηριῳ, de quo Simmias Rhodius, apud Stephanum, in *Fragmento de Dodone;*

Ζηνος ἑδος Κρονιδαο μακαιρ ὑπεδεξατο Δωδω.

Ex iſtoc Heſychii adſerto intelligimus, quamobrem ὑποφηται oraculi Dodonaei Σελλοι dicti fuerint; quam vanum vero ſit commentum interpolatoris. Cujus ultima verba, καλυμενοι τοτε μεν Γραικοι, νυν δε Ἑλληνες, quae, me hercle! medii potius aevi ludimagiſtrum, quam elegantisſimum Philoſophum redolent, inſuper haud ſecus ipſius commenti fundamina eruunt, ac veritati contraria fabulantur. Illic etenim eos, quibus nominis adfinitatem cum τοις Σελλοις intercesſiſſe vult, quamdiu in horum viciniâ degisſent, haud aliter, ac Γραικες, appellatos eſſe, dein autem demum Ἑλληνων nomen ſumſiſſe, adſerit.

§ XIII.

Hellenum familiae tres e Phtiotide per omnem Helladem effuſae.

Gloſſemate ſuſque deque habito, quod Ariſtoteli abjudicavimus, primam Hellenum in Graeciâ ſedem illam in Phtiotide Ἑλλαδα fuiſſe adſerimus. Unde quomodo ſeſe, tanquam e meditullio, quâquâverſum propagaverint, Veteres, uti Simſonus, in *Chronico, ad A. M.* 2566., refert, ejusmodi fere tradidere Genealogiâ. Helleni triplicem fuiſſe pro-

lem, *Dorum*, *Aeolum*, et *Xuthum*, cui
:int duo filii, *Ion* atque *Achaeus*. *Do-*
, qui Dores comprehendit, ſeſe in Dori-
ı recepisſe, Aeoles in Theſſaliâ reman-
, Iones vero cum Achaeis, in Atticen
migrantes huic regioni nomen indidisſe
ae; dein autem in Aegialum profectos,
aliquamdiu junctis ſedibus habitasſe, tan-
Iones ab Achaeis pulſos esſe.
oſterius hocce ita videtur explicandum;
:s, Atticâ non contentos, ſeſe effudisſe
ıegialum; quae regio, ſecundum Apollo-
Bibliothecam, *Lib. II. initio*, nomen ab
:bi Argivi filio, Phoroneique fratre, Ae-
) ſortita, atque adeo, quod ſub illâ latet
ılâ, ab Argivis in civitatem receptos,
e 'Αχιυς, vel 'Αχαιυς, a *fraternâ ſocietate*,
sſimoque foedere, appellatos esſe. Ea
ı notio nominis אחי. Iſtoc vero nomine
ivorum coloni in Aegialo uti potuere. Ar-
ʼs enim haud quâquam cum majori Grae-
ım parte genus ab Japeto repetivisſe, ſed
e medio Paſtorum illorum, qui antiquiore
› Aegyptum occupasſe, et diu tenuisſe,
ntur, exortos esſe, hoſce autem Paſto-
communi cum Arabibus Phoenicibusque
ine gaviſos fuisſe, infra demonſtrabimus.
ılutarunt itaque antiquiores Aegiali in-
e advenas Iones nomine אחי. Haec vero
ıatio illis Aegialenſibus reddita fuit ab
bus. Ita vero utraque gens, priore utri-
ıe nomine obſoleſcente, in unam Achaeo-
familiam coaluit. Ex hiſce jam Achaeis
lae fuisſe videntur Elidi. Quam in He-
brai-

braicâ gentium Genealogiâ pro omni Hellade poni demonſtratum cenſentes, ad nomen *Tarſis*, quod illic *Elidis* nomini ſubjungitur, explicandum pergimus.

§ XIV.

Nomine Tarſis *inſignis urbs Hiſpaniae nec Phoenicum colonia, nec Graecorum, ſed gentis, quae unâ cum Graecorum majoribus habitavit in Ciliciâ, ubi veſtigia eorum, queis nomen* Cittim *obtingit*, Geneſ. X. 4.

Nomine *Tarſis*, in Hebraeorum vaticiniis atque Hiſtoriis, Tarteſſum, in Hiſpaniâ Baeticae emporium, commercio cum Phoenicibus celeberrimum, ſignificari demonſtravit Bochartus, *Phaleg. Lib. III. cap. 7.* Illud rectiſſime. In eo autem hallucinatus eſt, quod hanc urbem a Phoenicibus conditam fuiſſe credidit. Quâ enim facie Hebraicae illius Genealogiae ſcriptor Phoenicum coloniam ad Japetidarum familiam, et quidem ad eam, quae Graeciae incolas dedit, pertinere, adſerere potuiſſet? Clericus, *Comment ad Geneſ. X.* nomen *Tarſis* ad Thraces retulit, acſi hosce etiam *Ionum* nomine complexi fuiſſent Orientales. Cl. Michaëlis, *Spicil laud. Part. I. pag.* 92. *Tarteſſum*, quae ubique fere in *S. Codice* nomine *Tarſis* deſignetur, *Graecorum coloniam* dixit; ſed rei rationem haud explicuit; dum in ipſâ Graeciâ nullibi nominis illius apparent veſtigia, quae regionem, unde colonia Tarteſſum ducta fuerit, oſtendant.

Hanc

Hanc ob rem nos conjicimus, Tarteſſiorum majores quidem ad eam, quae incolas Graeciae dedit, Japetidarum familiam pertinuiſſe: ſed eos a cognatis, jam antequam hi in Graeciam intrarent, et quo tempore in viciniâ reliquorum ad Caucaſum Japetidarum degerent, diſcedentes in Baeticen commigraſſe. Igitur extra Graeciam, et quidem prope Caucaſum, locus, ubi Graecorum aborigines habitarint, indagandus esſe videtur. Quam in rem perquam opportunum eſt, quod Herodotus, *Lib. VII. cap.* 95., Cilices antiquitus ὑπαχαιοὺς dictos adſerit.

Ἀχαιῶν nomini quaenam originalis ſignificatio fuerit, modo vidimus. Eam vero probe cognitam habuisſe videtur Homerus, qui omnes, quotquot arctisſima ſocietate adverſus Trojanos conſpirabant, Graecos eo nomine ſaépius comprehendit. Pariter id nomen ab Homeri popularibus, vatem adſiduâ lectione terentibus, eumque imitari pulchrum autumantibus, ampla iſtâc notione faepius adhibitum videtur. Apud Romanos ſaltem *Achaiae* nomine Graeciae venit provincia; vid. Palmerius, *Graec. Ant. Lib. I. cap.* 4. Illud igitur ὑπαχαιοι apud Herodotum *aliquâtenus Achivos*, vel *Graecos*, notare videtur; ut ii, qui Cilices ita appellaverunt, hiſce aliquam cum Graecâ gente cognationem intercesſisſe agnoverint. Unde probabile evadit, eam Japetidarum familiam, quae Graeciae dedit incolas, prius in Ciliciâ habitasſe.

Quod confirmant Euſtathius, *ad Dionyſ.*

braicâ gentium Genealogiâ pro omni Hellade poni demonſtratum cenſentes, ad nomen *Tarſis*, quod illic *Elidis* nomini ſubjungitur, explicandum pergimus.

§ XIV.

Nomine Tarſis *inſignis urbs Hiſpaniae nec Phoenicum colonia, nec Graecorum, ſed gentis, quae unâ cum Graecorum majoribus habitavit in Ciliciâ, ubi veſtigia eorum, queis nomen* Cittim *obtingit*, Geneſ. X. 4.

Nomine *Tarſis*, in Hebraeorum vaticiniis atque Hiſtoriis, Tarteſſum, in Hiſpaniâ Baetice emporium, commercio cum Phoenicibus celeberrimum, ſignificari demonſtravit Bochartus, *Phaleg. Lib. III. cap. 7.* Illud rectiſſime. In eo autem hallucinatus eſt, quod hanc urbem a Phoenicibus conditam fuiſſe credidit. Quâ enim facie Hebraicae illius Genealogiae ſcriptor Phoenicum coloniam ad Japetidarum familiam, et quidem ad eam quae Graeciae incolas dedit, pertinere, adſerere potuisſet? Clericus, *Comment ad Geneſ X.* nomen *Tarſis* ad Thraces retulit, acſi hos ce etiàm *Ionum* nomine complexi fuisſent Orientales. Cl. Michaëlis, *Spicil. laud. Part I. pag.* 92. *Tartesſum*, quae ubique fere in *S. Codice* nomine *Tarſis* deſignetur, *Graecorum coloniam* dixit; ſed rei rationem haud explicuit; dum in ipſâ Graeciâ nullibi nominis illius apparent veſtigia, quae regionem, unde colonia Tarteſſum ducta fuerit, oſtendant.

Ham

Hanc ob rem nos conjicimus, Tartesſiorum majores quidem ad eam, quae incolas Graeciae dedit, Japetidarum familiam pertinuisſe: ſed eos a cognatis, jam antequam hi in Graeciam intrarent, et quo tempore in viciniâ reliquorum ad Caucaſum Japetidarum degerent, diſcedentes in Baeticen commigrasſe. Igitur extra Graeciam, et quidem prope Caucaſum, locus, ubi Graecorum aborigines habitarint, indagandus esſe videtur. Quam in rem perquam opportunum eſt, quod Herodotus, *Lib. VII. cap.* 95., Cilices antiquitus ὑπαχαιȣς dictos adſerit.

'Αχαιων nomini quaenam originalis ſignificatio fuerit, modo vidimus. Eam vero probe cognitam habuisſe videtur Homerus, qui omnes, quotquot arctisſima ſocietate adverſus Trojanos conſpirabant, Graecos eo nomine ſaepius comprehendit. Pariter id nomen ab Homeri popularibus, vatem adſiduâ lectione terentibus, eumque imitari pulchrum autumantibus, ampla iſtâc notione ſaepius adhibitum videtur. Apud Romanos ſaltem *Achaiae* nomine Graeciae venit provincia; vid. Palmerius, *Graec. Ant. Lib. I. cap.* 4. Illud igitur ὑπαχαιοι apud Herodotum *aliquâtenus Achivos*, vel *Graecos*, notare videtur; ut ii, qui Cilices ita appellaverunt, hiſce aliquam cum Graecâ gente cognationem intercesſisſe agnoverint. Unde probabile evadit, eam Japetidarum familiam, quae Graeciae dedit incolas, prius in Ciliciâ habitasſe.

Quod confirmant Euſtathius, *ad Dionyſ.*

Perieges. vs. 875. et Stephanus, in voce ἀγχιαλη, urbem Anchialen in Ciliciâ ab Japetidis conditam esſe, Ciliciam itaque Japetidas incolas habuisſe, adſerentes. Immo eam, quae incolas Graeciae dedit, Japetidarum familiam in Ciliciâ degisſe, praeter laudatum Herodotum, jam odoratus eſt Rabbi Saädias, Arabs interpres Pentateuchi, quippe qui nomen *Eliſa* per *Almetſitſaton*, Graecis Μοψε ἑστιαν, Ciliciae urbem, transduxit, adeoque illic eorum, qui nomine *Eliſa* comprehenduntur, aliquando ſedes fuisſe arbitratus videtur.

Luculentiora vero eorum, qui nomine *Cittim* inſigniuntur, veſtigia occurrunt in *Cetide*, quam inter Ciliciae regiones, indice Bocharto, *Lib. III. cap.* 5. recenſent Ptolemaeus, et Baſilius Seleucienſis; quaeque ſedes των Κητιων, quos Strabo, *Lib. XIII. pag.* 295., in Ciliciae parte Tauro adſitâ collocat; ſicuti eosdem Menandro, apud Joſephum, *Antiq. Lib. IX. cap.* 14. de Κιτταιοις loquenti, ob oculos fuisſe, in *Hiſtoriâ rerum ab antiquo in Oriente geſtarum*, oſtendemus, eosdemque dixit procul dubio Diodorus, *Lib. XIX. cap.* 59. 62. ubi Κιτιεις inter Cilices memorat. Immo ipſum nomen *Cittim* de iis explicandum, in exordio carminis, *Jeſ. XXIII.* obvii, et pluribus in locis adhuc haud ſatis illuſtratis.

§ XV.

§ XV.

Ad Ciliciae Κητιους *pertinet nomen* Cittim, Jeſ. XXIII. 1.

Vates laudatam *declamationem in Tyrum* inchoat; *Ejulate. o naves Tarteſſi!* כי שדד מבית מבוא מארץ כתים נגלה למו. Summus Vitringa, in *Commentario*, conjunxit verba כי שדד מבית מבוא, et vertit, *quoniam vaſtata eſt intus et extus*. Sed exemplum e *Pſalm. CXXI.* 8. adlatum vix ſatis probat eam explicationem vocum מבית מבוא, uti Cl. Döderlein jam monuit. Neque adjectivum שדד, quum ſit maſculinum, ad *Tyri* nomen referri poſſe obſervavit J. B. Koppe, ad notas eruditiſſimi Lowth, ab ipſo Germanice verſas. Alexandrini voces מבית מבוא מארץ כתים conjunxiſſe videntur. Vertunt enim, ὀυκ ἔτι ἐρχονται ἐκ γῆς Κιττιαιων. Illi itaque voces מבית מבוא per *reſectionem a venientibus* explicarunt. Vocem נגלה vertunt ἤκται αἰχμαλωτος. Pronomen autem plurale in למו quo referrent ignorarunt. Quam ob rem id in למי mutarunt, atque ad *verſum* ſequentem retulerunt, ubi per τινι traductum legitur.

Nos, declamationis initium cum finali *verſu* 14. conferentes, jungimus כי שדד מבית. ut parallela ſint τοῖς כי שדד מעוזכן Verbum בית, proprie *ſecare*, hinc *domum ſtruere*, ſignificans, nomen בית peperit, a quo ad verbum rediit notio *in domo eſſe*, *pernoctare*, quae notio verbi penes Chaldaeos. Ab hac notione nomen מבית ſignificationem *manſionis*, *habitaculi* accepiſſe potuit, ut τῷ מעוזכן in

verſu parallelo reſponderit. Sequentia בוא מארץ כתים נגלה למו minime ſeparanda fui. Quae ſi junxeris, unica difficultas reſtat nomine כתים, cujus loco Graeci, Κιτταί vertentes, כתיים, quod verſu 12. occurrit legiſſe, et de Citii in Cypro urbis civib cogitaſſe videntur.

Bocharti opinio fuit, nomine כתים, quo ties in S. Codice occurrit, illos, quos in Ital repererat, Κητεικς deſignari. Qui quum hu loco haud magis, quam Macedones, de qu bus alii cogitarunt, convenirent, כותים le gere juſſit, per *terram Cuthaeorum* Babyloniam deſignatam cenſeri poſſe ratus. Summi vir conjecturam amplexus Cl. Michaëlis, *Spic. laud. Part. I. pag.* 109. id tamen nomen po tius de *Cuthaeis*, in vacuam X tribuum ſe dem reductis explicandum cenſuit. Vitringa receptam lectionem cum opinione Bocharti de nomine כתים conciliare conatus eſt, ut verba מארץ כתים נגלה למו, quae a praecedentibus ſeparaverat, verteret. *Ex Italiâ revelatum eſt illis*, nempe *navibus Tarteſſicis*, Fingit vatem Divinum, ad ſpectatores quaſi converſum, monere, Tyri exſcidium Italis prius cognitum, ab his vero ad illas naves Tarteſſicas pronunciatum fuiſſe. Ingenioſe! procul omni dubio! Quam ob rem Vitringam Lowthus, Koppius, aliique, ſecuti fuere.

Verum enim vero adfixum מו vix ad אניות referri poſſe, adeoque ad τυς יושבי אי, quos vates, in ſequenti *Commate* adlocuturus, jam ob oculos habebat, pertinere videtur. Quo po-

ſito, nomen כתים haud alio, atque ad
s, quos in Cilicia fuisſe modo videbamus,
ιως, vel Κιτιεις, reſpicere poteſt, ut poſte-
ris, quod a praecedentibus ſeparavimus.,
mbri ſenſus ſit, *a Nabocodnoſoro, veniente
Ciliciae Cetide, Phoenicen habitantibus illud
ri exſcidium revelatum eſſe*, vel *vaſtari coe-
ne eſſe*; quomodo נגלה etiam verti poteſt.
m autem explicationem confirmat non
tum Eſechiel, qui *cap. XXVII. 7. Nabo
noſorum Tyrios ab Aquilone adgreſſurum eſſe*
icinatur; ſed eam Hiſtoricis quoque argu-
ntis confirmari poſſe. ex ſupradictâ *re-
i in Oriente geſtarum Hiſtoriâ* conſtabit.

§ XVI.

Ad Cetidem Ciliciae ſpectant regiones Cit-
tim, Jerem. II. 10.

Interim non in uno tantum Hebraicorum
iciniorum loco nomen *Cittim* ad Ciliciae
tinet incolas. Ad eosdem enim referen-
n eſt, *Jerem. II.* 10., ubi Israëlitas, qui
avito Numine, a quo tot tantisque ma-
ti erant beneficiis, ad Deos peregrinos de-
erant, ingrati animi reos agens Vates,
anſite, inquit, *in regiones Cetiorum, ut vi-
itis! Mittite in Kedar, ut probe ſciatis, et
noſcatis, num tale quid illi fecerint.* Heic
m voces אי-כתים non neceſſario ad in-
ares regiones referendae.
Vox אי, uti jam obſervavit Cl. Michaëlis,

Spicil. laud. Part. I. pag. 131. perperam ad *inſulam* reſtringi fuit ſolita. Verbum אוה propie *flectere* ſignificat. Hinc de *viatore*, ut alicubi commoretur, *de viâ deflectente* uſurpatur. Apud Arabes اوي tranſitive eſt *de viâ deflectere fecit, hoſpitio excepit; Surat. XII.* 100. cognatum أوّي *manſionem cepit*, vel *capere fecit* ايبا in V ſpec. *commoratus fuit.* ثاية *commoratio, hoſpitium.* Quâcum voce plane convenit Hebraicum תאוה *Geneſ. XLIX.* 26. Verbum אוה in Hitp. *ſemet deflectere fecit, manſionem paravit;* quomodo explicandum videtur התאויתם *Num. XXXIV.* 10. Hinc vox אי *de diverſorio, habitaculo,* et *quâvis hominum manſione*, adhiberi potuit; quae notio obtingit Arabico ماوى. vid. *Surat. XXXII.* 19. 20.

Poſsunt itaque vocibus אי-כתים quaevis *ſedes* Κητειων deſignatae esſe. Sed eas apud Jeremiam ad Graeciam, Italiamve, non referendas putamus; quoniam hae regiones longius aberant, quam quae regioni *Kedar* apte opponerentur; dum vatem Iſraëlitas adeo procul ablegare ἀπολιτευτον. Hanc ob rem ipſum ad Ciliciae Κητεις unice credimus reſpicere, et in ejus quoque verbis των *Cittim* veſtigia in Ciliciâ videmur reperisſe, ut Graecorum aborigines illic habitasſe certum ſit atque indubitatum.

§ XVII.

§ XVII.

Nonnulla de Ciliciae Tarſo, atque Hiſpaniae Tarteſſo.

Inter Graecorum aborigines in Ciliciâ degentes (ut de conjecturâ, quam § 14. propoſuimus, certi quid ſtatuatur,) quaerendi ſunt Tarteſſiorum majores, qui a cognatis, antequam hi in Graeciam commigrarent, diſcedentes, ſeſe in Baeticen contulerunt. Atque en Tarſum, urbem Ciliciae praecipuam, quo ſupra laudatus Arabs, unâ cum Chaldaeo interprete, et Joſepho, nomen *Tarſis* retulit. Hanc igitur condidiſſe videtur pars ejus Japetidarum familiae, quae Graeciae dedit incolas.

Uti vero haec ſententia concilietur cum Strabone, qui *Lib XIV. pag.* 463. Tarſum a diverſiſſimae originis hominibus, Argivis, duce Triptolemo Ium inveſtigantibus — aut cum Solino, qui, *cap.* 41., eandem urbem a Perſeo iſtoc Argivo, qui prope Joppen Andromedam a ceto liberaſſet, conditam ſcripſit — obſervamus, eandem urbem, unâ cum Anchiale, quam pariter ab Japetidis extructam fuiſſe ſupra vidimus, a Sardanapalo diu poſt conditam legi apud ſcriptores citatos a Briſſonio, *de regio Perſarum principatu, Lib. I.* § 253. Hocce quum procul dubio de inſtauratione explicandum ſit, quidquid veri ſub duobus illis traditis latere cenſendum eſt, ad antiquiorem aliquam Tarſi inſtaurationem referri poſſe opinamur, adeoque inhaeremus

ſententiae, de Tarſo ab Japetidis ſupradictis conditâ.

Ex hâcce jam urbe ab iisdem Japetidis commigratum eſſe credimus in Hiſpaniam Baeticen; ubi urbem Ταρσήϊον, vel Ταρτεσσον, ſanequam ſatis ſynonymam, ut in Tarſi memoriam ita dicta eſſe credatur, aedificaverint. Et haecce e Ciliciâ in Hiſpaniam commigratio facta videtur, antequam Phoenices ulli in Hiſpaniam navigarent; quippe quos, quum illuc primum appellerent, illic jam incolas, quibuscum commercium inſtituerent, repeiſſe conſtet ex loco Ariſtotelis per Bochartum adducto. Illos itaque pro primis Tarteſſi conditoribus habere neutiquam debuisſet Bochartus. In cujus ſummi viri ceteroquin prorſus egregio commentario de iſtâc urbe pariter diſplicet, quod praeter illam Tarteſſum adhuc aliam in mari Rubro quaeſivit; ideo quod 1 *Reg. XXII.* 48. legatur *Joſephatus Ezeongebere naves Tarteſſicas, quibus ſimul in Ophiram navigaretur, compegisſe.*

§ XVIII.

Joſaphatum Ezeongebere naves Tarteſſicas, quae ſimul in Ophiram navigarent, compingere potuisſe oſtenditur.

Miramur, ut nodum paucis ſolvamus, tantae eruditionis ſcriptorem, quantâ gaviſus fuit Bochartus, dum in loco memorato haerebat, haud cogitasſe de Africae periplo; de quâ poſtea datâ operâ disſeruerunt Huëtius,

tius, *de navigat. Salomonis*, *cap.* 4. et Cl. Michaëlis, *Spicil. laud. Part. I. pag* 98 *ſqq.* Ex horum enim obſervatis conſtat, id quod Bochartum ipſum ceteroquin minime latuit; Phoenices Africam haud raro litora legentes circumnavigasſe, idque illis trium fere annorum iter fuisſe. Quam ob rem classis, quam Salomo cum Hirami navibus Tarteſſum miſisſe, quaeque trium fere annorum iter feciſſe legitur 1 *Reg. X.* 22. eadem fuisſe videtur, quae *cap. IX.* 26. 29. Ezeongebere compacta dicitur, ut cum Hirami navibus in Ophiram navigaret. Haec claſſis prius Ophiram adiisſe, atque ex iſtâc Arabiae regione, Africae periplo factâ, in Hiſpaniam tetendisſe videtur.

Ophirae nempe ſitum intra Arabiam definire videtur Hebraeorum ille Geographus, qui *Geneſ. X.* 29. nomen *Ophirae* medium inter *Schebae Havilae*que, auriferarum pariter regionum, nomina collocavit. Dum ratio, cur illa regio אופיר appellata ſit, elucere videtur ex loco *Jobi*, *cap. XXII.* 24. ubi legimus,

שית על עפר בצר
וכצור נחלים אופיר

Compone cum pulvere auri ramenta;
Et cum cotibus torrentium aurum ebulliens.

Heic loci in priori membro בצר *balucem*, quae cum *pulvere* conferri queat, ſignificat. In poſteriori צור נחלים *ſilices* indicat, *per*

torrentem ab arena ſecretos, quibuscum recte conferetur אופיר, ſi eâ voce auri fruſta, qualia in fluminibus ab arenâ ſecreta ebulliunt, ſignificentur. Hinc igitur *Ophira* id nomen hauſit, quod auro, majori fruſtorum maſsâ in rivulis invento, abundaret, ſequiori tempore, quod in tranſitu notemus, a radice פרה, cui eandem, ac vicinis ופר, vel יפר, אפר, פאר, פור, פרא et פרר, notionem propriam fuiſſe oportet, *aurum* ejusmodi *ebulliens*, aurum פרוים dictum fuiſſe videtur, id eſt *ebullitionum;* quam ſignificationem huic voci obtingere credimus in Gloſſemate; *atque aurum erat aurum Parvaim. II. Chron. III.* 6.

Falluntur igitur, qui iſtanc vocem pro regionis alicujus nomine proprio habuerunt, Inter quos Cl. Verbrugge, *Oratione de navigatione Ophiriticâ*, eam ad regiones *Biafara*, et *Zanfara*, in litore aureo retulit, Ophiram in Africae auſtrali litore fuiſſe, hodieque *Sophala* dici, opinatus, eoque inductus convenientiâ nominum *Afer* atque *Ophir*, quod poſterius, ex *Geneſ. l. l.* perperam explicato, viri aliquando nomen fuiſſe, ab hujus poſteritate regioni Ophirae impoſitum eſſe, ab hâcce vero, propter auri ferax ſolum, prae reliquâ Africâ celebri, ad omnem hancce terram tranſiiſſe, atque *Ophiridarum* nomen pariter ad omnes *Afros* derivatum eſſe, collegit.

Nos Ophiram in Arabiâ fuiſſe confidemus. Joſaphatum vero, claſſe Ezeongebere compactâ, imitari voluiſſe cenſemus navigationem,

nem, Salomone regnante inſtitutam, quâ Hebraei, Phoenicum ductu, prius Arabicam illam regionem adierint, dein vero Africae circumitu luſtrato, Tarteſſum tetenderint, atque inde poſt tres annos in Palaeſtinam pervenerint. Ita jam nulla remanet cauſa, cur Tarteſſum in mari Rubro quaeramus. Atque evaneſcit difficultas, quae Bochartum male habuit. Sed interim in aliam, eamque multo graviorem, incidimus, quae illum paene fugiſſe videtur, alios vero quam plurimos exercuit eruditos, et nobis neutiquam ſilentio praetermittenda videtur.

§ XIX.

Diſquiritur, quomodo Hirami naves, unâ cum Salomonis navibus, in Ophiram navigare potuerint.

Locus ille *II. Reg. IX.* 26, 28. ex quo Hebraeos Phoenicibus in Africae periplo duci uſos eſſe conſtat, cum parallelo *II. Chron. VIII.* 18. non tantum codicem Hebraeum a corruptelis in numeros illapſis haud quaquam immunem eſſe oſtendit: ſed a Phoenice in Ophiram navigatum eſſe adſerit. In priori enim loco *Hiramum Syrios rei nauticae peritos* באני *cum navibus*, in poſteriori vero *naves a Tyriis gubernatas eo* miſiſſe legimus.

Suffeciſſet quidem, ſi Hiramus navibus, a Salomone Ezeongebere fabricatis, nautas Phoenices impoſuiſſet; ſicuti Neco, teſte Herodoto, *Lib. IV. cap.* 42. navibus Aegyptia-

ptiacis Phoenices impoſuit: ſed loca adlata naves quoque e Phoenice arceſſunt. Immo ſecundum 1 *Reg. X.* 11. *claſſis Hirami aurum ex Ophirâ reportare* fuit ſolita. In viam itaque inquirendum eſt, quâ Phoenices e mari Mediterraneo in maris Rubri ſinum Arabicum pervenire potuerint. Nihili enim valet conjectura Rosſalli, qui in *Muſaeo Hageno, Tom. I. Part. II. Diſput. de veteri foſſâ, mare Mediterraneum Erythraeo conjungente,* Seſoſtrin jam foſſam illam ante Trojam captam perfeciſſe colligit e Strabone, *XVII. pag.* 804.

Heic loci Strabo talibus; Ἐτμηθη δε ἡ διωρυξ κατ' ἀρχας μεν ὑπο Σεσωστριος προ των Τρωικων. Ὁι δε ὑπο Ψαμμιτιχου παιδος, ἀρξαμενου μονον, ειτ' ἐκλιποντος τον βιον. ὑστερον δε ὑπο Δαρειου, του πρωτου διαδεξαμενου το ἑξης ἐργον. Quodſi hunc locum conferas cum Herodoti, *Lib. I. cap.* 158. et cum Diodori, *Lib. I. pag.* 20. mox videbis, apud Strabonem, ſuppletâ lacunâ, legendum eſſe; ὁι δε ὑπο ΝΕΚΩ, του Ψαμμιτιχου παιδος, et porro Neconem illum primum fuiſſe, qui opus illud inceperit, adeoque Seſoſtrin illud minime abſolviſſe, immo nequidem inchoaſſe; quamvis poſterius hocce pariter adſeratur ab eodem Strabone, *Lib. I. pag.* 38, a Plinio *H. N. Lib. VI. cap.* 29. et penes Ariſtotelem in Gloſſemate, de quo jam in hiſce *Actis, Tom. II. pag.* 157. *ſqq.* ſategimus.

Nec prae Rosſalli opinione adridet conjectura Verbruggii, qui Phoenicum naves, quas cum Salomonis claſſe Ezeongebere com-

pactâ

pactâ in Ophiram navigasſe oportet, non e mari Mediterraneo arcesſit, ſed Tyrum, unde Hiramus illas naves miſisſet, in mari Rubro quaeſivit. Heic enim loci quampiam Tyrum invenisſe ſibi videbantur, qui Homerum Divini vatis honoribus proſecuti ſubtilius explicabant, atque ex eodem eliciebant, id mare Rubrum olim quospiam exſtitisſe Phoenices, Homero, aliisque antiquioribus, *Sidoniorum* nomine comprehenſos.

§ XX.

Excutiuntur fundamenta traditi de Tyro atque Arado in mari Rubro.

Menelaus, apud Homerum, *Odysſ.* Δ. *vs.* 96. *ſqq.*

πολλ᾽ ἐπαληθεις
Ἠγαγομην ἐν νηυσι, και ὀγδοατῳ ἐτεϊ ἠλθον
Κυπρον, Φοινικηντε, και Αἰγυπτιȣς ἐπαληθεις
Αἰθιοπας θ᾽ ἱκομην, και Σιδονιȣς, και Ἐρεμβȣς.

Heic loci *Aethiopes*, nobis arbitris, ſunt iidem Mediterranei maris accolae, quorum rex fuit Cepheus, pater Andromedae, quem circa Joppen regnasſe complures ex Veteribus ſcripſerunt. Vid. Simſonum, *ad A. M.* 2646. Immo Aethiopes illi penes Homerum eadem gens, cui imperitavit Sabaco, quem *Aethiopem* vocat Herodotus *Lib. II. cap.* 137. quem vero Arabem fuisſe in ſupra dictâ *rerum in Oriente geſtarum Hiſtoriâ* demonſtrabi-

bimus. Aethiopes Homerici eadem gens, ex quâ exorti octodecim illi reges Aethiopici, qui, ſecundum Herodotum, *Lib. II. cap.* 100. diu ante Sabaconem Aegyptum tenuisſent, quosque ex Arabiâ oriundos fuisſe infra videbimus. Hujusce generis Aethiopes idem Herodotus, *Lib. VII. cap.* 70. tanquam orientales, atque ἐκ της Ἀσιας, opponit Aethiopibus ἐκ της Λιβυης, atque ὑπερ Ἀιγυπτȣ. Immo idem facit Strabo, *Lib. II. pag.* 103. et jam a Strabone citatus Homerus, *Odysſ.* A. *vs.* 23.

Nihilo minus plerique Homeri interpretes vati, in loco allegato, Aethiopes Africanos ob oculos fuisſe rati ſunt; adeoque in horum viciniâ quaeſiverunt *Sidonios*, quos vates medio inter *Aethiopes* atque *Erembos* loco poſuit; illos Homeri *Sidonios* ad mare Rubrum, a quo Phoenicum majores ſeſe in Phoenicen contulisſe ferebantur, collocarunt; quod inter alios fecit Scholiaſtes, qui ad Homeri illud Σιδονιȣς adnotavit, τȣς παρα τῃ Ἐρυθρᾳ θαλασσῃ λεγει, ὁθεν μετῳκησαν οἱ Φοινικες; atque ad hanc opinionem confirmandam uſi fuerunt tradito, inſulas *Tyro* atque *Arado* in Phoenice cognomines exſtare in mari Rubro; hoc enim a nonnullis relatum intelligimus ex Strabone, *Lib. XVI. pag.* 766.

Heic loci Geographus; πλευσαντι δ' ἐπιπλεον ἀλλαι νησοι Τυρος και Ἀραδος ἐισιν, ἱερα ἐχȣσαι τοις Φοινικικοις ὁμοια, και φασι γε οἱ ἐν ἀυταις ὀικοντες τας ὁμωνυμȣς των Φοινικων νησȣς και πολεις ἀποικȣς ἑαυτων. Quo in loco Geographum

phum aliorum potius relationes, quam ſuam ipſius ſententiam, protuliſſe ſole meridiano clarius elucet ex altero, *pag.* 784. ubi τȣ δε Ποιητȣ λεγοντος.

'Αιθιοπας θ' ἱκομην, και Σιδονιȣς, και 'Ερεμβȣς, διαπορȣσι, και περι των Σιδονιων μεν, τινας χρη λεγειν, των ἐν τῳ Περσικῳ κολπῳ κατοικȣντων, ὡν ἀποικοι οἱ παρ ἡμιν Σιδονιοι (καθαπερ και Τυριȣς τινας ἐκει νησιωτας ἱςορȣσι, και 'Αραδιȣς, ὡν ἀποικȣς τȣς παρ' ἡμιν φασιν) ἠ' ἀυτȣς τȣς Σιδονιȣς. Hâcce jam de quaeſtione, ad Erembos inveſtigandos tranſiens, illic non pronunciat; quippe de quâ *Lib. I.* diſerte ſententiam dixiſſet, *Homeri illos Sidonios eſſe Sidonis in Phoenice cives, atque accolas: nullos vero in ſinu Perſico quaerendos eſſe Sidonios.*

Rectiſſime! Licet *pag.* 40. perperam argumenti loco collocat eorum, qui in ſinu Perſico communi cum Phoenicibus nomine et genere homines exſtitiſſe putabant, diſſenſum in explicanda naturâ iſtius adfinitatis, ſeu licet omni tradito fidem denegat, quoniam inter illos, qui tradito fidem haberent, esſent, quibus incredibile videretur, Tyrum, Aradumque in Phoenice, urbes celeberrimas, nomen atque originem debere ejusmodi, quae in ſinu Perſico exſtare dicebantur, locis ab antiquo minime celebribus; quique adeo rationem adfinitatis, quam Phoenicibus cum horum locorum incolis intercedere famâ acceperant, invertendam eſſe arbitrarentur, ut illas in mari Rubro inſulas potius nomen incolasque a Phoenicibus habuiſſe conjicerent.

Per-

Perperam, inquam, Strabo; της δ' ἀπιςιας ἀξιον ȣ̓κ ἐλαχιςον ἐςι, το ἐναντιȣσθαι ἀλληλοις τȣς λεγοντας. Ὁι μεν γαρ και τȣς Φοινικας, και τȣς Σιδονιȣς, τȣς καθ' ἡμας, ἀποικȣς ἐιναι των ἐν τω Ὠκεανῳ φασι, ὁι δ' ἐκεινȣς τȣτων; uti confuſione pronominum, obſervandâ criticis, ad uſum manus medicae in talibus ſaepe nimis pronis, ſcripſit Geographus, pro ἐκεινων τȣτȣς. Ejusmodi disſenſus inter illos, qui de rei nucleo conſentiebant, ei refutando haud quâquam ſufficit: ſed hunc in finem paullo altius in rem eſt inquirendum.

§ XXI.

Nulla Tyrus, *nullaque* Aradus, *ſed* Tylus, *atque* Arathos, *aut* Aratia, *in mari Rubro obviae.*

In maris Rubri ſinu Perſico fuit inſula, quam Τυλον vocat Ptolemaeus, quam memorat Ariſtoteles, quamque in ſinu Arabico fuisſe, teſte Salmaſio. *Exerc. Plinian. pag.* 720. Theophraſtus adſerit. Hocce forſan ideo, quod Arabiae ex contrario jacere noverat. De hâc enim regione poſtquam locutus esſet Plinius, *H. N. Lib. VI. cap.* 28. pergit. „Ex adverſo Tylus inſula, pluri„bus margaritis celeberrima, cum oppido „ejusdem nominis.” Hocce oppidum Stephanus alicubi *Indicum* dici viderat. *Indicum* enim id quoque vocabatur, quod juxta Arabiam erat.

Non tantum Aethiopes, aliique vicini Africani,

ricani, uti § 6. vidimus. *Indorum*, nomine appellabantur; verum etiam illos Cuſaeos, qui, demonſtrante Cl. Michaëlis, *Spicil. laud. Part. I. pag.* 144. *ſqq.* ex Arabiâ in Aethiopiam commigrarunt, ex *India* veniſſe veteres tradiderunt. Unde alii collegerunt, Aethiopes antea Gangis atque Indi ripas coluiſſe. Eum in modum Euſebius, *ad A. M.* 3579. „ Aethiopes, ab Indo flumine con„ ſurgentes, juxta Aegyptum conſederunt." Paria Syncellus, *pag.* 151. *Edit. Regiae.* Atque eâdem hypotheſi uſus eſt Philoſtratus, *in vitâ Apollonii Thyanei.* Porro apud Herodotum *Lib. VII. cap.* 70. *Indis* accenſentur Aethiopes illi Orientales, de quibus modo diximus.

Ex hoc more „ Tylum *Indiae* inſulam" vocari alicubi viderat Solinus, qui id *cap.* 55. uti acceperat, referens, immerito vapulat Salmaſio. Iſtius vero moris neſcius Stephanus, *Tyli oppidum*, alicubi *Indici* nomine inſignitum, alibi quaeſivit, atque ex eo *Tylum Indicam urbem* efformavit. De inſulâ interim; Τυρος νησος εν τη Ερυθρη θαλασση, ἡν Ἀρτεμιδωρος Τυλον δια τȣ Λ καλει. Emendate Artemidorus, ſicut reliqui, quos citavimus, nomen extulit; quod a nonnullis, pro liquidarum adfinitate, Τυρος pronunciabatur; dum alii hanc inſulam Tyriorum incunabula non eſſe tantum, ſed ab ipſis incolis praedicari, peſſimâ fide adſeruerunt.

Nec Tyro igitur, nec magis ulli extra Phoenicen Arado, locus ſupereſt. Plinius, *H. N. Lib. VI. cap.* 25., in ſinu maris Ru-

bri „„ Contra Perſidem Philos, Caſſandra, „„ atque Aratia'" ubi Salmaſius minus recte *Thylos* ſcribendum, et de Tylo cogitandum, arbitratus esſe videtur. Ab hâc enim inſulâ diverſam aliam illic a Plinio memorari probabile eſt. Quippe quem alibi in earum, quae contra Arabiam erant, inſularum recenſione Tyli meminisſe modo videbamus. Pro ſequentibus interim nominibus vir ſummus codices *Causſandra*, atque *Aracha*, praebere teſtatur. Nobis *Aratia*, *Aracha*, vel *Aracia*, ejusdem inſulae nomen videtur, cujus *Casſandra*. Hocce enim inſulae, antea *Aracia* dictae, in honorem Alexandri Macedonis credimus esſe inditum. Saltem Ptolemaeus, *Geograph. Lib. VI cap.* 4. Περσιδι προσκειται Ἀλεξανδρȣ νησος, ἡ και Ἀρακια.

Hujus jam inſulae nomen antiquius, aut forſan nomen *Arathos*, quod geſtum ab inſulâ, quam Ptolemaeus, *l. l. cap.* 7. tanquam Tylo vicinam, Arabiaeque adjacentem, recenſet, memoratam in mari Rubro Aradum peperisſe, non eſt dubitandum. Quomodo illos, qui Aradum in mari Rubro cognomini Phoenices urbi, aeque ac Tyrum illic obviam nobilisſimae urbi Tyro, originem dedisſe adſeruerunt, hanc relationem perverſae dictorum nominum pronunciationi ſuperſtruxisſe videmus, ac ſimul eorum ſententiam fundamento deſtitui, qui, rei rationem invertentes, illas in ſinu Perſico inſulas nomen, atque originem a Phoenicibus repetere arbitrati ſunt. Nec ſupereſt locus in mari Rubro, unde acceſſantur Phoenicum

na-

naves ad iter Ophiriticum: ſed in locis S. Codicis,ubi Phoenices ſuis navibus in Ophiram tetendiſſe leguntur, obvia difficultas reſtat integra, atque aliis tollenda. Nos enim e diverticulo in viam.

§ XXII.

Ad Citiaeos in Cypro refertur Jeſ. XXIII. 12.

Sicuti Tarſenſes e Ciliciâ coloniam maritimo itinere in Hiſpaniam duxerunt, ita Κητειοι, Κιτταιοι, ſive Κιτιεις, e Ciliciae regione *Cetide* in Cyprum navigasſe, atque illic *Citium*, claram ſatis urbem, condidiſſe videntur. Ad hujus autem urbis cives, nobis arbitris, referendum eſt nomen כתיים *Jeſ. XXIII.* 12., ut ex hoc loco conſtet, Nabocodnoſori exercitu e Ciliciae Cetide, quam ejusdem carminis *vs.* 1. ארץ כתים vocari ſupra vidimus, ad Phoenices deſcendente, hos ſeſe magno numero ad naves contulisſe, ut in Cyprum transjicerent.

Scilicet, iſtoc in loco Tyrum, ideo quod a Sidoniis condita fuerit, בת צידון vocari, quotquot opinati ſunt, ſplendide nugatos esſe, cum Relando, *Palaeſtinae pag.* 1048. ſtatuimus. Ipſos Sidonios vates dicit *filiam Sidonis*. Hanc vero pingit, tanquam *laſcive exſultare*, *et luxurioſa ſaltatione corpus quasſare* ſolitam; qui ſenſus verbi עלז hoc in loco, aeque ac *verſu* 7.; dum *verſu* 15. *ſqq.* Tyrus artes, quibus meretrices in Oriente

 quae-

quaeſtum facere conſueverunt, iterum exercitura dicitur. Perperam igitur multi id verbum de *contumeliâ*, *injuriâve*, exponunt; quomodo Graeci ὕβριν, καὶ ἀδικίαν, tranſtulerunt. Nos integrum locum vertimus; *non amplius laſcivâ corporis agitatione exſultabis, o filia Sidonis! ad Citiaeos, in Cyprum, ſurge ut tranſeas; nec tamen illic tibi requies.* Voces nempe בתולה מעקשה, quas Graeci non legerunt, habendae procul omni dubio pro ἐξηγητικῷ Gloſſemate; qualia in ſublimioribus Hebraicae poëſios monumentis frequentia.

Tale, exempli gratiâ, *Pſalmo. XXXII.* 9. occurrit in verbis לבלום בכל קורב אליך. Ita enim legendum pro בל קרוב. Atque illa vertenda; *recalcitrando*, quam notionem verbo בלם obtigisſe Caſtellus auctor eſt, *in omnes, qui ad te appropinquant.* Pariter *Pſalmo. XXXV.* 8. voces בשואה יפול בה duo iſtius verſus membra parallela explicant. *Pſalmo XXXVII.* 20. phraſis intellectu difficilior כיקר כרים כלו. *inſtar pinguedinis arietum*, id eſt, *toti, conſumentur*, adjectâ gaudet interpretatione בעשן כלו, *in fumo conſumentur*, id eſt *inſtar holocauſti, in fumum ſurſum adſcendentem diffluentis*, atque hanc ob rem עולה appellati.

Immo, ne plura ex *Pſalmis* adferamus, carmen illud elegantisſimum *Jeſ. XXIII.* pluribus ejusmodi ſqualet interpolationibus; de quibus heic loci paucis commentari lubet, ut illud carmen, quantum fieri poterit, expolitum, atque illuſtratum, a nobis abeat. Hanc in rem breviori digresſioni veniam roga-

gamus a cenſoribus, ceteroquin talem licentiam acerbius fere carpentibus.

§ XXIII.

Jeſ. XXIII. 2. 3. *et* 10. *illuſtrantur.*

Interpolationem ſapere videntur voces יאור תבואתה, *Jeſ. XXIII.* 3. adjectae pericopae, *Verſibus* 2. et 3. comprehenſae, atque ita conſtituendae;

דומו יושבי אי
סוחר צידון עובר ים מלאוך
במים רבים זרע שיחור קציר
ותהי סחר גוים׃

Heic יושבי אי, *incolae regionis*, ſunt Phoenices generatim. Hi vero jubentur *triſte ſervare ſilentium.* Verbum enim דום ab *oblinendi* notione ad *os obturatum*, et *ſilentium* transfertur; hoc vero *doloris* indicium; ſicuti *Thren. II.* 10. *Jeſ. XLVII.* 5. et forſan *Jerem. VIII.* 14.; ad quem tamen locum vid. Cl. Michaëlis, *Obſ. Phil. Crit.* atque auctores a Schleuſnero in notis adjectis citatos.

Sequens membrum vertimus; *mercatores Sidonii mare tranſire ſoliti, te*, omnem regionem, *cibo compleverunt.* Nam מלא *diſtendere, farcire, implere*, ſpeciatim *cibo;* quam notionem heic loci requirunt ſequentia in membro tertio, ubi ante שיחור ſupplenda praepoſitio ב, ut membrum vertatur; *in mari ſatio, in Ni-*

Nilo mesſis, regionis Phoeniciae, cujus mercatores, dum alii ſerebant, naves conſcendere ſolebant, ut mesſis tempore in Aegypto frumentum coëmerent. Hunc jam membri ſenſum ut omnes probe caperent, ei a ſcribâ quopiam adſutum ἐξηγητικὸν יאור תבואתה, *fluvius*, quomodo Nilus κατ᾽ ἐξοχὴν appellari amat, *proventus ejus*, regionis. Illas enim voces Graeci non habent. Nec cum praecedentibus apte cohaerent. Nam praeter quam quod vates vix aliter, ac תבואתך ſcribere potuisſe videatur, vox תבואתה voci זרע minus ſcite opponitur.

Interim in quarto membro, ut id obiter etiam illuſtremus, voces ותהי: סחר גוים, *atque eras forum gentium*, tantam frumenti copiam a Sidoniis Tyriisque mercatoribus ex aliis regionibus in Phoenicen comportatam fuisſe indicant, ut ea regio esſet inſtar horrei, quo undique frumenti comparandi cauſâ coiretur, atque unde vel ipſis Tartesſiis annona advecta videtur. Hos ſaltem aliunde frumentum ſibi coëmere ſolitos fuisſe, intelligere videmur ex *verſu* 10., ubi ipſis occinit vates, poſt Tyri exſcidium, commercii cum Phoenicibus lucro deficiente, ipſis haud fore amplius, quo annonam coëmerent.

Hic enim ſenſus vocum אין מזח עוד *nulla amplius zona, zonam perdidiſti*. Confer de poſtremâ hâcce dictione Eraſmum, *in Adagiis*, et Wolfium, *Curis Philolog. ad Matth.* X. 9. Atque ob illum lucri defectum vates jubet Tartesſiis, *terram ſuam juxta fluvium*

co-

colere. Nempe illic pro עברי ארצך, Graeci, qui vertunt, ἐργαζȣ την γην σȣ, indicant, corrigendum eſſe עברי; ſicuti, exempli gratiâ, *Geneſ. XLVII.* 21., pro לערים legendum לעברים, et pro העביר ſimillimum העביד; aeque ac II *Sam. XII.* 31., quo loco, ut hoc obiter notemus, indicio, I *Chron. XX.* 3. pro מגרות legendum eſſe מגזרות. Porro in dicto *Jeſaiae* loco כיאור eſt *juxta fluvium*, ὡς τον ποταμον, ut

ὡς το καταντες τȣτο γεωλοφον —

apud Theocritum, *Idyl, I. vſ.* 13.

§ XXIV.

Gloſſemata, Jeſ. XXIII. 4. 7. *et* 13. *obvia recenſentur.*

Redeamus nunc ad carminis interpolationes, quarum novum exemplum offert *comma* 4. in vocibus מעוז ים. Haſce ad praecedens ים adjecit ſciolus, qui illud ים ad *Tyrum* referebat, cuique adeo vatis ſententia ignota, is enim figurâ Poëticâ *Phoenices*, qui ſe tanquam maris filios jactabant, *pudefaciendos* canit, *quum mare ſibi nullos unquam filios filiasve fuiſſe profeſſurum.*

Aliud rurſus gloſſema occurrit *verſu* 7., ubi vocibus קדמתה יובילוה ab interprete, qui eas per *ab antiquo deduxerunt eam* explicabat, ac ſi de Phoenicibus ante ſaecula aliunde in ſuam regionem commigrantibus

 ſer-

ſermo eſſet, adſcriptum legimus, *pedes ejus a longinquo ad peregrinandum.* Quod ſupplementum nobis quidem inſipidum videtur: dum neque apud Graecos apparet. Atque hi priora illa rectius verterunt, πριν ἡ παραδοθηναι αὐτην, ut totius loci ſenſus ſit. *Nonne haec vobis erat urbs exſultans a diebus antiquis, antequam in captivitatem abduxerunt eam?*

Iſtunc uſum vocis קדמתה confirmare videtur *Pſalm. CXXIX.* 6. Verbum autem יבל, de *valido fluxu* adhibitum, in Hiphil utique ſignificat, *vehementius fluere fecit, magno confluxu adduxit*, vel *abduxit*, *deportavit.* Quamvis, quod ὡς ἐν παροδῳ, Feſti Jubilaei nomen ab hâcce notione vix peti potuiſſe videatur, acſi populum ad Feſti ſolemnia *confluentem*, et *vehementius effuſum*, ſignificaſſet. Illud nomen ὀνοματοπεποιημενον fuiſſe, conſtare videtur ex loco *Exod. XIX.* 13. ubi abſolute pro *clangore* ponitur; ſicuti *Joſ. VI.* 5. קרן היובל *cornu clangoris* ſignificat.

Tandem ex Alexandrinâ verſione intelligimus, noſtri carminis *comma* 13., quod omnes, qui de Babylonicis Originibus commentati ſunt, peſſime habuit, bis fuiſſe interpolatum. Prius gloſſema ſitum eſt in vocibus זה העם לוא היה. Hae vero ſuam ipſarum produnt originem a manu librarii, qui ſibi in animum induxerat, alios, quam Chaldaeos, fuiſſe illos ציים, quibus Aſſyrii regionem, poſthac a Chaldaeis habitatam, eâ ratione, quâ id factum fuiſſe in ſcripto *de ortu imperii Aſſyriaci, pag.* 117. *ſqq.* oſtendimus,

mus, *fundarunt*; tunc vero adhuc *nullam exſtitiſſe gentem Chaldaeorum.* Hoc enim interpolator memorato adſerto procul omni dubio ſignificare voluit.

Interim idem homo verbis Jeſaiae certo certius adhuc inſeruit voces — הקימו בחיוניו עררו ארמנותיה — quae ſubindicant, vatem, quum de Chaldaeorum regione ab Asſyriis fundatâ loqueretur, Babylonem per Semiramin aedificatam ob oculos habuiſſe, immo ad Cteſiae magnificas eâ de re fabulas reſpexiſſe. Huc Jeſaiae dicta reſtringit auctor duplicis interpolationis; ſupponitque adeo rem, quum vates memorabat, antiquisſimo illo tempore fuiſſe geſtam, quo Semiramin floruiſſe ſcripſit Cteſias. Iſtoc interim tempore nullos adhuc exſtitiſſe Chaldaeos adſerit vocibus זה העם לוא היה.

Verum enim vero Jeſaias cecinit procul omni dubio rem multo recentiorem, atque haud ita diu ante ipſius aevum geſtam. Tunc autem jam dudum exſtabat gens Chaldaeorum. Haecce enim non tantum *Jerem. V.* 15. *populus antiquus* appellatur. Verum ejusdem latrocinia, quae Jeſaiam moverunt, ut Chaldaeos nomine צ״ים ſalutaret, jam in principio *libri Iobi* memorantur. Immo ejusdem jam meminit auctor ſchedulae, quâ primae lineae Hiſtoriae Abrahami ducuntur, quamque *Geneſ. XI. ſqq. cap. XII.* 5, 6, 9, 10. *cap. XIII.* 1, 2, 3, 5, 6, 11, et 12., reperimus, quam vero aeque antiquam putamus, ac vetuſtam illam relationem Diluvii, de quâ ſupra ſententiam diximus.

In ſchedulâ illâ antiquiore locus, unde Abrahamus primum exortus, *vallis Chaldaeorum* vocatur. Gens itaque Chaldaeorum jam exſtitit, quo tempore illa ſchedula fuit exarata. Immo ſubindicat eadem ſchedula iſtanc gentem jam Abrahami tempore exſtitisſe, atque ipſum inde exortum fuisſe Abrahamum. Quâ de re quidquid ſtatuatur, gentem iſtanc multo antiquiorem credimus aevo, quo res ab Jeſaia memorata geſta fuit. Non potuit itaque vates ſcripſisſe voces, quas obelo notavimus, quibusque ex elegantisſimo carmine extruſis, hujusce *comma* 13. inter *comma* 7. et 8. collocandum.

§ XXV.

Nomen Cittim, Daniel. XI. 30. *ad* Κητεις *Italicos reſpicit.*

A carmine illuſtrato pedem referimus ad Ciliciae Κητεις, quod non tantum in Cyprum, verum etiam in Italiam, coloniam deduxisſe credimus. Heic enim incolae antiquioris Latii, ante Latini regis tempora, id eſt, antequam *Latini* dicerentur, Κητειων nomen tulerunt; ſi fides teſtibus, quorum eam in rem verba citat Bochartus, *Phaleg. Lib. III. cap.* 5. Idem vero adhuc multo pluribus argumentis demonſtravit, inter Italiae incolas antiquiores fuisſe Κητεις. Immo ad hosce unice referendum esſe cenſet nomen *Cittim*, quoties in S. Codice occurrit.

Licet jam virum ſummum hâc in re modum

dum magnopere exceſſiſſe opinemur; licet nulla ratio dari poſſit; quare id nomen minus ad eos, qui alibi, quam ad eos, qui in Italiâ fuerunt, Κητιεις referri poſſit; licet ipſi id nomen jam in tribus S. Codicis locis ad alios extra Italiam Κητιεις pertinere demonſtraverimus: id nihilo minus duobus in locis ad Italicos illos Κητιεις referendum eſſe arbitramur. Immo quoad alterum locum *Daniel XI.* 30. in explicatione Cl. Venemae, Bochartianae hypotheſi accommodatâ, acquieſcimus; lectorem ad ſummi illius viri *commentarium in Danielem* ablegantes. Alter vero locus, *Eſech.* XXVII. 6., novam poſcere videtur explicationem.

§ XXVI.

Regiones Cittim, Eſech. XXVII. 6. *ad Italiam referuntur.*

Navim elegantiſſimam, ditiſſimi emporii emblema, talibus vates alloquitur.

Quercus e Baſane fecerunt remos tuos;
Aſſeres tuos fecerunt
שנבתאשורים מאיי כתים ;

Hae vero voces Hebraicae plurimos exercuerunt interpretes. Multi, receptae litterarum ſeparationi inhaerentes, שן-בת-אשורים verterunt, *ebur filiam inceſſuum*, quod de *ebore calcato*, id eſt, *ſub terra defoſſo*, quale omni lii praeſtare doceat Plinius, exponunt. Sed non

non tantum nullos *Cetiorum regiones*, אי-כתים, quae ebur tulerint, indagare potuerunt: verum etiam אשור quidem *inceſſum erectum* denotat, ab אשר, *emicare*, hinc *erecto corpore incedere*, nunquam vero *calcare*.

Manum medicam admovit Cl. Michaëlis, *Spic. laud. Part. I. pag.* 111. *ſqq.* legendum judicans, שן-בת-אשרים; ut vox אשר, *lucum*, *a micando*, *lucendo*, dictum ſignificet, atque a *luco* ad quemvis *ſaltum* transferatur. Eam itaque lectionem exponit per *dentes Elephantum in ſaltibus degentium.* Pro nomine vero כתים punctis mutatis ſcribit כִתַּיִם, ut ſignificet *Catajenſes;* quos ultima Orientis, ad Sinae latus Boreale habitaſſe, Mullerus, *diſquiſ. de regno Catai*, M. P. Veneto, et Haithoni Armeno, ſubjectâ, multis adgreſſus eſt demonſtrare; apud quos vero Elephantum copia fuiſſet. Ingenioſam eſſe fatemur Viri ſummi conjecturam. Eam tamen haud amplectimur.

Multo minus interim adridet opinio Meibomii, in calce libri *de Fabrica Triremium*, inſerti *Theſauro Graeviano. Tom. XII.*, qui tria facit membra.

Quercus e Baſane fecerunt remos tuos;
Aſſeres tuos (fecerunt) ebur;
בת-אשורים מאי-בתים;

quae poſtrema explicat. *Praetoriola tua (fecerunt) arbores proceras ex oris Cetiorum.* Vocem בת pro בית vel בתי poſitam arbitratur, quoniam Graeci vertant οἴκους. Hierony-

nymus autem ad *Praetoriola* referat, id eſt, Tabernacula, in puppe aedificata, et, pro majore luxu et magnificentiâ, magis ampla, atque ornata. Vocem vero אשורים per *arbores proceras* exponit. Interim perperam adlegat Graecos. Ita enim de *navi* minime cogitarunt. Eorum οἰκοὶ ἀλσώδεις *praedia*, ſive *palatia ſylveſtria*, indicant, qualia Perſarum regibus ad Paradiſos fuiſſe docet Briſſonius, *de regio Perſarum principatu*, *Lib. I.* § 78.

Propius ad noſtram opinionem acceſſit Bochartus, qui, *l. l.* veram explicationem in novâ litterarum ſeparatione quaerendam ratus fuit, ac שנבתאשורים diviſit in שן-בתאשורים, has vero voces transduxit, *ebur buxo opere variegato inſertum;* tandem vocibus איי-כתים praeter Italiam, Siciliam quoque, Sardiniam, et Corſicam, in quâ poſteriore inſulâ, Theophraſtus, Diodorus, et Plinius, buxorum genus praeſtantisſimum reperiri tradiderint, comprehendi putavit. Nobis autem ejusmodi opus variegatum in קרשי, quae vox *tabulata dedolata*, *asſeres*, *quibus cortex deraſus*, ſignificat, etiamſi heic de *tranſtris* adhiberi concederemus, nimis pretioſum videtur. Ne urgeamus, hâc etiam litterarum diviſione, voces מאיי-כתים potius ad שן, quam ad vocem תאשורים, referendas fore.

Hanc ob rem nos, quoad reliqua, a Bocharto diſcedimus, atque ipſum in eo tantum ſequimur, quod buxos retinendas, adeoque utendum putemus novâ litterarum ſeparatione; in quâ locis vitioſis vera ſaepius me-

non tantum nullos *Cetiorum regiones*, אי-כתים, quae ebur tulerint, indagare potuerunt: verum etiam אשור quidem *inceſſum erectum* denotat, ab אשר, *emicare*, hinc *erecto corpore incedere*, nunquam vero *calcare*.

Manum medicam admovit Cl. Michaëlis, *Spic. laud. Part. I. pag.* 111. *ſqq.* legendum judicans, שן-בת-אשרים; ut vox אשר, *lucum*, *a micando*, *lucendo*, dictum ſignificet, atque a *luco* ad quemvis *ſaltum* transferatur. Eam itaque lectionem exponit per *dentes Elephantum in ſaltibus degentium.* Pro nomine vero כתים punctis mutatis ſcribit כַּתַּיִם, ut ſignificet *Catajenſes;* quos ultima Orientis, ad Sinae latus Boreale habitaſſe, Mullerus, *diſquiſ. de regno Catai*, M. P. Veneto, et Haithoni Armeno, ſubjectâ, multis adgreſſus eſt demonſtrare; apud quos vero Elephantum copia fuisſet. Ingenioſam esſe fatemur Viri ſummi conjecturam. Eam tamen haud amplectimur.

Multo minus interim adridet opinio Meibomii, in calce libri *de Fabrica Triremium*, inſerti *Theſauro Graeviano. Tom. XII.*, qui tria facit membra.

Quercus e Baſane fecerunt remos tuos;
Asſeres tuos (fecerunt) ebur;
בת-אשורים מאיי-כתים;

quae poſtrema explicat. *Praetoriola tua (fecerunt) arbores proceras ex oris Cetiorum.* Vocem בת pro בית vel בתי poſitam arbitratur, quoniam Graeci vertant οἶκοι. Hiero-

ny-

nymus autem ad *Praetoriola* referat, id eſt, Tabernacula, in puppe aedificata, et, pro majore luxu et magnificentiâ, magis ampla, atque ornata. Vocem vero אשורים per *arbores proceras* exponit. Interim perperam adlegat Graecos. Ita enim de *navi* minime cogitarunt. Eorum οἶκοι ἀλσώδεις *praedia*, ſive *palatia ſylveſtria*, indicant, qualia Perſarum regibus ad Paradiſos fuiſſe docet Briſſonius, *de regio Perſarum principatu*, *Lib. I.* § 78.

Propius ad noſtram opinionem acceſſit Bochartus, qui, *l. l.* veram explicationem in novâ litterarum ſeparatione quaerendam ratus fuit, ac שנבתאשורים diviſit in שן-בתאשורים, has vero voces transduxit, *ebur buxo opere variegato inſertum;* tandem vocibus אי-כתים praeter Italiam, Siciliam quoque, Sardiniam, et Corſicam, in quâ poſteriore inſulâ, Theophraſtus, Diodorus, et Plinius, buxorum genus praeſtantisſimum reperiri tradiderint, comprehendi putavit. Nobis autem ejusmodi opus variegatum in קרשי, quae vox *tabulata dedolata*, *asſeres*, *quibus cortex deraſus*, ſignificat, etiamſi heic de *tranſtris* adhiberi concederemus, nimis pretioſum videtur. Ne urgeamus, hâc etiam litterarum diviſione, voces מאי-כתים potius ad שן, quam ad vocem תאשורים, referendas fore.

Hanc ob rem nos, quoad reliqua, a Bocharto diſcedimus, atque ipſum in eo tantum ſequimur, quod buxos retinendas, adeoque utendum putemus novâ litterarum ſeparatione; in quâ locis vitioſis vera ſaepius me-

medela ſita eſt; cujus ope, verbi gratiâ, *Pſalmo XXXII. 6.* pro vulgari lectione לעת מצוא רק לשטף ubi hodierni litterarum Orientalium amatores vocem רק, ut *miſericordiam* denotet, cum Arabico رقّ conferunt, legendum cenſemus כעת מצוא רקל שטף et vertendum, *quo tempore penetrat velociter currens inundatio*, ad vocem מצוא adhibita notione, quam Arabico مضي eſſe monet ὁ πάνυ Schultenſius, *Comment. ad Job. XI. 7.* atque ad vocem רקל collato Arabico رقل, cum ſignificatione, quam Giggejus ei adſcripſit.

Interim Hebraica ſupra conjunctim adlata diſtinguimus שנב-תאשורים, quod per *dorſa buxorum* explicari poſſe putamus. Nam, niſi plane fallit memoriâ, penes Giggejum, qui nunc haud ad manum, voci שנב vicinam aliquam reperimus, quae *dorſa arborum*, id eſt, *exteriores diſſectarum aſſeres*, denotat; maxime vero parallela eſſent;

Remos tuos fecerunt quercus e Baſane;
Tabulata tua dorſa buxorum ex oris Cetiorum.

Et quoad poſteriores haſce voces, buxos, quas Theophraſtus, aliique, in Corſicâ omnium praeſtantisſimas fuiſſe dixerunt, in Italiâ, penes τῆς Κητείης, ſatis bonas quoque repertas, atque a Phoenicibus, Eſechiele antiquioribus, illinc potius, quam e Corſicâ, peti ſolitas fuiſſe, e loco modo emendato colligimus.

Ab

Ab hâcce enim conjecturâ nos minime abſterret objectio, in Bochartianam ſententiam depromta per Cl. Michaëlis, quae vero noſtrae magis adhuc officere non nemini fortaſſe videbitur; *buxum* nempe, in Libano quippe obviam Phoenicibus e transmarinis regionibus petendam non fuisſe. Haec, ſcilicet, objectio ſponte ſuâ ſolvitur, ſi obſerves, Phoenicum ab Eſechiele tangi luxum; hunc vero impellere potuisſe Phoenices ad materiem, in Libano obviam, ſed in Italiâ paullo meliorem, hinc ſaepius petendam.

§ XXVII.

Veſtigia nominis Cittim *in Macedoniâ.*

Των Κητειων parte e Ciliciâ in Cyprum Italiamve, transjiciente, parte vero in ſede patriâ remanente, ceteri, cum aliis antiquioribus incolis Ciliciae, terreſtri itinere Graeciam verſus commigrarunt. De quibus multi in Myſiâ, demonſtrante Palmerio, *Graec. ant. Lib. I. cap.* 8. a Κητειοις quoque habitatâ, haeſerunt, plures vero Helleſpontum tranſmiſerunt. Hique magno adeo numero fuisſe videntur, ut Japetidarum, eo tempore e Ciliciâ in Graeciam commigrantium, tertiam fere partem fecerint.

Iſtanc enim regionem inter tres diverſos populos diviſam fuisſe, ſupra jam diximus. Hi itaque tres populi reperiri debent inter familias *Ionum*, *Geneſ. X.* 4. memoratas. Interim ex illis populis jam duos ibidem nomi-

minibus *Eliſa*, et *Dodanim*, comprehendi ſupra demonſtravimus. Igitur, quum nomen *Tarſis* alio referendum ſit, illic unum ſupereſt nomen *Cittim*, quo alibi in S. Codice τοὺς Κητιεῖς venire jam oſtendimus, quodque adeo, quum in Hebraicâ Genealogiâ tertium eorum, quos Orientales *Jonum* nomine complexi ſunt, populorum deſignavit procul omni dubio, huncce populum e Κητιεῖοις conſtitisſe indicat.

Hocce jam ulterius liquet ex nomine *Macedonum*, quod iſti populo proprium. Id enim nomen derivatum a *Macetiâ*, quomodo Macedonum regionem vocat Gellius, *Lib. IX cap.* 3. et quomodo eam regionem inter antiquos dici ſolitam fuisſe teſtatur Heſychius, *in voce* Μακετια: rem confirmante nomine *Macetum*, quod in illo Statii, *Achill. I. vs.* 202.

„„ *Nec Macetum gens dura placet* — "

et ſaepius apud eundem Statium, atque Auſonium occurrit. Interim *Macetia* eâdem ratione, a *Cetiorum* nomine fluxit, quâ § 9. vidimus, a *Gog* formatum esſe *Magog*, nomen της Γωγαρηνης, a Stephano et Strabone memoratae, et ſicut ibidem demonſtravimus, habendae pro ſede gentis, cui *Gogorum* nomen inhaeſit.

Aliud των Κητειων veſtigium in Macedoniâ praebet *Citium*, urbs in iſtâc regione, cujus meminit Livius, *Lib. XLIII. cap.* 51. cujusque nomen, quum plane conveniat cum nomi-

mine urbis, a Κητιεῖς in Cypro exſtructae, oſtendit ejus conditores Κιτιέων, Κιτταίων, vel Κητιέων, nomen geſſiſſe. Quod ulterius probat auctor *Lib. I. Maccabaeorum*, cujus *cap. VIII.* 5. Philippus ejusque filius Perſes, Κιττιέων βασιλεῖς vocantur, cujusque *cap. I.* 1. Alexander e terrâ Κιττιείμ egreſſus eſſe dicitur; dum eundem, tanquam מיד-כתים *emicantem*, pingit Bileamus, *Num. XXIV.* 24.

§ XXVIII.

Tractus Cittim, Num. XXIV. 24. *deſignat Macedoniam.*

Moabitici regis vates Bileamus, *l. l.* fata vicinarum gentium exſequitur, atque ultimo loco adſerit Asſyrios, a quibus Cenei in captivitatem abducerentur, tandem victos iri a fortioribus, qui ſuâ vice etiam eſſent perituri; de quibus vero loqui exorſus, ſecundum vulgarem lectionem, *verſu* illo 24. infit, וצים מיד כתים.

Pro hiſce jam aliquando legendum conjiciebamus, יוצי מיד כתים, ut prior vox eſſet Futurum verbi וצי, cognati των וצא et יצא, atque adeo voces illae יוצי מיד exacte reſponderent Graecae verſioni ἐξελεύσεται ἐκ χειρῶν. Atque pro ſequentibus ענו אשור ענו עבר ſcribendum credebamus ſingulare ענו: ſicuti *Geneſ. XVIII.* 2. et *cap. XIX.* 1. ſcribendum יִשְׁתַּחֲוּ pro ישתחו, et *Pſalm. XXXII.* 9. pro תִהְיוּ forma ſingularis תִהְיֶה, a

radice חיו, cujus veſtigium etiam ſupereſt in תהית היו *Geneſ. XVIII.* 8.

In praeſentiâ illud quidem יוצי in Codice, quo Graeci utebantur, obtinuiſſe credimus, et forſan etiam in Codice, qui Samaritano ad manum fuit librario, penes quem prima commatis vox ſcribitur ויוצאים, quod in textum recipere voluit doctiſſimus Hyde, *de religione, Veterum Perſarum, cap.* 2. Praeferimus autem וצי, compoſitum e copulâ et nomine צי, quod, quoties pro ſubſtantivo uſurpatur, *plumam, pennam, alam,* ſignificare, in hiſce *Actis, Tom. II. pag.* 147. *ſqq.* docuimus; quod vero heic participiali, potius quam ſubſtantivâ, vi gaudere videtur, ut *celerrime evolantem bellatorem* indicet.

Verbum nempe נצה, haud ſecus ac יצא, de *expeditionibus bellicis* adhiberi potuit. Huc autem vocem צי hoc in loco tendere, argumento verba ſunt ſequentia, quae, ſi ſingulari numero uti modo fecimus, ſcribantur, *inſigni* cuipiam *bellatori* unice conveniunt, vertenda quum ſint, obſervatâ genuinâ vi verbi עט, *ſuccum*, id eſt *opes, vires, Aſſyriorum exhauriet, exhauriet opes Transeuphratenſium.* Quod quisnam eximius bellator facturus ſit, aliquomodo demonſtrant vel ultima commatis verba, וגם הוא עדי אובד.

Heic vocem עדי vellemus vertere *hoſtem impetuoſum*, ac *vehementem;* quoniam apud Arabes عدوّ *hoſtis* eſt, et vox عدي de *impetu hoſtili*, et *vehementi* uſurpatur, ut Ibn Do-

Doreidi *carmine'*, *vs.* 38. atque uti Hebraicum quoque עדי uſurpatum videtur in ſaepius citato *Pſalmo XXXII.* 9. ubi voces אבין הין במתג ורסן עדיו vertimus, *cujus impetus vix freno lupatoque compeſcitur*. Quodſi vero vox עדי in oraculo Bileami ſubſtantivâ ejusmodi vi fuisſet adhibita, vates, uti nobis quidem videtur, vix dicere potuisſet וגם הוא עדי אובד, ſed dixisſet, וגם הערי הזה אובד.

Quam ob rem cum Graecis, qui vocem עדי verterunt *ὁμοθυμαδὸν*, eam vocem adverbialiter ſumtam credimus, et locum integrum vertimus, *Bellator evolans e tractu Cetiorum opes Asſyriorum exhauriet, exhauriet opes Tranſeuphratenſium, atque ipſe ille viciſſim etiam periturus.* Hocce jam bellatore deſignari autumamus Alexandrum, quam celerrime e Macedoniâ evolantem, atque illorum, qui Orientis imperium ab Asſyriis accepere, Tranſeuphratenſium opes exhaurientem: ipſum vero mox ſuâ vice pereuntem, ut יד-כתים in Bileami oraculo *Macedoniam* indicet, illud autem oraculum ſit argumento, *Citios*, vel *Cetios*, tenuisſe Macedoniam.

§ XXIX.

Notatur Glosſema penes Herodotum, quo ſeductus Cl. Michaëlis Pelasgos in Graecâ verſione Geneſ. X. 2. *inter Japetidas recenſeri fuit opinatus.*

Huc usque tres diverſos, inter quos omnis

fere Graecia diviſa fuit, populos, unâ cum Tarteſsiis, ad unam eandemque Japetidarum familiam, quae, poſtquam magnâ parte in Graeciam commigravit, *Ionum* nomine inter Orientales venit, retulimus; adeoque, non ſolum Genealogiae Hebraicae, *Geneſ. X.* obviae, *comma* 4., ſed Graecorum etiam, quoad majorem gentis partem, origines, quantum fieri potuit, explicuimus.

Agendum reſtat de Pelasgis, quos, ſtabilem heic illic in Graeciâ ſedem nactos, et cum reliquis Graecis permixtos, ejusdem quoque generis fuisſe, ab Alexandrinis ſaltem interpretibus, qui *Geneſ. X.* 2. voces και Ἐλισα ad ſuum Ἰαυαν adjecerunt, inter Japetidas relatos esſe voluit Cl. Michaëlis, *Spicil. laud. Part. I. pag.* 41. ubi illos interpretes nomine Ἐλισα reliquos Graecos, altero Ἰαυαν Pelasgos, complexos fuisſe ſtatuit, ac provocavit ad Herodotum, qui *Lib. I. cap.* 56., *Pelasgos generis Ionici* fuisſe adſeruisſet.

Verum enim vero, quae illic, poſt verba de Croeſo in Graecos inquirente, Ἱϛορεων ἐυ ἐυρισκε Λακεδαιμονιους και Ἀθηναιους προεχοντας, τους μεν του Δωρικου γενεος, τους δε του Ἰωνικου; poſt haec verba quae ſequuntur, non tantum ſeriem interrumpunt, atque ad ea, in quae Croeſus inquirebat, nihil faciunt, verum inſuper hisce premuntur difficultatibus.

I. Si conſtructionis ordinem ſequaris, *Pelasgica gens Dorici* dicetur *generis*, *Hellenica Ionici*, quum tamen mox *Dorus Hellenis* dicatur *filius*. Ut huncce nodum ſolverent inter-

terpretes rem invertere conati ſunt, ut *Hellenes Dorici*, *Pelasgi* vero *Ionici generis* dicantur: ſed aeque invitâ conſtructione, atque Hiſtoriâ, quae horum auctorem verborum, utcumque explicentur, a veri tramite aberraſſe oſtendit. Dorum enim, aeque atque Ionem, Hellenis propagini adſcribit, Pelasgis vero cum eâdem nihil omnino commune fuisſe docet.

II. Scrupulo haud facile eximendo fuit interpretibus id, quod ſequitur, *Pelasgos* ὀυδαμα κω ἐκχωρησαι, *Hellenicum vero populum* πουλυπλανητον καρτα *fuisſe*. Poſterius enim alibi fere de Pelasgis traditur. Quare Laur. Valla, in verſione, hoc ad illos tranſtulit. Sed obſtat ſeries, haud ſecus atque illa, quae mox de Doribus adſeruntur, quaeque in fine, *cap*. 58. de tenuibus Pelasgorum in ſedibus extendendis progresſibus leguntur. Ut hujus loci auctorem a communi omnium fere Hiſtoricorum traditione diſcrepare intelligas.

III. Vox Μακεδνον, quae Dorum aliquando fuisſet Epitheton, explicari nequit, niſi inde colligas, auctorem putaſſe, Dores Pindum habitantes Macedonibus originem dedisſe; quamvis hi ab Hellenibus, adeoque a Doribus, alibi ſollicite diſcernantur.

IV. Eos ex Hellenibus, qui jam, quum τετραπολιν occuparent, hanc regionem *Dorida* dici fecerunt, diu poſt demum, quando ab Heraclidis in Peloponneſum ducti fuisſent, *Dores* appellari coepisſe, quâ facie dicatur, nulli novimus.

V. Quae tandem de Pelasgorum dialecto

adſeruntur, auctorem prodere videri poterunt Grammaticum, eum vero rerum vetuſtarum haud ita peritum, quum Atticam gentem, origine Pelasgicam, olim eâdem linguâ uſam fuisſe putet, quâ Pelasgi, qui e Thraciâ in Graeciam commigrarunt, adeoque Thracicos hoſce Pelasgos cum ceteris, qui *Pelasgorum* nomen tulere, confundat; licet ipſe Herodotus, *Lib. II. cap.* 51. et 52. Thracicos illos Pelasgos diſcernat ab incolis Aegypti, ex quorum medio reliquorum Pelasgorum prodierunt aborigines.

Ob haſce praecipue rationes ea, quae *Lib. I. cap.* 56—58., poſt adlata Herodoti verba leguntur, Hiſtoricorum patre minus digna, et ſciolo cuipiam librario potius adſcribenda esſe videntur. Cui conjecturae favet id, quod recentiores Herodoti editores adſerunt, illa omnia, unâ cum decem ſequentibus *Capitibus*, ab antiquo in multis codicibus omisſa fuisſe. Hinc enim colligimus, eos, qui Herodotum privato deſcribebant uſui, glosſemate, quod tria *capita* occupavit, offenſos, operam in eo perdere noluisſe, ſimul vero ſe decem ſequentibus *capitibus* carere posſe arbitratos esſe, quum Graecas res ſatis novisſent, atque ad Croeſi potius expeditiones feſtinarent; haecce igitur etiam ab iis omisſa esſe; licet ea ab ipſo Herodoto profecta fuisſe oſtendant voces και ταυτα μεν δη ταυτα, initio *cap* 69. obviae.

Hiſce ob oculos habitis, nemo facile opinabitur, Alexandrinos interpretes, *Geneſ. X.* 2., ideo voces και Ἐλισα nomini Ἰωναν adje-

cis-

ciſſe, ut Pelasgos ad Japeti quoque progeniem referrent. Interim eosdem e contrario pro Japetidis minime habendos eſſe, demonſtrant ſequentia, quibus variorum Pelasgorum origines diverſisſimas explicare conabimur.

§ XXX.

Pelasgorum antiquisſimi Argivi, quorum coloni fuerunt Arcades, Spartani, atque Aegialenſes.

De Pelasgis Dionyſius Halicarnasſeus, *Lib. I. pag.* 14. Ἠν γαρ δη το Πελασγων γενος Ἑλληνικον ἐκ Πελοποννησȣ το ἀρχαιον. Ἐχρησατο δε τυχαις δυσποτμοις, ἐις πολλα μεν και ἀλλα, μαλιϛα δε ἐις την πολυπλανον τε, και ȣ̓δενος τοπȣ βεβαιην, ὀικησιν. — Πρωτον μεν γαρ περι το καλȣμενον νυν Ἀχαικον Ἀργος ᾤκησαν ἀυτοχθονες. ὡς ὁι πολλοι περι ἀυτων λεγȣσιν. Poſterius hocce adſertum, Pelaſgos Peloponneſiacos primum circa Argos habitaſſe, confirmant, qui, referente Palmerio, *Graec. ant. Lib. I. cap.* 9, *pag.* 41. *ſqq. Pelasgum*, patrem illorum Pelasgorum, ſcilicet! Argivum, atque Inachi, vel Phoronei filium, vel Phoronei ex Niobe nepotem, dixerunt. Idem confirmant Apollodorus, *Lib. III. pag.* 165. *Ed Fabr.* atque alii, qui ab iſtoc Pelasgo ſatum dicunt *Arcadem*, aeque ac *Pelasgus* ipſe, ex gentis nomine confictum.

Interim gentile nomen *Arcas*, unde fluxit

Arcadia, ne hoc ſilentio praetermittamus, derivatum ab *Arca*, ארקא, id eſt, *tractu terrae in longum protenſo*, *ſpatioſo*, et *continente*. Ita vero των Ἀρκαδων regio appellata eſſe videtur ab Argivis, illam regionem occupantibus; quos ſub Arcade, Pelasgi illius Argolici nepote, latere putamus. Nam ſuſque deque habemus ea, quae Heſiodus, ſecundum Apollodorum, *Lib. II. initio*. et Servium, *ad Aeneid. Lib. II. vs.* 83. aut quae ipſi Arcades, ſecundum Pauſaniam, *in Arcadicis, initio*, de *Pelasgo*, *terrae filio*, *atque in ipſâ Arcadiâ genito*, tradidere. Haecce paria traditis, quibus Arcades αὐτοχθονες, immo προσεληνοι, dicebantur.

Porro antiquitatem Argolicorum illorum Pelasgorum confirmant, qui, referente Euſebio, *ad A. M.* 3478. et Syncello. *pag.* 149. Phoroneo Argivorum regi filium fuiſſe tradiderunt *Spartum*, confictum e nomine *Spartae*, quomodo Laconum urbs a diſperſis, ſive raro heic illic aedificatis, domibus appellabatur. Illius enim traditi auctores nobis indicio eſſe videntur, Spartam ab Argivis fuiſſe conditam. Tandem illam Argolicorum Pelasgorum antiquitatem extra omnem dubitationis aleam collocant, qui ab ipſis genus derivant Aegialenſium, quibus etiam *Pelasgorum* nomen adhaeſiſſe teſtatur Herodotus, *Lib. VII. cap.* 49. Illud autem fit, uti jam § 13. obſervavimus, ab auctoribus fabulae, quâ *Aegialus*, της αἰιας ιαλꙋ, *terrae litoreae*, perſonam agens, Inachi filius vocatur; atque

ab

ab illis, quibus idem *Aegialus* Sparti frater, Phoronei filius, adeoque Inachi nepos, appellatus fuit, et quorum tradita Syncellus, *l. l.* ſecutus eſt.

§ XXXI.

Ex Aegypto advenere Danai, Argivorum antiquisſimi. Quae vero ante illorum adventum Argis accidisſe feruntur, res Aegyptiacas ſapiunt.

Ipſorum Argivorum genus ex Aegypto repetendum esſe demonſtrant ipſi Argivi, qui gentis regem antiquiorem *Danaum*, a quo ipſi *Danaorum* nomen accepisſent, ſcilicet! Aegypti fratrem fuisſe, atque ex viciniâ Aegypti in Peloponneſum commigrasſe, adſeruerunt. Danaos nempe, qui ſub iſto latent Danao, pro omnium Argivorum antiquisſimis, pro gentis urbisque conditoribus, habendos esſe perſuadent ſequentia.

Plinius, *H. N. Lib. VII. cap.* 56. „„ Navem primus in Graeciam ex Aegypto „„ Danaus advexit. Ante ratibus navigabatur, inventis in mari Rubro inter inſulas." Apollodoro *Lib. II. pag.* 78. dicitur Danaus, ὑποθεμενης Ἀθηνας ἀυτῳ, ναυν πρωτος κατασκευασαι, την κληθεισαν Πεντηκοντορον. *Marmor* autem *Arundelianum* Ἀφ᾽ ὀ ναυς . . η . . . ων ἐξ Ἀιγυπτυ ἐις την Ἑλλαδα ἐπλευσε, και ὠνομασθη Πεντηκοντορος, ἐτη ΧΗΗΔΔΔΔΠΙΙ. Ubi raſuram alii per ΤΩΝ ΒηΛΙΔων ſupplent.

 No-

Nobis autem praeplacet ΠΡΩΤη ΔΑΝΑων. vel ΛΙΒΥων; quod poſterius Palmerio, *Exerc. in ſcript. Graec. pag.* 684. adriſisſe videmus; ut *Chronicon* illud *Marmoreum*, cum Apollodoro, et Plinio, adſerat, nullam ante Danaos navem ex Aegypto in Graeciam navigasſe.

Hocce jam confirmatur obſervatione Cl. de Pauw, qui Gallice editis *Diſquiſitionibus Philoſophicis de Aegyptiis et Sinenſibus Tom. I. pag.* 28. docet eos, qui Nili oſtiis propriores erant, in paluſtri regione, ligno plane deſtitutos fuisſe. Hanc ob rem vix alii inter Aegyptios longae navis fabricam potuerunt invenire, quam Danai, ad quos pertinet id, quod Apollodorus, paullo ante locum citatum, Δαναον μεν ὑν Βηλος ἐν Λιβυη κατῳκισεν. Danaos itaque primos omnium Aegyptiacae ditionis hominum in Graeciam transjecisſe credimus.

Si igitur ante Danaorum adventum Argis reverâ tale fuisſet regnum, quale Veteres tradiderunt, huic nihil cum Aegypto commune fuisſe oporteret. Interim non tantum inter illos, qui ante Danaum Argis regnasſent, *Argus* ex urbis nomine confictus: verum is, qui Argo praecesſisſet, Apis, ſecundum Apollodorum, *Lib. II. initio* νομισθεις θεος, ἐκληθη Σαραπις. Dum Euſebius, *ad A. M.* 3410. „, Niobae primae omnium mulierum „, mixtus eſt Jupiter, de quâ naſcitur Apis, „, quem Serapin cognominant." Atque idem, *ad A. M.* 3454. „, Ajunt hunc Apem „, esſe Serapin; ſiquidem, quum fratrem „, Aegia-

„ Aegialeum regem praefeciſſet Achaiae; „ ipſe cum populo ad Aegyptum navigavit.”"
Porro Inacho filia fuisſet Io „„ quam „ Aegyptii”" ſecundum Euſebium, *ad A. M.* 246. „„ mutato nomine Iſidem vocant, et „ colunt.”" De eâdem Inachi filiâ idem Euſebius, *ad A. M.* 3685. „„ ſecundum nonnullos Io in Aegyptum profecta, et ibi „ Iſis nominata, quae nupta poſtea Telegono Epaphum genuit.”" Et de hoc Epapho Euſebius, *ad A. M.* 3708. „„ Epaphus, filius Io et Jovis, Memphim condidit, quum in Aegypto ſecunde regnaret.”" Inſuper Inacho genitus fuisſet Phoroneus, rex Argivorum, cujus nomen, ſicuti jam in hiſce *Actis*, *Tom. II. pag.* 145. obſervavimus, cum *Pharaonum* Aegyptiacorum regio titulo plane convenit.

Eum in modum illa, quae ante Danaorum adventum Argis accidisſent, Aegyptum ſapiunt. Ante Danaos itaque jam alios Aegyptiacae originis homines Argis habitasſe ſtatuendum foret, dummodo ante Danaos ex Aegypto Argos commigrari potuisſet. Nunc omnia, quae Argolicis illis traditis cum rebus Aegyptiacis communia ſunt, nobis indicio esſe videntur, illa tradita magnam partem originem debere errori poſteritatis, eas quoque majorum narrationes, quae res alibi geſtas complectebantur, ad ſuam ipſius regionem pertrahentis. Ex illis itaque traditis nihil aliud colligimus, quam Argivorum majores poſteritati narrasſe, ſibi aliquando fuisſe re-

regem Phoronem, ſibi praeterea in honore fuisſe jam, Epaphum, Apim, ſive Serapin.

§ XXXII.

Inachi *nomen demonſtrat, aliquam obtinuisſe adfinitatem inter Argivorum majores, et Cananitas.*

Interim Argivorum majores, quos in Aegypto habitasſe ex modo obſervatis liquet, adhuc ſupradicti meminerunt Inachi, quem plures ſequioris aevi Argivi tanquam antiquisſimum gentis regem praedicarunt, alii vero fluvium, non hominem aut regiâ ſaltem poteſtate haud praeditum, fuisſe opinati ſunt, Phoroneum pro omnium antiquisſimo Argivorum rege habentes, uti conſtare poterit ex eruditisſimi Marſhami *Canone Chronico*, *pag*. 15. *et* 84. *Edit. Franequer.*

Inachi iſtius nomen, aeque ac *Phoronei*, non fuit proprium, ſed appellativum. Poſterius hocce *regem*, quales erant Aegyptiaci illi Pharaones, ſignificare, ſatis elucet ex Hygino, qui *Fab*. 143. „, Inachus, Ocea„, ni filius, ex Archiâ ſorore ſuâ, procrea„, vit Phoroneum, qui primus mortalium „, dicitur regnasſe. Homines ante ſaecula mul„, ta ſine oppidis legibusque vitam exege„, runt, unâ linguâ loquentes, ſub Jovis „, imperio. Sed poſtquam Mercurius ſermo„, nes hominum interpretatus eſt, (ſive va„, riis linguis expresſit,) item nationes di„, ſtribuit, tunc diſcordia inter homines esſe „, coe-

„ coepit. Quod Jovi placitum non eſt.
„ Itaque exordium regnandi tradidit Phoro-
„ neo, ob id beneficium, quod Junoni ſa-
„ cra primus fecit.'"

Inachus vero talem tantummodo civitatis moderatorem ſignificabat, quales Graecis Ἀνακτας vocari Valckenarius, *ad Euripid Hippolyt. vs.* 88. obſervavit. Ita interim iſtoc nomine inſigniebantur, quoniam erant plerumque *homines proceri*, quales ab antiquo prae aliis in *proceres*, et *principes*, eligi fuisſe ſolitos, vel hiſce indicat Pauſanias, *in Arcadic. initio.* Μεγεθει μεν τοι, και κατα ἀλκην, και καλλος, προειχεν Πελασγος, και γνωμην ὑπερ τους ἀλλους ἠν, και τουτων ἑνεκα ἀιρεθηναι μοι δοκει βασιλευειν ὑπ' ἀυτων.

Talibus longioris ſtaturae hominibus nomen Αναξ proprium fuisſe liquet ex iis, quae idem Pauſanias, de inſulâ juxta Miletum, *in Atticis, pag.* 66. τον Ἀστεριον ἐν ἀυτῃ ταφηναι λεγουσιν. Ἐιναι δε Ἀστεριον μεν Ἀνακτος, Ἀνακτα δε γης παιδα. Haecce, et paria apud Bochartum, *Canaan. Lib. I. cap.* 1. indicant, fuisſe Gigantem iſtunc Ἀνακτα, aeque ac filium, de quo mox Pauſanias; Ἐχει δ' ὀυν ὁ νεκρος ὀυδεν τι μειον πηχων δεκα. Porro Heſiodus. *Theogōn. vs.* 859. immanem illum Typhoëa Κεραυνωθεντα vocat ἀνακτα, hocce nomen eâdem uſurpat notione, quae ineſt Cananitico ענק.

Hocce enim nomen Cananiticum, *a torquendi et contorquendo, comprimendo, in longum extenuandi* notione (eâdem ſignificationum affinitate, quae inter μακρος et *macer* obſervatur) *longioris ſtaturae homines, gigantes*, inter

Ca-

Cananitas ſignificaſſe colligimus ex *Deut. II.* 10, 11, 21. *Joſ. XIV.* 12. 15. Heic enim abſolute ענקים appellantur, qui *Deut. I.* 28. audiunt בני-ענקים, qui vero in loco parallelo, *Num. XIII.* 33. a Speculatoribus Israëliticis, atque iterum ab auctore interpolationis, de quâ in ſupradicto *Ezra, ſcriptore quinque priorum et plerorumque aliorum lib. Hiſt. V. T. pag.* 58. *ſqq.* egimus, נפילים vocantur, id eſt *monſtra horrenda, informia,* atque *ingentia,* quae antiquis valde timebantur, et quorum mentio *Geneſ. VI.* 4.

Hiſce omnibus ad animum revocatis, eos, qui Inachum ante Phoroneum Argis regnaſſe ſcripſerunt, inhaeſiſſe credimus tradito, Argivorum majoribus, antequam proprie ſic dictis *regibus* parerent, fuiſſe reipublicae moderatores inſignes titulo ענק. Atque ex ejusmodi tradito, ab Argivorum majoribus ad poſteritatem delapſo, colligimus, inter Argivorum majores, et Cananitas, aliquam obtinuiſſe adfinitatem.

§ XXXIII.

Danai adfines eorum, qui Graecis Phoenices. *Orientalibus vero* Cananitae *appellabantur.*

Adfinitas inter Cananitas, atque Argivorum majores, porro elucet ex illâ Bibliothecâ Apollodori, quae excerpta eſt ex vaſto ipſius opere, quod viginti quatuor ad minimum libris omnia fere complectebatur, quae

de

de rebus ab antiquo geſtis Hiſtorici tradiderant. In illâ Bibliothecâ, *Lib. II. pag.* 77. Belus pater Aegypti, et *Danai*, fratrem habuiſſe perhibetur Agenorem, a quo ſati Cilix, Cadmus, et *Phoenix*, pater Phoenicum, ſive omnium generatim Cananitarum. Hi enim penes exteros veniebant nomine *Phoenicum*, quo Graeci Cananiticae gentis mercatores, navibus ipſos adeuntes, ob veſtimentorum colorem inſigniverunt.

Scilicet veſtis Tyriae color Graecis φονιος et φοινος dicebatur, a φονος; quae vox, ſecundum Salmaſium, *Exerc. Plinian. pag.* 935. *cruorem* denotat, unde quidem ad *caedem cruentam* tranſiit, verum *rubri* quoque *coloris* notionem habuit; ſicuti in *Epiſtolâ ad Slothouwerum, de origine et cauſis caſuum ſcribentem, gratulante et cohortante, ad Grammaticas innovandas*, conjecimus, ſignificationem verbi אדם a notione vocis דם profluere potuiſſe. φοινικες igitur, quae forma vocis cito in φοινιξ tranſiit, Graecis dicebatur, quisquis ex Cananiticis mercatoribus in Graeciam appellens purpurae ſplendore, ipſis adhuc incognito, *rutilabat*.

En veram originem nominis φοινιξ, quod Fullerus, *Miſcell. Lib. IV. cap.* 20. perperam derivat a nomine Idumaeorum, atque ipſius Eſavi, qui alias אדום dictus, et Fullero latere videtur ſub iſtoc *Erythra*, quem unus Arabici accolis olim imperitaſſe, et mari Rubro nomen dediſſe, apud veteres exiit traditio. Nempe quam ob rem Oceano In-

Indico *Rubri* maris nomen adhaeſerit, docet Relandus, *Diſſert. Miſcell. Part. I. Diſſert. II.* Atque e nomine maris Ἐρυθρα, vel Ἐρυθραια, natus rex Ἐρυθρας. Huic nihil cum Eſavo commune. Idumaeis vero nihil cum illis Ἐρυθραιοις, de quibus Dionyſius, *Periegeſeos verſu* 905. *ſqq.*

> Οἱ δ' ἀλλοι ἐγγὺς ἐοντες ἐπωνυμιην Φοινικες.
> Των δ' ἀνδρων γενεης οἱ Ἐρυθραιοι γεγαασιν.

Idumaei Graecis nunquam Ἐρυθραιοι. Et, ne hocce nomen apud Dionyſium ad Idumaeos referas, inſuper obſtat auctoritas Hebraicarum Genealogiarum, quae Idumaeos ad Semidas, Phoenices vero referunt ad Chamidas. *Phoenicum* itaque *cognati* Ἐρυθραιοι penes Dionyſium appellativo nomine ſunt *Rubri maris accolae.* Illam ob oculos habet fabulam de Phoenicibus ad mare Rubrum, de quâ ſupra § 20 et 21 ſententiam diximus.

Interim iidem, qui Graecis Φοινικες, Orientalibus conſtanter gentili nomine כנען audiebant; quod nomen, ipſis ante alias gentes commercii laude inclareſcentibus, *mercatorem* ſignificare, et pro appellativo coepit uſurpari. Perperam enim Bochartus, *Phaleg. Lib. IV. cap.* 34. ipſos gentilis *Cananitarum* nominis puduiſſe ſtatuit. Apud ipſum Bochartum, *ibidem loci*, videre eſt, ne Graecos quidem ignoraſſe, eos, quos ipſi Phoenices vocabant, *Cananitarum* nomine inter Orientales veniſſe. Quod iis diu inhaeſiſſe, per nu-

numum Antiochi quarti tempore cuſum probat Cl. Michaëlis, *Spicil. laud. Part. I. pag.* 166.

Immo vel in primo ex noſtris quatuor *Euangeliis*, cuius duo priora *capita*, exceptâ ſolâ Genealogiâ, ex *Proteuangelio* hauſta eſſe, reliqua vero Hebraice conſcripti *Euangelii Ebionitici* verſionem facere, in *Tentamine eruendae verae originis Euangeliorum aliorumque N. T. librorum* demonſtrabimus; in iſtoc *Euangelio*, *cap. XV.* 22. Χαναναια dicitur, quam Marcus, *cap. VII.* 26. Συροφοινισσαν appellat. Et Phoenicum colonos in Africâ gentile nomen adhuc multo diutius retinuiſſe conſtat ex Auguſtino, *Expoſit. inchoat. Ep. ad Roman.* § 13. *opp. Ed. Benedict. Tom. III. pag.* 679.

Quum jam Apollodorus, aliique, horum Phoenicum genus derivent, ab Agenore, fratre illius Beli, qui Aegyptum quendam, et Danaum, illum Argivorum patrem, genuiſſet, ſupponunt adfinitatem manifeſtam inter Gentem Argivorum iſtosque Phoenices. Quae adfinitas ſeſe inſuper vel in ipſo conſpiciendam praebet nomine *Beli*, quo Danai pater ab Apollodoro cum ſuis, antiquiora procul dubio ipſorum Argivorum tradita ſecutis, inſignitur; quo vero Phoenices pariter antiquiſſimum ſuae gentis heroa inſigniverunt. Hinc enim, haud ſecus atque ex communi uſu nominis ענק, aliarumque vocum, inter Argivorum majores, et Phoenices, merito colligas, illos ab antiquo communi fere linguâ gaviſos fuiſſe.

§ XXXIV.

Danai *avus* Neptunus *idem*, *qui* Chamus, *pater* Canaānis.

Porro adfinitas inter Danaos et Cananitas mirifice confirmatur per conſenſum ſupra laudatae Hebraicae Gentium Genealogiae, cum memoratis traditis penes Apollodorum, aliosque, obviis. Sicut enim in Apollodori *Bibliothecâ*, *l. l.* legimus, Ποσειδωνος γιγνονται παιδες διδυμοι, Ἀγηνωρ και Βηλος; ita *Geneſ. X.* 6. *Miſraim*, quod nomen utique Beli ſubolem, Aegyptios. complectitur, frater fuiſſe dicitur *Canaanis*, quo nomine praecipua proles Agenoris comprehenditur. Immo vel Chamo, patri *Miſraimi* et *Canaānis* reſpondet ille Ποσειδων Apollodori.

Eſt quidem Bochartus, qui *Phaleg. Lib. I. cap.* I. Ποσειδωνα cum fratribus, et triplicem prolem Hebraici illius *Noachi*, exacte ſecum invicem convenire probaturus, Ποσειδωνα cum *Japeto*, *Jovem* vero cum *Chamo*, contulit, ſed illius viri argumenta ficulneo prorſus tibicine nituntur. Nihil enim eſt ſubſidii in nomine ζευς. Id non a ζεω. *ferveo*, derivandum, ut ſignificatione cum *Chami* nomine conveniat: ſed convenit cum Orientali די, quod Graecis δις ſonuit, atque unde *dius*, *divinus*, *diespiter*, *deus*, et Θεος, pariter fluxerunt. Praeterea nulli credimus, Japetidas antiquiſſimum generis auctorem, quem Graeci Gigantibus terrigenis accenſuerunt, honoribus di-

divinis maſtasſe. Et quo minus ipſum cum maris Deo conferamus, obſtant ſequentia.

Ποσειδωνος nomen, quo maris ille Deus inter Graecos utebatur, origine Libycum esſe monet Herodotus, *Lib. II. cap.* 50. Immo ſui temporis Aegyptiis incognitum fuisſe adſerit, in praecedenti *cap.* 43. Iſtius igitur nominis uſum per Danaos ad Graecos tranſlatum fuisſe oportet. Et nihil eſt vero ſimilius, quam ipſum Dei cultum per Danaos in Graeciam advectum fuisſe. Praeſertim quum maris imperium, quod iſti Deo in Graeciâ adſignabatur, in ipſum quam facillime conferri potuerit a Danais, ſeſe ipſius ope in maris transjectu incolumes ſervatos autumantibus. Sicuti idem Deus haud aliam ob cauſam ab Italis pro maris Deo habitus fuisſe videtur, quam quod ejus cultus ad hoſce tranſlatus ſit a Nephtuchaeis ſeſe in itinere maritimo ejus tutelâ gaviſos fuisſe autumantibus.

Etenim *Neptuni* nomen, quo Ποσειδων inter Italos veniebat, a *Nephtuchaeorum* nomine oriundum fuisſe, jam ſuſpicatus eſt Bochartus, *Phaleg. Lib. IV. cap.* 39. *in fine:* ſed rei rationem haud explicuit. Nos, cum Cl. Michaëlis, *Spicil. laud. Part. I. pag.* 267. *ſqq. Nephtuchaeos*, qui *Geneſ. X.* 13. inter Aegyptios recenſentur, habemus pro incolis regionis maritimae, inter Peluſium et montem Caſium ſitae; ubi aeque atque in Libyâ penes Danaos, major copia ligni, quam in Aegypto; unde itaque Italiam navigari potuit. Hinc in Italiam deducta videtur colonia

Nephtuchaeorum, qui illic *Neptuni* dicti, quorumque Deus tutelaris inter Italos *Neptunus* deus appellatus fuerit.

Si vero *Neptuni* nomen hâc fuit origine, Hebraicae Genealogiae ſcriptor communem Aegyptiorum et Cananitarum patrem iſtoc nomine inſignire minime potuit. Neque uti potuit nomine Ποσειδωνος, quod vix aliis notum fuit, quam Libybus, eorumque colonis, reliquisque Graecis. Forſan nomen, quo Nephtuchaei eumdem heroa indigitarunt, aeque ignotum fuit Hebraeis. Saltem heros ille Hebraeo ſcriptori hanc ob cauſam *Chami* nomine videtur appellatus, quod inter regiones, ubi tanquam gentis conditor magis minusve in honore fuit, esſent, quae ab incolarum cute aduſtâ, et nigricante, *Chemiae* nomen acceperant. Quomodo Aegyptum ab antiquis vocatam fuisſe, plures veterum, a Bocharto, *Phaleg. Lib. I. cap.* 1. citati, probant, et probat inſuper a Bocharto praetermisſus Heſychius, *in voce* Ἑρμοχαινιος, cujus loco cum Cl. Alberti legendum Ἑρμοχημιος.

§ XXXV.

Danai *pater* Belus *in Aegyptum concesſisſe legitur ex Arabiâ*, *unde* Phoenicis *pater* Agenor *in Phoenicen.*

Interim Hebraeus Aegyptiis, et Cananitis, jungit tertium Chami filium, nomine *Cusch*, quo in ſacris Hebraeorum litteris veniunt

niunt Arabes, eorumque coloniae. Hos itaque Hebraeus ille Cananitarum atque Aegyptiorum palam dicit adfines. Apollodori vero *Bibliotheca* tale quid ſubindicat. Illic enim, *Lib. II. cap.* 77. talia; Ποσειδωνος γιγνονται παιδες διδυμοι, Ἀγηνωρ και Βηλος. Ἀγηνωρ μεν ὖν ἐις την Φοινικην ἀπαλλαγεις, κ. τ. λ. Βηλος, ὑπομεινας ἐν Ἀιγυπτῳ, βασιλευει μεν Ἀιγυπτȣ, γαμει δ᾽ Ἀγχινοην την Νειλȣ θυγατερα, και γιγνονται ἀυτῳ παιδες διδυμοι, Ἀιγυπτος και Δαναος. Δαναον μεν ὖν Βηλος ἐν Λιβυῃ κατῳκισεν, Ἀιγυπτον δ᾽ ἐν Ἀραβιᾳ, ὁς και καταστρεψαμενος την Μελαμποδων χωραν (ἀφ᾽ ἑαυτȣ) ὠνομασεν Ἀιγυπτον.

Poſteriora haecce obſtant, ne quis ex prioribus de Belo atque Agenore colligat, id quod illic ceteroquin ſatis aperte traditur, eos in Aegypto natos, atque Agenorem ex Aegypto in Phoenicen conceſsiſſe. In prioribus iſtis referuntur tradita hominum, qui cuncta, quae genti ab antiquo accidiſſe ferebantur, in Aegyptum pertrahebant. In proximis *Bibliothecae* verbis exhibetur relatio adſerens, Aegyptios in Arabiâ habitaſſe antequam potirentur regione, quae coeno per Nilum ingeſto pedes incolarum tingeret, iisque nigrore infectis Μελαμποδων cognomen incolis conciliaret. Uti vero haec traditio cum ſuperiore in ordinem redigatur, Aegyptus ex regione, ubi ipſius pater Belus habitasſet, ſcilicet! in Arabiam relegatus esſe, ex Arabiâ vero in iſtanc regionem denuo intraſſe, fingitur. Nobis poſterior traditio perſuadet, Belum iſtunc in hâc illâve Arabiae

plagâ quaerendum. Cui opinioni robur accedit ex ſequentibus, quibus docemur, ibidem loci degisſe Agenorem, iſtius Beli fratrem genuinum.

Hunc ex Aegypto in Phoenicen commigrasſe nemo facile crediderit. Eidem vero in Phoenice haud magis locus ſuppetit. Etenim in laudato antiquarum traditionum compendio, *Lib. III. initio*, narratur Agenor filios ad Europam filiam quaerendam ablegasſe; qui, eâ non inventâ, *detrectato ad patrem reditu*, την ἐις οἰκον ἀνακομιδην ἀπογνοντες, ſicuti *pag.* 161. legimus, ἀλλος ἀλλαχȣ κατῳκισαν. Φοινιξ μεν Φοινικην. Κιλιξ δε Φοινικης πλησιον, και πασαν την (ὑφ᾽ ἑαυτȣ) κειμενην χωραν (ποταμῳ συνεγχυς πυραμῳ) Κιλικιαν ἐκαλεσε.

Heic loci, ut id obiter obſervetur, verborum ordo conturbatus, et ποταμῳ συνεγχυς πυραμῳ eo loco reſtituenda, ubi ὑφ᾽ ἑαυτȣ leguntur; hae vero voces in illarum locum reponendae, atque ad ἐκαλεσε referendae. Interim Phoenix illic dicitur, detrectato ad Patrem reditu, in Phoenicen commigrasſe. In hâc itaque regione Pater degere non potuit, adeoque ea, quae de hocce Agenoris domicilio ſupra leguntur, promanarunt a Phoenicibus, omnia, quae majoribus accidisſe ferebantur, in ſuam regionem cogentibus.

§ XXXVI.

§ XXXVI.

Sub Agenore, *atque* Ogyge, *latent reges Amlakitarum.*

Ut de vero Agenoris domicilio certiores evadamus, expendendum eſt traditum illorum Cadmi ſociorum, qui Thebas in Boeotiâ condiderunt. Hi pro antiquisſimo ſuae regionis principe non adeo Cadmi patrem *Agenorem* habuerunt, quam quidem *Ogygem*, vel *Ogygum*. Hunc enim Servius, *ad Eclog. VI. vs.* 41. diſerte *Thebanorum regem* vocat. Eundemque Thebis addicunt Pauſanias, *in Boeoticis*, *pag.* 548. et complures alii ex Veteribus. Neque horum fidem minuit Tatianus, qui contra Graecos, *pag.* 172. *Ed. Colon.* atque Euſebium, *Praep. Euang. Lib. X. cap.* 11. Κατα γαρ Φωρωνεα, τον μετ' Ιναχον, μνημονευεται παρ' Αθηναιοις Ωγυγος, ἐφ' ȣ̓ κατακλυσμος ὁ πρωτος. Heic enim loci Tatianus *Athenienſium* nomine ſalutat Eleuſinios, Atticae ditionis homines.

Nempe, ſecundum Euſebium, *ad A. M.* 3406. condidit „ *Ogigius* (leg. *Ogigus*; ſicuti ſaepius *Dionyſus* pro *Dionyſius* reſcribendum) *in Atticâ Eleuſina, quae antiquitus vocabatur Acta*; ſeu potius *in Attica, quae antiquitus vocabatur Acta, Eleuſina, etc.* Sic enim legendum esſe conſtat ex eodem Euſebio, *ad A. M.* 3638. ex Plinio, *H. N. Lib. IV. cap.* 7. atque ex aliis. Porro, ſecundum Oroſium in *Maeſtis Mundi*, *Lib. I. cap.* 7. idem *Ogigus Eleuſinae conditor et rex erat.*

Pauſanias vero, *in Atticis pag.* 71. de Eleuſiniorum urbe; Ἐλευσινα δε ἡρωα, ἀφ᾽ ȣ̓ την πολιν ὀνομαζȣσιν, οἱ μεν Ἑρμȣ παιδα ἐιναι και Δαειρας Ὠκεανȣ θυγατρος λεγȣσιν. Τοις δε ἐςι πεποιημενα, Ὤγυγον εἰναι πατερα. Haecce jam tradita, nobis arbitris, originem debent hominibus Thebanis, Cereris myſteria, ſicuti infra videbimus, Thebis Eleuſinem propagantibus.

Quod vero Thebani Ogygum tanquam antiquiſſimum gentis regem praedicarunt, hoc nobis perſuadet, *Agenorem* a Thebanis appellatum fuiſſe nomine *Ogygi*, quod nobis quidem eodem fere redire videtur, quo *Agenor.* Scilicet Ὠγυγ eſt reduplicatum τȣ Ὠγ, vel Ἀχ, quod facit primam partem nominis Ἀγ — ηνωρ. Atque huius pars poſterior, quae in Argivi regis *Gelanoris* nomine ἀνωρ audit, convenit cum Graeco ἀνηρ, atque Orientali אנוש, cujus Thema אנש, cum cognatis נשא, et נשה, proprie *laxum* et *remiſſum* quidpiam indicat. Ita נשה, unde *feminae* nomen, de *oblivione* adhibetur, atque opponitur τῳ זכר, unde *viri* nomen derivatur. Geminum נשא, ab eâdem *laxi* notione, transfertur ad *fatuitatem*, qui tranſitus quoque conſpicuus in פתה, unde Latinum *fatuus*, ſed אנש, ab eadem originariâ notione, tam ad *facilem humanamque indolem*, quam ad *debilitatem*, atque *aegritudinem*, tranſlatum fuit. Ab *humanae* vero *indolis* notione derivandam credimus notionem τȣ אנוש, *hominem* generatim, *virumve*, ſignificantis.

Hancce vim τῳ Ἀνωρ, aut Ἠνωρ, etiam ineſſe

ſe opinati, credimus, Ἀγ — ηνωρ, cui a fabuloſi illius *Agenoris* perſonâ ſignificatio *viri ſtrenui* acceſſit, proprie *virum* — Ἀγ valuiſſe. *Ogygis* vero nomen ex reduplicatione tituli Ἀγ confectum eſſe. Quum interim reduplicatus ille titulus in voce *Gigas* obvius eſſe videatur, litteris inverſis; quomodo *Typhon* in *Python*, *Neitha* in Ἀθηνη, ceſſit; ſuſpicamur, eos, qui ſuis majoribus quendam *virum* Ἀγ, aut quendam *Ogygem*, imperitaſſe adſeruerunt, ad celebria illa Gigantum ſaecula, quando proceri Ἀνακτες gentibus imperitabant, reſpexiſſe, ſpeciatim vero ob oculos habuiſſe Ἀνακτας Amlakitarum, quorum poſteritatem regibus reduplicato titulo Ἀγ inſignibus gaviſam fuiſſe, ex ſacris Hebraeorum litteris intelligimus.

§ XXXVII.

Danai *pater* Belus *reverâ nemo alius*, *quam Babylonis conditor Nimrodus*.

Igitur Agenorem collocamus in regione Amlakitarum, qui *Num. XXIV.* 10. *gentium origo* dicuntur, quosque praeſertim Cananitis originem dediſſe probavit Cl. Michaëlis, in *Diſſert de Troglodytis Seiritis* § 3. *ſqq.* *de Nomadibus Palaeſtinae* § 4. atque, oratione contractâ, *Spicil laud. Part. I. pag.* 168. *ſqq.* Atque in eâdem Amlakitide quaerimus Agenoris fratrem geminum Belum, cujus filius Aegyptus ex Arabiâ in Palaeſtinam intraſſet.

 Hoc-

Hocce laudatae *Bibliothecae* traditum, unâ cum adfinitate, quae illic inter Agenorem ipſumque Belum conſtituitur, nobis pro argumento eſt, utrumque ad iſtanc Arabiae plagam pertinere, quae diu nomen tulit *Amlakitidos*.

Quae ſententia porro egregie confirmatur per auctores, qui a Marſhamo, *Can. Chron. pag.* 110. citati ſunt, atque adſerunt, Belum iſtunc, Aegypti Danaique patrem, fuiſſe conditorem Babylonis. Huic enim tradito ſi junxeris id, quod apud Hyginum, *Fab.* 274. legimus „, primum fuſtibus dimicave„, runt. Poſtea Belus Neptuni filius gladio „, belligeratus eſt," ex duobus illis traditis facile intelliges, Belum iſtunc neminem fuiſſe alium, quam bellicoſum illum Nimrodum, quem ex Arabia in Meſopotamiam inferiorem irrupisſe, atque illic Babylonem condidisſe, e Genealogiâ Hebraicâ, cum aliis veterum teſtimoniis collatâ, conſtare videtur.

In illâ nempe Genealogiâ, *Geneſ. X.* 8. voces, *Cusch genuit Nimrodum*, procul omni dubio ſignificant, Nimrodum iſtunc ex Arabum familiâ, nomine *Cuſch* inſigni, prodiisſe. Ibidem loci porro legimus, illum *arte venatoriâ excelluisſe, et Babylone, atque in viciniâ, regnum aliquod condidisſe.* Illum igitur, popularium manu adſcita, in Meſopotamiam, ubi Cuſaeorum, reliquorumque Chamidarum majores, unâ cum Semidarum Japetidarumque majoribus, habitaverant, rediisſe, atque illinc pepulisſe oportet eos, qui, reliquis Semi-

midarum atque Japetidarum familiis ſeſe per Aſiam Europamque disſipantibus, illic reſederant.

Iſtoc facinore perpetrato expeditionis ſocii ipſi concesſisſe videntur poteſtatem fere regiam, quam ab ejusmodi hominum armatorum ducibus, ubicumque locum habuit, exortam fuisſe, obſervat Cl. de Pauw. *Disquiſit. laud. Tom. II. pag.* 248. *et* 289. Saltem Cuſaei, qui illo duce Babylonis regnum fundarunt, in ducem contulerunt titulum *Beli*, quo inſignem ſub regni Babylonici initiis illic regem fuisſe vulgo veteres auctores ſunt.

§ XXXVIII.

Res a Nimrodo geſtae exponuntur, ejusdemque nomen explicatur.

Abydenus, apud Euſebium, *Praep. Euang. Lib. IX. cap.* 11. „„ Belus, regione diviſâ, muris cinxit urbem,"" quam, ſecundum *Geneſ. XI.* 1. *ſqq.* jam antequam Chamidae a Semidis atque Japetidis ſecederent, inchoatam fuisſe ſtatuendum eſt. Idem Belus, ſecundum Artapanum, apud eundem Euſebium, *l. l. cap.* 18. illic πυργον, *arcem* aedificavit, ubi ipſe deinceps habitavit. Quod exemplum ſecuti Dejoces, aliique, a popularibus in principatum electi, et mox imperium regium ambientes, Tyranni. Atque Artapani relationem de Belo confirmat Ammianus Marcellinus, ſecundum quem, *Lib. III.*

Hocce laudatae *Bibliothecae* traditum, unâ cum adfinitate, quae illic inter Agenorem ipſumque Belum conſtituitur, nobis pro argumento eſt, utrumque ad iſtanc Arabiae plagam pertinere, quae diu nomen tulit *Amalakitidos*.

Quae ſententia porro egregie confirmatur per auctores, qui a Marſhamo, *Can. Chron. pag.* 110. citati ſunt, atque adſerunt, Belum iſtunc, Aegypti Danaique patrem, fuiſſe conditorem Babylonis. Huic enim tradito ſi junxeris id, quod apud Hyginum, *Fab.* 274. legimus „, primum fuſtibus dimicave- „, runt. Poſtea Belus Neptuni filius gladio „, belligeratus eſt," ex duobus illis traditis facile intelliges, Belum iſtunc neminem fuiſſe alium, quam bellicoſum illum Nimrodum, quem ex Arabia in Meſopotamiam inferiorem irrupiſſe, atque illic Babylonem condidiſſe, e Genealogiâ Hebraicâ, cum aliis veterum teſtimoniis collatâ, conſtare videtur.

In illâ nempe Genealogiâ, *Geneſ. X.* 8. voces, *Cuſch genuit Nimrodum*, procul omni dubio ſignificant, Nimrodum iſtunc ex Arabum familiâ, nomine *Cuſch* inſigni, prodiiſſe. Ibidem loci porro legimus, illum *arte venatoriâ excelluiſſe, et Babylone, atque in viciniâ, regnum aliquod condidiſſe*. Illum igitur, popularium manu adſcita, in Meſopotamiam, ubi Cuſaeorum, reliquorumque Chamidarum majores, unâ cum Semidarum Japetidarumque majoribus, habitaverant, rediiſſe, atque illinc pepuliſſe oportet eos, qui, reliquis Semi-

midarum atque Japetidarum familiis ſeſe per Aſiam Europamque disſipantibus, illic reſederant.

Iſtoc facinore perpetrato expeditionis ſocii ipſi concesſisſe videntur poteſtatem fere regiam, quam ab ejusmodi hominum armatorum ducibus, ubicumque locum habuit, exortam fuisſe, obſervat Cl. de Pauw. *Disquiſit. laud. Tom. II. pag.* 248. *et* 289. Saltem Cuſaei, qui illo duce Babylonis regnum fundarunt, in ducem contulerunt titulum *Beli*, quo inſignem ſub regni Babylonici initiis illic regem fuisſe vulgo veteres auctores ſunt.

§ XXXVIII.

Res a Nimrodo geſtae exponuntur, ejusdemque nomen explicatur.

Abydenus, apud Euſebium, *Praep. Euang. Lib. IX. cap.* 11. „„ Belus, regione diviſâ, muris cinxit urbem,"" quam, ſecundum *Geneſ. XI.* 1. *ſqq.* jam antequam Chamidae a Semidis atque Japetidis ſecederent, inchoatam fuisſe ſtatuendum eſt. Idem Belus, ſecundum Artapanum, apud eundem Euſebium, *l. l. cap.* 18. illic πυργον, *arcem* aedificavit, ubi ipſe deinceps habitavit. Quod exemplum ſecuti Dejoces, aliique, a popularibus in principatum electi, et mox imperium regium ambientes, Tyranni. Atque Artapani relationem de Belo confirmat Ammianus Marcellinus, ſecundum quem, *Lib.* *III.*

III. cap. 7. Babylonis „„ moenia bitumine „„ Semiramis ſtruxit. Arcem enim antiquiſ- „„ ſimus condidit rex Belus"" et Curtius, qui *Lib. V. cap.* 1. „„ Semiramis urbem con- „„ diderat, vel, ut plerique credidere, Be- „„ lus, cujus regia oſtenditur."" In iſtâc *arce regiâ* Belum ſepultum fuisſe indicant, qui eam *Beli ſepulcrum* appellaverunt. Ejus- dem vero *Templum* dici coepit, quam pri- mum Babylonii ipſum, ſecundum Euſebium, in *Chronici initio*, ſibi Deum nominaverunt.

Illud interim nomen *Nimrodi*, quod *Gene- ſeos l. l.* occurrit, a Bocharto, *Phaleg. Lib. I. cap.* 2. collatum fuit cum Bacchi titulo Νεβρωδης, acſi hicce titulus ab iſtoc *Nimrodi* nomine fluxisſet. Sed Νεβρωδης fluxit a Νε- βρις, *pellis hinnuli*, quâ Bacchus, idcirco alias Νεβριδο - πεπλος dictus, amiciebatur. Iſti itaque titulo nihil cum *Nimrodi* nomine com- mune eſt, ſicuti nec Baccho cum eximio iſtoc venatore; licet Bochartus ipſum nomen *Bacchus* derivet a בר־כוש, quomodo iſtunc venatorem appellari conſuesſe ſupponit vir eruditisſimus. Alii aliter de *Nimrodi* nomine. Plerique nobiſcum ſtatuunt, id homini non a ſuis impoſitum, ſed ab illis, quos Babylo- niâ pepulerat. Mirum vero, neminem vi- disſe, hoſce uſos fuisſe dialecto Aramaeo- rum, hinc itaque illud nomen explicandum esſe, et ſecundum ejus Dialecti flexiones fa- cere 3. ſing. Fut. verbi מרד adeoque indi- care *hominem, qui rebellare conſuevit, rebel- lem.*

Quae Etymologia eximie convenit cum con-

conjecturâ nobis ex *Geneſ. IX.* 25—27. enatâ, Chamidas a Semidis atque Japetidis, in Meſopotamiâ, cunctorum quondam communi ſede, condemnatos fuisſe ad opera ſervilia, atque ideo, antequam Semidae, atque Japetidae, a ſe invicem diſcederent, ex iſtâc regione aufugisſe. Hoc enim poſito, nihil eſt vero ſimilius, quam eximium iſtunc venatorem aliquandiu poſtea ex illorum fugitivorum ſubole eos, qui arte et manu quam maxime valebant, delegisſe ad vindictam ignominiae; hanc vero manum ab illis, qui in Babyloniâ reſtiterant, ſed mox illinc pellebantur, Semidis priſtinae ſervitutis opprobrio adfectam, ejusdem vero manus primipilum *rebellis* nomine appellatum.

§ XXXIX.

Arabes illi, qui poſt Chaldaeos in Babyloniâ regnasſe leguntur, fuere Nimrodi ſocii Cuſaei.

Memorati Semidae, ex inferiore Meſopotamiâ in ſuperiorem compulſi, ad illam Aramaeorum familiam, quae nomen *Chaldaeorum* gesſit, pertinuerunt, eorumque poſteritas, ſicuti in libro de *Ortu imperii Asſyriaci, pag.* 152. obſervavimus, magnam partem per Semiramin in Babyloniam reducta fuit. Quo tempore hi Chaldaei narrasſe videntur, ibidem ſuos olim habitasſe majores, usquedum ab hominibus ex Arabiâ egresſis pellerentur.
Ejus-

Ejusmodi enim traditum poſtea inter Babylonios viguisſe, oſtendit Alexander Polyhiſtor, qui, apud Syncellum, *pag.* 78. aliquot Chaldaeorum principes ante omnes alios Babyloniam tenuisſe adſerit.

Immo Africanus, apud eundem Syncellum, *pag.* 90. et 92. ibidem poſt diſperſionem populorum floruisſe dicit imperium ſeptem regum *Chaldaeorum*, annis 225., eorum vero regnum ſuſcepisſe *Arabes*, ex quibus ſex reges Babyloniam per annos 215. obtinuerint. Arabibus tandem ſucceſsisſe *Asſyriorum* illos reges Cteſianos, qui Babyloniae regnum annis integris 1460. tenuisſent, a primo eorum Belo, usque ad Sardanapalum. Heic loci Africanus Belum regibus Asſyriacis accenſet; quoniam Cteſias ſuum Asſyriaci imperii conditorem, Ninum, Beli filium dixerat. Alii vero, inter quos Euſebius, in *Chronici initio*, licet Cteſiam iſtâc in re ſequantur, illinc haudquâquam concludunt, Belum a Cteſiâ regibus Asſyriacis fuisſe adnumeratum, ſed ipſius filium Ninum primum regem Asſyriorum nuncupant.

Quamcumque interim ſententiam ex duabus illis diverſis conſentaneam arbitreris Cteſiae commentis, putida illa commenta, de quibus in libro citato egimus, nemini perſuadeant, Belum inter illos, qui Babyloniae praefuerunt, continuo ante Asſyriacorum regum ſeriem collocandum. Minime gentium! Sed Belus pro primo illorum ſex regum Arabicorum habendus, qui Chaldaeorum regnum

in Babyloniâ exceperunt. Et manifeſtus eſt error Syncelli, qui *pag.* 90. iſtunc Belum, alias *Nimrod* dictum, in primo rege illorum Chaldaeorum, qui ante Arabes Babyloniam tenuere, quaeſivit, hujusce regis nomini adſcribens, παρ' ἡμιν Νεμβρωδ.

Nobis arbitris, *Nimrod*, ſeu *Belus*, primus fuit e ſex iſtis regibus Arabicis, qui poſt antiquos illos Chaldaeos Babyloniam tenuerunt. Secundum vero inter illos reges locum, qui penes Syncellum, *pag.* 92. vacuus, replemus nomine *Mardoc-entes*, quod penes Syncellum primo loco apparet. Tertius rex Arabum fuit *Siſi-mordaeus*. Quartus *Nadius*, ſeu *Nabius*. Quintus *Parannus*; qui forſan ille *Amraphel*, cujus mentio fit in Hiſtoriâ Belli Sodomitici, *Geneſ. XIV*. ſextus *Nabonnadus*.

Sexti hujusce Arabis regnum, quod multo brevius regno plerorumque ex ſuperioribus, abruptum videtur, per Euphratem, cujus inundationibus Babyloniam, antequam aggeribus muniretur, ſubjectam fuisſe Abydenus, apud Euſebium *l. l.* atque alii, teſtantur. Euphratem ſub Nabonnado Babylonem, et maximam regionis partem, devaſtasſe, et continuas ejusdem fluminis exaeſtuationes, quas Semiramis, auctore Herodoto, *Lib. I. cap.* 184. prima coërcuit, in cauſâ fuisſe credimus, cur Africanus nullos Babyloniae reges repererit, inter ſex illos Arabes, atque imperii Asſyriaci, multis poſt illos ſaeculis demum erecti, dominos. Suboles vero Cuſaeorum, qui duce Belo regionem occupa-

paverant, flumini cedens magno ſe numero trans Tigrin recepiſſe videtur.

§ XL.

Euphrate Babyloniam inundante, Cuſaei ſeſe illinc trans Tigrin receperunt.

Trans Tigrin pluribus in locis apparent *Cuſaei* nominis veſtigia. *Ezr. IV.* 9. *Babylonii*, et *Suſiani* recenſentur inter colonos, ab Aſſaradino deductos. Iidem vero, *II. Reg. XVII. homines Babylone et Cutha oriundi* vocantur. Poſterioris loci coloni omnibus Samaritanis nomen *Cuthaeorum* conciliarunt. Ipſorum vero urbs, ſeu regio, *Cuth*, vel *Cutha*, unde Samariam devecti, ſicuti ex collato *Ezrae* loco conſtat, quaerenda in Suſianâ, ubi reverâ regio, quae hodie etiam nunc *Cuſeſtan* appellatur; atque in quâ jam ab Herodoto, *Lib. III. cap.* 9. Plinio, *H. N. Lib. VI. cap.* 27. Dionyſio, *Perieg̃eſ. vs.* 1015. Strabone, *Lib. XV.* et Ptolemaeo, *Coſſaei*, et *Ciſſii*, collocati fuerunt; immo de quâ ſermonem eſſe credimus in mendoſo loco, *Act. II.* 9. ubi nos quidem pro Ἰουδαία legendum eſſe opinamur Κουθαία.

Ex iſtâc regione porro Cuſaeorum illorum Babylonicorum propago longius verſus Orientem divagata. Quam ob rem Κόσσαιους, vel Κισσαιους, ad Orientem Mediae, juxta Parthiam, atque in Uxiorum viciniâ, collocant auctores citati per Relandum, *Diſſert. Miſcell. Part. I. Diſſ. I. §.* 19. Immo Abu 'lfeda, in *Deſcriptione Chowareſmiae*, *pag.* 8. *Ed.*

Ed. Grav. „„ Emporium Chowareſmiae il-
„„ lorum ſermone *Cath*, كاث, dicitur.
„„ Quo dudum a flumine diruto nova urbs
„„ a Chowareſmiis aedificata in Boreali ri-
„„ pâ *Gihonis*,'" id eſt *Oxi.* Idem vero Abu
'l feda, *pag.* 12. *Cath olim metropolis Chowareſmiae*, regionis ad os Gihonis illius ſitae.

Porro plura oppidorum nomina, in quibus nominis *Cuthaei*, vel *Cuſaei*, veſtigia ſuperſunt, per eundem Abu 'l fedam adlegantur; uti *pag.* 22. nomen urbis *Chus-Cath*; *pag.* 26. nomina oppidorum *Bares-Cath*, *Bodach-Cath*, *Bes-Cath*, *Caras-Cath*; *pag.* 50. *Ben-Cath*; *pag.* 56. *Shawa-Cath*, *Osbani-Cath*; *pag.* 58. *Ahſi-Cath*; *pag* 44. *Caſh*, *regio atque urbs ſatis magna*; *pag.* 46. *Caſhania civitas*; *pag.* 64. *Cash-gar*, *urbs magna*, *metropolis Turkeſtanae.* Tandem *Geneſ. II.* 13. *Cuſaeorum regio*, *quam Gihon circumlabitur*, habenda pro regione vicinâ flumini Oxo, praeter quem nullum proprio *Gihonis* nomine fluvium norunt Orientales.

§ XLI.

Phoenices res a Cuſaeis et Belo in Babyloniâ geſtas ad ſuam gentem tranſtulerunt.

Cuſaeorum longe adeo lateque per Orientem diffuſorum majores, a quibus Chaldaeos Babylone pulſos vidimus, pro nomine *Arabum*, quo per Africanum inſigniti, alibi nomen *Phoenicum* gerunt. Etenim Syncellus,

pag. 153. atque Euſebius, *ad A. M.* 3662., antiquiori aevo *Chaldaeos contra Phoenices dimicaſſe* adſerunt. Et Priſcianus, interpres Dionyſii Periegetae, *vs.* 843. *ſqq.*

„, *Litora juxta*
„, *Phoenices vivunt, veteri cognomine dicti;*
„, *Quos miſit quondam mare Rubrum, laudibus auctos,*
„, *Chaldaeo nimium decoratam ſanguine gentem*".

Hi ſcriptores procul dubio Phoeniciis innixi fuerunt monumentis, in quibus Arabum illorum impetus in Chaldaeos Phoenicum genti adſcriptus, quoniam Phoenicum majores illam rem ab hominibus ſuâ de gente exortis geſtam fuiſſe tradiderant. Id quod Phoenicum majores tradere potuerunt, ſi ſupponas, Arabes, quo tempore expeditionem in Babyloniam ſuſciperent, junctis adhuc cum Phoenicibus uſos fuiſſe ſedibus, immo duas illas gentes tunc adhuc vix magis, quam unius ejusdemque gentis familiae ſolent, a ſe invicem fuiſſe diſcretas.

Hujus vero rei teſtes ſunt ipſi Phoenicum illorum poſteri, quotquot Babylonis urbem ab iſtoc Belo, qui, Tyri poſtea tanquam antiquiſſimus gentis heros in honore habitus, *Tyrii* cognomen accepit, extructam fuiſſe ſcripſerunt. Quomodo Dorotheus Sidonius, apud Julium Firmicum, citante Salmaſio *Exerc. Plinian. pag.* 867.

Ἀρχαιη Βαβυλων Τυρι ȣ Βηλοιο πολισμα.

Ta-

Talia referentes Phoenices argumento ſunt, ipſorum majores, quo tempore Babylonis regnum a duce hominum ex Arabiâ in Meſopotamiam irrumpentium conderetur, partem adhuc fuisſe gentis, ex quâ illi homines prodierunt.

Atque eundem prorſus in modum illi, qui Babylonici regni conditorem, Belum, Aegypti Danaique patrem fuisſe tradiderunt, oſtendunt, quorundam ſaltem Aegyptiorum majores, unâ cum Arabibus, in illâ regione, unde Babylonici regni Conditor in Meſopotamiam irrupit, habitasſe, immo haud ſecus, ac Phoenicum Aborigines, familiam gentis, ex quâ heros ille prodiit, fecisſe. Ad quam mutuam Aegyptiorum, Arabum, Phoenicumque adfinitatem demonſtrandam facit inſuper expeditio, quam ex Arabiâ in Aegyptum ſusſcepere Paſtores.

§ XLII.

Paſtores ex Arabiâ irruperunt in Regiones Miſraim.

Manetho, apud Joſephum, *contra Apionem, Lib. I.* §. 14. Παραδοξως ἐκ των προς ἀνατολην μερων ἀνθρωποι το γενος ἀσημοι καταθαρσησαντες ἐπι την χωραν ἀνεστρατευσαν, και ῥαδιως ἀμαχητι ταυτην κατα κρατος εἱλον, και τες ἡγεμονευσαντας ἐν αὐτῃ χειρωσαμενοι, το λοιπον τάς τε πολεις ὠμως ἐνεπρησαν, και τα ἱερα τῶν Θεων κατεσκαψαν, πασι δε τοις ἐπιχωριοις ἐχθροτατα πως ἐχρησαντο, τὑς μὲν σφαζοντες, των δὲ τα τεκνα

και

και γυναικας εἰς δουλειαν ἀγοντες. Περας δε και βασιλεα ένα ἐξ αὐτων ἐποιησαν, ᾧ ὀνομα ην Σαλατις. Και αὐτος ἐν τῃ Μεμφιδι κατεγινετο, τηντε ἀνω και κατω χωραν δασμολογων.

Ad poſtrema haecce Manethonis verba obſervamus, cum Bocharto, *Phaleg. Lib. IV. cap.* 27. Aegyptum ab antiquisſimis inde temporibus quodam modo tripartitam, ac dividi ſolitam fuisſe in regionem Thebaidos, Hebraeis aliquando, nomine ab ejus parte inſigniori deſumto, *Pathros* dictam, atque in illas regiones, quas Hebraei, quoties eas terrae *Pathros* opponebant, nomine duali *Miſraim* complectebantur, quasque Manetho την ἀνω και κατω χωραν vocat, ex quibus ἡ ἀνω χωρα invaſionis iſtius tempore metropolin habuit Memphin, ἡ κατω χωρα urbem, ad quam reſpiciens Manetho mox de Salati. Ἑυρων δε ἐν νομῳ Σαιτῃ (leg. Σεθροιτῃ) πολιν ἐπικαιροτατην, κειμενην μεν προς ἀνατολην τȣ Βȣβαςιτȣ ποταμȣ, καλȣμενην δ' ἀπο της ἀρχαιας θεολογιας Ἀβαριν, ταυτην ἐκτισε τε, και τοις τειχεσιν ὀχυρωτατην ἐποιησε, κ. τ. λ.

Porro idem Manetho; Ἐκαλειτο δε το ἐθνος Ὑκσως, τουτο δε ἐςι Βασιλεις Ποιμενες. Το γαρ Ὑκ καθ' ἱεραν γλωσσαν βασιλεα σημαινει. Το δε Σως ποιμην ἐςι, κατα την κοινην διαλεκτον. Και ȣτω συντιθεμενον γινεται Ὑκσως. Τινες δε λεγȣσιν αὐτȣς Ἀραβας εἰναι. Interim Joſephus ex eodem Manethone mox adfert diverſam explicationem nominis Ὑκσως, ac ſi non *reges paſtores*, ſed *captivos paſtores*, ſignificasſet. Quod magis convenit iis, quae Manetho de illoc nomine refert, id genti, non vero ſpecia-

ciatim gentis regibus, fuisſe inditum; quodque porro concinit iis, quae Manetho ſupra de ipſâ gente, fuisſe ἀνθρωπους το γενος ἀσημους: dum haec gentis deſcriptio, atque illud nomen *Captivorum*, ſive *mancipiorum*, ultimam originem debet conditioni ipſius ſoli Aegyptiaci, quae incolas ad agriculturam pelliciebat, iisque ſuadebat, ut curam pecoris in pratis a Nilo disſitis paſcendi ſervis ac mancipiis plerumque committerent; unde ipſis oboriebatur contemtus paſtorum, utpote hominum vilisſimae fere conditionis.

Tales jam illi ἐκ των προς ἀνατολην μερων irruentes oppresſores videbantur Aegyptiis, quum esſent Arabes, vitae generi paſtoritio fere dediti, atque ejusdem fere indolis, cujus hodie etiam nunc ſunt Arabici illi Nomades, qui Aegypti prata peragrantur. Tanquam tales Arabes iſti, poſt finitam ipſorum dominationem, in ſacris Aegyptiorum libris diffamabantur; licet haud ita diu poſt ſubjugatam Aegyptum manſueſcerent, et magis magiſque in Aegyptiacos mores concederent. Hoc enim intelligere videmur ex Hebraicâ Joſephi Hiſtoriâ, in quâ res eorum, qui Aegypto dominabantur, omnino moribus Aegyptiacis accommodatae ſunt; ſi excipias Pharaonem, ſecundum *Geneſ. XL.* 11. vino utentem; cujus bibendi venia, ſecundum Cl. de Pauw, in *Diſquiſit. laudat Tom. I. pag.* 101., nulla erat Aegyptiacis regibus; cujus itaque palam poti mentio in iſtâc Hiſtoriâ demonſtrat illic obvium Pharaonem unum ex re-

regibus illorum fuiſse Paſtorum, quorum Dynaſtiam, jam antequam Abrahamus in Aegyptum intraret, hanc regionem tenuiſse, aliunde conſtat.

§ XLIII.

Inter Paſtores, jam ante Abrahamum in Aegyptum irrumpentes, plures fuere Cananitae.

In noſtro *Ezra, ſcriptore quinque priorum et plerorumque aliorum lib. Hiſt. V. T. pag.* 45. *ſqq.* monuimus, Moſen educatum in aulâ iſtius Thebanorum regis, a quo Paſtores Arabicos victos, Aegypto tantum, non penitus fugatos, atque intra Abarim compulſos fuiſse Manetho, l. l. auctor eſt, quem vero *Miſphrag — Tout — Moſis* nomen geſtaſse ibidem obſervavimus. Interim Manetho, Paſtores ante bellum, in quo tandem Thebanis, aliisque Aegyptiis, ſuccubuere, annis 511. Aegypto imperitaſse, adſerit. Quodſi jam ab iſtoc Miſphrag — Tout — Moſe retro calculos agamus, illorum 511. annorum initium vel ultra nativitatem Abrahami adſcendit. Et ne Manethonem nimis amplum temporis ſpatium imperio Paſtorum adſcripſiſse ſuſpiceris, obſtat Herodotus, *Lib. II. cap.* 100. ſacerdotes Aegyptios a Mene ad Seſoſtrin 330. reges enumeraſse adſerens, qui omnes viri Aegyptii, exceptâ unâ muliere indigenâ, atque 18. regibus

Aethio-

Aethiopicis; quos facile nobiſcum pro *Arabicis* Paſtorum regibus habueris, ſi memineris eorum, quae § 20. animadvertimus.

Igitur jam ante Abrahamum, aut ſaltem aevo Abrahami, immenſus fere numerus ejusmodi Paſtorum ex Arabiâ in Aegyptum irrupit, et quidem ex iſtâc Arabiae plagâ, unde Cananitas in Palaeſtinam exortos fuisſe, ubi vero Cananitarum Arabumque aborigines junctis ſedibus habitasſe, ſupra vidimus, atque ubi utriusque familiae homines tempore illius expeditionis adhuc commiſtos fuisſe intelligimus ex Euſebio, atque Africano, qui, apud Syncellum, *pag.* 61. eosdem Paſtores, quos nonnulli, ſecundum Manethonem, pro *Arabibus* habebant, *Phoenicum* nomine inſignivere. Ita Paſtores penes Africanum, abſque dubio haud aliam ob cauſam appellati fuere, quam quod inter eos multi esſent homines familiae Cananiticae, cui *Phoenicum* illud nomen inter exteros commune fuisſe § 33. vidimus.

Immo Paſtores magnam partem ad Cananitas pertinuisſe porro colligimus ex eo, quod adſerit laudatus Manetho, poſt ipſorum abitum ex Aegypto ab ipſis conditam fuisſe celebrem illam urbem Cananiticam, quae *Joſuae XV.* 8. et *cap. XVIII.* 28. היבוסי היא ירושלים id eſt *Jebuſaeorum urbs Jeruſalem* dicitur, cujque nomen illud ירושלים a Paſtoribus inditum fuisſe recte adſerere videtur idem Manetho. Namque ex *Joſ. XV.* 63. *Judic. I.* 21. et *II. Sam. V.* 6. conſtare poterit, urbem diu, antequam per Davidem

expugnaretur, id nomen tuliſſe. Praeterea vero ipſum nomen, ex שלם et ירוש compoſitum, et *poſſeſſionem pacis* ſignificans, urbi optime imponi potuit a Paſtoribus ex Aegypto ſeſe illuc recipientibus. His enim uſque ad abitum ex Aegypto continua bella cum Thebanis fuerant. Iſtis vero bellis tunc finem impoſuerat pactum pacificum, quo ſeſe ex Aegypto abituros promiſerunt.

Nempe de bellorum iſtorum exitu laudatus Manetho. Τον δε Μισφραγ — Θουθ — Μωσεως ὑιον Θουτμωσιν ἐπιχειρησαι μεν αὐτους δια πολιορκιας ἑλειν κατα κρατος, ὀκτω και τεσσαρακοντα μυριασι ϛρατου προσεδρευσαντα τοις τειχεσιν. Ἐπει δε της πολιορκιας ἀπεγνω ποιησασθαι συμβασεις, ἱνα την Αἰγυπτον ἐκλιποντες ὁπη βουλονται παντες ἀβλαβεις ἀπελθωσι. Τους δε ἐπι ταις ὁμολογιαις πανοικεσια μετα των κτησεων, οὐκ ἐλαττους μυριαδων ὀντας εἰκοσι και τεσσαρων, ἀπο της Αἰγυπτου την ἐρημον εἰς Συριαν ὁδοιπορησαι, φοβουμενους δε την Ἀσσυριων δυναϛειαν, ἐν τῃ νυν Ἰουδαιων καλουμενῃ πολιν οἰκοδομησαμενους, τοσαυταις μυριασιν ἀνθρωπων ἀρκεσουσαν, Ἱεροσολυμα ταυτην ὀνομασαι.

§ XLIV.

Cananitarum Arabumque adfines fuerunt Paſtores in Aegypto reſidui. Ceteri vero Aegyptii alius longe originis, et familiae gentis Aethiopicae a Diluvio intactae.

Citata verba Manethonis certo certius tantummodo pertinent ad Paſtorum regem, et mi-

milites e Paſtoribus delectos, regiſque fata ſecutos, non vero ad omnes omnino Paſtorum familias, quae per ſupradictam ανω και κατω χωραν diſperſae, atque antiquorum Aegypti incolarum reliquiis permixtae fuerunt. Harum enim familiarum pleraeque ſeſe procul dubio jam Miſphrag — Tout — Moſi ſubmiſerunt, et, magis magisque in Aegyptiacos mores concedentes, haudquâquam unâ cum rege et militibus in Abarim compulſae fuerunt, adeoque haud ex Aegypto abierunt, ſed illic remanſerunt, et cum illis Aegyptiis, quibuscum tandem Paſtorum quoque regi atque exercitui tam bene convenit, in unam eandemque gentem coaluere.

Huic ſententiae minime obſtat Manetho. Eandem interim diſerte commendat auctor ſaepius memoratae Hebraicae gentium Genealogiae, qui regiones nomine duali *Misraim*, apud ipſum latiore ſenſu pro omni Aegypto uſurpato, comprehenſas, quoad majorem partem, cultas fuiſſe indicat ab adfinibus Cuſaeorum, et Cananitarum. Atque eidem ſententiae mirum in modum favet Apollodori *Bibliotheca*, Nili ripas occupatas atque habitatas adſerens ab hominibus ex Arabiâ exortis, Danaorumque in Libyam concedentium, et longius adhuc diſſitorum Phoenicum, Cadmorumque, cognatis, adeoque ab hominibus alius longe originis, ac cujus illi erant Aegyptii, qui Paſtores vicerunt.

Hiſce enim Aegyptiis nihil commune cum illis ex Amlakitide exortis cognatis Danao-

rum, Phoenicum, et Cadmorum. Et regiones *Miſraim*, ſi nullos alios, quam iſtius generis Aegyptios, habuisſent incolas, in Hebraicâ Genealogiâ minime a Cananitarum Cuſaeorumque adfinibus cultae dici potuisſent. Illi nempe Paſtorum victores Thebis erant oriundi, et genus ducebant ab illis Aegypti ſuperioris incolis, quos a Diluvio immunes fuisſe ſupra vidimus, quos vero Aethiopum propaginem fuisſe docent obſervata Cl. de Pauw. *Diſquiſit. laudat. Tom. I. pag.* 20. *et Tom. II. pag.* 90. *ſqq.*

§ XLV.

Ad Arabum Aegyptiorumque adfinitatem explicandam nihil facit colonia ex Arabiâ in Aethiopiam deducta.

Cuſaei quidem Arabici, uti § 21. monuimus, coloniam in Aethiopiam deduxerunt; ſed illinc nequâquam derivari poteſt origo Aethiopum Africanorum, aut incolarum ſuperioris Aegypti. Omnes illae gentis Aethiopicae familiae multo fuerunt antiquiores colonis ex Aethiopum Aſiaticorum medio in proprie dictam Aethiopiam misſis. Hos enim colonos non tantum diu poſt Cataclyſmum, verum etiam poſtquam Paſtores in Aegyptum irruperunt, immo vel poſtquam Paſtores Aegypti regnum Thebanis cesſerunt, ſedes mutasſe oportet, ſiquidem Euſebius, *ad A. M.* 3579., traditum ſupra explicatum de iſtâc coloniâ collocat ſub rege ſexto iſtius

Dy-

Dynaſtiae Thebaicae, cujus primus rex *Amoſis*, alias *Thout-Moſis* dictus, Paſtorum abitum pepigit.

Hunc Euſebium, et paria fere tradentem Syncellum, ſecuti credimus, Aethiopes Aſiaticos, inſitae vagandi libidini morem gerentes, Aegypti vero aditu per Paſtorum victores Thebanos prohibitos, anguſtias freti inter Arabiam Aethiopiamque ſuperasſe, atque in iſtius freti promontoriis lapidibus congeſtis exſtruxisſe monumenta tranſitus, quale Israëlitae *Joſuae IV*. 8. 9. eodem fere tempore ad Jordanem conſtruxisſe leguntur, et quale ibidem, *cap. XXIV*. 26. 27. erectum dicitur in memoriam pacti cum populo initi; ſicuti Jacobus, ſecundum *Geneſ. XXVIII*. 18. *ſqq*. et *cap. XXXI*. 45. *ſqq*. pactum cum Labane, atque adhuc aliam rem haud minus memorabilem, ope ſimilis monumenti oblivioni eripuit.

Ejusdem moris veſtigia in Europae regione Boreali hodie etiam nunc obvia, monet Cleffelius, in *Praefatione* ad *Antiquitates Germanorum, potisſimum Septemtrionalium*. Ejusdem vero moris olim univerſalis egregium indicium esſe videtur id, quod interpres eorum, quae Sanchoniatho de Phoenicum originibus commentatus fuit, apud Euſebium, *Praep. Euang. Lib. I. cap*. 10. *pag*. 35., narrat, antiquisſimi Hypſuranii fratrem Uſoum, in memoriam incendii a vento quodam vehementiore in arido ſaltu excitati, ἀνιερῶσαι δυο ϛηλας πυρι τε και πνευματι, και προσκυ-

κυνῆσαι, αἷμα τε σπένδειν αὐταῖς, ἐξ ὧν ἤγρευε θηρίων.

Haecce per Sanchoniathonem ex commentariis Aegyptiaci Taauti juſſu concinnatis hauſta originem videntur ſubindicare moris in Aegypto vigentis, ubi, ſecundum Cl. de Pauw, *Diſquiſit. laudat. Tom. II. pag.* 50. *ſeq.* juxta fores Templorum duo conſtitui ſolebant Obeliſci. Quem morem a Phoenicibus adoptatum eſſe teſtatur Herodotus, *Lib. II. cap.* 44. cuique fabrum Phoenicem in Salomonis templo exornando indulſiſſe intelligimus ex *I. Reg. VII.* 15. et *II. Chron. III.* 15—17. ubi columnis ab iſtoc fabro erectis inſcripti fuiſſe narrantur tituli, quibus utique ſignificabatur, templum id ab Aeoli Vulcanique impetu ſartum tectum fore.

Quâ de re quidquid ſtatuatur, in hiſce *Actis*, *Tom. II. pag.* 162. locuti ſumus de expeditione Neconis verſus Indos; cujus occaſione cultus Oſiridis ad Indos propagatus anſam praebuit tradito, de Indis ab Oſiride, ſeu Baccho, ſubactis. Iſtius expeditionis tempore Aegyptii ſupradicta ad fretum inter Arabiam atque Aethiopiam monumenta reperiſſe, exinde vero redeuntes eadem tanquam ſuum opus videntur praedicaſſe, ut eorundem ſtructura in Aegypto deinceps illis nautis ſit adſcripta. Interim illos nautas ad Seſoſtris aevum tranſtulerunt Aegyptii, qui Neconis expeditionem rebus a Seſoſtri geſtis accenſuerunt; ſecundum Herodotum, *Lib. II. cap.* 102. Seſoſtrin in ſinu Arabico naves com-

compegiſſe, et claſſem in mare Rubrum miſiſſe, narrantes; immo, ſecundum Diodorum, *Lib. I. pag.* 35. Seſoſtris illam claſſem quadringentarum navium fuiſſe, atque oras maritimas uſque ad Indiam ſubegiſſe, adſerentes. Talia fabulantes Aegyptii monumenta illa a Seſoſtre erecta tradiderunt; immo, qui ſciverunt, eadem in memoriam transmiſſi freti conſtructa fuiſſe, Seſoſtrin illud fretum magno cum exercitu ſuperaſſe, atque ex Aethiopiâ in Arabiam transjeciſſe, finxerunt, teſte Strabone, *Lib. XVI. pag.* 769.

Non obſtante igitur tradito Aegyptiaco, de memoratis monumentis a Seſoſtre conſtructis, eadem a Cuſaeis ex Arabiâ in Aethiopiam commigrantibus erecta credimus. Sed ab iisdem Cuſaeis haudquâquam illam repetendam cenſemus adfinitatem Cuſaeorum atque Aegyptiorum, quam ſupra memoravimus.

§ XLVI.

E Paſtoribus in Aegypto verſantibus exorti Danai, et Nephtuchaei, utrique Neptunum venerantes.

Adfinitatis, quam inter Aegyptios et Cuſaeos Cananitasque, obtinuiſſe vidimus, nulla prorſus dari poteſt ratio, niſi plerasque Paſtorum familias in Aegypto remanſiſſe ſupponas, atque incolas regionum, quas Hebraei nomine *Miſraim* latius adhibito complexi

plexi fuerunt, maximam partem ab illis familiis genus derivaſſe ſtatuas.

Iſtâc vero hypotheſi admiſſâ, Danai, arcto ſanguinis nexu cum illis Aegyptiis conjuncti, atque interim, ſecundum eadem veterum tradita, a Belo Agenoris fratre ſati, adeoque etiam adfines Cuſaeorum et Canaanitarum, procul omni dubio habendi ſunt pro catervâ Paſtorum, quae aliquamdiu poſt occupatam Aegyptum a reliquis Paſtoribus diſcedens per Africae litora divagata ſit; aeque ac Saraceni poſtea per Aegyptum in Africam irruperunt, ejusque oras maritimas ſubjugarunt. Interim ſi tale quid de Danais ſuppoſueris, ad eos referre potueris nomen *Phut*, quod in Hebraicâ gentium Genealogiâ nominibus *Cuſch*, *Miſraim*, et *Canaan*, ita jungitur, ut certo certius ad gentem adfinem pertineat.

Porro ab iisdem Paſtoribus derivanda eſt origo Nephtuchaeorum, quos Neptuni cultum in Italiam contuliſſe vidimus; apud quos itaque cultus iſtius herois aeque viguit, atque apud Danaos, a quibus ille cultus ad Graecos fuit propagatus. Hicce cultus, genuinis Aegyptiis ignotus, nobis arbitris, demonſtrat, Nephtuchaeos Danaorum fuiſſe adfines. Atque idem cultus, qui, ſecundum Philonem Byblium, interpretem Sanchoniathonis, apud Euſebium, *Praep. Euang. Lib. I. cap.* 10. *pag.* 38. inter Phoenices etiam fuit uſitatus, Nephtuchaeos, aeque ac Danaos, Phoenicum conſanguineos fuiſſe oſtendit.

Cu-

Cujus rei aliud adhuc indicium ſuppeditat idem interpres Sanchoniathonis, *l. l. pag.* 37. ſcribens. Κατα τȢτον χρονον οἱ ἀπο των Διοσκȣρων, σχεδιας και πλοια συνθεντες, ἐπλευσαν, και ἐκριφεντες κατα το Κασσιον ὀρος, ναον αὐτοθι ἀφιερωσαν. Haecce mox primo obtutu adfinitatem mutuam Phoenicum et Nephtuchaeorum confirmant. Interim ad eorundem pleniorem intellectum heic adhuc obſervanda veniunt ſequentia.

§ XLVII.

Sanchoniathonis tradita de Cabiris.

Quinam in loco adlegato ſint οἱ ἀπο των Διοσκȣρων, liquet ex praecedentibus, in *pag.* 36. ubi idem Sanchoniathonis interpres antiquiori tempore fuisſe narrat. Ἀμυνον, και Μαγον, οἱ κατεδειξαν κωμας και ποιμνας. Ἀπο τȣτων γενεσθαι Μισωρ και Συδυκ. τȣτ' ἐςιν ἐυλυτον και δικαιον. Ὁυτοι την τȣ Ἁλος χρησιν εὑρον. Ἀπο Μισωρ Taαυτος, ὁς εὑρε την των πρωτων ςοιχειων γραφην, ὁν Ἀιγυπτιοι μεν Θωωρ, Ἀλεξανδρεις δε Θωυθ, Ἑλληνες δε Ἑρμην, ἐκαλεσαν. Ἐκ δε τȣ Συδυκ Διοσκουροι, ἠ Καβειροι, ἠ Κορυβαντες, ἠ Σαμοθρακες. Ὁυτοι, φησι, πρωτοι πλοιον εὑρον. Ἐκ τȣτων γεγονασιν ἑτεροι, οἱ και βοτανας ἑυρον, και των δακετων ἰασιν, και ἐπωδας.

Porro, poſt inſerta quaedam diverſi longe generis, idem Sanchoniathonis interpres *pag.* 37. Συδυκῳ, τῳ λεγομενῳ δικαιῳ, μια των Τιτανιδων συνελθȣσα γεννᾳ τον Ἀσκληπιον. Atque iterum, *pag.* 39. Ἑλθων δε ὁ Κρονος ἐις Νοτȣ

χωραν, ἁπασαν την Ἀιγυπτον ἰδωκε Θεῳ Ταυτῳ, ὁπως βασιλειον ἀυτῳ γενηται. Ταυτα δε, φησι, πρωτοι παντων ὑπεμνηματισαντο οἱ ἑπτα Συδυκ παιδες Καβειροι, και ὀγδοος ἀυτων ἀδελφος Ἀσκληπιος, ὡς ἀυτοις ἐνετειλατο Θεος Ταυτος.

Ex poſtremis hiſce, atque ex eo, quod ſupra *pag.* 38. legimus, *Saturnum Beryti urbem Neptuno, et Cabiris, agricolis, et piſcatoribus, dediſſe,* intelligere videmur, apud Sanchoniathonem ipſum obvium fuiſſe nomen *Cabirim*, Philonis vero esſe interpretamenta, quae *pag.* 36. occurrunt Διοσκουροι, ἡ Κορυβαντες, ἡ Σαμοθρακες; ſicuti ejusdem Philonis ſunt, quae praecedunt de Taauto, ὁν Ἀιγυπτιοι μεν Θωωρ, Ἀλεξανδρεις δε Θωυθ, Ἑλληνες δε Ἑρμην ἐκαλεσαν; adeoque Philoni tribuendum esſe, quod *pag.* 37. pro *Cabirorum* nomine occurrat nomen *Dioſcurorum.*

Si Sanchoniathonem verbum ad verbum reddidisſet Philo, illic procul dubio ſcripſisſet, οἱ ἀπο των Καβειρων. Immo, ſi Sanchoniathonem recte intellexisſet, nunquam pro *Cabirorum* nomine poſuisſet nomen *Dioſcurorum.* Nam *Cabirorum* quidem nomen ſaepius datur Diis, qui, quoniam in Samothrace colebantur, aliquando *Samothraces* dicebantur, atque inter quos erant *Dioſcuri*, illi *fratres Helenae, lucida ſidera*, ut Horatio dicuntur. Sed alibi *Cabiri* ſunt illorum Deorum ſacerdotes, ut apud Strabonem, *Lib. X. pag.* 472. ubi a ſe invicem differre dicuntur variae relationes de ſacris Creticis Phrygiis ſimilibusque, των μεν τους ἀυτους τοις Κουρησι τους Κορυβαντας, και Καβειρους, και Ἰδαιους Δακτυλους,

λȣς, και Τελχινας, ἀποφαινοντων, των δε συγγενεις ἀλληλων, και μικρας τινας ἀυτων προς ἀλληλȣς διαφορας, διαϛιλλοντων.

Eundem fere in modum Thebani, apud Pauſaniam, *in Boëoticis*, *pag.* 578. 579. nomine *Cabitorum* utuntur, referentes ex antiquâ traditione; πολιν ποτε εἰναι, και ἀνδρας ὀνομαζομενȣς Καβειρȣς; his ipſam Cererem hoſpitio exceptam arcana ſacrorum commiſiſſe. Ipſe quidem Pauſanias mox hoſce homines vocat Καβειραιȣς, ipſorum vero Deos *Cabiros:* ſed ex relatione Thebanorum liquet, Sacerdotibus quondam nomen Καβειρων fuiſſe. Similiter penes ipſum Sanchoniathonem id nomen certo certius pertinebat ad Sacerdotes; licet Philo id tam *Dioſcurorum*, quam *Samothracum*, et *Corybantum*, nomine interpretatus ſit.

§ XLVIII.

Cabiri Sacerdotes Danaorum, Nephtuchaeorum, Paſtorumque in Palaeſtinam concedentium, et reliquorum Cananitarum.

Sanchoniatho, in citatâ Genealogiâ, Cabirorum genus derivat a quodam *Mago*, ſive *ignicolarum antiſtite*, et fratre cujusdam *Amuni*, per quem deſignatur *ſacerdos ſolis*, ſolem enim Phoenicibus חמה dictum eſſe, ejusque fana חמנים appellata fuiſſe, obſervavit Bochartus, *Canaän*, *Lib. II. cap. ult.* Ex *Amuno* generatus Μισωρ indicat Sacerdotes *Aegypti*, quae regio aliquando מצור audie-

bat. Atque ὁ ἀπο Μισωρ Ταωυτος eſt *Aegyptiacus* ille *Hermes*, quem cum Jablonskio, *Panth. Aegypt. Part. III. pag.* 168. *ſqq.* pro fictitiâ perſonâ ejusdem fere generis habemus, cujus fuit *Brama* apud Brachmanes Indicos; id eſt, pro perſonâ, ſub quâ latet ipſe ordo ſacerdotalis, cujus inventa omnia ad Hermetem illum referebantur.

Hermeti, ſeu Taauto, apud Sanchoniathonem, reſpondent *ſeptem filii Suduci* illius, qui praeterea genuit alios, οἱ και βοτανας ευρον, και των δακετων ιασιν, και επωδας; ſive qui ipſum genuit Aeſculapium, Deum ejusdem fere naturae, cujus erat Taautus apud Aegyptios. Quidni igitur *ſeptem* illi *filii Suduci*, *Cabirorum* nomine inſignes, fuerint Sacerdotes illius ordinis, qui alibi *Corybantum*, *Curetum*, *Idaeorum Dactylorum*, et *Telchinum*, nomine veniebat? Et quidni Sanchoniatho, eos *filios Suduci* vocans, eos juſtitiâ et moribus venerabiles fuisſe innuat? Nam *Sedek* Rabbinis quidem eſt *ſtella Iovis;* ſed hujus appellationis ratio forſan in eo quaerenda eſt, quod Rabbini, Sanchoniathonis interpretem Philonem legentes, et *filios Suduci* per ipſum *Dioſcuros* appellari videntes, Pollucis atque Helenae patrem Jovem ſub *Suduco* latere collegerint.

Quâ de re quidquid ſtatuatur, illi Cabiri, quibus unâ cum Neptuno per Saturnum conceſſa fuisſet Berytus, qui vero primi navigii conſtruendi artem reperisſent, quorumque fratres Medicinam excoluisſent; immo qui jusſu Taauti res a Sanchoniathone me-

memoratas primi retulisſent, quorum tandem poſteri σχεδιας και πλοια συνθεντες ἐπλευσαν, και ἐκριφθεντες κατα το Κασσιον ὀρος ναον αὐτοθι ἀφιερωσαν — iſti Cabiri habendi ſunt procul omni dubio pro hominibus e gente Cananiticâ, cujus familia *Paſtorum* nomine inſignis, diu in Aegypto verſata, partim ad montem Caſium haeſit, partim in Libyam ſeceſſit, partim vero eâ, quâ diximus, ratione in Palaeſtinam irrupit.

Illorum *Paſtorum*, et reliquorum Cananitarum, Sacerdotes dicti fuisſe videntur *Cabiri;* quod nomen Phoenicio חבירים reſpondere, et *ſocios* notare, obſervavit Relandus, *Diſſ. Miſcell. Part. I. Diſſ.* 5. quodque adeo eos inter ſe invicem arctâ collegii ſocietate junctos fuisſe indicat. Interim idem Sacerdotum genus utebatur nomine Κοιης, vel Κοης, quod, obſervante Bocharto, *Canaän, Lib. I. cap.* 12. ex Phoenicio כוהן deſumtum fuit; et nomine Κορυβας, quod eodem plane redit, quo Hebraicum קורב, eum ſignificans, *qui ad Deum appropinquat.* Id tamen *Corybantum* nomen illis praecipue uſurpabatur orgiorum Cabiraeorum miniſtris, qui ſedem in Phrygio monte Idâ fixerunt, et nobis exorti videntur ex Cananitis, quos plures in Aſiam minorem, et vicinas inſulas, colonos miſisſe, certum eſt, atque indubitatum.

§ XLIX.

Cananitarum coloni Solymi in Piſidiâ, Phoenices in Cariâ, Telchines in Rhodo, cui inſulae, aeque ac Delo, Tyroque, nomen fuit Aſteriae.

Primo loco Solymi, incolae Piſidiae, obſervante Bocharto, *Canaän, Lib. I. cap.* 6. origine fuere Phoeniciâ. Atque iidem, nobis arbitris, illorum propago fuere Paſtorum, quos ex Aegypto in Palaeſtinam conceſsiſſe atque *Jebuſaeorum urbem Jeruſalem* aedificasſe, vidimus. Hanc enim urbem aliquando *Salem* appellatam fuisſe conſtat ex *Pſalmo LXXVI.* 3. A quo urbis nomine illorum *Solymorum* nomen aeque fluere potuit, atque appellatio ipſorum Hieroſolymitanorum, qui ſaepius *Solymi* audiunt apud veteres.

Secundo loco vicinam Piſidiae Cariam *Phoenices* nomen tulisſe, atque in Cariâ montem aliquem, et vicum, *Phoenicis* nomine gaviſum fuisſe, obſervavit Bochartus, *Canaän, Lib. I. cap.* 7. ubi idem Cariae adverſam inſulam Rhodum Phoenices incolas habuisſe oſtendit, et quidem ex ſociis Cadmi, qui Neptuno templum ſtruxerint. Cum hiſce e Phoenice in Cariam, e Cariâ vero in Rhodum, commeasſe videntur Telchines, ſacris Cabiraeis operantes, ſeu ſaltem ejusmodi cognati Cabirorum, quales, ſecundum Sanchoniathonem, βοτανας ευρον, και των δακετων ιασιν, και επωδας. Ab hâc enim arte incan-

cantandi ipſum *Telchinum* nomen fluxiſſe Bochartus, *l. l.* jam docuit. Hoſce jam Telchines nonnulli quidem Sicyone arceſſunt; illos, antequam ſe in Rhodum reciperent, Argivorum regi Phoroneo bellum intuliſſe ſcribentes: ſed haecce fabula exorta ex traditione Danaorum, qui, antequam Argos appellerent, in Rhodum diverterunt, teſte Diodoro, *Lib. V. pag.* 227. atque illic Telchines invenerunt, eos vero ſuae gentis homines fuiſſe tradiderunt; ex quo tradito poſteritas collegit, Telchines alicubi in Peloponneſo habitaſſe, etc.

Illi Telchines procul dubio praeter Neptuni cultum Rhodum invexerunt illam ἀνθρωποθυσίαν in honorem Saturni, quam in Rhodo locum obtinuiſſe refert Porphyrius, *de Abſtinentiâ, Lib. II.* § 54. Iidem deſtruxere ſerpentes, quibus antea plena erat inſula, idcirco *Ophiuſa* appellata, obſervante Bocharto, *l. l.* Tandem Telchines iidem Rhodios docuerunt fabulam de ſuâ ipſorum inſulâ quondam natante; cujus fabulae meminere ſcriptores citati per Bochartum, *Phaleg. Lib. III. cap.* 6., quaeque inſulae conciliavit nomen *Aſteriae*, quod Rhodo ab antiquo fuiſſe teſtatur Plinius, *H. N. Lib. V. cap.* 31.

Non tantum enim id nomen Delo, quondam pariter natanti, etiam inhaeſiſſe demonſtrant Callimachus, qui, *Hymno in Delum, vs.* 225.

Ἀστερίη ποντοιο κακον σαρον,

 Apol-

Apollodorus, *Lib. I. pag.* 11, 12. Hyginus *Fab* 53. Servius *ad Aeneid. Lib. III. vs.* 73., et Scholiaſtes Homeri, *ad Iliad. A. vs.* 9.; verum idem nomen *Aſteriae* Tyriae inſulae quondam etiam fuiſſe colligimus ex Cicerone, qui, de *Naturâ Deorum*, *Lib. III. cap.* 16. ſcribit „„ Herculem, qui „„ Tyri maxime colebatur, fuiſſe filium Jo- „„ vis, atque Aſteriae, ſororis Latonae." Eiusdem porro rei index illa videtur aquila, *Aſteriae* nomine inſignis, quam in Tyro inſulâ mactatum fuiſſe, obſervavit Bochartus, *Canaan*, *Lib. II. cap.* 2.

Immo nomen *Aſteriae* procul dubio derivandum a Phoenicio verbo סתר *latere*, ut oppoſitum fuerit nomini Δηλος, et Graece valuerit Ἄδηλος, ſeu Ληθω. Quo poſito *Latona* ſoror *Aſteriae* nata ex Graecâ verſione nominis *Aſteriae*, eâdem fere ratione, quâ diminutivum nominis *Romus*, ſeu *Remus*, *Romulum* peperiſſe demonſtravimus, in brevi Originum Romanarum explanatione, praemiſſâ ſcripto de *Ortu imperii Asſyriaci*, *pag.* 31. *ſqq.* Nihilo minus ultima origo fabulae natantium ejusmodi inſularum, atque ex Ponto emergentium, longius adhuc quaerenda, quam inter Phoenices. Hi talia edocti procul dubio a Paſtoribus, in Aegypto, ubi paria fere de terrâ Diluvio coopertâ narrari conſuevisſe ſupra § 5. vidimus, verſantibus, et doctrinam a ſubactis Aegyptiis acceptam ad plures Cananiticae gentis familias propagantibus.

§ L.

§ L.

Mileſii coloni Cretenſium, Cretenſes vero e Palaeſtinâ oriundi.

Ex memorato tradito de terrâ Diluvio coöpertâ adhuc derivandum, quod Phryges, Corybantibus magiſtris uſi, Tenedi inſulae angulum, vel pagum, *Aſteriam*, vel *Aſterium*, ejusdemque inſulae cultores antiquos *Aſterios* vocarint, docente Bocharto, *Canaän, Lib. I. cap.* 9. Porro Pauſanias, in *Achaicis, pag.* 398. Μιλήσιοι δε ἀυτοι τοιαδε τα ἀρχαιοτατα σφισιν ἐιναι λεγȣσι. Ἐπιγενεας μεν δη Ἀνακτοριαν καλεισθαι την γην. Ἄνακτος τε ἀυτοχθονος και Ἀστεριȣ βασιλευοντος τȣ Ἀνακτος. Mox vero idem Pauſanias coloniam e Cretâ Miletum misſam narrat. Hujus itaque coloniae figmentum procul dubio fuit ille *Aſterius Anactis filius;* ſicuti a Cretenſibus confictus ipſius Cretae rex *Aſterius*, ſeu *Aſterio*, qui ſolus Cretenſium originem Phoeniciam ſatis demonſtraret, etiamſi illa aliunde vix liqueret. Sed pro illâ adhuc militant ſequentia.

Non tantum Bochartus, *Canaan, Lib. I. cap.* 15. ex Herodoti *Lib. IV. cap.* 147., atque ex aliis, oſtendit, Cadmi quosdam ſocios in Therâ inſulâ, Cretae vicinâ, ſedem fixisſe: ſed inſuper in Cretam delata fuisſe legitur Europa, filia Agenoris, ſoror Cadmi et Phoenicis, aut hujus Phoenicis filia, ſecundum alios. Namque Apollodorus, *Lib. III. pag.* 159. Ἀγηνωρ δε παραγενομενος ἐις την

Ἐυρωπην (Φεινικην legas, nam *Lib. II. pag.* 77. dicitur Ἀγηνωρ ἐις την Φοινικην ἀπαλλαγεις) γαμει Τηλεφασσαν, και τικτει θυγατερα μεν Ἐυρωπην, παιδας δε Καδμον, και Φοινικα, και Κιλικα. Τινες δε Ἐυρωπην ὐκ Ἀγηνορος, ἀλλα Φοινικος, λεγυσι.

Haecce Europa, a Jove rapta, atque ex Jove gravida, in iſtoc antiquarum traditionum compendio, *pag.* 161. Cretenſi regi Aſterio nupſiſſe, hic vero ex eâ natos liberos, Minöem, Sarpedonem, et Rhadamanthum, educaſſe legitur. Paria Diodorus Siculus, *Lib. IV. pag.* 183. Sed Euſebius, *ad A. M.* 3735. ,,, Europae, filiae Phoenicis, mixtus eſt Jupiter. Quam poſtea ,,, Aſterius Cretenſium rex uxorem accipiens, Minöem ex eâ, et Rhadamanthum, ,,, et Sarpedonem, procreavit. "" Atque idem Euſebius, *in Chronico Graeco, pag.* 27. de Europâ, Ἀυτη δ' ἠν Ἀσερια τυ Κρητων βασιλεως γαμετη. ἐξ ἡς ἐσχεν τρεις ὑιυς, Μινωα, και Ῥαδαμανθυν, και Σαρπηδονα, ὁι και Διος ἐμυθευονται παιδες ἐιναι. Hanc Euſebii ſententiam ſi ſequaris, antiquiſſimum iſtunc Cretenſium regem habere poteris pro *Saturno*, cuius nomen, aeque ac nomen *Aſterii*, a סתר fluxiſſe, lippis notum eſt ac tonſoribus; cui vero, cujusque filiis, cum Saturno, ejusdemque filiis, tam multa convenire oſtendit incomparabilis ille Newtonus, in *opere Chronologico, pag.* 158. *ſqq. verſionis Gallicae*, ut Aſterium, Saturnumque, pro unâ eademque perſonâ fictitiâ, et quidem pro effigie mundi

ante

ante Diluvium florentis, ſed Diluvio tandem ſuccumbentis, habendos cenſeamus.

§ LI.

Cretenſes partim e Cananiticâ familiâ Ceretum, partim vero ex vicinis Philiſtaeis exorti.

Quidquid de Aſterio ſtatuas, ſub ejus uxore Europâ, in Cretam deductâ, latet procul dubio colonia Phoenicum, quae in Cretam commigraverit, antequam Cadmus cum ſuis e Palaeſtina abiret, cujusque ſedem Cadmus ille inveſtigaverit. Atque iſtanc coloniam Bochartus, *Canaän*, *Lib. I cap.* 15. recte derivasſe videtur e familiâ Cananiticâ, quam *Ceretum* nomine gaviſam fuisſe, atque in Philiſtaeorum viciniâ degisſe, vir ſummus demonſtravit. Hanc Ceretum familiam Cretae primos a Diluvio incolas dedisſe, eidemque inſulae nomen impoſuisſe, credimus. Immo ab iisdem Ceretibus derivamus nomen *Curetum*, quod iis, qui ſacris Cabiraeis in Cretâ operabantur, inhaeſit.

Huic enim nomini communem cum *Cretae* nomine originem fuisſe, aliquomodo oſtendit Plinius, qui *Hiſt. Nat. Lib. III. cap.* 12. de Cretâ „„ Doſiades eam a Cretâ Nymphâ, „„ Heſperidis filiâ; Anaximander a rege „„ Curetum; Philiſtides, Mallotes Crates, „„ primum *Aëriam* dictum, deinde poſtea „„ nonnulli *Curetin*, et *Macaron*, a tem- „„ perie caeli, appellatam exiſtimavere."

 Por-

Porro Euſebius, *ad A. M.* 3237. „„ Creta „„ dicta a Crete indigenâ, quem ajunt unum „„ Curetarum fuisſe.'" Hinc colligimus, ipſis Curetibus proprie nomen fuisſe *Ceretum*, quod in *Curetum* nomen permutatum ſit a Graecis, Cretenſes illos Sacrorum Cabiraeorum miniſtros haud ſatis diſtinguentibus a *Curetibus* prope Epirum, quorum nomen ex fonte longe diverſo fluxit.

Hi enim *Curetes* ita dicti, quaſi כורתים, *exſcindentes*, ἀπο τȣ τεμνειν την ȣ̓ραν; quâ in re ſequebantur Oraculi Dodonaei ſacerdotes, qui Homero τομȣροι appellati, et τεμενοι nuncupati a Sophocle, in verſu conſervato per Stephanum, *Fragm de Dodone*, *pag.* 6. et ſecundum ineditam Is. Voſſii emendationem ſic conſtituendo.

> Νυν δ' ȣ̓ τεμενος Δωδωνος, ȣ̓'τε Πυθικων
> Γυνη τις ἀν πεισειεν.

Creticis vero Cabiris nomen illud *Curetum* accesſit a gentili nomine *Ceretum*, quod Ikenius *Diſſ. de Crethis et Plethis*. § 8. recte derivat ab arte *ſagittandi*, verbo כרת ſignificari ſolitâ, atque in Cretâ diligenter exercitâ, Ceretibus vero perquam familiari; ex quibus hanc ob cauſam ſumti Davidis ſatellites כרתי, ſic appellati nomine gentili; ſicuti homines, quos Athalia in eorum locum delegit, Cares quum esſent, *II. Reg. XI.* 4. et 19., gentili quoque nomine כרי appellantur; licet iis juncti רצים, et Davidici פלטי,

פלטי, appellativo tantum nomine *veloces*, *celeres*, ἡμεροδρομοι, notante, inſigniti fuerint.

Porro Cretenſes illi ſacrorum Cabiraeorum antiſtites, in antro montis Idae degentes, *Idaei Dactyli* audierunt, teſtibus illis, quos citat Marſhamus in *Canone Chronico*, *pag.* 256. *ſqq.* Hinc colligimus, eos ſeſe *Phoenices* dixiſſe, ut ſe ad eandem Cananitarum gentem pertinere indicarent, quam *Phoenicum* nomen inter Graecos tuliſſe ſupra vidimus; Graecos interim autumaſſe, eos ſeſe iſtoc Φοινικων nomine cum *palmis* comparare voluiſſe, eamque adeo Φοινικων appellationem cum vulgatiori *palmarum* nomine δακτυλοι commutatam fuiſſe.

Interim Ceretibus, in Cretam commigrantibus, comites, et ſocii, immo fortaſſe vel duces, fuiſſe videntur Philiſtaei. Hoc enim oſtendunt ea, quae Gazaeis et Cretenſibus communia fuiſſe poſt Bochartum obſervavit Marſhamus, in *Canone Chronico*, *pag.* 254. Confirmant autem haecce Homeri, *Odyſſ.* *XIX.* *vs.* 177.

Κρητη τις γαι' ἐςι μεσῳ ἐνι οἰνοπι ποντῳ
Καλη, και πιειρα, περιῤῥυτος· ἐν δ' ἀνθρωποι
Πολλοι, ἀπειρεσιοι, και ἐννηκοντα ποληες
Ἀλλη δ' ἀλλων γλωσσα μεμιγμενη· ἐν μεν Ἀχαιοι,
Ἐν δ' Ἐτεοκρητες μεγαλητορες, ἐν δε Κυδωνες.
Δωριεες τε τριχαϊκες, διοι τε Πελασγοι.

Heic Ἐτεοκρητες videntur eſſe *Ceretes*, διοι τε Πελασγοι *Philiſtaei*; quorum nomen non niſi ter-

Porro Euſebius, *ad A. M.* 3237. „„ Creta „„ dicta a Crete indigenâ, quem ajunt unum „„ Curetarum fuisſe." Hinc colligimus, ipſis Curetibus proprie nomen fuisſe *Ceretum*, quod in *Curetum* nomen permutatum ſit a Graecis, Cretenſes illos Sacrorum Cabiraeorum miniſtros haud ſatis diſtinguentibus a *Curetibus* prope Epirum, quorum nomen ex fonte longe diverſo fluxit.

Hi enim *Curetes* ita dicti, quaſi כורתים, *exſcindentes*, ἀπο τȣ τεμνειν την ȣ̓ϱαν; quâ in re ſequebantur Oraculi Dodonaei ſacerdotes, qui Homero τομȣϱοι appellati, et τεμενοι nuncupati a Sophocle, in verſu conſervato per Stephanum, *Fragm de Dodone*, *pag.* 6. et ſecundum ineditam Is. Vosſii emendationem ſic conſtituendo.

Νυν δ' ȣ̓ τεμενος Δωδωνος, ȣ̓'τε Πυθικων
Γυνη τις ἀν πεισειεν.

Creticis vero Cabiris nomen illud *Curetum* accesſit a gentili nomine *Ceretum*, quod Ikenius *Disſ. de Crethis et Plethis.* § 8. recte derivat ab arte *ſagittandi*, verbo כרת ſignificari ſolitâ, atque in Cretâ diligenter exercitâ, Ceretibus vero perquam familiari; ex quibus hanc ob cauſam ſumti Davidis ſatellites כרתי, ſic appellati nomine gentili; ſicuti homines, quos Athalia in eorum locum delegit, Cares quum esſent, *II. Reg. XI.* 4. et 19., gentili quoque nomine כרי appellantur; licet iis juncti רצים, et Davidici

פלתי,

פלטי, appellativo tantum nomine *veloces*, *celeres*, ἡμεροδρομοι, notante, inſigniti fuerint.

Porro Cretenſes illi ſacrorum Cabiraeorum antiſtites, in antro montis Idae degentes, *Idaei Dactyli* audierunt, teſtibus illis, quos citat Marſhamus in *Canone Chronico*, *pag.* 256. *ſqq.* Hinc colligimus, eos ſeſe *Phoenices* dixiſſe, ut ſe ad eandem Cananitarum gentem pertinere indicarent, quam *Phoenicum* nomen inter Graecos tuliſſe ſupra vidimus; Graecos interim autumaſſe, eos ſeſe iſtoc Φοινικων nomine cum *palmis* comparare voluiſſe, eamque adeo Φοινικων appellationem cum vulgatiori *palmarum* nomine δακτυλος commutatam fuiſſe.

Interim Ceretibus, in Cretam commigrantibus, comites, et ſocii, immo fortaſſe vel duces, fuiſſe videntur Philiſtaei. Hoc enim oſtendunt ea, quae Gazaeis et Cretenſibus communia fuiſſe poſt Bochartum obſervavit Marſhamus, in *Canone Chronico*, *pag.* 254. Confirmant autem haecce Homeri, *Odyſſ.* *XIX.* *vs.* 177.

Κρητη τις γαι' ἐϛι μεσῳ ἐνι οἰνοπι ποντῳ
Καλη, και πιειρα, περιῤῥυτος· ἐν δ' ἀνθρωποι
Πολλοι, ἀπειρεσιοι, και ἐννηκοντα ποληες
'Αλλη δ' ἀλλων γλωσσα μεμιγμενη· ἐν μεν 'Αχαιοι,
'Εν δ' 'Ετεοκρητες μεγαλητορες, ἐν δε Κυδωνες.
Δωριεες τε τριχαϊκες, διοι τε Πελασγοι.

Heic 'Ετεοκρητες videntur eſſe *Ceretes*, διοι τε Πελασγοι *Philiſtaei*; quorum nomen non niſi ter-

Porro Euſebius, *ad A. M.* 3237. „„ Creta „„ dicta a Crete indigenâ, quem ajunt unum „„ Curetarum fuiſſe.'" Hinc colligimus, ipſis Curetibus proprie nomen fuiſſe *Ceretum*, quod in *Curetum* nomen permutatum ſit a Graecis, Cretenſes illos Sacrorum Cabiraeorum miniſtros haud ſatis diſtinguentibus a *Curetibus* prope Epirum, quorum nomen ex fonte longe diverſo fluxit.

Hi enim *Curetes* ita dicti, quaſi כורתים, *exſcindentes*, ἀπο τȣ τεμνειν την ȣ̓ϱαν; quâ in re ſequebantur Oraculi Dodonaei ſacerdotes, qui Homero τομȣϱοι appellati, et τεμενοι nuncupati a Sophocle, in verſu conſervato per Stephanum, *Fragm de Dodone*, *pag.* 6. et ſecundum ineditam Is. Voſſii emendationem ſic conſtituendo.

Νυν δ' ȣ̓ τεμενος Δωδωνος, ȣ̓'τε Πυθικων
Γυνη τις ἀν πεισειεν.

Creticis vero Cabiris nomen illud *Curetum* acceſſit a gentili nomine *Ceretum*, quod Ikenius *Diſſ. de Crethis et Plethis.* § 8. recte derivat ab arte *ſagittandi*, verbo כרת ſignificari ſolitâ, atque in Cretâ diligenter exercitâ, Ceretibus vero perquam familiari; ex quibus hanc ob cauſam ſumti Davidis ſatellites כרתי, ſic appellati nomine gentili; ſicuti homines, quos Athalia in eorum locum delegit, Cares quum eſſent, *II. Reg. XI.* 4. et 19., gentili quoque nomine כרי appellantur; licet iis juncti רצים, et Davidici

פלתי,

פלטי, appellativo tantum nomine *veloces*, *celeres*, ἡμεροδρομοι, notante, inſigniti fuerint.

Porro Cretenſes illi ſacrorum Cabiraeorum antiſtites, in antro montis Idae degentes, *Idaei Dactyli* audierunt, teſtibus illis, quos citat Marſhamus in *Canone Chronico*, *pag.* 256. *ſqq.* Hinc colligimus, eos ſeſe *Phoenices* dixisſe, ut ſe ad eandem Cananitarum gentem pertinere indicarent, quam *Phoenicum* nomen inter Graecos tulisſe ſupra vidimus; Graecos interim autumasſe, eos ſeſe iſtoc Φοινικων nomine cum *palmis* comparare voluisſe, eamque adeo Φοινικων appellationem cum vulgatiori *palmarum* nomine δακτυλοι commutatam fuisſe.

Interim Ceretibus, in Cretam commigrantibus, comites, et ſocii, immo fortasſe vel duces, fuisſe videntur Philiſtaei. Hoc enim oſtendunt ea, quae Gazaeis et Cretenſibus communia fuisſe poſt Bochartum obſervavit Marſhamus, in *Canone Chronico*, *pag.* 254. Confirmant autem haecce Homeri, *Odyſſ.* *XIX. vs.* 177.

Κρητη τις γαι' ἐςι μεσῳ ἐνι οινοπι ποντῳ
Καλη, και πιειρα, περιρρυτος· ἐν δ' ἀνθρωποι
Πολλοι, ἀπειρεσιοι, και ἐννηκοντα ποληες
'Αλλη δ' ἀλλων γλωσσα μεμιγμενη· ἐν μεν 'Αχαιοι,
'Εν δ' 'Ετεοκρητες μεγαλητορες, ἐν δε Κυδωνες.
Δωριεες τε τριχαϊκες, διοι τε Πελασγοι.

Heic 'Ετεοκρητες videntur esſe *Ceretes*, διοι τε Πελασγοι *Philiſtaei*; quorum nomen non niſi ter-

terminatione tantum differt a nomine Πελαργων, et non tantum illorum Cretenſium, verum etiam Argolicorum, aliorumque omnium *Pelasgorum*, nomen peperiſſe videtur; quum omnes illi Pelasgi aut ab ipſis oriundi, aut ipſorum quodam modo cognati fuerint.

§ LII.

Regio Capthor, *unde egreſſi Philiſtaei, haud deſignat Cyprum, ſed partem Thebaidos, quae omni* Aegypto *nomen dedit.*

Philiſtaei, ſecundum *Amos. IX. 7. e regione Capthor exierunt. Jerem. XLVII.* 4. vocantur *reliquiae terrae Capthor.* Et *Deut. II.* 23. *Capthoraei*, *ex Capthor egreſſi*, deletis Aboriginibus, *terrae tractum circa Gazam occupaſſe* dicuntur. Illam *regionem Capthor* Cl. Michaëlis, *Spicil. laud. Part. I. pag.* 302. *ſqq.* in Cypro inſulâ quaeſivit. Et reverâ demonſtravit, ipſum *Cypri* nomen ex nomine *Capthor* fuisſe exortum. Nihilo minus alibi indaganda illa *regio Capthor*, ex quâ Philiſtaei egresſi ſunt. Eos enim illinc, antequam Israëlitae in Palaeſtinam intrarent, in hujusce regionis litus commigraſſe, e citato loco *Deuteronomii* intelligimus. Si vero e Cypro coörti fuisſent illi *Capthoraei*, qui deinceps *Philiſtaei* appellati fuerunt, eorum adventus in Palaeſtinae litus introitu Iſraëlitarum in Palaeſtinam multo fuisſet recentior.

Quam primum enim *Capthoraei* in Cypro col-

:ollocantur, Cyprii, quod ipſe Michaëlis ıgnoſcit, habendi ſunt pro colonis Aegyptiorum, quibus *Geneſ. X.* 14. accenſentur *Capthoraei.* Ex Aegypto vero neutiquam ante Danaorum iter in Graeciam, quod omnes alias navigationes ex Aegypto inſtitutas antecesſisſe § 31. vidimus, in Cyprum navigari potuit. Ergo multo ſerius adhuc, quam Danai in Graeciam commigrarunt, in Palaeſtinae litus appulisſent Philiſtaei, ſi Cypriorum illorum *Capthoraeorum* coloni fuisſent. Neutiquam igitur e Cypro arcesſendi ſunt Philiſtaei: ſed alibi quaerenda eſt *regio Capthor*, ex quâ egresſi ſunt.

Nobis arbitris, illa regio, penes *Jeremiam* dicta אי־כפתור, in ipſâ Aegypto eſt obvia. In uſu vulgari אי *regionem* denotat. Graecum ἀια convenit, haud ſecus ac Copticum הי. Ex hac voce, et Γυπτος, pro Κοπτος, Αιγυπτος componi obſervavit Berkelius, ad Stephanum, *in voce*, atque haec ſententiâ nobis prae opinione Perizonii, *Orig. Aegypt. cap.* 1. adridet; quoniam Herodotus, *Lib. II. cap.* 5. Παλαι ἀι Θηβαι Ἀιγυπτος ἐκαλειτο; quod pertinet procul dubio ad Thebaidem, ſic appellatam ab inſigniori ejus parte, cujus metropolis diu nomen *Coptos* tulit.

Ab hâc parte Thebaidos nomen Ἀιγυπτος, Ἀικυπτος, atque אי־כפתור, ad nomen Thebaidem denotandam tranſiisſe videtur; ſicuti *Pathros*, nomen alius regionis in Thebaide, apud Hebraeos aliquando pariter omnem Thebaidem comprehendisſe, § 42. vidimus. Atque in iſtâc parte Thebaidos habitarunt pro-

procul dubio illi *Capthoraei*, qui *Geneſ.* X. 14. incolis regionis *Miſraim* accenſentur. A Thebaide vero nomen Ἀιγυπτος mutuo accepit omnis illa regio, quae ſequiori tempore iſtoc nomine venit. Haecce iſtoc nomine comprehendi coepit, quo tempore ejus, quanta quanta fuit, imperio potiti fuere Thebani, exactis Paſtoribus.

§ LIII.

Paſtoribus in Palaeſtinam concedentibus, pars exercitus Aegyptiaci, adſumto nomine Caſluchaeorum, *eodem tetendit, et partim Philiſtaeorum gentem condidit, partim ulterius profecta fuit.*

Eodem fere tempore, quo Paſtores Aegypto penitus ceſſerunt, accidiſſe videtur id, quod retulit Polemo, teſte Africano, qui apud Euſebium, *Praep. Euang. Lib.* X. *cap.* 10. *pag.* 490. talibus; Πολεμων ἐν τῃ πρωτῃ των Ἑλληνικων ἱςοριων λεγων, ἐπι Ἀπιδος τυ Φορωνεως μοιρα τυ Ἀιγυπτιων ςρατυ ἐξεπεσεν Ἀιγυπτυ, ὁι ἐν τῃ Παλαιςινῃ καλυμενῃ Συριᾳ, ὐ πορρω Ἀραβιας, ὠκησαν. Addit quidem Africanus, ἀυτοι δηλονοτι ὁι μετα Μωσεως: ſed non tantum Iſraëlitarum exitus ex Aegypto procul dubio tempore, quo Apis ille collocatur, aliquanto recentior fuit: verum etiam illi, qui exteris vulgo *Leproſi*, vix a Polemone μοιρα τυ Ἀιγυπτιων ςρατυ vocari potuiſſe videntur.

Nobis arbitris, Polemo *Exercitus Aegyptiaci* nomine comprehendit copias, quibus Thebani

bani Paſtores ejecerunt. Atque ejus verba conferentes cum iis, quae § 43. ex Manethone attulimus, Paſtores, eorumque victores Thebanos, inter ſe pepigisſe putamus, ne ſibi invicem amplius nocerent, ſed uti potius unito conſilio in Palaeſtinam excurrerent; cujus incolae inferiorem Aegyptum, dum Paſtores eam tenebant, ſaepius lacesſivisſe videntur, quum inter alios indigenae Gittaei, *I. Chron. VII.* 21. Israëlitarum in Aegypto habitantium nonnullos occidisſe legantur.

Paſtores itaque eam, quae poſtea *Judaea* dicta fuit, regionem, Thebanos vero litora occupasſe credimus, indigenis, qui *Deut. II.* 23. gentili nomine *Avvaei* vocantur, fugatis, trucidatis aut ſubjugatis. Hacce vero in expeditione omnes, qui ex Aegypto erupere, Thebanos *Caſluchaeorum* nomen ſumſisſe opinamur; quoniam Philiſtaei, *Geneſ. X.* 14. *e Caſluchaeis exiisſe* dicuntur. Hunc locum minime pro corrupto habendum, ſed potius ſequenti ratione exponendum esſe, arbitramur.

Thebanis ex Aegypto erumpentibus adhaeſit nomen *Caſluchaeorum*. Atque id quidem inter eos, qui a reliquorum ſocietate diſcesſerunt, ut in occupato litore Palaeſtinae remanerent, mox commutatum fuit cum nomine *Philiſtaeorum*. Ex quo nomine intelligimus, illos in Palaeſtinam advenas genuinae atque Aethiopicae ſtirpis Aegyptios fuisſe. Id enim nomen, *advenas* ſignificans, atque ab Alexandrinis interpretibus recte per

Ἀλ-

ἀλλοφυλους transductum, ex fonte Aethiopico fluxiſſe obſervavit Ikenius, *Diſſ. de Crethis et Plethis.* § 4. *pag.* 116. Interim major illorum Thebanorum numerus alterum iſtud *Caſluchaeorum* nomen retinuit. Qui, primo expeditionis ſucceſſu animati, ulterius, atque in Aſiam minorem, profecti eſſe videntur.

Etenim Trogi compilator Juſtinus, *Lib. XVIII. cap.* 3. „„ A rege Aſcaloniorum „„ expugnati Sidonii, navibus appulſi, Ty„„ rum urbem — condiderunt.”' Heic *Sidonios* idcirco *ab Aſcaloniorum rege expugnatos* dici credimus; quoniam id factum fuerit a duce hominum, e regione Aſcalonis in Phoenicen irrumpentium, Caſluchaeorum nempe, qui, Phoenicibus fugatis, et vacuâ regione peragratâ, in Aſiam minorem penetrantes, eam in terram pervenerint, ubi Graecorum majores, antequam in Graeciam, atque alio, migrarent, aliquamdiu habitaſſe vidimus; hanc vero terram, de ſuo *Caſluchaeorum*, vel *Cilicum*, nomine, *Caſluchiam*, vel *Ciliciam*, appellari fecerint.

§ LIV.

Caſluchaei in Ciliciam, Phrygiam, et Colchidem, divagati.

Ciliciam a *Caſluchaeis* ſubjugatam fuiſſe non tantum ex nominum adfinitate colligimus: ſed inſuper illi, qui Aegypto et Danao cognatum, Phoenici vero et Cadmo fratrem,

trem, adſcribunt Cilicem, Cilices pro Aegyptiorum Danaorumque adfinibus habuiſſe, eosdemque arctiore aliquo nexu cum Phoenicibus conjunctos duxiſſe videntur; quae omnia quadrant in Caſluchaeos. Porro ſupra laudatus Saädias Cilicum originem inter Aegyptios quaeſivit, quum *Nephtuchaeorum* nomen, *Geneſ. X.* 13. transduxit nomine *Caramaniorum*, quo Cilices inter Orientales veniunt. Cilices autem iſtoc *Geneſeos* loco *Caſluchaeorum* nomine comprehendi docemur a Solino. Hic enim, *cap.* 41. „„ Ciliciam „„ antea uſque ad Peluſium Aegypti perti„„ nuiſſe"" adſerens, Philiſtaeos ad eorum gentem retulit; quos e Caſluchaeis exiiſſe vidimus. Tandem ab illis Aegyptiaci generis hominibus in Ciliciam adlatam fuiſſe oportet fabulam de Typhone, quem Gigantem Cilices aevi ſequioris ad ſuam pertraxerunt regionem.

Namque Heſiodus, *Theogon. vs.* 304. *ſqq.*

Ἡ δ' ἔρυτ' ἐιν Ἀριμοισιν ὑπο χθονα λυγρα Ἐχιδνα,
Ἀθανατος νυμφη, και ἀγηραος ἡματα παντα.
Τῃ δε Τυφαονα φασι μιγημεναι ἐν φιλοτητι,
Δεινον τ' ὑβριστην τ' ἀνεμον, ἑλικωπιδι κουρῃ.

Hanc fabulam reſpexit procul dubio, quisquis auctor fuerit verſus illius jejuni, et ſuperflui, qui, inter Homerica obvius, *Iliad. B. vs.* 782. ita ſe habet,

Ἐιν Ἀριμοις, ὁτι φασι Τυφωεος, ἐμμεναι ἐυνας.

Ἀλλοφυλους transductum, ex fonte Aethiopico fluxiſse obſervavit Ikenius, *Diſſ. de Crethis et Plethis.* § 4. *pag.* 116. Interim major illorum Thebanorum numerus alterum iſtud *Caſluchaeorum* nomen retinuit. Qui, primo expeditionis ſuccesſu animati, ulterius, atque in Aſiam minorem, profecti esſe videntur.

Etenim Trogi compilator Juſtinus, *Lib. XVIII. cap.* 3. „„ A rege Aſcaloniorum „„ expugnati Sidonii, navibus appulſi, Ty„„ rum urbem — condiderunt.‟ Heic *Sidonios* idcirco *ab Aſcaloniorum rege expugnatos* dici credimus; quoniam id factum fuerit a duce hominum, e regione Aſcalonis in Phoenicen irrumpentium, Caſluchaeorum nempe, qui, Phoenicibus fugatis, et vacuâ regione peragratâ, in Aſiam minorem penetrantes, eam in terram pervenerint, ubi Graecorum majores, antequam in Graeciam, atque alio, migrarent, aliquamdiu habitaſſe vidimus; hanc vero terram, de ſuo *Caſluchaeorum*, vel *Cilicum*, nomine, *Caſluchiam*, vel *Ciliciam*, appellari fecerint.

§ LIV.

Caſluchaei in Ciliciam, Phrygiam, et Colchidem, diyagati.

Ciliciam a *Caſluchaeis* ſubjugatam fuiſſe non tantum ex nominum adfinitate colligimus: ſed inſuper illi, qui Aegypto et Danao cognatum, Phoenici vero et Cadmo fratrem,

trem, adſcribunt Cilicem, Cilices pro Aegyptiorum Danaorumque adfinibus habuiſſe, eosdemque arctiore aliquo nexu cum Phoenicibus conjunctos duxiſſe videntur; quae omnia quadrant in Caſluchaeos. Porro ſupra laudatus Saädias Cilicum originem inter Aegyptios quaeſivit, quum *Nephtuchaeorum* nomen, *Geneſ. X.* 13. transduxit nomine *Caramaniorum*, quo Cilices inter Orientales veniunt. Cilices autem iſtoc *Geneſeos* loco *Caſluchaeorum* nomine comprehendi docemur a Solino. Hic enim, *cap.* 41. „„ Ciliciam „„ antea uſque ad Peluſium Aegypti perti„„ nuiſſe"" adſerens, Philiſtaeos ad eorum gentem retulit; quos e Caſluchaeis exiiſſe vidimus. Tandem ab illis Aegyptiaci generis hominibus in Ciliciam adlatam fuiſſe oportet fabulam de Typhone, quem Gigantem Cilices aevi ſequioris ad ſuam pertraxerunt regionem.

Namque Heſiodus, *Theogon. vs.* 304. *ſqq.*

Ἡ δ' ἔρυτ' ἐιν Ἀριμοισιν ὑπο χθονα λυγρα Ἐχιδνα,
Ἀθανατος νυμφη, και ἀγηραος ἡματα παντα.
Τῃ δε Τυφαονα φασι μιγημεναι ἐν φιλοτητι,
Δεινον τ' ὑβριστην τ' ἀνεμον, ἑλικωπιδι κουρῃ.

Hanc fabulam reſpexit procul dubio, quisquis auctor fuerit verſus illius jejuni, et ſuperflui, qui, inter Homerica obvius, *Iliad.* *B. vs.* 782. ita ſe habet,

Ἐιν Ἀριμοις, ὁτι φασι Τυφωεος, ἐμμεναι ἐυνας.

Heic itaque loci neutiquam, uti quidam volunt, ταφος, ſed *torus nuptialis* Typhonis collocatur *in Arimis*. Hinc jam *Inarimes* inſulae nomen effecit Virgilius, *Aeneid. Lib. IX. vs.* 716. et plerique alii poëtae Latini, quos ſecutus vel ipſe Plinius. Interim de *Arimis* ſcholiaſtes Homeri, *ad l. l.* τα Ἀριμα οἱ μεν ὀρος της Κιλικιας φασιν, οἱ δε Λυδιας. Et Grammaticus Leidenſis a Cl. Wasſenberg editus, *ad verſum praecedentem*, το Ἀριμον της Κιλικιας, Vid. porro Euſtathius, *ad loc.* Strabo *Lib. XII. in fine*, et *Lib. XVI. in fine*, Stephanus, *in voce* Ἀριμα.

Ex his abunde conſtat, fuisſe, qui Typhonis torum nuptialem in Ciliciâ collocaverint. Dum tandem Scholiaſtes Aeſchyli, *pag.* 26. *Ed. Steph.* Typhonem ait ἐν Κιλικιᾳ μεν γεννηθηναι, κολασθηναι δε ἐν Σικελιᾳ. Ea igitur, quae Aegyptii de Typhone ſuo narrabant, in Ciliciam propagata credimus a Caſluchaeis, illam regionem ſubjugantibus. Hi autem longius adhuc, et vel in Phrygiam, evagati esſe, atque illic urbem Thebas condidisſe videntur; ſaltem prope Thebas in Phrygiâ Cilices ab Homero memoratos recenſet Strabo, *Lib. XIV. pag.* 485. quos tamen deinceps illud nomen amiſisſe conſtat ex eodem Strabone, *pag.* 467.

Immo Colchidem ſubegisſe Caſluchaeos, praeterquam ex adfinitate, quae hujus regionis nomini cum *Caſluchaeorum*, *Cilicumve* nomine intercedit, colligimus ex eo, quod Tibarenos, qui prope Colchidem antiquas ſedes habuerunt, etiam, indice Cellario, *Geogr.*

gr. ant. Lib. III. cap. 62. in Ciliciâ deprehendamus; ſicuti in Colchide *Cytae* nomine urbem, cujus cives atque accolae *Cytaei* audiunt apud Valerium Flaccum, *Argon. Lib. V. vs.* 466. *Lib. VI. vs.* 427, 595. atque alibi. Hos *Cytaeos* e Κητείοις a Cilicibus in Colchidem tranſportatis exortos, illos vero Ciliciae Tibarenos in illorum Κητειῶν locum e Colchide a Cilicibus adductos, ſuſpicamur.

Multo tamen ſolidiora pro Colchide a Cilicibus illis ſubactâ argumenta ſunt, quibus Bochartus *Phaleg. Lib. IV. cap.* 31. abunde fulciit opinionem, Colchorum gentem magnâ ex parte originem debere exercitui Aegyptiaco, quem poſt multas in Aſiâ victorias in Colchidem usque penetraſſe, conſtanti traditione retulerunt Veteres. Hunc enim habemus pro exercitu Thebanorum, vi pacti cum Paſtoribus initi, unâ cum hiſce ex Aegypto erumpentium, atque in hâcce expeditione *Caſluchaeorum* nomen ſumentium. Ab hiſce Thebanis illas reportatas credimus victorias, quas, Seſoſtri vulgo adſcriptas, rebus ab aliis gentibus in Aſiâ feliciter geſtis antiquiores fuiſſe, docet Perizonius, *Orig. Aegypt. cap.* 8.

§ LV.

Cecropem, in Cyprum, atque inde in Atticen, profectum, Philiſtaeum fuiſſe demonſtratur. Adduntur nonnulla de rebus Atticis, atque oraculo Jovis Pelasgici a Philiſtaeis condito.

Qui jam ex illis Caſluchaeis exiere, ſive ex eorum medio in Palaeſtinae litore remanſere, Philiſtaei non tantum, uti vidimus, cum vicinis Ceretibus in Cretam, verum etiam in Cyprum, coloniam deduxerunt, atque huic inſulae nomen ſuae ipſorum patriae *Capthor* impoſuerunt. Hanc ob rem Cyprii, teſte Herodoto, *Lib. VII. cap.* 90. ſeſe quidem partim a Ciliciae flumine Cydno, partim vero ex Aethiopiâ, oriundos referebant, ad ultimam Philiſtaeorum originem reſpicientes. Atque eandem ob cauſam Cypriis numen praecipuum erat ſimul mas, ſimul femina, ſecundum Macrobium *Saturnal. Lib. III. cap.* 8. Hâc in re nempe Cyprii ſequebantur morem Aegyptiorum, quibus talia numina. Immo forſan id Cypriorum numen, quantumvis a Graecis *Veneris* nomine inſignitum, ipſa illa erat *Neitha*, de quâ vid. Jablonskius, *Panth. Aegypt. Part. I. pag.* 55. *ſqq.* Saltem Marſhamus, *in Canone Chronico, pag.* 113., obſervat Cecropem in Cyprum invexiſſe cultum illius Neithae, aeque atque ἀνθρωποθυσιαν, cui deditos fuiſſe Aegyptios docet Cl. de Pauw, *Diſquiſit. laudat. Tom. II. pag.* 92. *ſqq.*

For-

Forſitan jam ille Cecrops, qui e Cypro denuo in Atticen profectus Athenas condidit, e Philiſtaeorum quoque medio coörtus fuit. Immo hâc conjecturâ nihil eſt vero ſimilius, quum Athenas Aegyptiacae originis incolas habuisſe indubium ſit, hos vero ex ipſâ Aegypto maritimo itinere in Graeciam commigrasſe incredibile fiat, ſi obſerves, non tantum Aegyptum ligno navibus ſtruendis caruisſe, verum etiam religionem Aegyptiacam omnes veri nominis Aegyptios perquam diu ab expeditionibus maritimis abſterruisſe, uti obſervat Cl. de Pauw, *l. l. pag.* 144. Hanc ob rem Athenarum conditor certo certius fuit homo Aegyptiaci quidem generis, ſed antiqui moris minus tenax, atque ad Phoenicum inſtituta inclinans, adeoque *διφυης*, qualis fuisſe perhibetur Cecrops, quales vero erant Philiſtaei. Tandem Athenas a Philiſtaeis fuisſe conditas confirmant, qui, referente Palmerio. *Graec. ant. Lib. I. cap.* 9. *pag.* 45. *ſqq.* Athenienſibus *Pelasgorum* nomen inhaeſisſe teſtantur.

Si jam Cecropem non ex Aegypto, ſed ex orâ Philiſtaeorum, in Atticam navigasſe ſtatuas, illuc eodem fere tempore credi poteſt tetendisſe, quo ipſum collocat *Chronicon Marmoreum;* ſive potuit in Atticen commigrasſe, antequam in Peloponneſum appellerent Danai, qui, ſicuti § 31. vidimus, omnium primi ex Aegyptiacae ditionis terrâ in Graeciam navigarunt. Interim nequâquam omnia, quae illud *Chronicon* de rebus Atticis tradit, aeque certa esſe videntur,

Primo loco nullus unquam in Atticâ regnaſſe videtur Ἀκταιος, cujus filiam Cecrops, ſecundum Pauſaniam, *in Atticis*, *pag.* 4. *et* 9. uxorem duxisſet, quemque *Chronici Marmorei* auctor vocat *indigenam*, a cujus nomine regionis nomen Ἀκτικη fluxisſet. Ἀκταιος ille natus ex nomine regionis, quae ab antiquo tam Ἀκτη, atque Ἀκταια, quam quidem Ἀκτικη, id eſt *litorea*, dicta fuit. Eundem in modum poſterius nomen, in Ἀττικη transiens, illius, qui Cecropi ſuccesſisſet, Cranai filiam Ἀττιν peperit potius, quam ſecundum Apollodorum, *Lib. III. pag.* 241. et Pauſaniam, *pag.* 4. a tali filiâ Cranai fluxit. Porro ipſe ille Cranaus e Cecropidarum cognomine confictus. Eos enim Κρανααους cognominatos fuisſe docet Herodotus, *Lib. VIII. cap.* 44. Idque procul dubio a cognomine regionis, quae Κραναη, id eſt *aſpera*, dicebatur.

Interim Philiſtaei longius adhuc, quam in Atticen, evagati, et Jovis Pelasgici Oraculum Dodonae, ab iis erectum esſe videtur. Id enim oraculum a Pelasgis fuisſe conditum demonſtrat Palmerius, *l. l. pag.* 47. *ſqq.* Eos autem Pelasgos e Phoenicum regione illuc tetendisſe, atque illuc Aegyptiacam, immo Thebis oriundam, feminam fatidicam duxisſe, liquet ex Herodoto, *Lib. II. cap.* 54. *ſqq.* licet illic res involuta ſit fabulae, in quâ plura deſideramus. Namque inter alia illic deficit mentio ſacerdotum, unâ cum memoratâ feminâ Dodonam advectorum, et procul dubio itidem ex Aegypto genus ducentium; quum Aegyptiaco more praeputii pro-

brum

brum a ſe amoverent. Porro falſum esſe videtur id, quod narrationi de iis, qui memoratam feminam Dodonam duxerunt, addit Herodotus, eosdem homines ejusdem generis artiſque mulierem in Libyam vexisſe, ubi mulier haecce Jovis Ammonis oraculum condiderit.

In hâc fabulae parte nihil veri, quam oraculi iſtius Libyci indolem fuisſe eandem, quae Oraculi Dodonaei, atque id oraculum itidem a feminâ Aegyptiaci generis erectum esſe. Nam idem Herodotus, *in praecedenti cap.* 42. Κριοπροσωπον τωγαλμα τȣ Διος ποιευσι Ἀιγυπτιοι, ἀπο δε Ἀιγυπτιων Ἀμμωνιοι, ἐοντες Ἀιγυπτιων τε και Ἀιθιοπων ἀποικοι, και φωνην μεταξυ ἀμφοτερων νομιζοντες. Illius itaque Libyci oraculi origo nequidem ad Danaos referenda, qui ceteroquin *Phoenices* dici potuisſent, quique rerum a Philiſtaeis geſtarum aemuli, quum in Peloponneſum commigrarent, *Pelasgorum* quoque nomen ſumſerunt, ſicuti id ſumtum a nonnullis e medio illorum Phoenicum, qui, itidem Philiſtaeos imitaturi, terreſtri itinere e Palaeſtinâ occidentem verſus migrarunt.

§ LVI.

Phoenicum propago Corybantes, Idaei Dactyli, et Pelasgi, in Phrygiâ, in Thraciâ vero alii Pelasgi ſacris Cabiraeis operati.

Phoenices in Piſidiam, Cariam, Rhodum,

 et

et Cretae vicinam inſulam Theram, coloniam deduxiſſe vidimus § 49. et 50. Iidem Phoenices e Cariâ verſus Phrygiam flexerunt iter, atque illuc non tantum eos advexerunt Corybantes, quos ſacris Cabiraeis in Ida monte Phrygiae operatos fuiſſe § 48. diximus, et quibus cognomen *Idaeorum Dactylorum* inhaeſiſſe teſtantur ſcriptores citati per Simſonum, *ad A. M.* 2565. Verum iidem Phoenices in Phrygiae viciniam illos duxere Pelasgos, quos in Trojanorum auxilium arceſſit Homerus, *Iliad. B. vs.* 840. et de quibus vide Simſonum, *ad A. M.* 2813.

Atque ex eorundem Pelasgorum medio prodiere certo certius illi Pelasgi, qui in Thraciâ ſacris Cabiraeis operati ſunt, e Thraciâ vero ad Graecos acceſſerunt, et praeterquam in ſpurio Herodoti loco, de quo § 29 egimus, memorantur per Thucydidem, *Lib. IV. pag.* 325. *Ed. Steph.* et per Herodotum, *Lib. VI. cap.* 137—140., et *Lib. II. cap.* 51, 52. ubi Hiſtoricus Graecos peculiarem imaginis Hermeticae fabricam non ab Aegyptiis, ſed a Pelasgis, edoctos eſſe ſcribit, et quidem Athenienſes ante reliquos Graecos, qui iſtanc fabricam ab Athenienſibus didicerint. Hiſce obſervatis pergit Herodotus; Ἀθηναιοισι γαρ δη τηνικαυτα ἐς Ἑλληνας τελευσι Πελασγοι συνοικοι ἐγενοντο ἐν τη χωρη. Ὁθεν περ και Ἑλληνες ἠρξαντο νομισθηναι. Ὁστις δε τα Καβειρων οργια μεμυηται, τα Σαμοθρηϊκες ἐπιτελευσι, λαβοντες παρα Πελασγων, ὁυτος ὡνηρ οιδε τα λεγω. Την γαρ Σαμοθρηϊκην οἰ-

κεον

κεον προτερον Πελασγοι ὁυτοι, τοι περ Ἀθηναιοισι συνόικοι ἐγενοντο. Και παρα τȣτων Σαμοθρηΐκες τα ὁργια παραλαμβανȣσι.

Horum Pelasgorum origo repetenda procul dubio a Phoenicibus, deſiderio illorum Philiſtaeorum, quos e Palaeſtinâ in Europam conceſsiſse et *Pelasgorum* nomen ſumſisſe, audierant, imitandorum flagrantibus, adeoque cum Cadmo, cui idem deſiderium, per Cariam et Phrygiam, in Thraciam commigrantibus. Illos enim Pelasgos in ſocietate Cadmi fuisſe conſtat ex Apollodoro, qui *Lib. III. pag.* 161. Cadmum in Thraciâ habitasſe ſcribit, et quendam e ſociis in Thaſo inſulâ reliquisſe; quem Cadmi ſocium *Agenoris filium*, adeoque *Cadmi fratrem*, vocant Pauſanias, *Lib. V. pag.* 339. atque alii, quemque Herculis Tyrii cultum in Thaſum advexisſe teſtantur Herodotus, *Lib. II. cap.* 45. Pauſanias, *l. c.* atque alii. Porro Pelasgos illos ſacrorum Cabiraeorum portitores e ſocietate Cadmi fuisſe demonſtrat Diodorus, qui *Lib. V. pag.* 223. Harmoniam Jaſionis, ſacrorum illorum antiſtitis, ſororem Cadmo nupſisſe, atque ipſum Cadmum illis ſacris initiatum fuisſe refert.

§ LVII.

Cadmus *Cananita, et Troglodyta, ſicuti plures ex antiquioribus Cananitis.*

Interim ipſe Cadmus, obſervante Bocharto *Canaan. Lib. I. cap.* 19. confictus e nomine

των קדמונים, qui *Geneſ. XV.* 19. inter Cananiticae gentis tribus recenſentur, et Bocharto ſic appellati fuisſe videntur, quoniam ad orientalem Phoenices limitem degerent, ubi eos in Hermonis monte collocat vir ſummus, ab hoc monte *Harmoniae* illius nomen derivans, quae Cadmo nupſisſet. Eos in iſtoc monte Troglodyticam vitam egisſe colligimus ex eo, quod ipſis procul dubio in Illyrico, quo ſe ex Boeotiâ contulerunt, antra fuere, domus. Cadmus enim, atque Harmonia, illic in ſerpentes mutati leguntur. Sub ſerpentibus autem iſtis, aeque ac ſub ſerpentibus, quibuscum crebrae Cadmo pugnae fuisſe leguntur, latent certo certius Troglodytae.

Immo Cadmos, antequam e Palaeſtinâ discederent, ſerpentum more in antris latitasſe, porro intelligimus ex eo, quod, ſecundum Bochartum, *l. l.* illic non tantum *Cadmonaei* dicti fuerunt, verum etiam *Hivvaei*, voce ab Hebraico ſerpentis nomine formatâ, et quod plures gentis Cananiticae familiae ab antiquo pariter in antris habitarunt. Id, quod exemplo probat tribus Hethitica, cui diu cognomento fuit appellatio *Horitarum* derivata a voce חור, quae *foramen*, τρωγλον *antrum*, ſignificat.

Illos enim, qui *Geneſ. XXXVI.* 20—30. *Horitarum* nomine veniunt, Hethitas fuisſe intelligimus ex eo, quod Aholibama, filia Anae, neptis Zibeonis, inter illos Horitas obvia, ibidem, *verſu* 2. filiae cujusdam Elonis jungatur, tanquam conjux Eſavi; quod

ver

vero Rebecca, *Geneſ. XXVII.* 46. queratur, Eſavum duxisſe uxores *Hethiticas*. Si jam iſtaec Aholibama ex Hethitarum tribu fuit. *Geneſ. XXXVI.* 2. pro חוי legendum חתי, ſicut poſterius hocce nomen gentile, *Geneſ. XXVI.* 4. apponitur nomini *Judith*, *filiae Beëri*, ſub quo iſtaec *Aholibama*, *filia Anae*, latere videtur in loco citato, ubi poſt nomen בשמת certo certius exciderunt voces בת־ישמעאל ועדה. Aut forſan e cognomine חוי Aholibamae adſcripto colligendum, Hethitas, a vitâ Troglodyticâ, aeque *Hivvitarum*, atque *Horitarum*, nomen accepisſe. Porro aliis quoque tribubus gentis Cananiticae illum in antris degendi morem fuisſe, immo plerosque Cananitas quondam vitam Troglodyticam egisſe, probat communis genti linguâ, nominibus עיר et מערה. Hiſce enim proprie *antrum* ſignificantibus, atque hâc notione alteri voci מערה conſtanter adhaerente, eadem notio in alterâ voce עיר ad *quamvis hominum manſionem*, *vicum*, *urbem*, tranſiit.

§ LVIII.

Diſquiritur, num Lacedaemon a Cadmi ſeciis condita fuerit. Obſervaturque, eos Herculis et Bacchi cultum ſecum in Graeciam attulisſe.

Cadmos e Boëotiâ, praeterquam in Illyricum, in Peloponneſum quoque evagatos fuisſe voluit Steph. Morinus. Is *quatuor* edidit

Diſ-

Diſſertationes de Lacedaemoniorum Judaeorumque adfinitate, *cujus mentio fit I. Maccab. XII.* 21. Ibi *Lacedaemonis* nomen derivat a voce לקדם, ac ſi *Cadmaeam* urbem ſignificasſet. Putat autem, cum Cadmis haud paucos fuisſe Idumaeos; hos in Edonide, atque Odomantiâ, penes illos in Thraciâ Pelasgos, conſidentes illuc, praeter nominum adfinitatem, vivendi quoque rationem, Idumaeorum inſtitutis perquam ſimilem, attulisſe, inde vero ex iis nonnullos cum Cadmis in Boeotiam commigrasſe, qui, tandem in Peloponneſum uſque penetrantes, Lacedaemoniorum partem fecerint. Illinc iſtanc horum Judaeorumque adfinitatem derivat vir Doctisſimus.

Quamvis autem ſupponas, talem reverâ inter Judaeos Lacedaemoniosque locum habuisſe adfinitatem, qualem vult Morinus, profectam ab Idumaeis, ſociis Cadmorum; quibus eo facilius junxeris Idumaeos, quoniam iisdem, praeter memoratos Pelasgos, ſecundum Herodotum, *Lib. V. cap.* 57. Gephyraei, et ſecundum Strabonem, *Lib. X. pag.* 447. etiam Arabes comites fuerunt; quamvis Idumaeos cum Cadmis in Thraciam, et Graeciam commigrasſe, eosdem vero ſe tandem Lacedaemonem contulisſe ſupponas; tamen haud necesſario ſtatuendum, iſtos Idumaeos mox a Thebis conditis Lacedaemonem tetendisſe, atque hanc quoque urbem fundasſe, eique nomen לקדם impoſuisſe. Poteſt illa adfinitas, in cujus originem inquirit Morinus, derivari ab Heraclidis, diu

diu poſt Lacedaemonem fundatam hanc urbem occupantibus.

Namque Heraclidarum gens certo certius enata fuit Thebis. Thebas enim Herculis cultus a Cadmis fuit advectus. Et Thebis Hercules iſte tanto in honore fuit habitus, ut illic notus esſe diceretur, aeque ac Bacchus, quem Cadmi filia Semele Thebis peperisſe dicitur, quoniam plures gentes inter Graecos Bacchi cultum acceperunt a Cadmis, uti vel ex Glosſemate intelligimus, quod Herodoto, *Lib. II. cap.* 49. adſcriptum. Illic enim Hiſtoricus Melampodem Amythaeonis filium ait πυθομενον ἀπ' Αιγυπτυ ἀλλα τε πολλα ἀπηγησασθαι Ἑλλησι. Και τα περι τον Διονυσον, κ. τ. λ. Illis vero adjecit alius quispiam in margine; Πυθεσθαι δε μοι δοκεει μαλιςα Μελαμπυς τα περι τον Διονυσον παρα Καδμυ τε Τυριυ, και των συν ἀυτῳ ἐκ Φοινικης ἀπικομενων ἐις την νυν Βοιωτιην καλεομενην γην.

§ LIX.

Socii Cadmi Thebas advexere Venerem, atque orgia Cabirorum; qui nonnullos e ſuis Eleuſinem miſerunt.

Sicuti jam Cadmi Herculem et Bacchum in Graeciam advexerunt, ita quoque Venerem; cujus imagines ligneas adeo antiquas, ut a Cadmi uxore Harmoniâ poſitae dicerentur, Thebanis fuisſe ſcribit Pauſanias, *in Boeoticis*, *pag.* 566. Atque inſuper procul dubio cum Cadmis Thebas pervenere non-

nonnulli ex illis ſacrorum Cabiraeorum miniſtris, quos inter Cadmi ſocios fuiſſe ſupra vidimus. Siquidem in Boeotiâ ab antiquiſſimo inde tempore viguere orgia Cabirorum, et cultus Cereris Cabiriae, et Proſerpinae, vid. Pauſanias, *l. l. pag.* 578. Atque in ipſâ urbe Thebarum, teſte Pauſania, *l. l. pag.* 566. fanum Cereris Θεσμοφορου, quam Καδμου, και των προγονων, οικιαν ποτε ειναι λεγουσι.

Horum jam Cereris ſacrorum antiſtites nonnullos e ſuis Eleuſinem miſiſſe videntur, a quibus Eleuſinii genus ſuum ad Ogygem referre didicerint, atque a quibus Cereris orgia delata ſint Eleuſinem, ubi tunc regnaſſet quidam Celens, qui, ſecundum Apollodorum, *Lib. I. pag.* 15, 16. et ſecundum alios, Cererem ipſam aeque hoſpitio excepiſſet, ac Boeotici Cabiri, ſecundum traditum Thebanorum, apud Pauſaniam, *l. l. pag.* 578, 579. cui ſubjungit ipſe Pauſanias, Δημητροι γουν Καβειραιοις δωρον εϛιν η τελετη.

Illis autem ſacris Eleuſine quum maxime vigentibus, Athenienſes eorundem honorem et lucrum aliquando invidiſſe videntur Eleuſiniis. Hinc bello exarſo, Eleuſinii Thracem quendam Eumolpum, cum magnâ manu Thracum iisdem ſacris deditorum, in auxilium vocarunt. Quibus adjuti, ab Athenienſibus haſce pacis conditiones impetrarunt, ὡς Ἐλευσινιους, ἐς τα ἀλλα Ἀθηναιων κατακοους ὀντας, ἰδια τελειν την Τελετην. τα δε ἱερα τοιν θεοιν Ευμολπος, και ἁι θυγατερες δρωσιν ἁι Κελεου. vid. Pauſanias, in *Atticis*, *pag.* 17. confer Apollodorum, *Lib. III. pag.* 249. Exinde ſacra

:ra Eleuſinia ab Eumolpidis adminiſtrata, quorum unus, Eumolpi pronepos, nomine Naus, eadem ſacra in Arcadiam, ad Pheneates, ad quos ipſa Ceres paullo ante Nai adventum divertisſet, propagata, vid. Pauſaniam, *in Arcadicis*, *pag.* 480.

§ LX.

Aegyptiaci generis homines, unâ cum Danais in Graeciam profecti, Argos advexerunt orgia Cereris, et Bacchi; quae inde in Achaiam propagata fuere, ad Cadmi vero ſocios aliâ longe viâ, a Paſtoribus, talia in Aegypto edoctis, pervenere.

Interim idem Pauſanias, *in Corinthiacis*, *pag.* 152. Ἀϱγειοι δε, ὁτε ἐς την Ἀϱγολικην ἦλθε Δημητηϱ, τοτε Ἀθεϱαν μεν λεγȣσι, και Μυσιον, ὡς ξενιαν παϱασχοντας τῃ Θεῳ, et ſupra *pag.* 116. ab eodem auctore deſcribitur χωϱιον Μυσια και Δημητϱος Μυσιας ἱεϱον, ἀπο ἀνδϱος Μυσιȣ το ὀνομα γενομενȣ, και τȣτȣ, καθαπεϱ λεγȣσιν Ἀϱγειοι, ξενȣ της Δημητϱος; τȣτῳ μεν ȣ̓ν ȣ̓κ ἐπεσιν ὀϱοφος, ἐν δε ἀυτῳ ναος ἐςιν ἀλλος ὀπτȣης πλινθȣ. ξοανα δε Κοϱης, καὶ Πλȣτωνος, και Δημητϱος ἐςι. Atque in fine *Achaicorum* Pauſanias, *pag.* 454. memorat Μυσαιον, ἱεϱον Δημητϱος Μυσιας, ἱδϱυσασθαι δε ἀυτο Μυσιον φασι, ἀνδϱα Ἀϱγειον. ἐδεξατο δε ὀικῳ Δημητϱα και ὁ Μυσιος λογῳ τῳ Ἀϱγειων.

Hinc intelligimus, Cereris cultum in Achaiam propagatum ab Argivis, adeoque vera esſe, quae Herodotus, *Lib. II. cap.* 171.

171. Ἀι Δαναυ θυγατερες ἠσαν ἀι την τελετην ταυτην ἐξ Ἀιγυπτυ ἐξαγαγυσαι, και διδαξασαι τας Πελασγιωτιδας γυναικας. Quibuscum ſi contuleris id, quod Euſebius, *Praep Euang. Lib. II. cap. 3. pag. 63.* Μελαμποδα δε τον Ἀμυθαονος ἀλλοι φασιν ἐξ Ἀιγυπτυ μετακομισαι τη Ἑλλαδι τας Δηυς ἑορτας; ſimul ob oculos habitis ſupra adlatis Herodoti verbis de Bacchi ſacris ab eodem Amythaonidâ curatis; omnia illa ſecum invicem comparata nobis indicio esſe videntur ſub iſtius Μελαμποδος nomine latere Aegyptios homines, unâ cum Danais in Graeciam profectos, atque illic Aegyptiacae originis ſacris operatos.

Talia enim erant Cereris Myſteria, aeque ac Bacchi orgia. Utriusque numinis cultus ex Iſidis Oſiridisque cultu Aegyptiaco natus. Et Pelasgi illi, qui Cereris cultum Thebas advexerunt, aeque atque illi ſocii Cadmi, a quibus Bacchus fuit cultus, argumento ſunt, Phoenices ſacra iſtaec didicisſe a Paſtoribus in Aegypto verſantibus, atque illic talia edoctis. Immo forſan pariter ultima quoque origo ceterorum, quos Thebani coluere, Deorum in Aegypto quaerenda. Saltem, ſicut Iſraëlitae in Aegypto didicere cultum vituli, ita quoque ex Aegypto fuit oriunda ſuperſtitioſa veneratio bovis inter Cadmi ſocios per Phocidem in Boëotiam iter facientes, de quâ vid. Pauſanias, in *Boëoticis pag.* 559. Hyginus, *Fab.* 178.

§ LXI.

§ LXI.

Ultima origo litterarum Cadmearum. Atque earundem numerus.

Similiter ab Aegyptiis repetendae videntur litterae, quarum inventum a Cadmi ſociis ad Graecos propagatum, atque ideo Phoenicibus ſaepius tributum. Quâ de re Tacitus, *Annal. Lib. XI. cap.* 14. „„ Primi per „„ figuras animalium Aegyptii ſenſus mentis „„ effingebant, et antiquisſima monumenta „„ memoriae humanae impresſa ſaxis cer„„ nuntur, et litterarum inventores ſemet „„ perhibent. Inde Phoenices, quia mari „„ praepollebant, intulisſe Graeciae, glo„„ riamque adeptos, tanquam repererint, „„ quae acceperant.'" Ita de litterarum invento ſentientes, facile conciliamus Veteres, qui Cadmum *Phoenicem*, Cadmeasque litteràs *Phoenicias* vocant, cum Diodoro, *Lib. I. pag.* 14. aliisque, citatis per Marshamum, *Canone Chronico*, *pag.* 121. *ſqq.* qui illarum litterarum originem ex Aegypto repetendam esſe ſcientes ipſum Cadmum Thebis Aegyptiis oriundum fuisſe voluerunt.

Porro eaedem litterae facile dici potuere *Pelasgicae*, quoniam inter Cadmi ſocios erant ſupradicti Pelasgi. Et reverâ nulla eſt difficultas in loco Diodori, quem Palmerius, *Graec. ant. Lib. I. cap.* 9. *pag.* 50. miſere contorquet. Certo certius Diodorus, iſtoc in loco, de *Pelasgicis* locutus litteris, nihil conſtanti derogat traditioni, quâ litteras per

Cadmos in Graeciam advectas esſe, demonſtrante Bocharto, *Canaan*, *Lib. I. cap.* 20. adſerunt etiam illi, qui de litterarum Cadmearum numero definiendo neutiquam conſentiunt.

Scilicet, narrant quidem plerique, ſedecim tantum litteras a Cadmo adlatas esſe; inter quos Plinius, *H. N. Lib. VII. cap.* 56. huic tradito adjicit, Palamedis inventum esſe Θ, Ξ, Φ, Χ, Simonidis vero Melici, Ζ, Η, Ψ, Ω: ſed Ariſtoteles, apud eundem Plinium, alphabeto Cadmeo addit litteras Ζ, et Φ; atque auctor eſt, Veteribus octodecim litteras fuisſe. Porro Iſidorus, *Orig. Lib. I. cap.* 5. tres tantum Η, Χ, Ω, a Palamede, ac pariter tres Ξ, Θ, Ψ, a Simonide, alphabeto Cadmeo additas fuisſe vult; Ariſtotelis opinionem de iſtoc alphabeto ſecutus, excepto, quod litteram Υ inde rejiciat, adeoque iſti Alphabeto ſeptendecim litteras tribuat.

Pro certo itaque definiri nequit, quasnam praeciſe litteras Cadmi ſocii primâ vice in Graeciam intulerint, quibusnam vero ipſorum Alphabetum ab aliis auctum ſit. Dum quidam vel pro altero novarum litterarum repertore, Palamede, Epicharmum offerunt. Vid. Vosſius, *de arte Grammaticâ*, *Lib. I. cap.* 10. Interim ſatis conſtat, antiquius illud Graecorum Alphabetum minime viginti quatuor litteris fuisſe. Immo necdum tot litteras habuisſe videtur, quot Phoenicibus, et reliquis Palaeſtinae incolis deinceps in uſu fuere.

Quam

Quam ob rem ſtatuendum eſt, aut, quo tempore Cadmi e Palaeſtinâ commigrarunt, illic nondum tot litteras in uſu fuiſſe, aut pauciores, quam illic in uſu erant, per Cadmos inde eſſe adportatas, aut Graecos ex litteris per Cadmos invectis quasdam repudiaſſe. Quorum prius, prae ſecundo ac tertio adridet. Videntur Phoenices nondum pluribus, quam ſedecim, uſi fuiſſe, quando Cadmi e Palaeſtinâ commigrabant. Ut hi omnes, quas poterant, ad Graecos propagaverint, Graeci vero omnes, quae adferebantur, etiam receperint.

§ LXII.

Ulteriora quaedam obſervata de litteris Cadmeis.

Sedecim illas litteras maxime probabile eſt fuiſſe, *Aleph*, *Beth*, *Gimel*, *Daleth*, *He*, *Vau*, *Jod*, *Caph*, *Lamed*, *Mem*, *Nun*, *Ain*, *Pe*, *Reſch*, *Schin*, *Tau*. Harum enim figurae in Alphabeto Samaritanorum, qui proxime penes antiquos Hebraeorum characteres reſtiterunt, ſimillimae ſunt Graecis, Α, Β, Γ, Δ, Ε, Υ, Ι, Κ, Λ, Μ, Ν, Ο, Π, Ρ, Σ, Τ, quae nobis quidem videntur antiquius illud Alphabetum feciſſe. Heic enim procul dubio locum habuit Υ, reſpondens litterae *Vau*. Haecce nempe unam ex duabus feciſſe videtur vocalibus Phoenicum, aliorumque antiquiorum Orientalium, qui diale-

ctis adfinibus uſi ſunt. Atque eadem littera ſono fuiſſe videtur pinguiori, qualem Graeci deinceps Dipthongo ΟΥ expresſerunt; quando iidem Graeci pinguiorem illum ſonum ad Dipthongum ΕΙ relegaverunt, quem fuiſſe credimus litterae *Jod*, quam pro alterâ ex duabus memoratorum Orientalium vocalibus habemus.

Duabus enim tantummodo illis, quas diximus, litteris vocalibus memoratos Orientales uſos eſſe arbitramur; ut, ubicumque illae conſonantibus, quibus pronunciandis vocali opus erat, non adderentur, hae conſonantes ope exilioris cujusdam, et maxime ad ſimplex noſtrum A appropinquantis, ſoni efferrentur. Interim Graeci illos quidem pinguiores ſonos aliquandiu vocalibus Υ et Ι a Phoenicibus acceptis reliquiſſe videntur; quum hi ſoni cum iisdem vocalibus propagati fuerint ad Latinos, penes quos τοις V. et I. proprii remanſerunt: in ceteris autem Graeci mox ab Orientalium inſtituto diſcesſerunt.

Etenim duabus memoratorum Orientalium vocalibus adjunxerunt tertiam, pro ſupra dicto exiliore ſono illorum Orientalium adhibitam; duasque novas inſuper addiderunt. Atque ut hae, cum tertiâ illâ, in ſcriptis a ſe invicem diſcernerentur, ex alphabeto ſedecim litterarum Gutturales, quibus ipſi non utebantur, adripientes characteribus τυ *Aleph*, *He*, atque *Ain*, pro vocalibus, Α, Ε, et Ο, uti coeperunt. Porro pinguiori ſono vo-

vocalium E, O, I, Υ, junxerunt exiliorem, qui ut in ſcriptis quoque obſervaretur, ita rem ordinarunt.

Exiliorem ſonum Characteribus E, O, I, Υ, addixerunt; pro pinguiore autem ſono τȣ E Phoenicum *Heth*, quam primum haeece littera cum reliquis, quas Phoenices poſt Cadmorum commigrationem repererunt, ad Graecos etiam propagata fuit, uſurparunt; pro pinguiore ſono τȣ O ipſi, Phoenicum veſtigia in novis litteris effingendis ſecuti, figuram Ω invenerunt; antiquiorem ſonum litterarum I et Υ deſcripſerunt, ad harum alteram addito E, ad alteram addito O, ut esſet EI et OΥ. Apud nonnullos interea Graeciae populos, inter quos exilis ſonus τȣ E et O vix uſurpabatur, pinguior ſonus τȣ I et Υ ad Characteres E et O relatus videtur. Saltem, Lacones ſonum OΥ litterâ O expresſisſe, lippis notum eſt ac tonſoribus.

Ceterum Graeci Characterem Υ loco quidem, quem in Phoenicum alphabeto obtinet, moverunt; at in numeris antiquiorem locum reliquerunt Characteri ϛ, qui procul dubio e *Vau* Phoenicio duxit originem. — Verum enim vero ſatis ſuperque in rebus tam exigui momenti haeſimus. Pedem referimus ad Phoenices, quorum doctrina Aegyptiaca non tantum ad memoratas ipſorum colonias propagata fuit, verum adhuc ad plures alias, alio ab ipſis deductas; de quibus ſaepius laudatus *Canaan* Bocharti, et plures vario-

rum eruditorum commentarii, poſſunt conſuli.

§ LXIII.

Origines Phoenicum, et ſpeciatim Sidoniorum.

Ea, quae plures familiae Phoenicum a Paſtoribus, eruditione Aegyptiacâ imbutis, didicere, non tantum coloniis, e Phoenicum medio in plurimas regiones deductis, profuere: verum procul omni dubio multis quoque ex illis, qui in Palaeſtinâ remanſere, Phoenicibus, et praeſertim maris accolis. His inter alia eadem fuisſe videtur peritia Aſtronomiae, quam itidem ad illos adfines Paſtorum, quos Babyloniam occupasſe vidimus, propagatam fuisſe colligimus, e narratione Diodori, *Lib. I. pag.* 17. Atque Aegyptiaca illa ſcientia multum contulisſe videtur ad incrementa commercii, quo Sidonis urbs, haud ita diu poſtquam esſet condita, ab exiguis ignobilibusque initiis, ad inſigne gloriae faſtigium fuit evecta, cuique aeternum ſuum nomen debuit Tyrus, poſtquam vicina Sidon jam magnopere inclaruisſet a mercatoribus Sidoniis aedificata, atque habitata.

Scilicet, uti paucis adhuc de natalibus utriusque emporii disſeramus, Juſtinus, *Lib. XVIII. cap.* 3. „, Tyriorum gens condita „, a Phoenicibus fuit, qui, terrae motu

„, ve-

„„ vexati, relicto patriae ſolo, Asſyrium
„„ ſtagnum primo, mox mari proximum li-
„„ tus incoluere, conditâ ibi urbe, quam a
„„ piſcium ubertate Sidonem appellaverunt;
„„ nam *piſcem* Phoenices *Sidon* vocant."
Haecce Iſidorus, *Orig. Lib. XV. cap.* 1. ita expresſit, ut ſedis mutatae cauſam reticuerit, illud vero *Patriae ſolum relictum* a Phoenicibus ad mare Rubrum collocaverit, reſpiciens ad Herodoti traditum de Phoenicibus a Rubro mari ad Mediterraneum profectis, quo Avianus, aeque ac Priſcianus, in vertendo ſupra memorato loco Dionyſii, *Periegeſ. vs.* 906. itidem adluſerunt, cujusque porro meminerunt Diodorus, Plinius, Solinus; omnes praetermisſi a Cl. Michaëlis, quum ex Herodoti tradito, ex adſerto Abu 'l fedae, atque aliunde, mari Rubro vicinam Amlakitidem Phoenicibus pro cunabulis fuisſe collegit, uti jam § 37. monuimus.

Inde exortos Phoenices ſeſe primo ad *Asſyrium Stagnum* recepisſe ſcribit Juſtinus, *Asſyrios*, qui litteris Hebraicis האשורים, uti plures ex veteribus fecere, confundens cum *Syris*, quorum nomen iis, qui, *I. Chron.* XXII. 4. Hebraicis litteris vocantur הצורים, primum inhaeſisſe credimus, *Tyriis*. Siquidem haud magis diſcrepant illa nomina *Tyriorum* et *Syrorum*, quam verum nomen *Tyri*, atque hodiernum *Suri*, aut Romanis antiquioribus uſurpatum *Sarra*, de quo videatur Simſonius, *ad A. M.* 2747. egregie de Tyro antiquâ commentatus, eamque, obſtrepente quamvis Editore, recte conditam opi-

natus in rupe mari circumdatâ, quae ipſi conciliavit nomen צור.

Juſtino jam iſtud *Aſſyrium Stagnum* certo certius eſt lacus Tiberiadis. Hinc vero Tyriae gentis conditores demum in mari proximum litus conceſsiſſe refert Hiſtoricus, addens eos illic Sidonem condidiſse, atque animadvertens, ejus nomen a *piſcatu* ortum, ſed in rei ratione explicandâ, aeque hallucinatus, atque Iſidorus, ipſum ſecutus; dum Servius, *ad Georg. Lib. II. vs.* 506. memoriâ lapſus, id, quod alicubi de Sidone legerat, ad Tyri priſcum nomen *Sarra* retulit. *Sidon* inter Phoenices haudquâquam valuit *piſcem*, ſed *vicum piſcatorium*, alias *Beth-ſaida* nuncupatum; qualis procul dubio fuit ab initio celeberrimum deinceps emporium.

Interim e Juſtini loco haud colligendum, vicum illum piſcatorium ante alios, in eodem maris litore exſtructos, in urbis ſpeciem muro fuisſe cinctum. Hunc enim honorem ceteris vicis praeripuit Byblus, de quâ ſaepius laudatus interpres Sanchoniathonis, apud Euſebium, *Praep. Euang. Lib. I. cap.* 10. *pag.* 37. ὁ Κρονος τειχος περιβαλλει τῃ ἑαυτȣ οἰκησει, και πρωτην πολιν κτιζει την ἐπι Φοινικης Βυβλον. Haecce jam confirmantur a Stephano, *in voce* Βυβλος. Iſta vero vox, antiquisſimi Phoenicum oppidi nomen faciens, nobis indicare videtur materiam, ex quâ Phoenices ab antiquo urbes ſuas conſtruxerint.

Fuit nempe antiquisſima illa urbs procul dubio Βυβλος appellata, quod domibus esſet,

ſet juncinis; queis vel ipſam Babylonem ſuum quoque nomen בבל debuiſſe, facile agnoſcet, quisquis legerit ea, quae de vulgari hujusce nominis Etymologiâ in *Ezra*, *ſcriptore quinque priorum et plerorumque aliorum lib. Hiſt. V. T. pag.* 42. *ſqq.* obſervavimus. Porro interpres Sanchoniathonis, *l. l. pag.* 35. omnium illorum, qui ex antris montium lacui Tiberiados vicinorum ad mare acceſſere, Phoenicum antiquisſimum ὑψȣρανιον οἰκησαι dicit Τυρον, καλυβας τε ἐπινοησαι, ἀπο καλαμων, και θρυων, και παπυρων. Hinc intelligimus, Phoenices, quum primum mari vicinum litus incolerent, ubique fere uſos fuiſſe caſis papyraceis; adeoque Sidonem etiam, quum conderetur, ex juncis calamisque, juxta rivos ubertim obviis, exſtructam fuiſſe opinamur.

§ LXIV.

In Tyriam rupem ſe recipiunt Sidonii, Sidonemque redeunt, tandem vero condunt urbem Tyrum.

Saepius memoratus interpres Sanchoniathonis, *l. l.* haud obſcure indicat, maris accolas Phoenices prius arboribus igne excavatis, ac ratibus, navigasſe, eosdem vero ſatis cito a Cabiris edoctos fuiſſe artem conſtruendorum navigiorum, obſervandorumque ſiderum, quibus in medio mari ducibus uti ſolebant nautae antiquiores. Hujusce jam ar-

artis ope Sidoniorum praecipue commercium mox magnopere increviſſe demonſtrat numerus navium, qui Sidoniis ad manum, quum Caſluchaei e regione Aſcaloniorum in ipſos irruerent. Tunc enim, uti jam § 53. vidimus, accidit id, quod Juſtinus, poſt verba laudata de Sidone conditâ, refert talibus.
„„ Poſt multos deinde annos a rege Aſcalo-
„„ niorum expugnati Sidonii, navibus ap-
„„ pulſi, Tyrum urbem, ante annum *****
„„ Trojanae cladis, condiderunt."'

Heic loci anni deëſt numerus. Quem ita ſupplendum putamus, ut Juſtinus adſerat, Sidonios „„ ante annum *trecenteſimum* Tro„„ janae cladis"' vim ſupradictorum Caſluchaeorum fugientes, navibus appuliſſe in rupem Tyriam, atque illic urbem condidiſſe. Interim ex Juſtini verbis haud colligendum eſt, tunc jam in rupe Tyriâ erectum fuiſſe emporium commercio florens ac vigens. Sidonii ſeſe illic tantummodo tutari conabantur a Caſluchaeis, adeoque rupem quidem communiebant, quantum poterant, ſibique ſimul inibi aedes erigebant tumultuarias, quo ſeſe e navibus reciperent. Sed ipſorum commercium procul dubio jacebat interruptum, usquedum Caſluchaei e Phoenice ulterius, atque in Ciliciam, esſent profecti.

Tunc autem profugi illi Sidonii e rupe Tyriâ certo certius in urbem patriam redierunt, atque illic rurſus promovendo commercio incubuerunt, paucis tantummodo in munitâ rupe remanentibus. Hanc ob rem tem-

tempore, quo Israëlitae Palaeſtinam inter ſe diviſerunt, Tyro, praeter inſignia munimenta, nihil aderat, quod magnopere praedicaretur, eademque *Joſ. XIX.* 29. deſcribitur tanquam עיר־מבצר־צור, dum *ibidem vs.* 28. Sidon רבה dicitur, a *ſpiſſo domuum numero.* Immo illa *urbs munitae rupis* ſatis diu tantum non deſerta jacuiſſe videtur. Veriſimile enim eſt, Sidonios, poſt memoratum tumultum, eâ fere ſecuritate gaviſos fuiſſe, quae *Judic. XVIII.* 7. memoratur.

Interea vero floruit procul dubio ipſorum commercium, auctusque fuit in dies numerus navium, queis merces ad omnes Mediterranei maris accolas circumferebant, rei vero nauticae peritiores evaſere Sidonii, et pretium eſſe coepit inſulae Tyriae, quae commodiorem ſtationem praebebat navibus mercatoriis. Tunc itaque multi res ſuas denuo in Tyriam rupem tranſtulerunt, atque illic coepit aedificari emporium, mox ditiſſimum, et frequentiſſimum. Quo temporis articulo Phoenices ſuis in Annalibus Tyrum exſtructam ſcripſere. Id enim teſtatur Joſephus, qui Annales illos conſuluit, atque interim *Antiquit. Lib. VIII. cap.* 2. § 3. ſcripſit; *ἀπο δε της ὀικησεως Τυρȣ, ἐις την ὀικοδομιαν τȣ ναȣ, διαγεγονει χρονος ἐτων τεσσαρακοντα και διακοσιων.*

Obſtrepit quidem Cedrenus, qui, *pag.* 58. *Ed. Reg.* Tyrum Templo per Salomonem aedificato annis CCCLI. antiquiorem facit: ſed hujus auctoritas nulla eſt, ſi eam cum Jo-

Joſephi auctoritate compares. Ex recentioribus vero Vignolius, in Gallice exarato *Opere Chronologico*, *Tom. II. pag.* 22. *ſqq.* Tyrum adhuc multo antiquiorem fuisſe affirmat, ideo praecipue, quod Euſebius, in *Chronico*, quendam *Syrum*, confictum ex nomine gentis, cujus auctor fuisſet, ſcilicet! ad annum 3585. Graeci computi collocavit, et quod interim Cedrenus, *pag.* 21. *Syrum* inter Agenoris filios enumeret. Hunc *Syrum* Vignolius pro eodem illo habuit, qui apud Euſebium antiquo iſtoc aevo collocatur. Hoc itaque aevo omnes Agenoris filios vixisſe vult, et Tyrum, utpote ab ipſorum patre conditam, iſtoc aevo adhuc antiquiorem facit.

Sed Euſebius Agenoris filios haud exiguo temporis intervallo a ſuo *Syro* ſeparavit; ſicuti hunc *indigenam* vocando, ſatis oſtendit, ſe eum minime pro quarto filio Agenoris habere. *Syro* itaque Euſebii nihil commune cum altero illo apud Cedrenum; conciditque praecipuum argumentum, quo Vignolius tantam Tyri antiquitatem defendere voluit. Hanc ob rem Joſephi teſtimonio freti, urbem demum CCXL. annis ante Salomonis templum in emporii ſpeciem aedificatam esſe confidimus.

Forſitan illic jam tunc imperii ſedem collocarunt Sidoniorum ceterorumque Phoenicum reges. Tyri ſaltem jam degebat omnium, quos novimus, Phoenices regum antiquisſimus, Hiramus ille, qui legatos ad Da-

vi-

idem miſit. Sed de hocce, ejusdemque ıccesſoribus, agendum erit in *Hiſtoriâ re- ım ab antiquo in Oriente geſtarum.* Heic ɔci ultimae tantum Origines Tyriorum, liorumque popu'orum, erant indagandae.)uo labore, pro ingenii modulo, exantla- ɔ, huic tractatui imponimus

FINEM.

I N D E X.

Auctorum veterum, qui in his Actis emendantur, corriguntur, vindicantur, vel illuſtrantur & explicantur.

Aelianus 120=125.

Anthologia Graeca. 15. 16. 17.

Apollonius Rhodius. 162=166.

Apollodorus. 326. 359. 360.

Aristophanes. 163.

Aristoteles. 268.

Athenaeus. 112=120.

Biblia ſ.

Geneſ. VII. 11. *pag.* 244. X. *pag.* 259. *ſqq.* XVIII. 2. XIX. 1. *p.* 305. XXXVI. 2. *p.* 379. XL. 11. *p.* 341. XLVII. 21. *p.* 295.

Numer. XXIV. 24. *pag.* 305.

Joſuae XIX. 28. 29. *p.* 395.

2 *Samuel* XII. 31. *p.* 295.

1 *Reg.* X. 11. *p.* 284. XXII. 48. *p.* 280.

2 *Reg.* IX. 26. 28. *pag.* 283.

2 *Chron.* VIII. 18. *pag.* 283.

Jobi XXII. 24. *pag.* 281.

Pſalm. XXXII. 9. XXXV. 8. XXXVII. 20. *p.* 293. 305. 307.

Jeſaiae XXIII. 1-12. *p.* 275. 291. ſqq.

Je-

I N D E X.

Jeremiae II. 10. *pag.* 277.

Eſechiel. XXVII. 6. *pag.* 299.

Daniel. XI. 30. *p.* 298.

Matthaei. XV. 22. *p.* 321.

Actor. Ap. II. 9. *pag.* 336.

Callimachus. 132 = 136.

Eusebius. 327.

Herodotus. 1. 2. 3. 308.

Hesychius. 324.

Homerus. 134. 285.

Horatius. 115. 122. 135. 190. 191.

Inſcriptiones et Monumenta antiqua. 1 = 110.

Josephus. 340.

Justinus. 390.

Juvenalis. 191 = 193.

Livius. 20. 194 = 208.

Marmor Arundelianum. 313.

Orpheus. 149 = 162.

Ovidius. 133.

Plinius. 289.

Propertius. 136 = 145. 187. 211 = 226.

Quintilianus. 125 = 132.

Strabo. 10. 286.

Theocritus. 183 = 189.

Tibullus. 146 = 149.

Valerius Flaccus. 166 = 183.

Virgilius. 151.

CORRIGENDA.

Pag.		lin.			lege.
—	1	20	Moſiemio	—	Moſlemio
—	5	21	*appemdice*	—	*appendice*
—	9	30	alligarerim	—	alligaverim
—	10	ult.	Daventrienſii	—	Daventrienſi
—	11	6	Curatar	—	Curator
—	12	1	ſubliliter	—	ſubtiliter
—	16	30	lautaſſet	—	laudaſſet.
—	17	ult.	ΘΕΙΑΣ	—	ΘΕΑΙΣ
—	19	30	Memenia	—	Menenia
—	20	23	*Geneolog.*	—	*Genealog.*
—	21	1	dim	—	diu
—	22	20	reccoquens	—	recoquens
—	–	27	loborare	—	laborare
—	24	10	Hiſponia,	—	Hiſpania,
—	31	12	obi	—	ubi
—	42	14	ſatis varo	—	ſatis raro
—	43	7	rapetiti	—	repetiti
—	–	24	negentis	—	negantis
—	–	21	ΚΑΥΤΟΨ	—	ΚΑΥΤΟΥ
—	–	33	facilo	—	facile
—	44	6	menini	—	memini
—	45	27	ΓΡΙΤΟΥ	—	ΤΡΙΤΟΥ
—	–	30	Graerorum	—	Graecorum
—	47	5	ſine	—	ſive
—	49	12	*Turnefortis*	—	*Turnefortius*
—	–	16	mimine	—	minime
—	50	13	urorem	—	uxorem
—	62	5	allo	—	alio
—	–	32	*Damonis Folio*	—	*Damonis Filio*
—	63	4	apporere.	—	apparere.
—	–	16	propo	—	prope
—	82	9	hane	—	haec
—	91	15	*Graterus*	—	*Gruterus*

Pag.

CORRIGENDA:

Pag.	lin.		lege.
— 94	15	obnorias	— obnoxias
— 96	13	denno	— denuo
— 122	8	oro	— ovo
— 139	6	Eleg. XX. *vs.* 26.	— Eleg. XIX. *vs.* 26.
— –	24	Eleg. XXI. *vs.* 13.	— Eleg. XX. *vs.* 13.
— 145	7	Eleg. XI. *vs.* 70.	— Eleg. XII. *vs.* 96.
— –	11	ipſa	— ipſe
— –	26	verſu 97.	— verſu 67.
— 148	18	ſuccerrere	— ſuccurrere
— 162	3	Minerva	— Minervae
— 216	16	Eleg. I. vs. 45.	— Eleg. I. vs. 47.
— 219	8	*pedes*	— *fores*
— 269	21	Ἑλληνικον	— Ελληνικον
— 287	18	collocat	— collocet
— –	22	denegat	— deneget
— 289	1	*Indorum*, nomine	— *Indorum* nomine
— 327	15	Euſebium	— Euſebius

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
REFERENCE DEPARTMENT

This book is under no circumstances to be taken from the Building

form 410

